Refah Artışı ve İktisadi Kalkınmanın Temeli
TÜKETİCİNİN VE REKABETİN
KORUNMASI

TÜRDER
Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Derneği Yayın No: 1
15 Mart 2014 Dünya Tüketiciler Günü Panel Tebliğleri

Editör Yardımcısı: Musa KARADEMİR
TÜRDER Genel Koordinatörü
Editör Yardımcısı: Ceren SARAN
AREL ÜNİVERSİTESİ İletişim Fakültesi Araştırma Görevlisi,
YEŞİLKÖY ROTARY KULÜBÜ

Refah Artışı ve İktisadi Kalkınmanın Temeli

TÜKETİCİNİN VE REKABETİN KORUNMASI

Editör:

Doç. Dr. Uğur ÖZGÖKER

TÜRDER Genel Başkanı ve

AREL ÜNİVERSİTESİ İngilizce Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

ÖNSÖZ

Yürürlükte bulunan 1982 Anayasası Devlete Tüketicinin Korunması ve Rekabetin Korunması konusunda açıkça vazife vermektedir. Anayasamızda bu konular167 ve 172. Maddelerde zikredilmiştir. T.C. Anayasanın 167 nci maddesi devlete; "para, kredi, sermaye,mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri" alma; "piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi" önleme görev ve sorumluluğunu yüklemiştir. Rekabet olgusu, etkin çalışan bir piyasa sistemi için temel oluşturur; piyasa aktörlerinin kararlarının bağımsızlığını ve kişisel çıkarları gözeten eylemleri korumakla birlikte, sosyal adaleti ve ekonomik etkinliği sağlar. Bu konudaki ilk yasal düzenleme Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılmıştır. 1890 yılında kabul edilen Sherman Kanunu (ShermanAct) rekabetin yatay veya dikey anlaşmalar ve uygulamalar yoluyla kısıtlanması ve tekelleşmenin yasaklanmasına yönelik düzenlemeler içermektedir. Avrupa'da rekabet hukuku alanındaki ilk yasal düzenleme 1958 yılında yürürlüğe giren Roma Antlaşması ile yapılmıştır. Türkiye'de ise 1994' te yürürlüğe giren 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un hazırlığında rol oynayan birinci etmen yukarıdaki Anayasal hükmün gereğinin yerine getirilmesidir. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un amacı, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamaktır. Anayasamızın 172 A. Maddesinde ise Tüketicilerin Korunması; "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder" şeklinde ifade edilmektedir. 1995 tarihli 4077 sayılı Kanun ve bu kanunu yetersiz de olsa kısmen bireysel tüketiciler lehine değiştiren, 28Mayıs 2014 tarihinde yürürlüğe giren ve bu kitabımızda detaylı şekilde anlatılan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması hakkındaki Kanun'da da Anayasamızın Devlete verdiği bu görevin nasıl yürütüleceği ifade edilmektedir. Anayasanın amir hükmü olması hasebiyle; Ticaret Bakanlığı Tüketiciyi ve Rekabeti Koruyacak kanun teklifini hazırlayarak 1982 yılında Yasama Organı fonksiyonunu üstlenen Danışma Meclisine sevk etmiştir. Kanun tasarısı Danışma Meclisinin ilgili Komisyonu olan İktisadi İşler Komisyonuna (Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlıkları) havale edilmiş; Başkanlığını bu satırların yazarının rahmetli babasının yaptığı İktisadi İşler Komisyonu Kanun tasarısını kabul ederek Genel Kurul'a sunmuş, ancak büyük holding grupları olan tekel ve karteller Ticaret Bakanlığına baskı yaparak Kanun tasarısının Meclisten geri çekilmesine neden olmuşlardır. Ancak

Türkiye ile AB arasında Ortaklık kuran Ankara Anlaşmasında taahhüt edilen geçiş döneminden son döneme yani Türkiye'nin AB ile Gümrük Birliği (GB) oluşturması aşamasında Türkiye'nin AB'nin ilgili mevzuatlarını kabul ederek iç hukukuna dahil etmesi ve uygulamasının AB tarafından zorunlu tutulması üzerine yukarda belirtilen kanunlar yaklaşık 15 yıl sonra yürürlüğe sokulmuşlardır. Uygulamada münferiden Tüketicinin Korunması Kanununun; başta Bankacılık ve GSM sektörlerinde olmak üzere bireysel tüketicileri üreticilerin istismarından koruyamadığını tespit ettiğimiz için; Tüketicinin ve Rekabetin Korunması Hakkındaki kanunları birlikte mütalaa ederek bu kanunların tüketicilere ve girişimcilere tanıdığı hakları kamuoyuna tanıtmak; vatandaşları bilgilendirmek ve başta Tüketici Hakem Heyetleri olmak üzere; birer ihtisas mahkemesi olan "Tüketici Mahkemeleri" nde haklarını aramalarını sağlamayı amaçladık. Bu çalışmalar sayesinde bireysel tüketicilerin ve örgütlü tüketici kuruluşlarının bu konudaki mevzuatta gerçekleşen son yenilikleri pratik olarak öğrenebileceklerini; girişimcilerin ise tekel ve kartellerin yaptığı rekabet ihlallerinden zarar görmekten kurtulacaklarını; böylece piyasada üretim maliyetleri ve fiyatların düşeceğini; buna karşılık üretim miktarı ve kalitenin dolayısıyla iktisadi kalkınma seviyesi ve toplumsal refahın artarak, işsizlik oranının azalacağını ümit ediyoruz.

Doç. Dr. Uğur ÖZGÖKER

TÜRDER Genel Başkanı ve
AREL ÜNİVERSİTESİ İngilizce Uluslararası İlişkiler
Bölüm Başkanı

Açılış konuşmaları

Doç. Dr. Uğur ÖZGÖKER
Tüketicinin ve Rekabetin Korunması
Derneği Genel Başkanı ve
İstanbul Arel Üniversitesi Uluslararası İlişkiler
(İngilizce) Bölüm Başkanı

Bilindiği gibi 1985 Yılında Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatı, 15 Mart'ı Dünya Tüketiciler Günü olarak kabul etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ile akdettiği ve böylece "Ortak Üye" olduğu 12 Eylül 1963 tarihli Ankara Antlaşması'nda belirtilen üyelik aşamalarının son safhası olan, geçiş döneminden son döneme geçişin şartları, süreleri ve usullerini belirleyen 6 Mart 1995 tarihinde Brüksel' de imzalanan Gümrük Birliği (GB) Antlaşması ile Avrupa Birliği (AB) ile ekonomik entegrasyonunu tamamlamak için AB'nin ortak politikalarını iç hukukuna geçirerek uygulamak yükümlülüğünü üstlenmişti. Esasen, hazırlık döneminden geçiş dönemine geçişin şartlarını, sürelerini ve usullerini belirleyen 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanan Katma Protokol'de de bu hususlar zikredilmiş ve Türkiye'nin önce AET veya Orta Pazar sonra Avrupa Topluluğu (AT) ve nihayet Avrupa Birliği (AB) ile tam üyelik sürecinde önce Gümrük Birliği'ni sonra tam Ekonomik Entegrasyon'u oluşturabilmesi için hem Türkiye'ye hem de AB'ye yükümlülükler getirilmişti.

Bu yükümlülükler çerçevesinde; AB ile üyelik ilişkilerinde GB Anlaşması ile son döneme geçildiği 1995 yılında da bildiğiniz gibi sırasıyla 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu çıkartıldı. Fikri-Sınai-Ticari Mülkiyetin Korunması ve Gümrük Mevzuatı hakkında yeni yasal düzenlemeler yapıldı. Bu yeni yasaları uygulamak üzere mevcut Gümrük Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlıkları yeniden yapılandırılırken; Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Rekabet Kurumu, TPE ve TÜRKAK gibi yeni kamu kuruluşları kanunlarla kuruldu. Gene bu kapsamda 1995'ten itibaren Türkiye'de de 9 Mayıs "Avrupa Günü" ve 15 Mart "Tüketici Günü" olarak kutlanmaya başladı. Türkiye'de ilk defa Tüketici Günü'nü kutlamaya başlayanlardan bir tanesi Sayın Engin Başaran bugün burada konuşmacımız. Kendisiyle 1995'ten beri bugünü çeşitli vasıtalarla kutluyorduk. Ama biz bugün bir değişiklik yaptık, tüketiciyi ve rekabetin korunmasını birlikte ele aldık ve birlikte değerlendireceğiz. Zaten derneğimizin de kuruluş amacı bu. Sadece

tüketici kanunlarıyla; mal ve hizmet piyasalarındaki rekabet ihlalleri, gizli anlaşmalar, paralel davranış veya uyumlu eylemler yoluyla kartellerin ve tekellerin biz tüketicileri sürekli istismar etmeleri maalesef engellenemiyor. Onun için Tüketiciyi Koruma Kanununun Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun ile birlikte mütalaa edilmesi lazım. Bu sene biz tüketiciler için şanslı bir sene çünkü önümüzde yerel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri var. Gelecek sene de genel seçimler yapılacak. Bu senenin seçim yılı olması nedeniyle siyasi iktidar kendisini geniş vatandaş kesimlerine daha sevimli görünmek zorunda hissettiği için Tüketici ve Rekabet kanunlarında yıllardır bekletilen tüketiciler lehine değişiklikler yapılmaya başlandı. 28 Kasım 2013 tarihinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun ile değişti, 28 Mayıs 2014'te yürürlüğe girecek. Kanunu yazan arkadaşlarımızdan bir tanesi Yılmaz Arslan Hoca burada, zaten çoğu öğrencilerimiz de onun kitabını okuyorlar Ticaret Hukuku'nda. Şanslı öğrenciler olarak da siz ilk elden dinleyeceksiniz. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun ki o da 1995 yılında yürürlüğe girmişti, o da değişiyor, halen TBMM gündeminde. Çok değerli konuşmacılarımız bunları da anlatacaklar. Kendilerine bizi kırmayıp geldikleri için çok teşekkür ediyorum. Sevgili öğrencilerimizin de bu değerli fırsatı iyice değerlendireceklerini ve çok saygıdeğer konuşmacılarımıza yöneltecekleri sorularıyla konuyu açacaklarını ümit ediyorum. Siz değerli izleyicilere de katılımlarınız için teşekkür ederken, özellikle bu panelin gerçekleştirilmesinde bana en çok yardımcı olan asistanlarım Emirhan Özkan ve Özge Kayın'a, bölümümüz Öğretim Görevlisi Serdar Yılmaz'a ve TÜRDER Genel Koordinatörü Sayın Musa Karademir'e de ayrıca bir teşekkürü borç biliyorum. En kısa sürede çok değerli panelistlerimizin konuşmalarını deşifre edip bu konudaki yeni mevzuatı da ekleyip kitap halinde bastıracağımızı da ifade ederek sözlerime son vermek istiyorum. Saygılarımla.

Prof. Dr. Nihat KÜÇÜKSAVAŞ
İstanbul Arel Üniversitesi Eski Rektörü

Saygıdeğer konuşmacılarımız, değerli misafirlerimiz, sayın öğretim üyelerimiz, sayın sivil toplum kuruluşları başkan ve yöneticileri, basınımızın değerli mensupları ve sevgili öğrenciler. Sosyal konulara duyarlı bir eğitim kurulu olan İstanbul Arel Üniversitesi, öğrenci kulüplerimizin organizasyonu ile birçok sosyal etkinliği düzenlemektedir. Öğrenci odaklı bir üniversite olarak bu etkinlikleri sürekli olarak desteklemekte ve teşvik etmekteyiz. Bugün bu etkinliklerden en önemlilerinden birini çok değerli uzmanların katılımıyla düzenlemiş bulunuyoruz. Söz konusu tüketici olunca konu hepimizi ilgilendirmektedir. Panel boyunca tüketici sorunlarını birinci kaynaktan dinleme ve sorularımızı en yetkili kişilere sorma imkânına sahip olacağız. İnanıyorum ki panelin sonunda hepimiz kendimizi daha bilinçli ve haklarımız daha iyi bilen bir tüketici olarak hissedeceğiz. Bu vesileyle panelin başarılı geçeceğine inancımı belirtirken, bu panelin düzenlenmesine katkı sağlayan başta dekanımız Prof. Dr. Ramazan Taşdurmaz, Doç. Dr. Uğur Özgöker olmak üzere emeği geçen herkese ve sevgili öğrencilerimize teşekkür ediyorum. Ayrıca bu etkinliğimize zaman ayırıp katılan değerli konuşmacılara üniversitem adına ayrı ayrı teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum. Saygılarımla.

İyi bir yurttaş, iyi bir tüketici olmak için neler yapıyoruz?

Celal TOPRAK
Ekonomi Gazetecileri Derneği Genel Başkanı

Tüketici Kanunu çok enteresan bir olay, biz tüketici olarak işi tam çözmüş değiliz. Murat Karayalçın, Tansu Çiller iktidarı döneminde Tüketici Kanunu'nda ilk adımı atmıştı. O günlerde sormuştum Murat Bey'e, "Bu iş niye bizde tam olarak oturmuyor?" diye. "Aslında yasada çok sayıda hakkımız var, bunları hayata geçirme noktasında sıkıntılar hissediyoruz, çok başarılı değiliz" demiştim, "Doğru" demişti. "Çünkü yukardan aşağıya Avrupa Birliği standartları noktasında bir yasa. İnsanlar bunun Avrupa'da çıkarılması için kanla, canla mücadele ettiler. Mücadele edilince yasa çıktığı zaman insanlar daha çok arkasında duruyor, daha çok değerlendiriyor" demişti. O günden bu yana çok şey değişti mi merak ediyorum. Mesela aranızda Tüketici Hakem Heyeti'ne başvuran var mı? İşaret eder misiniz? Hiç işaret yok. Tüketici Hakem Heyeti'ne başvurmanın bir hak getireceği konusunda pozitif düşünen var mı? "Başvurmadım ama buraya başvursaydım hakkımı alırdım" diyen var mı? Yok. Şimdi durum böyle olunca üreticiler ya da hizmet verenler istedikleri gibi at koşturabiliyorlar, yani biz böyle davranınca at koşturabiliyorlar. Çünkü gerçekten tüketici olarak hak aramak zor Türkiye'de, biz de bu konuda tembeliz değil mi? Tembel olduğumuz görüşünü paylaşıyor musunuz?

Tüketici olmak; iyi bir anne olmak, iyi bir öğrenci olmak, iyi bir hoca olmak, iyi bir yurttaş olmak, iyi bir bakan olmak. Mesela biz Hayati Yazıcı'ya "Sen de bir tüketicisin unutma" demiştik. Düşündü gerçekten bir an. Tüketici Kanunu'nun öbür tarafında duruyordu, sonra bizim tarafa geldi.

Tüketici Hakem Heyetleri'ne başvurmak için para ödemiyorsunuz, uğradığınız bir haksızlığı yasaya ve yargıya taşıyorsunuz. Tüketici Hakem Heyeti'ne son dönemlerde banka ve cep telefonu başvuruları yoğunlukta. Bundan dolayı bankalarda henüz bu noktada bir düzelme yok ama özellikle cep telefonu şirketlerinin hizmet noktasında kendine yönelik şikâyetlerinin artması gereği kendilerini gözden geçirdiklerini ve kendilerine çeki düzen verdiklerini biliyorum. Yine aynı şekilde perakende firmaları özellikle gıda perakendesinde çok önemli gelişmeler var. Bir minik şikayet o şirketin ufkunu değiştirebiliyor. Herkes "Tüketici her zaman haklıdır" diye yazıyor ya, işte onu haklı olup olmadığı noktasına getirebiliyor. Günümüzde olmazsa olmazımız yurttaşlık bilinci, ama bunun hemen

arkasında da çok iyi tüketici olmak geliyor. Ülkenin önünü, ufkunu açan bir gelişme, ülkenin üretiminin kalitesini açan bir gelişme, ülkenin hizmet sektörünün kalitesini yukarı çeken bir gelişme, onun için size çok görev düşüyor. Yani sizin daha mücadeleci, daha inatçı, daha bilinçli olmanız gerekiyor, daha iyi bir ülke bulmak istiyorsanız. Daha iyi bir ülkede yaşamak istiyorsanız, bunun birinci şıkkı iyi yurttaş olmak, ikinci şıkkı iyi tüketici olmak. İyi tüketici bütün ekonominin çeki düzen altına girmesi, kâr marjlarından üretim kalitesine, hizmet kalitesine, her şeyin yeniden dizayn edilmesi, düzenlenmesi ve o beklediğimiz batı standartlarına ulaşması noktasında önemli.

Küçük bir şikâyet, çok şeyi değiştirebiliyor. İtiraz etmenin, şikayet etmenin bir yurttaşlık görevi olduğunu, iyi bir yurttaşın yapması gereken bir görev olduğunun bilincinde olmamız gerekiyor, bunu en çok da gençlerin yapması gerekiyor. Sosyal medyayı kullanarak bile çok şeyi değiştirebilirsiniz. Yani sosyal medyanın herhangi bir arenasında; Facebook, Twitter veya başka bir yerde, hizmet veya üretim sektöründen herhangi bir kuruluşla, olumsuz bir şeyi paylaştığınızda hemen sizi arıyorlar. Belediyeler, olumsuz bir şey paylaştığınızda hemen size dönüş yapıyor. Yapmayanları da "Bilginiz olsun, bunlar kendini düzeltmiyor, bunlar kendine çeki düzen vermiyor" diye paylaşalım, birbirimize bilgi verelim.

Panel başkanının konuşması

Prof. Dr. Ramazan TAŞDURMAZ
İstanbul Arel Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı ve
İstanbul Arel Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Panelistlerimize tekrar hoş geldiniz diyorum ve paneli başlatmak üzere birkaç cümle de ben arz etmek istiyorum. Tüketici hakları denince iktisatçı yaklaşımıyla aklıma klasik düşünce çerçevesinde bireysel özgürlükler geliyor. Bireysel özgürlük düşünce tarihinde en çok istismar edilen konulardandır. Bireysel özgürlük istismar edilir mi? Evet, bireysel özgürlük istismar edilmiştir. Denmiştir ki, "Birey akıllı yaratıktır ve bireysel özgürlük temel haktır, doğuştan mevcuttur, doğal haktır." Dolayısıyla bu kavramdan yola çıkarak serbest piyasa ekonomisinin, liberal ekonominin çerçevesi çizilmiş ve burada Say'in meşhur Mahreçler Kanunu, bu doktrinin temel dayanağı olmuştur, "Her arz kendi talebini yaratır" diye. Bu arada epistemolojik olarak özgürlüğün ele alınmasıyla, ontolojik olarak özgürlüğün ele alınması çok farklı sonuçlar doğurur. Dolayısıyla bireysel özgürlükten sonra sınıfsal özgürlüklere, sosyalist yaklaşımla bireysel özgürlükten ziyade grupsal, sınıfsal özgürlükler ön plana çıkartılmıştır. Netice itibarıyla defacto bir düzen olarak kapitalist sistem hâkim sistem olarak "globalizm" adı altında dünyanın her tarafında kabul edilmiş bir sistemdir.

Aksayan tarafları, 1930'lu yıllarda büyük depresyon ile kendi kendine işleyen bu sistemin, akıllı bireyin, özgür bireyin bu sistemde temel öğe olmadığı ve bu sistemin kendi kendine çalışmadığı, Keynes'in teorisi ile sisteme monte edilmiş ve daha sonra bunun da yeterli olmadığı görülmüştür. Bireylerin haklarının korunması, devlete kamu otoritelerine görev olarak kalmıştır. Bireysel özgürlükleri siyasal düzenlemede ön plana çıkartan Avrupa, tüketici haklarını da temel bir konu olarak gündeme getirmiştir. Avrupa Birliği'nin bu öncelikleri arasında yer alan konuyu, uyum yasalarıyla Türkiye de gündemine almıştır.

Bireysel özgürlük günümüze kadar; ne liberal ekonominin temel dayanağı olarak ve ontolojik olarak ciddi manada yorumlanabilmiştir, ne de siyasal örgütlenmede yorumlanabilmiştir. İnsanların barışa, huzura, refaha kavuşabilmesi için bireysel özgürlüğü ontolojik olarak da çok iyi anlamamız, kavramamız ve hayatımızda ön plana çıkartmamız gerekliliğine inanıyorum.

Yeni Rekabet Kanunu neler getiriyor?

Fatma ÇAĞLAR
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü Daire Başkanı

Öncelikle kendimi tanıtmak isterim. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü, Tüketici Hakem Heyeti Koordinasyonu ve Tüketici Şikayetleri Dairesi Başkanı'yım.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yeni yasalaştığı için, Bakanlık olarak en azından bilinçlenme ve bilgilenme açısından bu tür programların çok yararlı olduğunu düşünüyoruz. Biraz önce de Tüketici Hakem Heyetleriyle ilgili bazı olumsuz konuşmalar oldu ama yeri geldikçe Kanunu anlatırken de o konuda bilgi vermek isterim.

Öncelikle tüketicinin korunması konusu son derece dinamik bir konudur. 1982 Anayasamız, Devletimizi, tüketicinin korunmasını sağlamak ve tüketicilerin kendilerini temsil etmesi için örgütlenmelerini desteklemek konusunda görevli kılmıştır. Bunun akabinde de 1995 yılında 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çıkartılmıştır. Bu Kanun çıkartılana kadar, değişik kanunlarda tüketiciyi koruyucu düzenlemeler vardı. Çerçeve kanunla, bütün düzenlemeler tek bir kanun altında toplanmıştır. Bence tüketicinin korunması konusu bir ülkenin gelişmişlik düzeyini göstermektedir. Bir ülkenin gelir seviyesi, ekonomik gelişmişliği, insan hakları ilerledikçe tüketici haklarından da bahsedilir oluyor. Bu nedenle, tüketici hakları aslında bir ülkenin dünyadaki yerini de gösterir diye düşünüyorum. 1995 yılından sonra zamanla tüketiciler daha da bilinçlendi. Fakat değişik satış yöntemleri de ortaya çıktı. İletişim konuları gelişti, teknik konular gelişti, değişik satış yöntemleri çıktı, bir taraftan da Avrupa Birliği'ne (AB) tam üyelik tartışmaları ortaya çıktı ve bunun akabinde de gerek AB'ye tam uyum, gerekse uygulamada ortaya çıkan sorunların giderilmesi için 2003 yılında tekrar bir kanun değişikliğine gittik. Ancak mevcut bir kanunda, bir çerçeve kanunda tekrar bir değişiklik yapıldığı zaman aslında tam da oturmuyor. Yani düzenlemelerde eksiklikler ortaya çıkıyor. AB mevzuatında uyum sürecinde bazı uyumsuzluklar ortaya çıkıyor. Kısa sürede, bir kanunda 1995 yılında ortaya çıkıp da 8 yıl sonra kapsamlı bir değişiklik akabinde yine 10 yıl sonra tekrar bir değişiklik yapılması hukuk sistemi açısından pek de alışılmış bir uygulama değildir. Örneğin bir Borçlar Kanunu, bir Ticaret Kanunu'nu düşündüğümüz zaman, bu çok hızlı bir gelişme.

Fakat tüketicinin korunması alanı da çok hızlı değişiyor, son derece dinamik bir konu.

28 Kasım 2013 tarihinde 6502 sayılı Kanun Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu Kanun çok kapsamlı bir Kanun olup 9 kısım ve 88 maddeden oluşmaktadır. Burada hepsini tek tek anlatmaya zamanımız yetmez. Dinleyicilerin çoğunluğunun üniversite öğrencisi olduğuna dikkat edilirse, başlangıçta bir konuşmacımız tarafından hakem heyetleri sorulduğunda kimse de cevap vermeyince yine de Kanunda yer alan bir-iki teknik konudan bahsetmenin yerinde olacağını düşündüm açıkçası. Yeni Kanun, ilk defa yürürlüğe giren bir düzenleme değil, sonuçta 1995 yılından bu yana Tüketicinin Korunmasına Yönelik Kanun yürürlükte idi. Fakat biz bazı düzenlemeleri tuttuk, bazı düzenlemeleri geliştirdik, bazı düzenlemeleri de sıfırdan yeni Kanun'a ekledik. Bu nedenle bir öğrenci kitlesine, bir eğitim camiasına seslendiğim düşüncesinden hareketle kısa kısa teknik konulara gireceğim izin verirseniz.

Şöyle bir özetlersek; birinci olarak tüketicilerin hak arama yolları kolaylaştırılmıştır. İkinci olarak, "Yeni satış yöntemleri karşısında tüketicileri daha etkin nasıl koruyabiliriz?" sorusuna cevap aranmıştır. Türk Borçlar Kanunu'na ve Türk Ticaret Kanunu'na yeri geldikçe uyum sağlanmıştır. AB mevzuatına tam uyum hedeflerimizdendir ve bunu sağladığımızı düşünüyorum. Bürokratik işlemler azaltılmıştır. Uygulamada karşılaşılan sorunları giderecek düzenlemeler yapılmıştır. Cezalar zamanla çok yıkıcı boyutlara gelmişti, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da. Bir taraftan tüketicinin etkin korunmasını sağlamak amacıyla tamam cezalandıralım ama bir taraftan da yıkıcı olmamak lazım, çünkü piyasayı korumak lazım, piyasayı korumadığınız zaman sonuç olarak tüketiciler de kaybedecektir. O nedenle daha amaca uygun etkin ceza yöntemi getirilmiştir. Bir taraftan tüketicilerin haklarını korurken, haklar verirken, piyasaya da daha kaliteli ürünler sürülmesi için piyasa aktörleri de bir nevi bir yerde teşvik edilmiş, bir yerde zorlanmıştır. Ortak hükümlerden bahsetmek istiyorum. Tüketiciler genelde bir takım sözleşmelere imza atıyor, bir takım sözleşmeler görüyoruz, özellikle; bankacılık, GSM ve birçok alanda standart sözleşmeler var ve çoğumuz da ne yazdığını bilmiyoruz. Açıkçası her ne kadar Kanun "Sözleşmenin bir örneğini tüketiciye verin" dese de zaman zaman verilmediği de oluyor. Mevcut düzenlemede 12 punto olması öngörülüyor sözleşmelerin ama biz şöyle bir yöntem denedik; bunu korurken bir taraftan da dedik ki, tüketici ne ödeyeceğini bilsin. O yüzden ayrık bir belge olarak tüketiciler, ne ödeyeceğini bilsin diye o ödeme kalemleri ayrıca verilsin istedik. Sözleşme süresi içerisinde sözleşme şartları tüketici aleyhine değiştirilmesin istedik. Özellikle hepimizin muhatap olduğu bankacılık sektörü gerçekten tüketicilerin çok bilmediği bir alan, çok mağdur olduğu bir alan ve çok muhatap olduğu bir alan maalesef, bu konuda tüketiciler ne tür masraflar ödeyeceğini önceden bilsin istedik. Bunu da Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

(BDDK) tarafından, tabi Bakanlığımızın da görüşü alınarak, bir tebliğ olabilir, yönetmelik olabilir, bir düzenleme hazırlansın ve tüketiciler ne alabileceğini ne tür ödemeler yapabileceğini görsün istedik. Bu şekilde tüketici satın alma kararını daha bilinçli verebilecektir. Kredi kartı aidatı konusunda çok tartışmalar yaşanmıştır. Herhangi bir üyelik ücreti alınmaksızın bankalar tarafından bir kredi kartı ürünü çıkarılsın istendi bu Kanunla. Bu kredi kartının özelliklerini banka ve tüketici beraber belirler diye düşünüyoruz. Öncelikle kredi kartları ne tür imkânlar verir bilemiyoruz ama sonuçta bir kredi kartı ücretsiz olarak tüketicinin elinde olacak bu Kanun'un yürürlüğe girmesiyle.

Cayma hakları tekrar düzenlenmiştir. 6502 sayılı Kanun'a baktığınız zaman birçok saldırgan satış yöntemi izlenen, kapıdan satışlar gibi, devre tatil gibi birçok alanda satış yöntemleri düzenlenmiştir ve cayma hakları bulunmaktadır. Genel bir düzenlemeyle AB'ye uyum çerçevesinde de 7 günlük olan cayma süreleri 14 güne çıkartılmıştır. Diğer taraftan taksitli sözleşmeler konusunda Borçlar Kanunu'nda da 7 günlük cayma hakkı vardır ve buna paralel bir düzenleme olması amacıyla 6502 sayılı Kanun'da da taksitli sözleşmelerde 7 günlük cayma hakkı olması öngörüldü. Ayıplı mal ve ayıplı hizmet konusunda tekrar düzenlemeler getirildi. AB mevzuatına uygun olarak düzenlemeler yaptık. Ayıplı mal konusu da bence hepimizi ilgilendiren, yakından muhatap olduğumuz bir alan. 2 yıllık zaman aşımı var mevcut düzenlemede olduğu gibi, ancak ilk 6 ay için biz bu ispat karinesini tüketici lehine tersine çevirdik. İlk 6 ay da alınan bir malda ayıp çıkması durumunda, satın alındığında o ayıbın olduğu var sayılıyor ve satıcıdan bu malın ayıplı olmadığını ispat etmesi bekleniyor. O nedenle tüketici ilk 6 ayda bir ayıp çıktığı zaman hakem heyetine veya mahkemeye başvurduğu zaman o ayıbı ispat etmekle yükümlü olmayacaktır. Yine tüketicinin 4 seçimlik hakkı aynen devam ediyor, ayıplı mal aldığınız zaman sözleşmeden dönme, ayıp oranında indirim, yenisiyle değiştirilmesi ve tamir hakkı korundu Kanunda. Tüketici kredisi ve konut finansmanı sözleşmelerinde tüketiciye sağlanan haklar genişletildi. Bildiğiniz gibi tüketici kredisinde herhangi bir cayma hakkı yoktu. Artık tüketici kredisinde de bir cayma hakkı olacak, 14 günlük bir cayma hakkı var. Tüketici kredisi çektiğiniz anda tekrar hemen size bir hesap açılıyordu, kredili mevduat hesabı ve oradan da üyelik aidatı adı altında veya hesap işletim ücreti adı altında ücretler alınıyordu. Orada ödediğiniz para taksit olarak değil de farklı harcamalar içinde oradan alınabiliyordu. Onun önüne geçilmesi amacıyla tüketici kredisine bağlantılı olarak bir hesap açıldığı zaman, başka bir işlem yapmadığınız zaman o hesaplardan hesap işletim ücreti alınmayacak. Konut finansmanında da aynı durum geçerli olacak.

Yeni Kanunla bertaraf edileceğini düşündüğümüz bir diğer husus da genelde medyada ve halkımız arasında "maketten satış" olarak bilinen ön ödemeli satış yönteminde yaşanan tüketici mağduriyetleridir. Bu satış yönteminden dolayı maalesef birçok tüketici mağdur olmakta, önceden paralar toplanılmakta, pazarlanan

konut maketten gösterilmekte ve akabinde paralar toplanıldıktan sonra o projeler devam ettirilmemekte ve hiçbir konut yapılmadan satıcı da ortadan kaybolabilmektedir. Burada tüketici mağduriyetini önlemek için birtakım tedbirler almaya çalıştık. Yapılan düzenlemelerle bina tamamlama sigortası gibi bir sigorta geliştirilmesi öngörülmektedir. Bunun yanı sıra ikincil mevzuatta yapılacak düzenlemelerle farklı tedbirler de alınacaktır. Diğer taraftan ön ödemeli sözleşmelerde yine cayma hakkı getirilmiştir.

Kapıdan satışlarda da cayma hakkı 14 güne çıkartıldı, bu satış yöntemi de tüketicilerin çok mağdur olduğu bir alan ve gerekli tedbirleri almaya çalıştık. Tüketici kendi el yazısıyla sözleşmeye imza atacak ve cayma hakkı konusunda bilgilendirilecektir. Diğer taraftan bu yöntemle satış yapanlar yetki belgesi alacaklar. Mesafeli sözleşmeler konusunda da cayma hakkı 14 güne çıkartıldı. Mevcut düzenlemeler zaten AB mevzuatı ile uyumlu olduğu için büyük bir oranda korundu ve bu konuda da tüketicilerin öncelikle bilgilendirilmesi ön plana çıkartıldı.

Finansal hizmetlerin mesafeli satışı konusundaki AB Yönergesi ilk defa iç hukukumuza aktarılıyor. Bu satış yönteminde de 14 günlük cayma hakkı var. Ancak finansal hizmetler mesafeli satışına ilişkin sözleşmeler çok geniş kapsamlı sözleşmelerdir. Bu alan bir taraftan sigortacılık sektörünü ilgilendiriyor, bir taraftan da bankacılık sektörünü ilgilendiriyor. İnternet ortamında veya bir telefonla yaptığınız finansal hizmetin alımına yönelik sözleşmelerde bu tür sözleşmelerdir. Bu tür sözleşmelerde 14 günlük cayma hakkı süresi bulunmaktadır. Ancak sigortacılık sektöründe uygulanacak cayma hakkı sigortacılık mevzuatına göre belirlenecektir. Sigortacılık mevzuatında zaman zaman 30 güne, zaman zaman 60 güne kadar çıkan cayma süreleri var, bu nedenle sigortacılık sözleşmelerinde Sigortacılık Kanunu'nda ve Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen cayma hakkı süreleri geçerli olacaktır.

Devre tatil ve paket tur konusunda da tüketicileri daha koruyucu düzenlemeler getirdik. Abonelik sözleşmeleri konusunda tüketicinin korunması alanı biraz daha sıkıntılıydı. Çünkü bu alan; GSM operatörlerini kapsıyor, su, elektrik doğalgaz sektörünü kapsıyor, bu nedenle ikincil mevzuatımızda yer vererek daha ayrıntılı tüketiciyi koruyucu tedbirler alacağız. Haksız ticari uygulamalar diye bir önemli alan var. Tüketici mağduriyetlerine neden olan haksız ticari uygulamalar konusunda tüketiciyi korumak adına tedbirler alınacaktır.

Reklam Kurulu'ndan da kısaca bahsetmek istiyorum. Reklam Kurulu, aldatıcı ticari reklam ve ilanların önlenmesi amacıyla faaliyette bulunmaktadır. Mevcut düzenlemeye göre Reklam Kurulu'nun üye sayısı 29'dur. Yeni Kanunla Reklam Kurulu üye sayısı 19'a indirilmiştir. Bu şekilde Kurul'un daha etkin olacağı, daha hızlı karar alacağı düşünülmektedir.

Son olarak da hakem heyetlerinden bahsetmek istiyorum. Hakem heyetleri gerçekten tüketicilerin en hızlı ve en ucuz biçimde haklarını arayabilecekleri mahkeme dışı çözüm organıdır. Aslında dünyada ülkemizdeki gibi faaliyet gösteren

mahkeme dışı çözüm organı olmadığını düşünüyoruz. Dünyada tabi ki alternatif itilaf çözüm organları var, çok yaygın oralarda ve çok gelişmiş. Ancak bulunduğunuz yerde, ikametgâhınızda herhangi bir ücret ödemeksizin başvurabileceğiniz ve hakkınızı ararken tarafları bağlayıcı bir karar alabileceğiniz, mahkeme olmadığı halde bir şekilde ilam niteliğinde bir karar çıkartabileceğiniz bir hak arama yolu bulunmamaktadır. Ben bunun çok önemli bir hak olduğunu düşünüyorum. Herhangi bir ücret vermeden, bilirkişi ücreti veya başvuru ücreti vermeden haklarını tüketiciler arayabiliyor. Hatta posta ücreti bile Bakanlık tarafından karşılanıyor. Bunda tabi ki aksaklıklar olacak, tabi ki zaman zaman aşırı derecede başvurular olduğu için yetersiz kalınabilecek, fakat gerçekten mahkemeye gitmeden, mahkeme yollarında uğraşmadan, kolaylıkla elektronik ortamda veya yazılı olarak başvurabileceğiniz bir yere başvurmanın tüketicilerin korunması açısından önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Diğer taraftan satıcı/sağlayıcılar kendilerine başvuran tüketicileri, haklı olup olmadıklarına bakmadan hakem heyetlerine yönlendirmektedirler. Yeni düzenlemeyle eğer tüketici lehine karar çıkarsa kaybeden taraf bilirkişi ücretini ve tebligat ücretini de karşılayacaktır. Bu tür uygulamaların caydırıcı olacağını düşünüyorum.

Hakem heyetleri 2014 yılında 1272 TL'nin altındaki uyuşmazlıklarda bağlayıcı karar alabilmektedir. Bu sınır, 28 Mayıs'ta yürürlüğe girecek yeni Kanunla birlikte ilçe hakem heyetleri için 2000 TL'ye, il hakem heyetleri için 3000 TL'ye çıkacaktır. Yeni düzenleme, yargının hem yükünü hafifletme açısından hem tüketiciler açısından çok önemli bir adım diye düşünüyorum.

Yeni Kanun'un tüm taraflara hayırlı olmasını dilerim.

Rekabet Kanunu Tasarısı ve Yeni TKHK'nin Getirmiş Olduğu Yenilikler

Prof. Dr. Yılmaz ASLAN
Rekabet Ticaret Hukuku Uzmanı

Toplantının konusu Rekabet Hukuku olarak belirtilmiştir ama yarın Tüketici Günü ve bu toplantının ana meselesi tüketici hukuku olduğuna göre, bugün biraz yeniTüketici Kanunu'nu konuşmak istiyorum. Yeni rekabet taslağının üzerinden birkaç cümle ile geçeceğim. Öncelikle belirtmem gerekir ise; yürürlükteki Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun(TKHK) 30 maddelik bir kanundu. Yeni Kanun 88 madde ve maddeler de uzun uzun kaleme alınmıştır. Dolayısıyla tüketici hukuku alanında, dilinden tutun da detaylarına kadar daha kapsamlı, Avrupa Topluluğu mevzuatıyla daha uyumlu bir kanunla karşı karşıyayız. Bu kanunun genel itibarıyla çok yararlı ve önemli değişiklikler yaptığını düşünüyorum. Ama Kanun'un olumsuz sayılabilecek yönleri de var. Tabi ki her şeyin mükemmel olması beklenemez. Ben Tüketici Kanunu çerçevesinde olumlu ve olumsuz gördüğüm bir kısım hususları izah etmeye çalışacağım. Ayrıca, 4077 sayılı TKHK'nin şu aşamada yürürlükte olması nedeni ile konuşmamda "yürürlükteki kanun" olarak ifade edeceğim.

Mesela bir önceki konuşmada vekalet ücretiyle ilgili bir konu anlatıldı. Yürürlükteki kanunda vekalet ücretleri önemli bir olumsuzluktu. Ancak, şimdi bu konuda olumlu bir düzenleme getirildi. Eskiden hâkimler maktu vekâlet ücretine hükmediyordu. Mesela, 500 liralık bir kart ücreti için 450-500 lira vekâlet ücreti çıkabiliyordu. Şimdi ise nispi harç uygulanacaktır. Dolayısıyla vekalet ücreti düşecektir, yani bu durum tüketici lehine bir çözümdür. Özellikle tüketicinin hak arama özgürlüğünü teşvik etme açısından bakanlığın Tüketici Hakem Heyetleri bakımından getirdiği yeni düzenlemeler çok önemlidir. Bilirkişi ücreti, tebligat ücreti vs. gibi birçok konuda bakanlık masrafları kendi üstüne aldı. Konuyu ayrıntılandırmak gerekir ise; yeni TKHK ile Hakem Heyeti tarafından tüketici aleyhine oluşturulan kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretlerini Bakanlık karşılayacaktır. Ancak, söz konusu uyuşmazlık tüketici lehine olur ise; bu durumda tebligat ve bilirkişi ücretleri karşı taraftan tahsil olunacaktır. Söz konusu tahsilat gerçekleştirilirken Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanacaktır. Dolayısıyla yeni TKHK'yi biraz daha tüketiciyi hakkını aramaya teşvik edici bir kanun olarak düşünebiliriz. Tüketici Sorunları Hakem Heyeti'nin bence Türkiye'nin gurur kaynağı olması lazım, çünkü dünyada bu kadar etkin sorun çözücü başka yargı dışı mekanizmalar mevcut değildir. Avrupa ülkeleri, bizim

Tüketici Hakem Heyetleri'ni örnek olarak alıp, Avrupa Topluluğu'ndaki 30 ülkeye buna benzer bir çözüm üretmeleri için dayatmaktadır. Aynı model uygulamasını üye devletlerde de teşvik etmektedirler. Gerçekten Tüketici Hakem Heyetleri yargılama süreleri ile kıyaslandığında çok hızlı bir çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüketici hakem heyetleri ilgililere telefonla bile ulaşıp, sorunları çözebilmektedir. O yüzden yeni TKHK ile Tüketici Hakem Heyetleri önemsenerek biraz daha rehabilite edildi. Tüketici Hakem Heyetleri'nin raportör atanması vs. gibi, eksikleri tabi ki vardı. Bazı il ve ilçelerde hiç işlemiyordu ve aksaklıklar vardı. Ancak durumun genel olarak değerlendirilmesinde fayda görmekteyim. Genel baktığımız zaman Tüketici Hakem Heyetleri'nin hakikaten çok önemli kurumlar olduğunu düşünüyorum. Şimdi Hakem Heyetleri'ne biraz daha çeki düzen verilecek ve yeni TKHK ile Tüketici Hakem Heyetleri işlevsel hale gelecek bu sayede de Tüketici Hakem Heyetleri'nin tüketici hukukunun, tüketicinin somut sorunlarının çözülmesine çok büyük katkısı olacağını düşünüyorum. Kaldı ki, şu aşamada da katkı sağladığı inkar edilemez.

TKHK'nin amaç maddesi bakımından bir değişiklik söz konusu değildir, yürürlükteki TKHK'deki düzenleme biraz cümleleri düzeltilerek aynen yazılmıştır. Ancak, TKHK'nin kapsam kenar başlığı ile düzenlenen 2. maddesi çok önemli bir şekilde değiştirilmiş durumdadır. Yürürlükteki TKHK'ye göre kapsam daha genişletilmiştir. Yürürlükteki TKHK'deki düzenleme sadece hukuki işlemleri kapsıyordu, ama şimdi uygulamaları da kapsamaktadır. Yani, bir işlem söz konusu ancak, hukuki sonuca ulaşmamış ve tüketici sözleşme yapmamış, örneğin, toplantıda bankalardan sıkça bahsedilmektedir. Bankayla bir sözleşme yapılmamış ama banka tüketiciye sözleşme öncesi bilgilendirme formu vermiş ve söz konusu bilgilendirme formunun içinde gerçeğe aykırı ve hatalı bilgiler varsa Bakanlık eskiden bu durum karşısında yaptırım uygulayamıyordu. Şimdi ise yeni TKHK ile ön bilgilendirmeler bakımından da Bakanlık yaptırım uygulayabilecektir. TKHK'deki bu değişiklikler tüketiciyi koruyucu yöndedir. Bu değişiklikler, Kanun kapsamında kalmayan ancak, çözümlenmesi gereken uygulamaları da kapsama almak için yapılmıştır. O yüzden TKHK'deki değişikliklerin genel anlamda olumlu olduğu söylenebilecektir. Bu madde ile tüketicilerle karşı tarafın yapmış olduğu sözleşmelerin tüm aşamaları, sözleşme öncesi, sözleşme anı ve sözleşme sonrası olmak üzere tüm uygulamalar TKHK kapsamına alınmıştır.

TKHK'nin genel esaslar başlıklı bölümü Türk Borçlar Kanunu'na (TBK) benzemektedir. Bildiğiniz üzere TBK'de bir genel bölüm vardır, genel hükümler, sonra da özel sözleşme tipleri vardır. Aynı mantıkla burada da tüketici hakları açısından tüm sözleşmeler için geçerli olacak genel hükümlere yer verilmiş, daha sonra ayrı bir bölümde tek tek sözleşme tiplerini düzenleme yöntemi tercih edilmiştir. Tercih edilen bu yöntem ile hem tekrar önledi, hem de genel ilkeler düzenlenmiş oldu. Bu yönden bir kere sistematik olarak çok doğru bir yaklaşımdır.

Toplantıda ağırlıklı olarak kredi kartı ile ilgili konulara değinildiği için kredi kartlarına ilişkin genel ilkeler bakımından bir açıklama yapılması gerekir ise, genel hükümlerin çoğu bankalarla ilgili ve TKHK'nin getirdiği en önemli mevzu genel ilkelerle bankalar için bir zorunluluk getirilmesi oldu. TKHK ile bankaların ücretsiz kredi kartı çıkarma yükümlülükleri var. TKHK'nin yürürlüğe girmesi ile tüm bankalar ücretsiz, yani kredi kartı ücreti olmayan bir kart çıkarmak zorundalar. "Ben kart ücreti ödemek istemiyorum" diyenler kendi bankalarından ücretsiz bir kart talep edebilecektir. Bankalar da kart ücreti olmayan bir banka kartını size vermek zorundadır. Ama kart ücreti olmayan banka kartlarında puan, mil gibi avantajlar söz konusu olmayabilir ve tüketici puan, mil gibi avantajları bu durumda talep edemeyecektir. "Bu benim için önemli değil, ben kart kullanmak istiyorum ücret de ödemek istemiyorum, bir ödeme vasıtası olarak kullanmak istiyorum" diyebilirsiniz. Bakanlığa bu yönde çok şikayet olmuştur, Bakanlık da "Her banka bir tane kart çıkartsın ve o kartın ücreti olmasın" şeklinde bir çözüm yolu buldu ve bu hükmü TKHK'ye koydu, Mayıstan itibaren söz konusu hüküm yürürlükte olacaktır. Dolayısıyla TKHK pratik bir takım çözümler önermektedir.

TKHK'deki düzenlemeler ve yenilikler özellikle tüketici sorunlarının en çok olduğu konularda yoğunlaşmıştır.Uygulamada en çok bankalar ile ilgili sorunlarla karşılaşılmaktaydı, bu sebeple TKHK'deki yeni düzenlemelerde ağırlıklı olarak bankalarla ilgili olmuştur. Ayrıca, yeni TKHK'de konutla ilgili sorunlara da çözümler getirilmiştir. Örneğin; yeni TKHK ile girdiğiniz bir projenin bitmemesi diye bir şey söz konusu değildir. Bakanlık kendi üzerine yetki almıştır. Ön ödemeli konut satışlarında Bakanlıkça projedeki konut adedi ya da projenin toplam bedeli kriterine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeyi yapmak isteyen satıcının ön ödemeli konut satışına başlamadan önce; kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlaması zorunludur. Ön ödemeli konut satışları bakımından söz konusu konutların herhangi bir sebeple tamamlanmaması durumlarında sigorta parası iflas masasına gitmeyecek, söz konusu bedel ile konutların tamamlanması sağlanacaktır. Dolayısıyla TKHK'de yer alan çözümler çok pratik olacaktır. Eğer bakanlık tarafından da bu durum ciddiyetle takip edilirse, söz konusu hüküm yolsuzlukları önleyecek niteliktedir.

Uygulamada karşılaşılan problemlerden biri de paket turlarda karşımıza çıkmaktaydı. Örneğin; tanıtımları ve görsellerinde, manzaralı, denize yakın, şehir merkezi bir otelde kalacağınız izlenimi yaratıldığı halde, tur ile otele gidildiğinde dağın başında bir yer ile karşılaşabilmekteydiniz Şehir merkezine yürüme mesafesinde olmama, denizi 30 km ilerden görme veya havaalanında bekleme vb. aksaklıklar olabiliyordu. Yeni TKHK ile bu sorunların çözümlenebileceği hükümler öngörülmüştür. Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmetleri sözleşmeleri bakımından da yeni TKHK ile detaylı hükümler getirilmiştir. Diğer taraftan, yürürlükteki tüketici

kanununda haksız sözleşme şartlarıyla ilgili hükümler vardı, yeni TKHK'de de haksız sözleşme şartlarına ilişkin hükümler mevcuttur ve daha kapsamlı olarak düzenlenmiştir. O yüzden TKHK'de bir eksiklik söz konusu değildir ve bu madde oldukça genişletilmiştir.

Yeni TKHK'nin eleştirilebilecek yönleri ise şu şekildedir; yürürlükteki TKHK kapsamında bir otomobil aldınız, yolda giderken frene bastınız, ABS'ler devreye girmedi ve birine çarptınız, siz de yaralandınız o da yaralandı, araba da hurdaya çıkartıldı. Böyle durumlarda ayıplı bir malın sebep olduğu zararlardan dolayı imalatçının da sorumluluğunun doğduğu hükümler mevcuttu. Ayıplı arabayı imal eden kişinin öngörülü olacak şekilde belirli bir hızda, belirli bir sertlikte frene basıldığı zaman ABS'nin devreye gireceği şekilde arabayı ayıpsız olarak üretmiş olması gerekiyordu. İmalatçı arabayı ayıplı üretmiş, yani ABS sisteminde de arıza söz konusudur. Yürüklükteki mevzuat ile örnek olayda belirttiğimiz bir durumda hem aracın çarparak yaraladığı yani zarar verdiği kişi, hem tüketicinin kendisi, dava açabiliyordu. Yürürlükteki TKHK'de yer alan bu hükümler yeni TKHK'de yer almamaktadır. Bildiğiniz üzere bu gibi durumlarda genel hükümlere yani Borçlar Kanunu'na gidilmektedir. Ancak, Borçlar Kanunu'nda da bu yönde bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu çerçevede imalatçının sorumluluğu konusundan bahsetmekte fayda görmekteyim. Yeni TKHK'nin yürürlüğe girmesi ile imalatçının sorumluluk konusu tamamen boşlukta kalmıştır. Yeni TKHK'nin 76. maddesinde tüketici ürünü ve hizmet denetimi düzenlenmiş olup, madde metninde "Tüketici ürünleri ile tüketiciye sunulan hizmetler; can ve mal güvenliğine ve çevreye zarar vermemeli, uygulanması zorunlu her türlü idari ve teknik düzenlemeye uygun olmalıdır" dedikten sonra "İmalatçılar sorumlu olur" vb. şeklinde bir yaptırım getirmediği için yürürlükteki TKHK düzenlemesinin yerini doldurmamaktadır. Şu anda böyle durumlarda dolaylı olarak başvurabileceğimiz 4703 Sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun söz konusudur, belirtilen kanun malların teknik özellikleriyle ilgili standartlar getiren, teknik niteliklerini belirleyen bir kanundur. Yukarıda bahsettiğimiz sorumluluk halleri için bu kanuna dayanılabilecektir ama yeterli olduğu söylenemeyecektir. İmalatçının sorumluluğunu ayrı bir kanunla düzenlemek lazım, çünkü imalatçının sorumluluğu bu kanunun kapsamını aşan bir konudur.

TKHK'deki maddelerin hemen hemen hepsi, özel esasa ilişkin olanlar Avrupa'da ayrı birer regülasyon şeklinde düzenlenmiştir. Örneğin, tüketici kredileri ayrı bir kanun, her bir düzenleme ayrı bir kanundur. Türkiye'deki uygulamada ise bu 30 tane regülasyonu bir tek kanun çerçevesinde toplanmıştır. Bu yüzden de Kanun'un düzenlemesinde bir sürü olumsuzluk söz konusudur. Regülasyondaki hükümlerin tamamının Kanun'da yer alması zorluk taşımaktadır. Bu sebepledir ki; düzenlemelerin bir kısmı Kanun'da yer almakta, bir kısmı hiç düzenlenmemekte bir kısmı ise yönetmeliklerle tamamlanacaktır. O yüzden, imalatçının sorumluluğuna

ilişkin başka bir düzenlemeyle yapılması gerekmektedir ama şu aşamada imalatçının sorumluluğu konusundaki eksiklik devam etmektedir.

Diğer bir eleştirilebilecek konu ise ayıplı maldan sorumluluğa ilişkindir, "Örneğin otomobil arızalı çıktı, kime başvurabiliriz?" Yürürlükteki TKHK ile tüketici her türlü hakkı için acenteden tutun da imalatçıya kadar o zincir içinde kim yer aldıysa hepsine birden başvurabiliyordu. Buna bir kısıtlama getirildi, ayıplı mala ilişkin olarak artık tüketici her türlü talep için imalatçıya, üreticiye, ithalatçıya, acenteye, bayiye başvuramayacaktır Tüketici TKHK'da düzenlenen 4 seçimlik hakkı bakımından satıcıya gidebilecektir. Ancak para iadesi veyahut indirim talebinde bulunuyorsa imalatçı veyahut ithalatçıya başvuramayacak, eğer malın tamir edilmesini veya yenisinin verilmesini istiyorsa o zaman hem satıcıya, hem de onunla birlikte imalatçıya ya da ithalatçıya gidebilecektir. Yani tüketicinin seçimlik haklarından bedel ile ilişkisi olmayan kişilere başvuru hakkı sınırlanmış oldu. Ama bu çok mu kötü, hakları kullanmayı önler mi? Hayır, pratik bir şey bu, Bakanlık "Parayı kime verdiysen ondan iste" demektedir. İyi tarafı olduğu kadar bir olumsuzluk olarak da sayılabilir. Olumsuz olarak nitelendirmemizin sebebi; tüketici eskiden daha çok kişiye başvurabiliyordu, sorumluların çerçevesi genişti, yeni TKHK ile ise sorumlular daraltılmış oldu. Yürürlükteki TKHK'de para iadesi talebi halinde satıcının olmaması durumunda üreticiye gidebiliyordu. Bunun pratikte şöyle bir sıkıntısı oldu, muhtemelen onun için bu düzenleme getirildi. Çünkü siz üreticisiniz, 10 liraya satıcıya malı verdiniz, o da 15 liraya tüketiciye sattı. Şimdi tüketici üreticiye başvurduğu zaman 15 lirayı istiyor tabi ki ama üretici 15 lira almadı ki, ama üretici 15 lirayı ödemek zorunda kalıyor. Bu sefer iptal edilmiş, ortadan kalkmış olan bir sözleşmeden satıcı kâr etmiş oluyor, satıcının cebinde kâr kalıyordu. Bu satıcıları özensizliğe, satıcıları bu tarz tüketici sorunlarıyla ilgilenmemeye, "Gidin üreticiye kardeşim, ithalatçıya gidin" demeye, topu başkasına atmaya yönlendiriyordu. Yeni TKHK ile bu mahsurlar muhtemelen ortadan kalkacak, satıcı tüketici geldiği zaman "Git kardeşim kime şikâyet edersen et" diyemeyecektir. Çünkü satıcı bedel iadesini ödemek zorunda kalacak ve kârı da iade etmek zorunda kalacaktır. Yürürlükteki TKHK'da ise kâr satıcıda kalmaktaydı. O yüzden TKHK'nin 4. Madde, 8. Madde ve devamı hükümlerdeki değişiklikler, evet tüketicinin bazı haklarını sınırlamaktadır ama pratik bir takım olumlu sonuçları da muhakkak olacaktır.

Ayıplı mallar ve ayıplı hizmetler yürürlükteki TKHK'de de ayrı ayrı düzenlenmişti ama her biri birer maddeydi. Yeni TKHK ile ise ayıplı mallar ve ayıplı hizmetler 8'er, 10'ar maddelik ayrı büyük bölümler haline geldi. Yeni TKHK ile taksitli satışlar, mesafeli sözleşmeler, finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmeler hakkında da özel düzenlemeler getirildi. Mesela, yeni TKHK ayıp tanımıyla ilgili önemli bir değişiklik getirmiştir. Yeni TKHK'de ifa etmeme durumu da ayıp kapsamında değerlendirilmiştir. Borçlar hukukçuları söz konusu madde

hükmünü garipseyebilirler çünkü malı teslim etmemek Borçlar Hukuku kapsamında ayıp değildir. İfa etmeme ayıp hükümlerine tabii olmayıp, Borçlar Kanunu'na göre ayrı hükümleri vardır. Ama yeni TKHK ile ifa etmeme, kötü veya eksik ifa etme ayıp hükümlerine tabii kılınmıştır. Bu düzenlemenin sebebi tüketiciye daha fazla koruma sağlamaktır. Yoksa borçlar hukukuna müdahale söz konusu değildir. Dolayısıyla, söz konusu hüküm tüketiciler bakımından olumlu bir düzenlemedir. Yani yeni TKHK tüketicinin haklarını başvuracağı kişiler bakımından daraltırken, başvuracağı konular bakımından genişletmiş olmaktadır. Yeni TKHK ile malın montajına ilişkin olarak da yürürlükteki Kanun'da yer almayan düzenlemeler getirilmiştir. Malın alınması akabinde, bunun monte edilmesi de gerekmektedir. Satış aşamasında malda bir ayıp söz konusu olmadığı halde, malın montajı yapılırken montaj yapan kişi tarafından mala zarar verildi ise, yine tüketiciye karşı sorumluluğun olması gerekmektedir. İşte yeni TKHK kapsamında malın montajına ilişkin hükümler ilave edilmiştir.

Yeni TKHK ile cayma hakları genişletildi ve neredeyse bütün sözleşmelere cayma hakları getirildi. Örneğin, tüketici kredilerinde cayma hakkı getirilmesi yeni bir düzenlemedir. Dolayısıyla tüketicinin hakları bu anlamda da genişlemiştir.

Yeni TKHK ile Bakanlığın yetkilerinin oldukça genişlediğini söylenebilecektir. Neredeyse her maddede bakanlığa yetki veren bir son fıkra var. Kanun kapsamında Bakanlık ya bir şeyleri belirliyor, ya esaslarını koyacak, ya da yönetmelik çıkaracaktır. Dolayısıyla bakanlık çok güçlenmiş durumdadır. Şu aşamada reklamlar konusunda belki şunu söylemek, eleştirmek doğru olabilir. Yürürlükteki Kanun'da olmayan yeni bir hüküm getirilmiştir. Bu maddeye göre; reklam kurulu tarafından verilecek tedbiren durdurma kararı yetkisi, kurul tarafından Reklam Kurulu Başkanına devredilebilecektir. Yürürlükteki Kanun kapsamında bir reklamı şikâyet edildiğinde, Reklam Kurulu toplanmakta ve reklam ile ilgili bir karar vermekteydi. Zaten Reklam Kurulu her ay toplanmakta ve rutin toplantı yapması gerekmektedir. Yeni düzenlemeler de benzer şekilde olup, Reklam Kurulu'nun rutin toplantı yapması gerekmektedir ve yine başkanın çağrısıyla olağanüstü de toplanabilmektedirler. Reklam Kurulu 19 üyeden oluşmaktadır ve zaten bunların 11 tanesi Ankara'da oturan kişilerdir. Çok acil durumlarda kurulun hemen pratik olarak olağanüstü toplanma imkanı söz konusudur. Hal böyleyken tedbir mahiyetinde kurulun vermesi gereken bir kararı başkana geçici olarak devretme yetkisi verilmiştir. Bu şekilde kişisel yetki kullanımı doğru bir düzenleme olmamıştır. Ama bunun dışında Reklam Kurulu'nun oluşumu vs. ile ilgili eleştirilecek bir şey var mı denilecek olursa, bence yoktur. Reklam Kurulu'na ilişkin diğer hususlar teknik ve hukuki olarak konuşulabilecek, tartışılabilecek, akademik tartışmalarla dönebilecek konulardır.

Rekabet Kanun Tasarısıyla ilgili, Rekabet Forum dergisine detaylı, her maddeyle ilgili görüşlerimi yazdım. Birçok hükmü Avrupa Birliği ile uyum

sağlamak için getirmişlerdir. Ama yazarken hükümler iyi yazılamamıştır, prensip olarak o hükümlerin değişmesine, yeni hükümler getirilmesine karşı çıkmamakla birlikte ifadeler değiştirilebilir. Burada benim şiddetle karşı çıkacağım, Avrupa topluluğunun da şiddetle karşı çıkacağı, regülasyon kurumlarına çok ciddi, çok önemli yetkiler verilmesidir. En önemli konu rekabet otoritelerinin ve diğer regülasyon kurumlarının bağımsızlığı konusudur. Lisans iptalinden tutun da, bir firmanın kapatılması, para cezaları, cirolarının yüzde 10'una varacak kadar ve yapısal birtakım ciddi yetkiler verilmektedir. Bu yetkileri kullanacak kurulun oluşumundan görevden alınmalarına, bütçelerine, personelinin tayinine kadar her konuda bağımsız olması gerekir. Eğer bağımsız değilse bu yetkiler bu şekilde verilemez. Yargı kararı olmadan bir şirketin genel müdürünün masasına oturup bilgisayarını tarıyorsunuz, polisin böyle yetkisi yoktur. Bütün bu yetkileri kullanacak bir organ yaratmak istiyorsanız bunun hem hükümetten hem de o incelediği sektörlerden bağımsız olması lazım. Bu da ancak bağımsız bütçeyle olur, bağımsız atamayla olur, hükümetin görevden alamamasıyla olur, bu konuda birçok unsur bir araya gelmektedir.

Yeni getirilen tasarı Rekabet Kurulu'nu bu bakımdan birebir hükümete bağlı hâle getirmektedir. Bu hiç olmaması gereken bir şey, Avrupa topluluğunun kendi üyeleri için önerdiği ve "Böyle yapılması lazım" dediği bütün kurallara aykırı bir düzenlemedir. Belirtilen sebeplerle, en çok tasarıyı bu yönden eleştirmek gerekmektedir. Diğer bir kısım, özel sektörden bağımsız olabilmesi için hem uzmanların, hem üyelerin maaşlarının iyi olması gerekmektedir, ikbal düşüncesi olmaması işleyişi iyileştirecektir. Ancak, bu da ayrı bir bütçeyle olur ve bizim normal devlet memuru maaşlarıyla olmaz. Tasarı da; "Üyeler ek işler yapabilir", şeklinde üyelerin birtakım ek işler yapmasına olanak tanıyan hükümler kaleme alınmıştır. Bu yanlış bir düzenlemedir. Tasarı uzmanları aynı şekilde rutin devlet memuru statüsüne getirmektedir, eskiden böyle değildi ve yapılan değişiklikler ile Rekabet Kurulu daha da devletle entegre hale gelmektedir. Bu doğru bir yaklaşım değil, rekabet otoriteleri dünyanın her yerinde çok güçlü otoritelerdir. Özellikle bizim gibi her şeyin devletten beklendiği toplumlarda bu daha da önem kazanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde bu önemli değil, komisyonlar hükümetin içinde olsa da bir şey fark etmemektedir. Çünkü insanlar haklarını aramaktadır. Rekabetle ilgili uyuşmazlıklar yüzde 90 mahkemelerde görülmekte, insanlar tarafından davalar açılmaktadır. Ancak, Türkiye'de kişiler tarafından dava açma yolu seçilmemekte bu yüzden de Rekabet Kurulu yüzde 90 müdahale etmek zorunda kalmaktadır. Böyle olunca Rekabet Kurulu'nun siyasetten ve özel sektörden bağımsız olması gerekmektedir, maalesef ilk yapıldığı zamandan bugüne kadar yani 1994'ten bu yana en çok değişen madde Rekabet Kurulu'nun oluşumu maddesi olmuş ve 5 kez değişmiştir.

Eski ve yeni Rekabet Kanunu'nun karşılaştırılması

Av. Dr. Kemal EROL
Rekabet Derneği İstanbul Şube Başkanı

Mensubu olduğum Rekabet Derneği, özellikle Rekabet Kurulu'nun ilk kuruluşunda çalışmış olan, rekabet hukukuna gönül vermiş bir avuç insan tarafından kurulmuş bir dernektir. Hiçbir parasal bağlantısı yok ve şeffaf olarak bugüne kadar bu hizmetleri vermeye gayret eden gönüllü insanlardan oluşuyor. Rekabet hukuku ve politikası ile tüketicinin korunması arasındaki ilişkiyi anlatmadan önce kısaca rekabet politikasının ne olduğu konusunda zihinlerimizi tazelemek isterim. Hem derneğimizin misyonu bakımından hem de konunun daha iyi oturması bakımından.

Neden rekabeti isteriz? Örneğin "Bir marka, belli bir ürünü her yerde aynı fiyata mı almak istersiniz yoksa her yerde ayrı ayrı fiyatlarda mı almak istersiniz?" diye ilk derste genellikle öğrencilerime bu soruyu sorarım. Genellikle de hataya düşerler derler ki, "Liste fiyatı aynı olsun, ondan emin olmak isterim." Halbuki tüketici olarak biz neyi isteriz? O fiyatın bir kartel oluşturmasını önlemek bakımından "yeniden satıcı" dediğimiz bayiinin dilediği fiyata satabilmesini isteriz. Rekabet hukuku ve politikası da bunu gerekli kılar. Aksi takdirde ancak üretici ya da genel sağlayıcı, toptancı ancak olsa olsa üst fiyatını koyabilir, empoze edebilir. Onun dışında minimum fiyatı isterseniz kârınızdan fedakârlık yapıp daha aşağı bir fiyata satarsınız. O bakımdan belki bugün buradaki değerli öğrencilerimize pazarlık yapmaya gittikleri zaman satıcı eğer kalkıp da, "Bu liste fiyatı biz bunun altına inemeyiz" diyor ise "O zaman Rekabet Kurulu'na şikâyet ederim" deyip pazarlığınızı daha ileri bir noktaya getirebilirsiniz.

Rekabet hukukunun bu örnekten de anlaşabileceği gibi temelindeki esas amaç, tüketiciyi doğrudan doğruya korumak değildir. Rekabetin Korunması Kanunu ile Tüketici Kanunu'nun ayrı ayrı olmasının temel sebebi de budur, dünyanın her tarafında da böyledir. Rekabetin korunmasındaki temel amaç, daha da genel bir amaç olarak, kaynakların en etkin ve verimli biçimde kullanılması ve ekonominin buna bağlı olarak gürbüz ve verimli olmasıdır. Biz burada tüketici yönünü ele alıyoruz ama ekonominin bir diğer ayağı da üreticiler, sanayiciler, tüccarlardır. Onların da kendilerinin yarattığı değerlerden adil bir pay almaları gerekir. Ama bunu nasıl alacak, adil olmayan payı almasını nasıl engelleyeceğiz? İşte bu rekabet hukuku ve politikasının temelindeki esas amaçları bize izah eder. Yani biz sadece tüketiciyi korumak için değil, rekabet oluşması sayesinde o malın daha iyi kaliteli olmasını sağlamak isteriz.

Örneğin, geçmişte otomobil almaya gittiğimiz zaman, tek marka veya sınırlı birkaç marka olduğu için üreteciyle hiçbir zaman, otomobilin rengi konusunda veya özellikleri bakımından seçim yapamadan hatta tartışmaya girmeden parasını peşin verirdik. O parayla ne gelirse, içerisinde ne eksik olursa olsun, rekabet olmadığı için, onu almaktan başka çareniz olmayan bir duruma düşürülürdük. Ama yine benzer bir şekilde bugün eğer Bodrum'a hafta sonu gitmek için 40 liraya da uçak bileti buluyorsanız, 400 liraya da buluyorsanız bunun temelinde yatan, bu tekelin kırılmış olması ve rekabetin yaratılmış olmasıdır. Bu örnekte olduğu gibi, rekabet hukuku ve politikası eninde sonunda tüketiciye yansır.

Bir örnek kararımız da, Adıyaman LPG kararı. Bu kararda rakip LPG üreticileri, bir araya gelerek, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde faaliyet gösteren, kötü, kaçak dolum yapan, diğerleri kadar yatırım yapmayan, onların hurdaya çıkarttıkları tüpleri alıp onlara gaz basarak, onlarla rekabet etmek suretiyle diğerlerinin pazarını ele geçiren bir firmanın varlığına karşı mücadele ediyor. Mücadeleler sonuç vermiyor, yani o firma kaçak doluma devam ediyor, halk da aldırmıyor, can güvenliği vb. gibi sebepleri bir tarafa bırakıp yarı fiyatına olduğu için onu tercih edip almaya başlıyor ve bu şirket birdenbire Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde piyasayı ele geçiriyor. Normal, standartlara uygun dolum yapan diğer firmalar da bununla baş etmek için, -kendilerine göre iyi niyetli fakat rekabet hukuku bakımından suç ve ihlal teşkil edecek bir biçimde- Gaziantep'te bir toplantı yapıyorlar. Bu toplantıda diyorlar ki, "Bizim bu firmayı durdurmak için yapabileceğimiz bir tek şey var; o yarı fiyatına iniyorsa biz de onun yarı fiyatına ineriz ve bu bölgedeki zararları sübvansiye edersek, dayanamaz iflas eder, biz buradan böyle kurtuluruz." Şimdi bu kendilerine göre haklı bir gerekçe gibi görülse de, Rekabet Kanunu gereğince bir firmayı dışlamak için yapılmış bir kartel anlaşması olması dolayısıyla bu soruşturmada Gaziantep'teki toplantının tutanaklarını uzmanlarımız ele geçirdi, arkasından bu firmalara ceza verdik. Verdiğimiz ceza, nedeniyle dikkatinizi çekmiştir mutlaka. Rekabet Kurulu'nun verdiği karar sonucu itibariyle de, bir dönem için de olsa o bölgedeki halkın LPG gazını, mutfak tüpünü daha ucuza elde etme imkânından mahrum edilmesi ve normal fiyatından alması gibi bir sonuç yaratıyor. Kurulca bunu enine boyuna tartıştık, düşündük ki bugün iyi niyetle yapılmış olan böyle bir anlaşmanın yarın alışkanlık haline gelip, bu sefer de kâr marjlarını arttırmak için veya daha yüksek fiyattan satmak için yeni bir oluşuma zemin hazırlaması dolayısıyla, kanunun öngördüğü bir araya gelmelerinin bile ihlal teşkil ettiği konusunda ceza vermek suretiyle bunu da, rekabet hukuku literatürüne sokulan bir karar haline getirdik.

Yine rekabet hukukunda, kanundaki düzenlemelerin dışında rekabet politikası dediğimiz daha genel bir şey daha var. Tabi ki kanunda firmaların piyasada mevcut (firmalar bakımından Kanun teşebbüs tanımında özel veya kamu ait olmasına göre bir ayırım yapmamaktadır) teşebbüslerin faaliyetlerini her türlü sorgulama,

soruşturma ve cezalandırma yetkisine sahip bir Rekabet Kurulu'nun varlığı bize yeterli gibi gelir. Fakat öyle durumlar oluyor ki, özel kanunların verdiği yetkilerle, tekel konumlarında olan ve kanunun bu tür denetimlerinden dışarı çıkabilen bazı özel durumlar vardır. Bunlar nelerdir? Örneğin; Esnaf Kanunu'nda hüküm var, esnaf odaları kendilerinin ücretlerini belirleyebiliyorlar. Hâlbuki herhangi bir mal ve hizmet piyasasındaki fiyatların böyle bir araya gelinerek belirlenmesi, Rekabet Kanunu'nun 4. Maddesine göre yasaktır. Ama aksine olan kanun hükümlerinin uygulanması yoluyla, bir kanun bir başka kanunla etkisiz hale getirilmiş oluyor. Bu tür kanunların elden geçirilmesi suretiyle de, yine rekabet politikasına uygun hale getirilmesi de bir başka husus.

Yine devletin kendisinin yaptığı yanlışlıklar da olabilir. Örneğin, özelleştirme sırasında özelleştirme yetkisini kullanan bir devlet, Özelleştirme İdaresi ya da Özelleştirme Yüksek Kurulu herhangi bir şekilde rekabetçi yapıyı ortadan kaldıran bir yöntem belirleyip özelleştirmede rekabetçi koşulların oluşmasına da izin vermeyebilir. Bunu da önleyecek bir Rekabet Kurulu olması gerekir. Dolayısıyla, Rekabet Kanunu üzerinde yapılması gereken değişiklikler de kurumun özerkliğinin ve bağımsız idari otorite olarak çalışmasına engel olacak her türlü düzenlemeye karşı çıkmak gerekiyor. Biz de Rekabet Derneği olarak bu kanunun TBMM'de görüşülmesi sırasında görüşlerimiz sorulduğu için, hem yazılı olarak, hem de sözlü olarak komisyonlarda bunları ileri sürdük. İktidar partisi tarafından da, Rekabet Kurumu başkan ve üyelerince de bunların ciddiye alınması sebebiyle, bu seçim öncesi çıkarılacak kanunlar arasında yer almasına rağmen, "Biz bunları inceleyelim, bir alt komisyona havale edelim" tarzı bir yaklaşımla, tasarının aynen kanunlaştırılması bir süre için ertelendi. Fakat yine dernek olarak biz bunun takipçisiyiz, umarız seçimlerden sonra da gündeme geldiğinde alt komisyon çalışmaları sırasında bunlar dikkate alınacak veya en azından kanunun değişiklik çalışmalarında resmi belge olarak tutanaklara eklenecek ve tarihe mal olacak.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Yeni Tüketici Kanunu tüketicilere ne gibi haklar getiriyor?

Fuat ENGİN
Tüketici Örgütleri Federasyonu (TÖF) ve
Tüketici Bilincini Geliştirme Derneği (TÜBİDER) Genel Başkanı

Sivil toplum kuruluşlarının temel görevlerinden biri eleştiri yapmak, muhalif bir duruş sergilemektir. Bu bakış açısıyla meselelere yaklaşılması durumunda uyarı yoluyla var olan mevzuatın eksiklerini, yanlışlarını düzeltme şansı olacaktır. Dünyanın en iyi kanunlarını yapsanız uygulanmadıktan sonra çok bir anlam ifade etmeyeceğini hepimiz biliyoruz. Bugüne kadar 1995-2003, 2003-2014 yılları arasında, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'da önemli değişiklikler yapıldı. Hatta son çalışma ile kanun tamamen yenilendi. 6502 sayılı Tüketici Kanunumuza şöyle bir baktığımızda Avrupa Birliği'ne (AB) katılım öncesi süreçte 28. Fasıl olan tüketicinin ve sağlığının korunması faslı kapsamında tamamen AB mevzuatı ya da direktifler çok büyük ölçüde esas alınarak düzenlenen bir mevzuatla karşı karşıyayız. Diğer yandan 4077 sayılı kanunun uygulanmasında ortaya çıkan aksaklıkların ve eksikliklerin giderilmesine yönelik bazı önlemlerin alındığı vurgusunu da yapmak durumundayım. Özellikle de eser, sigortacılık, taşımacılık, vekâlet, tellallık gibi sözleşmelerin kapsama alınması hem tüketici alanında görev yapan tüketici örgütlerine, kamu otoritesine, Tüketici Mahkemeleri'ne, hakem heyetlerine çok büyük yükler yüklemiştir. Ancak birazdan ifade edeceğim konulara baktığımızda da, gerçekten bu kurumlar bu yükün altından süreçle birlikte kalkabilecek midir?

Öncelikle yasayı incelediğimizde hep söyledik, ülke gerçekleri ile tüketici ihtiyaç ve talepleri bu mevzuatın hazırlanmasında yeterince dikkate alınmamıştır. Tüketici örgütlerinin önerileri bu konuda yeterince dikkate alınmamıştır, TBMM'de yetkili komisyonlarda tüketici örgütlerinin önerileri çok büyük ölçüde dikkate alınmamıştır. Sadece tüketicinin tanımında tüzel kişi kavramı çıkarılmış, oradaki baskımızla tekrar kapsama alınmıştır. Ancak bir örnek vereyim; şimdiki kanunda tüketiciyi tanımladığımızda "bir mal ya da hizmeti satın alan, kullanan, yararlanan, gerçek ya da tüzel kişi" diye tanımlarken yeni kanunda bu "satın alanın ötesinde hareket eden gerçek ya da tüzel kişi" olarak tanımlanıyor. Burada örneğin evinize aldığınız bir buzdolabında ya da bir televizyonda, satın alan evde yoksa bile, evi kullanan veya yararlanan kişinin bir ayıp karşısında hak araması söz konusu olabilecekken, yeni durumda bunun söz konusu olamayacağını görüyoruz. Diğer yandan gene 4. Maddenin 3. Fıkrasında bugün tüketicilerin hakikaten büyük bir

mücadele verirken kredi kartları ücretinden kredi masraflarına kadar çok değişik alanlarda faiz dışı gelirlerden karına kar katan bankaların tüketicinin cebine ellerini nasıl soktuklarını ifşa etmiş durumdayız. Yargıtay ve mahkeme kararlarıyla, kazanılmış bu haklar maalesef yeni yasamızda tüketicilerin elinden alınmaktadır. Yani 4. Maddenin 3. Fıkrasında şu cümleyi kurduğunuzda; bankalar, size tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketiciye sunulan ürün veya hizmetlerde tüketiciden faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri dediğiniz noktada, tüketicinin bu konuda 15 yıldır verdiği hak arama mücadelesini tamamen ortadan kaldırmış oluyorsunuz. Bu niye yapıldı? Bunu kamu otoritesi de açıkçası itiraf etti değişik toplantılarda. Bir önceki yıl, tüketici sorunları hakem heyetlerine yapılan 550 bin başvurunun %55'inin bankalara karşı yapıldığı tespiti ile birlikte hakem heyetleri yükünün azaltılması amacıyla yapılmış bir uygulama olduğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle de milyonlarca tüketicinin ekonomik çıkarlarını zarara uğratacak ve hak aramasına engel olacak durumun sorumluluğu Gümrük Ticaret Bakanlığı yetkililerinin olacaktır.

Yeni kanunun uygulanma sürecinin başlamasından bir-bir buçuk yıl sonra tüketici haklarından ve hak aramalardan kaynaklı yaşanacak sorunları, hem teorisini hem pratiğini yapan tüketici örgütleri olarak çok rahatlıkla görebiliyoruz. Ama kamu otoritesi, mevzuat içinde tüketici örgütlerinin alanlarını daraltarak ya da Tüketici Kanunu'nun Anayasanın 175. Maddesinin ya da 172. Maddesinin öngördüğü şekilde tüketici örgütlerinin teşvik edilmesi dışında bir içerik taşımaktadır. Şimdi meseleye gelinen nokta itibariyle baktığımızda, örneğin Hakem Heyetleri bağlayıcı karar limitleri 2 bin-3 bin liraya yükseltiliyor. Görev yaptığım, İstanbul Tüketici Sorunları Hakem Heyeti'nde biz 3.300,00 TL üzerindeki tüm tüketici uyuşmazlıklarına bakıyoruz. Ancak bizim önümüze gelen her 10 dosyadan 3 ya da 4 tanesini uzlaştırmayla sonuçlandırıyoruz, bir nevi "Uzlaşma Kurulu" olarak çalışıyoruz. Bugün siz mevzuatta, "3 bin liranın üstünde hakem heyetleri bu uyuşmazlığa bakamaz" dediğiniz noktada Tüketici Mahkemeleri'nin yükünü arttırırsınız, hakem heyetlerinin de uzlaşma olasılıklarını da ortadan kaldırmış olursunuz, 28 Mayıs'tan itibaren şekilde görüldüğü gibi. Bu uygulamanın, uygulamada görünen aksaklıkların, sorunların, ne kadar düzeltilebileceği konusunda da önemli kaygı ve kuşkular taşıyoruz. Çünkü 2008'den 2010'a kadar bir mevzuat hazırlığı yapıldı, yasa taslağı kadük oldu, 2010'dan sonraki mevzuat hazırlığı bu hale geldi ve başarıldı. Bu nedenle de bu kanunun aksaklıklarının tüketici üzerinde yaratacağı sorunlar açıkçası bizi kaygılandırıyor. Çünkü yük çok fazla olacak, bakanlığın da bu yükün altından kalkması zor olacak, hele hele hakem heyetlerinde görevli olanların bilgi birikiminin yeterli olmadığını da düşünürsek. Biz tüketiciler olarak bilinçsiziz, dikkatsiziz. Ama uygulamadaki ya da bilinçlendirme ve bilgilendirme faaliyetlerinde de kamu otoritesi açısından oldukça yetersiz olduğumuzu çok net biçimde görebiliyoruz, geçen bunca yıl içinde. Diğer yandan baktığımız zaman, Türkiye Barolar Birliği'nin tarifesine göre hakem heyetlerinde bir vekâlet ücretine hükmedilecek. Peki, bu

vekâlet ücreti tüketicinin kazandığı sonuçlarda, satıcı vb.ne yüklenecek ama tüketicinin kaybettiği durumlarda, tüketici 50 liralık bir terlik için hak ararken karşısına bir de kaybettiği durumda vekâlet ücreti ortaya çıkacak. Bu da tüketicinin hak araması açısından caydırıcı bir unsur olarak karşımıza çıkıyor.

Diğer yandan, Tüketici Mahkemeleri'nde, hak arama süreçlerinde şunu görebiliyoruz; "Tüketici Mahkemeleri'nde tüketicilerin açacağı davalarda gider avansı alınmaz" maddesi kanun hazırlık sürecinde diğer taslakların tamamında varken, 6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanunu'nda getirilen bir uygulama ile tüketiciler asgari 130 lirayla, 450 lira arasında bir gider avansı ödemeye zorunlu kılınmaktadır. Asgari ücretle çalışan tüketiciler Hak araması açısından çok büyük ölçüde caydırıcı unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da mevzuatla birlikte ilk taslakta yer almasına rağmen sonraki taslaklarda ve mevzuattan çıkarılmış olması da tüketicinin hak araması açısından önemli sıkıntılar yaşatacaktır.

Uygulamada yaşanan sorunlar mevzuata yazılan hükümlerle çelişiyor. Uygulama çok farklı olabiliyor. Şöyle ki; siz ağırlıklı olarak satıcıya yüklüyorsunuz sorumluluğu, üretici satıcıya veriyor, arada bir kâr marjı var diye. "Niye o kâr marjından doğan sorunu üretici ya da ithalatçı ödesin?" mantığıyla yaparsanız, o zaman tüketiciyi koruyan bir kanunda başka bankalar gibi, ithalatçılar gibi üreticiler gibi kesimleri korumaya kalkarsınız. Bunlar zaten Borçlar Kanunu'nda, İcra İflas Kanununda vb. kanunlarda düzenlenmiş genel kanun hükümlerinde. Siz özel dar alanı koruyan, tüketiciyi koruyan özel kanun hükümleri içinde bir de "Tüketiciyi korudum" diye bankaların alacağı her türlü ücreti serbest bırakırsanız, ya da sadece satıcıları sorumlu kılarsanız satıcıların kaçıp gitmesi ya da iflas etmesi durumunda tüketiciyi çaresiz bırakırsınız. Dolayısıyla var olan mevzuattaki, bir ayıplı mal ya da hizmet karşısında ithalatçı, üretici, hizmet veren, satıcı, tamamı müşterek hatta bağlı krediyle alınmışsa, kredi veren müşterek sorumlu tutulurken bu yeni mevzuatta konu sulandırılarak Hakem Heyetleri'nin işi güçleştirilmiştir ve orada görev ve sorumluluk tanımı farklılaştırılmıştır. Bu sorumluluk tanımından hareketle zaten yeterince donanım ve birikime sahip olmayan Hakem Heyetleri'nde bir başka sorun yaşanacaktır. Hatalı kararların sayısı artacaktır.

Önümüzdeki bir-bir buçuk yıl içerisinde tüketicinin kazanması konusunda oldukça büyük sıkıntılar ortaya çıkacağı kanısındayız. Çünkü gerçekten bugüne kadar 17 yıllık bir uygulamacı olarak bu konuyu çok emin ve rahatlıkla ifade edebilirim sizlere. Yine yasaya ve mevzuata baktığımız zaman tüketici örgütleri yok. Örneğin tüketici örgütlerine bugün açacağı davalarda "Bilirkişi ücretlerini bakanlık öder" diyor, tabi toplum yararına açacağı davalarda. Yeni kanunda diyorsunuz ki "Evet, kaybedilmesi durumunda vekâlet ücretlerini de bakanlık öder" diyorsunuz. Ama kime öder? Tüketici örgütleri üst kuruluşlarına. Ben bir tüketici örgütü üst kuruluşu genel başkanı olarak buna net bir biçimde karşı çıktım. Neden? Merkezi güçlendirmekle hiçbir şey elde edemeyiz. Biz, yerinden yönetme anlayışını hâkim

kıldığımız zaman, sorumlulukları tabana yaydığımız zaman bu ülkede demokrasiyi de geliştiririz. Aksi durumda bu bir dinamit olarak elimizde patlar. Bu nedenle defalarca söyledik yetkililere. Dedik ki, "Federasyonumuza bağlı, örneğin Denizli'deki bir örgütün X kenti ile ilgili bir sorunu var. Gitti dava açacak tüketiciler adına, ama siz önünü tıkıyorsunuz bunun, yani tüketici örgütleri federasyonu olarak biz mi gidip dava açacağız o ilde, merkezimiz başka yerdeyken?" gibi. Bizi böyle ülkenin her köşesinde dava açmaya koşullayarak, bizim hareket alanımızı daraltıp, bizim mücadele gücümüzü zayıflatmış olmayacak mısınız? Tüketici örgütlerinin açacağı her türlü davada, yani bu kanun kapsamındaki davalarda, bilirkişi ücretleri ve kaybedilmesi durumunda vekâlet ücretlerinin bakanlık bütçesinden ödeneceği konusunda bir hüküm yer almalıydı. Israrlarımıza rağmen Meclis'te de, komisyonda da maalesef bu konuda başarılı olamadık.

Reklam Kurulu diye bir kurul var, Reklam Verenler Derneği bir kişi, Reklamcılar Derneği bir kişi. Orada da defalarca söyledik, önce 11 kişiyle sınırladılar, sonra ne olduysa 19 kişiye çıkardılar. Kamu niteliğindeki odaları da aldılar ki doğruydu bu bizim için de. Dedik ki "Ya bunları teke indirin ya da tüketici örgütlerinin sayısını ikiye çıkartın." Sonuçta bir önceki kanunda bu tür yerlere katılacak sayıda kamu otoritesinin sayısı ya da tüketicinin karşısındaki tarafın sayısı %50'yi geçemeyeceği hükmüne varırken, siz burada tüketicinin karşısındaki tarafları güçlü kılarak böyle kurullar oluşturma yönünde bir uygulama içine girdiniz.

Gelinen nokta itibariyle, tabi ki önümüzdeki günlerde göreceğiz, ifade ettiğimiz şeyler birer öngörüdür. Ama biraz önce de söylediğim gibi, 17 yıllık bir uygulama sürecinden çıkarsadığımız sonuçların, bugün yarın büyük ölçüde karşımıza çıkacağını görebileceğiz. Mesela 1. Madde'de "Tüketici örgütleri desteklenir, özendirilir" diyor. Avrupa'nın bütün ülkelerinde tüketici örgütlerine proje yardımı vs. yapılsın. Hatta biz şunu da önerdik, dedik ki, "Bizim derneklerimize giren tüketicilerden bizler ücret almayalım. Biz onların işini ücretsiz yapalım, onlardan bir imza alalım, aylık olarak devlet bunun karşılığında tüketici örgütlerine, belli kriterleri taşıyan tüketici örgütlerine bir şey ödesin ve tüketici örgütleri de bu şekilde kendini geliştirebilsin, büyüyebilsin, örgütlenme boyutunu arttırabilsin." Yani, "Güçlüye karşı zayıfı korurken, burada güçlenmeye çalışsın." dedik. Maalesef kamu otoritesi bu konuda da tüketiciyi koruyan kanuna, koruyamayacak bir sürü madde koydu. Gelinen noktada tüketicinin korunmasını geliştirecek maddelere de çok fazla yer vermeyi maalesef tercih etmedikleri gibi, Türkiye tüketici hareketinin yeterli güce sahip olmadığı ve Türkiye tüketicilerinin de bilinçsiz olduğunu söyleyebiliriz. Önümüzdeki süreçte göreceğiz ki bu sıkıntılar artacaktır. Umuyoruz ve diliyoruz ki kamu otoritesi gerek ikincil mevzuat olan yönetmelikleri tüketici lehine yorumla çıkarıp, kaygılarımızı giderecek düzenlemeleri de önümüzdeki süreçte torba yasalarla hızla ihtiyaca yanıt verecek içerikte gerçekleştirip ülkemizde tüketici haklarını en az Avrupa düzeyine getirir.

Tüketici Türkiye'de korunamıyor!

Engin BAŞARAN
Tüketiciler Derneği (TÜDER) Onursal Başkanı

Tüketicinin korumasının Avrupa'da, Amerika'da 1928'li yıllarda başladığını biliyoruz. 1962 yılında Kennedy tekrar dile getirmiştir. 1985'te Birleşmiş Milletler (BM) tarafından kabul görmüştür. Türkiye'de tüketicinin korunması 1995 yılında gündeme gelmiştir. Tüketici 2 konumda çok önem kazanıyor: Bir; ekonomik yaşamda tüketici, iki; sosyal yaşamda tüketici. Tüketicinin örgütlenmesi, tüketicinin bilinçlenmesi, son derece önemli olup bir ülkenin demokratikleşmesinde, ekonominin gelişmesinde son derece büyük önem arz etmektedir. Türkiye 1980'lere kadar ithal ikamesine dayalı ekonomi modeliyle büyümüş, 1980'den sonra serbest piyasa ekonomisini seçmiş, ben ona serbest piyasa ekonomisi değil "başıboş piyasa ekonomisi" diyorum. 1990'lı yıllarda Avrupa Birliği ve Gümrük Birliği beklentisiyle birlikte Türkiye'de serbest piyasa ekonomisinin alt yapısını kurmaya yönelik çalışmalar başlamış ve 1994 yılında serbest piyasanın anayasası sayılacak Rekabet Yasası çıkarılmış, arkasından da serbest piyasa ekonomisi için önem arz eden Tüketicinin Korunması Yasası 1995 yılında çıkarılmıştır.

Serbest piyasa, rekabete dayalı bir sistemdir. Bu sistemde rekabet olması şarttır. Rekabetin olduğu yerde, tekellere, kartellere yer yoktur. Tüketici kartelin, tekelin olduğu yerde korunamaz. Dolayısıyla rekabet yasası tüketiciyi dolaylı olarak koruyan bir yasadır. Arkasından serbest piyasa ekonomisinde piyasayı denetleyecek olan doğal denetleyici tüketicileri koruyan Tüketicinin Korunması yasasıdır. Dolayısı ile günümüzde bugün liberal ekonomilerde siz ekonomik ve sosyal politikalarınızın merkezine tüketiciyi oturtmak zorundasınız, başarılı olmak istiyorsanız. Nitekim günümüzün bu çağdaş pazarlama koşullarında üretimden önce merkeze, üretimden sonra yine tüketici memnuniyetini ele alırsanız rekabet piyasasında başarı kaçınılmaz olur. Üretim zinciri içerisinde en son zincirden, en baştaki zincire; en baştaki halkadan, en son halkaya bilgi akışı sizin çok daha nitelikli, çok daha rekabet gücü yüksek ürünler üretmenize neden olacaktır. Şimdi Türkiye'ye bakalım, tüketici gerçekten bu anlamda korunuyor mu?

Ekonomik olarak Türkiye'de tüketicinin satın alım gücü ne kadardır? Evrensel tüketici hakları içerisinde tüketicinin birinci hakkı ekonomik yararlarının korunması hakkıdır. Tüketicinin ekonomik yararları Türkiye'de korunuyor mu diye baktığımızda; 2012 yılında yapılan bir açıklamaya göre, bugün 37 ülke içerisinde 27 tane AB ülkesi -bunların dışında kalan 3 ülke İsveç vs- ve aday ülkelerle birlikte 37 AB ülkesi içerisinde Türkiye 30.'dur. Türkiye'de tüketicinin satın alım gücü

düşüktür, tüketicinin vergi yükü çok ağırdır ve gelir dağılımı adil değildir. Bugün 2.54 liraya tekabül eden benzinin litresine 5 liranın üzerinde ödüyoruz. O 2.54 TL'nin üzerindeki para "toplumda ahlaksız vergiler" denilen, herkesten alınan vergilerdir. Bugün hepimiz biliyoruz ki Türkiye dolaysız vergiler yani çok kazanandan çok, az kazanandan az alınan vergiler bakımından son derece başarısızdır, gelir vergisi toplayamamaktadır, bu durum tüketiciyi de mağdur eden kayıtdışı ekonomiyi de beslemektedir. Vergi toplanamadığı için en kolay yola başvurulmuş ve binmiştir Tüketicinin sırtına, satın aldığımız her mal ve hizmetteki KDV, ÖTV. Bu durumda ekonomik açıdan tüketicinin korunuyor olmasından söz etmek, pek mümkün olamamaktadır.

Serbest piyasa ekonomilerinde Rekabet Kurumu gibi düzenleyici kuruluşların çok büyük önemi vardır. Günümüzde Türkiye'de tüketiciler özelleştirme mağdurudurlar. Elektrik özelleştikten sonra hepimiz korkunç derecede elektrik paraları ödüyoruz. Öyle ki, başkalarının ödemediği elektriğin parasını, kayıp kaçakların parasını ellerini ceplerimize sokup "Sen ver" diyorlar ve biz de kuzu kuzu veriyoruz. Özelleştirme yapıldığı zaman kurallarını doğru koyup, işçileri-tüketicileri koruyacak önlemler alınması gerekir ve düzenleyici kuruluşlar da özelleştirmelerden kaynaklanacak sorunlarda özellikle piyasanın zayıf tarafını yani tüketiciyi koruyup kollayacak düzenlemeler, denetlemeler yapmak zorundadırlar. Oysa Türkiye'de bunun böyle olmadığını, bağımsız idari kuruluşların bağımsız olmadıklarını, tüm politikaların üretici gözetilerek yapıldığını görmekteyiz.

Enerji Piyasası Denetleme Kurumu (EPDK)'da veya Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 'da şimdiye kadar tüketicilerin lehine çıkmış bir düzenleme bulmak zor! En çok tüketici şikayetinin bu iki sektörden olması da rastlantı değil. Oysa tüketicinin önemli bir evrensel hakkı temsil hakkının gerçekleşmesi durumunda (Rekabet Kurulu'nda, EPDK'da, BDDK'da tüketici temsilcileri bulunmalıydı) bu sektörlerde bu kadar yoğun sorun yaşanmayacaktı. Türkiye 1995'ten beri çok az yol almıştır.

Tüketici yasasının çıktığı yıl tesadüfen 1995 yılında Tüketiciler Derneği'ni de kurmuştuk. Hakem heyetlerinin kurulmasında çok önemli roller aldık. Hakem heyetlerinin kurulmasında, işlerlik kazanmasında, tüketicilerin haklarını öğrenmelerinde büyük emekler sarfettik. Siyasi irade o dönemde tüketici örgütlerini hep yanında istedi, teşvik ve destekler verdi. Şimdi yılda bir kez toplanan ilgili bakanın uğramadığı Tüketici Konseyi, geçmiş yıllarda iki gün yapılır, Bakan tüm tüketici örgüt temsilcileri ile birlikte olur, politikaları birlikte belirlerdi. Tüketici Konseyinde ayrıca Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, düzenleyici idari kuruluşları katılım sağlayarak başkanları ile orada olurdu. Tüketici örgütlerinin çok ayrı bir yeri vardı. En çok konuşma hakkı tüketici örgütlerine verilir, yapılan tüm yasalar, yönetmelikler tüketici örgütlerine gönderilir, görüşleri alınırdı. Gelinen noktada

kurumsal haklar gibi örgütsel haklar da cılız bir hal almış;tüketicin sesi daha az duyulur olmuş, Bakanlık STK ilişkileri bir hayli zayıflamıştır.

2003 yılında kapsamlı bir yasa değişmesi yaşandı. Çünkü piyasa koşulları değişmişti, alışveriş koşulları değişmişti, ödeme koşulları değişmişti, AB mevzuatına uyum söz konusuydu.

2013 yılın Kasım ayında Tüketicinin Korunması yasası yeniden yazılarak kabul edildi ve 28 Mayıs 2014'te yürürlüğe girecek. Yeni denilen yasa, mevcut yasanın daha kötü bir dille yazılmış, hukuk metnine uymayan muğlak ifadelerle dolu hemen hemen aynısı.Bu yeni yasa hangi ihtiyacına cevap verecek yaşadığımız sorunların? 1995'te kurulmuş Tüketici Hakem Heyetleri 5 kişiden oluşmakta, o zamanki tüketici şikâyeti çok az. 2002 yılındaki tüketici şikayeti 63 bin, 2014 yılına gelmişiz şikayetler 300 binli rakamlara çıkmış, biz hâlâ bu hakem heyetleriyle bu yükü götürmeye çalışıyoruz. Fransız düşünür Montaigne'in bir başucu kitabı vardır. O başucu kitabında benim çok sevdiğim bir denemesi var. Çocuğu olmayan köylü bir Fransız kadınının ineği doğuruyor. Kadın çocuk sevgisi içerisinde her gün ahıra gidiyor, o küçük buzağıyı kucağına alıyor ve seviyor. Aradan seneler geçiyor, buzağı oluyor inek. Kadın kemikleri erimiş, vücudu iki büklüm yaşlanmış, hâlâ ineği kucağında taşımaya çalışıyor. Biz de artık hakem heyetlerinin asla yetişemeyeceği bir şikâyet sayısına ulaşmışız. Yasada tüketici örgütlenmelerine temsil hakkı dahil hiçbir yeni teşvik, destek yok. Oysa tüketici haklarının gelişmesi, tüketici örgütlenmeleri ancak demokratik ortamlarda gelişir.

Tüketicilere "Haklarınızı arayın" diyoruz. Bursa'da Osmangazi ilçesinde Tüketiciler Derneği'nin temsilciliğinde 4500 elektrik kayıp kaçak kararı verildi, uygulanamadı. Önemli olan var olan yasaları uygulamak, yasalar uygulanamadıktan sonra ne anlamı var.Sayın bakanımız, "Biz AB düzeyinde korunuyoruz" diye gazetelere demeç veriyor. Demiyor ki sorunlar artmış, vatandaş şikayetten boğuluyor, demiyor ki sadece Bursa'nın, bir tek ilçesinden 4500 elektrik kayıp/kaçak şikâyeti var ve çözülmüyor.

Yeni yasada neden Tüketici Hakem Heyetleri yeniden yapılandırılmadı? Neden günümüzün şikayetlerine çözüm olacak şekilde yenilenmedi, neden İl Hakem Heyeti'ndeki 3000 TL üzerindeki şikâyetleri mahkemelere yönlendirildiler? Tüketici Hakem Heyetleri yasa gereği 3 ay içerisinde karar verir. Bir bakıyorsunuz, giden tüketiciye yoğunluktan ötürü 3 ay sonrasına gün verilmiş. Yasalar uygulanamıyor. Bugün yeni denilen yasa asla çözüm getirmiyor. 20 sene bu işin içerisinde hem teorisini, hem pratiğini yapmış bir insan olarak yasanın dilini de çok eleştiriyorum. Yasa metninde şöyle bir ifade olabilir mi? "Aşırı bir masraf gerektirmediği takdirde, bütün masrafları satıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteme." Nedir aşırı bir masraf? Gerektirmediği halde bir hukuk metninde böyle bir ifade olabilir mi? "İmkân varsa, satılanın ayıpsız misli ile değiştirilmesine..." Muğlak,

yoruma açık ifadeler. Umarım Kasım ayında çıkacak ikincil mevzuatta bu ifadelere açıklık getirilir.

Yeni yasada cayma süreleri arttırılmıştır, tüketiciye önceden bilgi formları verilecektir. Ruhsat almayan inşaatlar maketten konut satamayacak -halen Esenyurt mağdurlarının ruhsatı var, buna rağmen büyük mağduriyet yaşıyorlar- belirli büyüklükteki inşaatlar bina tamamlama sigortası yaptıracaklar, bankalar aidatsız bir kredi kartı verecekler, muhtemeldir ki taksit yapılamayan, puan toplanamayan.

Bu yeni denilen yasa, yaşanan tüketici sorunlarına asla çözüm olmayacak! Yaşayıp göreceğiz.

"Anayasanın 172. Maddesinde Tüketicinin Korunması Kanunu'nun amaç maddesinde tüketici örgütleri desteklenir, teşvik edilir" maddesine rağmen tüketicinin örgütlenmesi, kendi sesini duyurması, korunması, özgürleşmesi konusunda yasada tek bir sözcük yok. Oysa tüketicinin örgütlenmesi ekonomide demokratikleşme, bir ülkenin geleceğinin refahı, yaşam kalitesi demektir.Yok ama eğer siz tüketici örgütlerini götürüp Başbakanlığa bağlamak istiyorsanız ona bir sözüm yok. O konuda da endişelerim var. Bir kez daha tekrar etmek ister, dinleyen herkese saygılar sunarım:

Tüketici örgütlenmeleri ancak demokratik ortamlarda serpilip, gelişir ve büyür!

Sanayi iktisadı ve rekabet hukuku

Prof. Dr. Erol KATIRCIOĞLU
Rekabet Ekonomisi ve Regülasyon Uzmanı

Benim üzerinde konuşmak istediğim konu; Rekabet Kanunu ile ilgili yeni değişiklikler. Rekabet Kanunu dolaylı da olsa Tüketici Kanunu ile ilgili ama esas itibari ile bu toplantının amacı Tüketici Haftası vesilesiyle Tüketici Kanunu'ndaki değişiklikleri konuşmak olacak. O yüzden ben rekabetle ilgili pek vaktinizi almak istemiyorum ama bu konuşmalardan çıkan genel çizginin aslında rekabetle bağlantılı olarak da konu olması gerektiğini söylemek istiyorum. Şunu kastediyorum; şu anda Meclis'in alt komisyonlarında rekabet yasasında bazı değişiklikler öneriliyor. Bunların bazıları AB ile uyum çerçevesinde olan konular fakat bizim gibi özellikle yasanın hazırlığında görev almış kişiler olarak bir hassasiyet beliriyor ister istemez. Yapılacak değişikliğin ne anlama geldiğini tekrar düşünmek ihtiyacı hissediyor insan ve o zaman da Türkiye'nin genel gidişatına paralel olan bir merkeziyetçileşmenin, yalnızca Rekabet Kanunuyla ilgili önerilenlerin değil Tüketici Kanunuyla ilgili önerilenlerin de ruhuna sinmiş olduğunu görmemezlikten gelemiyor. Önerilen en önemli değişiklik Kurulun üye yapısıyla ilgili gibi duruyor.

2008 sonrası yapılan değişiklikle Kurul üye sayısı 11'den 7'ye düşürülmüştü. Kurulu oluşturacak kişilerin hangi kurumlar tarafından atanacağı meselesi ise yine merkezi bir tablo çiziyordu. Esasında şimdi de çok farklı değil. Sadece bu ikisi arasındaki fark, eskiden Yargıtay ve Danıştay'dan birer kişi kurul üyesi olabiliyordu, şimdi ise bu kurumlar yerine Adalet Bakanlığı konmuş ve sonuçta baktığımızda, bir kişi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden (TOBB), 3 kişi Gümrük Bakanlığı'ndan, bir kişi Adalet Bakanlığı'ndan, bir kişi Kalkınma Bakanlığı'ndan, bir kişi de Hazinenin bağlı olduğu Ekonomi Bakanlığı'ndan olmak üzere toplam 7 üye. Bu 7 kişiyi atayacak olan da zaten Bakanlar Kurulu.

Sonuç olarak baktığımızda bağımsız olması gereken Rekabet Kurulu'nda hükümetin bir anlamda doğrudan doğruya temsil olunduğu bir yapı oluşmuş oluyor. Fakat "Bu ne kadar önemli?" diye sormamız gerekiyor kendi kendimize. Çünkü esasında 2011'de bir Kanun Hükmünde Kararname çıkmıştı. Hükümet bu kararname ile bu kurulları, aşağı yukarı sayıları 10'dan fazla olan bağımsız kurulları doğrudan doğruya bakanlıklara bağlamıştı. En azından bu kurumların denetimini sorumlu bakanın yapabileceği bir çerçeveye getirmişti. Denetim mekanizmasını bakanlara veren bu düzenlemeyle bu kurumları böylelikle hükümetin etki alanına sokmuş olmuşlardı. Bu merkezileşmeye bakmadan önce şunu da söylemek lazım, bizim orijinal olarak hazırladığımız Rekabet Kurumu 11 kişiden oluşuyordu. Bu Kurul

devletin ve toplumun çeşitli kesimlerinin temsil edildiği bir yapıdaydı. Böylelikle, her ne kadar Bakanlar Kurulu üyeleri atıyor olsa da, atanacak üyeler devletin farklı kurumlarından gelen kişilerdi. Fakat bu yapı 2008'deki değişiklikte kaldırılmıştı.

Dolayısıyla da denilebilir ki bu kurumlar, yani "bağımsız idari otoriteler" aslında bizim devlet yapımızın her zaman içine sindiremediği kurumlardı ve bu durum Rekabet Kurumu bağlamında da hükmünü sürdürmüş oldu. Bilindiği gibi bu kurumlar 1980'li yılların sonlarına doğru yeni bir liberal piyasa paradigmasının kabulü çerçevesinde oluşmuştu. Bunların oluşması bizim idari hukuk anlayışımıza da uymuyordu esasında. Bizim idari hukukumuzda öyle bağımsız bir kurumun varlığı pek mümkün değil. Ama biz ona "bir şekilde bağımsız" demiştik o zamanlar. Bağımsız dememizi anlamlı kılacak ve en azından büyük bir tepki almayacağımızı sağlayacak bir ortam vardı o sıralarda ve mümkün olabilmişti.

Fakat bu bağımsızlık meselesi böyle olmuyor. Böyle olmadığı sürece de zaten bu kurumların gerçekten işlevleri çok ciddi bir biçimde yara almış oluyor. Bunlar toplumun genel çıkarlarını mı ifade eden kurumlardır yoksa seçilmiş de olsa bir hükümetin kendi inisiyatifi, kendi perspektifi içinde uyguladığı politikaları uygulayacak olan kurumlar mıdır? Doğrusunu isterseniz ciddi olarak tartışılması gereken bir mesele bu ve ancak böyle bir perspektifte tartışılabilirse olan bitenleri belki anlamlı bir yere oturtmak mümkün olabilir.

2008 dünya mali krizi, ekonomik kriz aslında bütün iktisatçıların da bir anlamda ezberini bozdu. Yani o güne kadar serbest piyasa ekonomisinin yegâne kaynak dağıtım mekanizması olarak kabul edilen bu anlayış bu krizle birlikte büyük ölçüde duvara toslamış oldu. Yani 2008 krizi dediğimiz krizin eski regülâsyonların, yani "bağımsız idari otoritelerin" kaldırılması sonucunda serbest piyasa ekonomisinin yarattığı balonların patlamasıyla ortaya çıkan bir kriz olduğu artık bilinen bir durum. Şimdi nitekim 2008 kriziyle başlayan şey, her ülke için nedenleri başka başka olsa da ekonomide özellikle bir tür devletçiliği gündeme getirdi diyebilirim. Örneğin, yıllar yılı Amerika Birleşik Devletleri (ABD), "Merkez Bankası bağımsız olmalı çünkü para basma mekanizması siyasetçilerin elinde olmamalı" diyordu ve bu çerçevede epeyce bir kavga da edilmişti o tarihlerde. Türkiye olarak bizim de bağımsız olduğuna inandığımız bir Merkez Bankamız olmuştu. Fakat ben hep başından beri şüphelenmişimdir, "Bu nasıl bir bağımsızlıktır?" diye. Nitekim ABD'deki 2008 krizi ile ilgili alınan önlemlerden bir tanesi talebi artırmak üzere para basmak oldu. Peki, parayı kim bastı? Merkez Bankası bastı. Yani FED. FED bunu neden yaptı? Amerikan hükümeti böyle istediği için yaptı. Yani merkez bankalarının amacı enflasyonu kontrol altında tutmak yanında istihdamı (üretimi) da dikkate almak biçiminde sessizce değişmiş oldu. Dolayısıyla da 2008 krizi ekonomik paradigmada bence hâlâ çözülememiş bir yara açtı ve bu yara doldurulabilmiş bir yara değil. O sebeple de ülkeler aslında çözümünü çok bilmedikleri bir krizle karşı karşıya olduklarını gördüklerinde bir anlamda kendi

ülkelerinde olan biteni kontrol altına almak için birçok kurumun merkezileştirilmesini bir gereklilik olarak gördüler.

Türkiye'de olan bitenler bundan farklı değildir. Nitekim Kanun Hükmündeki Kararname 2011 tarihinde çıkarılmıştır. Ama zaten krizin bizim ülkemizdeki etkisi 2009'larda başlamıştı. Yine hatırlayacaksınız, Sayın Başbakan uzun bir zamandan beri şunu söylüyordu; "Davul bizim boynumuzda, tokmak onların ellerinde". Başbakan bu durumun da, yani kurulların bağımsızlığının da ülkeyi yönetmekte problem çıkardığını düşünüyordu ve aslında etmeye de devam ediyor. Benim anladığım bu 2011'deki Kanun Hükmündeki Kararname meselesiyle "Bağımsız İdari Otoriteler" zaten bir biçimde devletin aparatları hale geldiler ve dolayısıyla da sorun halledilmiş oldu.

Dolayısıyla yapılan bu son değişikliğin, Yargıtay ve Danıştay'ın Kurul'da temsil edilmesini çıkarmış, yerine Adalet Bakanlığı'nı koymuş olmasının bence çok fazla bir kıymet-i harbiyesi yok. Yani bilmemiz gereken şu ki; bunlara biz her ne kadar bağımsız idari kurullar diyorsak da onların bağımsız olmadıklarını bilmemiz lazım.

Daha iddialı bir lafla konuşmamı bitireceğim. Aslında hepimizin düşünmesi gereken bir mesele bu, bizim gibi ülkelerde hakikaten bağımsız olunabilir mi? Yani sosyolojisi bize benzeyen ülkelerde, yani enformel ilişkilerin bu kadar yaygın, bu kadar iç içe geçmiş olduğu ülkelerde "Bağımsız idari otorite kurmak mümkün müdür?" diye sorduğunuzda, (yıllar ötesinden tekrar düşündüğümde o zaman gençmişiz, herhalde) olur diye düşünüyorduk. Ama şimdi bunun mümkün olamayacağını anlıyorum. Dolayısı ile de bizdeki demokrasi ki demokrasi biliyorsunuz "kişisel hak ve özgürlükler" üzerinden yükselen bir sistem olarak tanımlansa da bizde "kültürel kimlikler" üzerinden yükselen bir sistem. Sosyolojik anlamda söylüyorum bunu; yani "cemaatler" üzerinden yükselen bir sistem. Bizlerin siyasi davranışları kendi kişisel çıkar ve haklarımız çerçevesinde değil, ait olduğumuz kimliğin çerçevesinde belirlenen davranış ve tercihlerdir. Bu durum ciddi olarak bir demokrasi sorunudur esasında ve bu demokrasi sorunu gerek tüketici meselesinde, gerek rekabet meselesinde de karşımıza çıkıyor. Bu kurumlar, yani Rekabet Kurumu gibi kurumlar gerçekten toplumun bu sosyolojik yapısını dikkate alan bir biçimde yeniden dizayn edilmelidirler. Yani yalnızca hükümetin değil toplumun farklı kurumlarının da içinde temsil olabildiği ve böylelikle bir ölçüde hükümetlerden bağımsızlaşabildiği bir biçimde yeniden dizayn edilmelidirler. Bu sorun hala ortada duran bir sorundur. Bu nedenle de Meclis'teki yeni düzenlemenin de herhangi bir şekilde bu konuyu çözebilecek herhangi bir yarar getireceğini de sanmıyorum.

Avrupa Birliği'nin Tüketici Korumasına Yaklaşımı

Umut İlkay KAVLAK
AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu
Tüketicinin Korunması Sektör Sorumlusu

Merhaba. Ben Türkiye'nin örnek aldığı Avrupa Birliği (AB) tüketici koruması modeli hakkında konuşacağım. Avrupa Komisyonu, 2014 başında bir tüketici koruması gündemi kabul etti, öncesinde de "tüketici koruması stratejisi" hazırlanmıştı. Gündemin ve stratejinin ana hatları; tüketicinin haklarını bilmeleri, öğrenmeleri, haklarını almaları, daha uygun koşullarda tüketim yapmaları ve güvensiz ürünlerden korunmaları temel ilkeleridir. Stratejinin güncellenmesinin ana nedeni ekonomik krizi aşmak ve bunun için de tüketici güvenini daha da artırmak. Hem rekabet hukuku, hem de tüketici hukuku ekonomik büyümeyi artırmada ve yoksulluğun azaltılmasında doğrudan rol oynayabilirler. Tüketici hukuku Türkiye'de de zaten AB'ye paralel bir şekilde düzenlenmiş ve hedefler o doğrultuda belirlenmişti ama sorunlar uygulamada ortaya çıkabiliyor. Aslında AB ile bağlantılı hukuk dallarının tamamında yasal mevzuat ya da yasal çerçevenin AB ile uyumlu olması kadar uygulamaların, o kabul edilen yasal düzenlemelerin amacına uygun şekilde gerçekleşmesi önemli. Bu açıdan baktığımızda birkaç temel doküman var, Türkiye'nin ve AB'nin bu temel politikalarının ilişkili olduğu kısımda. Bir tanesi her yıl sonbaharda yayınlanan ilerleme raporu. Türkiye gündemini daha çok yargı, insan hakları veya siyasi konularla ilgili kısımları nedeniyle meşgul ediyor, ama tüketicinin koruması, fikri mülkiyet hakları, çevre gibi 35 politika alanında Türkiye'nin kaydettiği ilerlemeyi gösteren, bir tür yol haritası ve ihtiyaç analizi bu rapor.

İlerleme raporunda bu seneye kadar süregelen bazı eleştiriler şöyle: Türkiye'deki tüketici hareketinin mali ve profesyonel açıdan güçsüz olması ve bununla ilgili önlemlerin alınmaması, bir politika belirlenmemesi. Bir bacağı eksik olduğu için işlevsizleşen bir sandalyeden söz ediyoruz. Bir yanda politika belirleyici kurumlar, bir yanda uygulamadan sorumlu tüketici hakem heyetleri veya tüketici mahkemeleri gibi yapılar varken, sandalyenin diğer bacağı tüketici örgütleri de diğerleri gibi sağlam ve güçlü olmak zorunda. Maalesef Türkiye'de gelişmiş, kitleselleşmiş ve profesyonelleşmiş, gönüllülükten öte kurumsallaşmış tüketici örgütleri yok. Güçlü bir tüketici örgütünde tüketici profesyonellerinin çalışmasını, hak savunuculuğu temelinde lobicilik yetenekleriyle donanmış, hem uygulamaları hem yasal düzenlemeleri yeterince analiz edip bunları eleştirebilecek, bunlar

karşısında kampanya örgütleyebilecek ölçüde donanımlı hak savunucularının olmasından bahsediyoruz.

Türkiye'ye yönelik eleştirilerden bir diğeri, kamu kurumları ile sorunun diğer paydaşları arasında yapılandırılmış, düzenli ve gerçek anlamda yapıcı bir diyalog ortamının kurulamaması. Burada belki Tüketici Konseyi'nden bahsedilebilir ama yılda bir toplanan ve tavsiye niteliğinde kararlar alan, önceki kararların takibinin etkin bir şekilde yapılamadığı bir yapıdan söz etmiyoruz. Daha düzenli ve sürekli diyaloglardan bahsediyoruz.

Bir başka eleştiri, Türkiye'de tüketicilerin doğru bilgiye, güvenilir bilgiye ulaşmasında ve tüketici koruması açısından oluşturulmuş kararlara ulaşmasında sıkıntı olduğu. Tüketici Mahkemeleri ve Tüketici Hakem Heyetleri'nin kararlarına erişimde bir sıkıntı görüyoruz. Daha önce yürüttüğümüz bir AB projesinde Tüketici Hakem Heyetleri'nin mutlaka geliştirilmesi gerektiğini gördük. Bu alan kesinlikle yatırım yapılması gereken bir alan, hem AB açısından hem Türkiye açısından. Tüketici Hakem Heyetleri'nin ve Tüketici Mahkemesi hakimlerinin, dünyadaki, AB'deki ve AB üyesi ülkelerdeki ve Türkiye'deki kararların tartışılması, yeknesaklaştırılması, düzenlemelerin ortak bir hukuk anlayışı oluşturacak şekilde yorumlamalarına imkân tanınması gerekiyor. Bu da tabi ki daha fazla eğitim, daha fazla bir araya gelme ve daha fazla yapıcı diyalog anlamına geliyor.

Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin son döneminden beri yürütülen mali işbirliği programları var. Tabi ki Türkiye aday ülke olarak kabul edildikten sonra bunlar katılım öncesi yardıma dönüştü.

Bu alanda Türkiye'deki AB projeleri şu şekilde gerçekleşti: Tüketici Koruması Genel Müdürlüğü ile projemiz olmuştu bir buçuk yıllık bir süreyle, gerçekten faydalı bir proje olduğunu düşünüyorum sonuçları itibariyle. Ama ne yazık ki sektördeki sistemin bütün elemanlarının birbirini görür, tanır ve birbiriyle uyumlu bir şekilde diyalog halinde çalışabilir olmasını sağlayamadı projeler. Başka sektörlerde bu başarılabildi ve AB projelerinin aslında en önemli faydası da budur. Yani tarafları bir araya getirir. Farklı yöntemlerin, modellerin çalışılması sağlanır. Başarılı bir projeydi zamanında ama devamını da bekliyoruz. Zaten bir önerisi de var bakanlığın.

Dış Ticaret Müsteşarlığıyla genel ürün güvenliği konusunda bir proje yapılmıştı.

Tüketici örgütleri için bir hibe programı açıklanmıştı, onun altında 11 tane küçük proje yapıldı. Ama burada tüketici örgütlerini de eleştirmeden duramayacağım. İşimiz gereği sivil toplum örgütleriyle de ilişkiliyiz, mesleki örgütlerle de bir araya geliyoruz. Tüketici örgütlerinde AB projelerine ilgi ve talep az. AB'nin yalnızca tüketici koruması temalı olmayan birçok hibe programları var. Ama en az katılım tüketici örgütlerinden, yani kadın örgütleri, çevre örgütleri çok etkin. Kapasite arttırıcı eğitimler geçmişte verilmesine rağmen tüketici örgütlerinde bir sessizlik var, bir güvensizlik var, isteksizlik var, bunu yıkmak gerekiyor bence.

Çünkü belki küçük katkılar, küçük projeler ama kapasitenin arttırılması, yeteneklerin ve becerilerin arttırılmasında önemlidir proje deneyimleri.

Tüketici koruması piyasa ekonomisinin sosyal yanıdır, sosyal devleti tamamlayan kısmıdır. Türkiye daha etkin ve güçlü bir tüketici hareketini hak ediyor. Küçük ve yalnız bireyi güçlüye karşı korumaktaki önemi açısından tüketici korumasının, tüketici kurallarının çok doğru anlaşılması gerektiğine inanıyorum, hem bir hukukçu hem de bir tüketici olarak.

EK 1 - 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN[1]

28 Kasım 2013 PERŞEMBE **Resmî Gazete**

Sayı : 28835

KANUN

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 6502 **Kabul Tarihi: 7/11/2013**

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı, tüketiciyi aydınlatıcı ve bilinçlendirici önlemleri almak, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirmek ve bu konulardaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Kanun, her türlü tüketici işlemi ile tüketiciye yönelik uygulamaları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakan: Gümrük ve Ticaret Bakanını,

b) Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,

c) Genel Müdür: Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürünü,

ç) Genel Müdürlük: Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğünü,

d) Hizmet: Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusunu,

e) İthalatçı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere mal veya hizmetleri ya da bu malların hammaddelerini yahut ara mallarını ticari veya mesleki amaçlarla ithal ederek satım, kira, finansal kiralama veya benzeri bir yolla piyasaya süren gerçek veya tüzel kişiyi,

f) Kalıcı veri saklayıcısı: Tüketicinin gönderdiği veya kendisine gönderilen bilgiyi, bu bilginin amacına uygun olarak makul bir süre incelemesine elverecek şekilde kaydedilmesini ve değiştirilmeden kopyalanmasını sağlayan ve bu bilgiye aynen ulaşılmasına imkân veren

[1] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/11/20131128-1.htm

kısa mesaj, elektronik posta, internet, disk, CD, DVD, hafıza kartı ve benzeri her türlü araç veya ortamı,
g) Konut finansmanı kuruluşu: Konut finansmanı kapsamında doğrudan tüketiciye kredi kullandıran ya da finansal kiralama yapan bankalar ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından konut finansmanı faaliyetinde bulunması uygun görülen finansal kiralama şirketleri ve finansman şirketlerini,
ğ) Kredi veren: Mevzuatı gereği tüketicilere kredi vermeye yetkili olan gerçek veya tüzel kişiyi,
h) Mal: Alışverişe konu olan; taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi malları,
ı) Sağlayıcı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi,
i) Satıcı: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi,
j) Teknik düzenleme: 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanunda yer alan tanımı,
k) Tüketici: Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişiyi,
l) Tüketici işlemi: Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlemi,
m) Tüketici örgütleri: Tüketicinin korunması amacıyla kurulan dernek, vakıf veya bunların üst kuruluşlarını,
n) Üretici: Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere tüketiciye sunulmuş olan mal ya da bu malların hammaddelerini yahut ara mallarını üretenler ile mal üzerine markasını, unvanını veya herhangi bir ayırt edici işaretini koyarak kendisini üretici olarak gösteren gerçek veya tüzel kişiyi,
ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Genel Esaslar

Temel ilkeler

MADDE 4 – (1) Bu Kanunda yazılı olarak düzenlenmesi öngörülen sözleşmeler ile bilgilendirmeler en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenir ve bunların bir nüshası kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilir. Sözleşmede bulunması gereken şartlardan bir veya birkaçının bulunmaması durumunda, eksiklik sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Bu eksiklik sözleşmeyi düzenleyen tarafından derhâl giderilir.
(2) Sözleşmede öngörülen koşullar, sözleşme süresi içinde tüketici aleyhine değiştirilemez.
(3) Tüketiciden; kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını

beklediği ve sözleşmeyi düzenleyenin yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyenin kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemez. Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketiciye sunulan ürün veya hizmetlerde ise tüketiciden faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın görüşü alınarak bu Kanunun ruhuna uygun olarak ve tüketiciyi koruyacak şekilde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.
(4) Bu Kanunda düzenlenen sözleşmelere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin, sözleşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesi zorunludur. Uzaktan iletişim aracıyla kurulan sözleşmelerde ise, bu bilgiler kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun şekilde verilir. Bu bilgilerin tüketiciye verildiğinin ispatı sözleşmeyi düzenleyene aittir.
(5) Tüketicinin yapmış olduğu işlemler nedeniyle kıymetli evrak niteliğinde sadece nama yazılı ve her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde senet düzenlenebilir. Bu fıkra hükümlerine aykırı olarak düzenlenen senetler tüketici yönünden geçersizdir.
(6) Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılır. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatlar diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılır.
(7) Temerrüt hâli de dâhil olmak üzere, tüketici işlemlerinde bileşik faiz uygulanmaz.
(8) Bu Kanun tüm düzenlemeleri yönünden katılım bankalarını da kapsar. Uygulama, kâr payı dikkate alınarak yapılır.

Tüketici sözleşmelerindeki haksız şartlar

MADDE 5 – (1) Haksız şart; tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme şartlarıdır.
(2) Tüketiciyle akdedilen sözleşmelerde yer alan haksız şartlar kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin haksız şartlar dışındaki hükümleri geçerliliğini korur. Bu durumda sözleşmeyi düzenleyen, kesin olarak hükümsüz sayılan şartlar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez.
(3) Bir sözleşme şartı önceden hazırlanmış ve standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir. Sözleşmeyi düzenleyen, bir standart şartın münferiden müzakere edildiğini iddia ediyorsa bunu ispatla yükümlüdür. Sözleşmenin bütün olarak değerlendirilmesinden standart sözleşme olduğu sonucuna varılırsa, bu sözleşmedeki bir şartın belirli unsurlarının veya münferit bir hükmünün müzakere edilmiş olması, sözleşmenin kalan kısmına bu maddenin uygulanmasını engellemez.
(4) Sözleşme şartlarının yazılı olması hâlinde, tüketicinin anlayabileceği açık ve anlaşılır bir dilin kullanılmış olması gerekir. Sözleşmede yer alan bir hükmün açık ve anlaşılır olmaması veya birden çok anlama gelmesi hâlinde; bu hüküm, tüketicinin lehine yorumlanır.
(5) Faaliyetlerini, kanun veya yetkili makamlar tarafından verilen izinle yürütmekte olan kişi veya kuruluşların hazırladıkları sözleşmelere de niteliklerine bakılmaksızın bu madde hükümleri uygulanır.
(6) Bir sözleşme şartının haksızlığı; sözleşme konusu olan mal veya hizmetin niteliği,

sözleşmenin kuruluşunda var olan şartlar ve sözleşmenin diğer hükümleri veya haksız şartın ilgili olduğu diğer bir sözleşmenin hükümleri dikkate alınmak suretiyle sözleşmenin kuruluş anına göre belirlenir.
(7) Sözleşme şartlarının haksızlığının takdirinde, bu şartlar açık ve anlaşılır bir dille yazılmış olmak koşuluyla, hem sözleşmeden doğan asli edim yükümlülükleri arasındaki hem de mal veya hizmetin piyasa değeri ile sözleşmede belirlenen fiyat arasındaki dengeye ilişkin bir değerlendirme yapılamaz.
(8) Bakanlık, genel olarak kullanılmak üzere hazırlanmış sözleşmelerde yer alan haksız şartların, sözleşme metinlerinden çıkarılması veya kullanılmasının önlenmesi için gerekli tedbirleri alır.
(9) Haksız şartların tespit edilmesi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile sınırlayıcı olmamak üzere haksız şart olduğu kabul edilen sözleşme şartları yönetmelikle belirlenir.

Satıştan kaçınma

MADDE 6 – (1) Vitrinde, rafta, elektronik ortamda veya açıkça görülebilir herhangi bir yerde teşhir edilen malın, satılık olmadığı belirtilen bir ibareye yer verilmedikçe satışından kaçınılamaz.
(2) Hizmet sağlamaktan haklı bir sebep olmaksızın kaçınılamaz.
(3) Ticari veya mesleki amaçlarla hareket edenler; aksine bir teamül, ticari örf veya adet ya da haklı bir sebepyoksa; bir mal veya hizmetin satışını o mal veya hizmetin, kendisi tarafından belirlenen miktar, sayı, ebat gibi koşullara ya da başka bir mal veya hizmetin satın alınması şartına bağlayamaz.
(4) Bakanlık ve belediyeler, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle görevlidir.

Sipariş edilmeyen mal veya hizmetler

MADDE 7 – (1) Sipariş edilmeyen malların gönderilmesi ya da hizmetlerin sunulması durumunda, tüketiciye karşı herhangi bir hak ileri sürülemez. Bu hâllerde, tüketicinin sessiz kalması ya da mal veya hizmeti kullanmış olması, sözleşmenin kurulmasına yönelik kabul beyanı olarak yorumlanamaz. Tüketicinin malı geri göndermek veya muhafaza etmek gibi bir yükümlülüğü yoktur.
(2) Bir mal veya hizmetin sipariş edildiğini iddia eden bu iddiasını ispatla yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ayıplı Mal ve Hizmetler

BİRİNCİ BÖLÜM

Ayıplı Mallar

Ayıplı mal

MADDE 8 – (1) Ayıplı mal, tüketiciye teslimi anında, taraflarca kararlaştırılmış olan örnek ya da modele uygun olmaması ya da objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşımaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan maldır.

(2) Ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda, internet portalında ya da reklam ve ilanlarında yer alan özelliklerinden bir veya birden fazlasını taşımayan; satıcı tarafından bildirilen veya teknik düzenlemesinde tespit edilen niteliğe aykırı olan; muadili olan malların kullanım amacını karşılamayan, tüketicinin makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren mallar da ayıplı olarak kabul edilir.
(3) Sözleşmeye konu olan malın, sözleşmede kararlaştırılan süre içinde teslim edilmemesi veya montajının satıcı tarafından veya onun sorumluluğu altında gerçekleştirildiği durumlarda gereği gibi monte edilmemesi sözleşmeye aykırı ifa olarak değerlendirilir. Malın montajının tüketici tarafından yapılmasının öngörüldüğü hâllerde, montaj talimatındaki yanlışlık veya eksiklik nedeniyle montaj hatalı yapılmışsa, sözleşmeye aykırı ifa söz konusu olur.

Ayıplı maldan sorumluluk

MADDE 9 – (1) Satıcı, malı satış sözleşmesine uygun olarak tüketiciye teslim etmekle yükümlüdür.
(2) Satıcı, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığını ve haberdar olmasının da kendisinden beklenemeyeceğini veya yapılan açıklamanın içeriğinin satış sözleşmesinin akdi anında düzeltilmiş olduğunu veya satış sözleşmesi kurulma kararının bu açıklama ile nedensellik bağı içinde olmadığını ispatladığı takdirde açıklamanın içeriği ile bağlı olmaz.

İspat yükü

MADDE 10 – (1) Teslim tarihinden itibaren altı ay içinde ortaya çıkan ayıpların, teslim tarihinde var olduğu kabul edilir. Bu durumda malın ayıplı olmadığının ispatı satıcıya aittir. Bu karine, malın veya ayıbın niteliği ile bağdaşmıyor ise uygulanmaz.
(2) Tüketicinin, sözleşmenin kurulduğu tarihte ayıptan haberdar olduğu veya haberdar olmasının kendisinden beklendiği hâllerde, sözleşmeye aykırılık söz konusu olmaz. Bunların dışındaki ayıplara karşı tüketicinin seçimlik hakları saklıdır.
(3) Satışa sunulacak ayıplı mal üzerine ya da ambalajına, üretici, ithalatçı veya satıcı tarafından tüketicinin kolaylıkla okuyabileceği şekilde malın ayıbına ilişkin açıklayıcı bilgiyi içeren bir etiket konulur. Bu etiketin tüketiciye verilmesi veya ayıba ilişkin açıklayıcı bilginin tüketiciye verilen fatura, fiş veya satış belgesi üzerinde açıkça gösterilmesi zorunludur. Teknik düzenlemesine uygun olmayan ürünler ise hiçbir şekilde piyasaya arz edilemez. Bu ürünlere, Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Tüketicinin seçimlik hakları

MADDE 11 – (1) Malın ayıplı olduğunun anlaşılması durumunda tüketici;
a) Satılanı geri vermeye hazır olduğunu bildirerek sözleşmeden dönme,
b) Satılanı alıkoyup ayıp oranında satış bedelinden indirim isteme,
c) Aşırı bir masraf gerektirmediği takdirde, bütün masrafları satıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteme,
ç) İmkân varsa, satılanın ayıpsız bir misli ile değiştirilmesini isteme,
seçimlik haklarından birini kullanabilir. Satıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür.
(2) Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesi hakları üretici veya ithalatçıya

karşı da kullanılabilir. Bu fıkradaki hakların yerine getirilmesi konusunda satıcı, üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur. Üretici veya ithalatçı, malın kendisi tarafından piyasaya sürülmesinden sonra ayıbın doğduğunu ispat ettiği takdirde sorumlu tutulmaz.
(3) Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesinin satıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek olması hâlinde tüketici, sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim haklarından birini kullanabilir. Orantısızlığın tayininde malın ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğer seçimlik haklara başvurmanın tüketici açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır.
(4) Ücretsiz onarım veya malın ayıpsız misli ile değiştirilmesi haklarından birinin seçilmesi durumunda bu talebin satıcıya, üreticiye veya ithalatçıya yöneltilmesinden itibaren azami otuz iş günü, konut ve tatil amaçlı taşınmazlarda ise altmış iş günü içinde yerine getirilmesi zorunludur. Ancak, bu Kanunun 58 inci maddesi uyarınca çıkarılan yönetmelik eki listede yer alan mallara ilişkin, tüketicinin ücretsiz onarım talebi, yönetmelikte belirlenen azami tamir süresi içinde yerine getirilir. Aksi hâlde tüketici diğer seçimlik haklarını kullanmakta serbesttir.
(5) Tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemiş olduğu bedelin tümü veya bedelden yapılan indirim tutarı derhâl tüketiciye iade edilir.
(6) Seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar, tüketicinin seçtiği hakkı yerine getiren tarafça karşılanır. Tüketici bu seçimlik haklarından biri ile birlikte 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir.

Zamanaşımı

MADDE 12 – (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı maldan sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, malın tüketiciye teslim tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Bu süre konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda taşınmazın teslim tarihinden itibaren beş yıldır.
(2) Bu Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası saklı olmak üzere ikinci el satışlarda satıcının ayıplı maldan sorumluluğu bir yıldan, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda ise üç yıldan az olamaz.
(3) Ayıp, ağır kusur ya da hile ile gizlenmişse zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Ayıplı Hizmetler

Ayıplı hizmet

MADDE 13 – (1) Ayıplı hizmet, sözleşmede belirlenen süre içinde başlamaması veya taraflarca kararlaştırılmış olan ve objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşımaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan hizmettir.
(2) Hizmet sağlayıcısı tarafından bildirilen, internet portalında veya reklam ve ilanlarında yer alan özellikleri taşımayan ya da yararlanma amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan makul olarak beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren hizmetler ayıplıdır.

Ayıplı hizmetten sorumluluk

MADDE 14 – (1) Sağlayıcı, hizmeti sözleşmeye uygun olarak ifa etmekle yükümlüdür.

(2) Sağlayıcı, kendisinden kaynaklanmayan reklam yoluyla yapılan açıklamalardan haberdar olmadığını ve haberdar olmasının da kendisinden beklenemeyeceğini veya yapılan açıklamanın içeriğinin hizmet sözleşmesinin kurulduğu tarihte düzeltilmiş olduğunu veya hizmet sözleşmesinin kurulması kararının bu açıklama ile nedensellik bağı içermediğini ispatladığı takdirde açıklamanın içeriği ile bağlı olmaz.

Tüketicinin seçimlik hakları

MADDE 15 – (1) Hizmetin ayıplı ifa edildiği durumlarda tüketici, hizmetin yeniden görülmesi, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımı, ayıp oranında bedelden indirim veya sözleşmeden dönme haklarından birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbesttir. Sağlayıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar sağlayıcı tarafından karşılanır. Tüketici, bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir.

(2) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin sağlayıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek olması hâlinde tüketici bu hakları kullanamaz. Orantısızlığın tayininde hizmetin ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğer seçimlik haklara başvurmanın tüketici açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır.

(3) Tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemiş olduğu bedelin tümü veya bedelden indirim yapılan tutar derhâl tüketiciye iade edilir.

(4) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin seçildiği hâllerde, hizmetin niteliği ve tüketicinin bu hizmetten yararlanma amacı dikkate alındığında, makul sayılabilecek bir süre içinde ve tüketici için ciddi sorunlar doğurmayacak şekilde bu talep sağlayıcı tarafından yerine getirilir. Her hâlükârda bu süre talebin sağlayıcıya yöneltilmesinden itibaren otuz iş gününü geçemez. Aksi takdirde tüketici diğer seçimlik haklarını kullanmakta serbesttir.

Zamanaşımı

MADDE 16 – (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı hizmetten sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, hizmetin ifası tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir.

(2) Ayıp, ağır kusur ya da hile ile gizlenmişse zamanaşımı hükümleri uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tüketici Sözleşmeleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Taksitle Satış

Taksitle satış sözleşmeleri

MADDE 17 – (1) Taksitle satış sözleşmesi, satıcı veya sağlayıcının malın teslimi veya hizmetin ifasını üstlendiği, tüketicinin de bedeli kısım kısım ödediği sözleşmelerdir.

(2) Tüketicinin, kira süresi sonunda bir malın mülkiyetini edinme zorunluluğunun bulunduğu

finansal kiralama sözleşmeleri hakkında da bu Bölüm hükümleri uygulanır.
(3) Taksitle satış sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan satıcı veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

Cayma hakkı

MADDE 18 – (1) Tüketici, yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin taksitle satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.
(2) Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür.
(3) Satıcı cayma süresi içinde malı tüketiciye teslim etmişse tüketici, malı ancak olağan bir gözden geçirmenin gerektirdiği ölçüde kullanabilir; aksi takdirde tüketici cayma hakkını kullanamaz. Cayma hakkı süresi sona ermeden önce, tüketicinin onayı ile hizmetin ifasına başlanan hizmet sözleşmelerinde de tüketici cayma hakkını kullanamaz.
(4) Tüketicinin satıcıyı bulduğu finansal kiralama işlemlerinde cayma hakkı kullanılamaz.

Temerrüt

MADDE 19 – (1) Taksitle satış sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, satıcı veya sağlayıcı, kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak satıcı veya sağlayıcının bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de kalan borcun en az onda birini oluşturan ve birbirini izleyen en az iki taksidi veya kalan borcun en az dörtte birini oluşturan bir taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Satıcı veya sağlayıcının bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyetuyarısında bulunması zorunludur.
(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz.

Erken ödeme

MADDE 20 – (1) Tüketici, borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da satıcı veya sağlayıcı, faiz veya komisyon aldığı durumlarda ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve komisyon indirimini yapmakla yükümlüdür.

Diğer hususlar

MADDE 21 – (1) Tüketicinin taşınır bir malın satış bedelini önceden kısım kısım ödemeyi, satıcının da bedelin tamamen ödenmesinden sonra satılanı tüketiciye teslim etmeyi üstlendikleri ve ödeme süresi bir yıldan daha uzun veya belirsiz olan sözleşmeler hakkında Türk Borçlar Kanununun ön ödemeli taksitle satış hükümleri uygulanır.
(2) Sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, erken ödeme ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tüketici Kredileri

Tüketici kredisi sözleşmeleri

MADDE 22 – (1) Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya kredi vermeyi taahhüt ettiği sözleşmeyi ifade eder.
(2) Kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması hâlinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir. Ancak bu durumda uygulanacak faiz oranı kredi kartı sözleşmesi uyarınca belirlenen orandan fazla olamaz.
(3) Tüketici kredisi sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan kredi veren, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

Sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülüğü

MADDE 23 – (1) Kredi verenin ve varsa kredi aracısının, tüketiciye, teklif ettikleri kredi sözleşmesinin koşullarını içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermesi zorunludur.

Cayma hakkı

MADDE 24 – (1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.
(2) Kredi veren, cayma hakkı olduğu konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin cayma hakkı süresi içinde kredi verene yöneltilmiş olması yeterlidir.
(3) Cayma hakkını kullanan tüketicinin krediden faydalandığı hâllerde, tüketici, anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri öder. Bu süre içinde ödeme yapılmaması hâlinde tüketici kredisinden cayılmamış sayılır. Faiz, akdî faiz oranına göre hesaplanır. Tüketiciden, hesaplanan akdî faiz ve bir kamu kurum veya kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenmiş olan masraflar dışında herhangi bir bedel talep edilemez.

Faiz oranı

MADDE 25 – (1) Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde faiz oranı sabit olarak belirlenir. Sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen bu oran tüketici aleyhine değiştirilemez.
(2) Tüketici kredisi sözleşmelerinde, akdî faiz, efektif yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması durumunda, kredi tutarı faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullanılır. Efektif faiz oranı, olduğundan düşük gösterilmişse, kredinin toplam maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak akdî faiz oranı, düşük gösterilen efektif faiz oranına uyacak şekilde yeniden belirlenir. Bu hâllerde ödeme planı, yapılan değişikliklere göre yeniden düzenlenir.

Sözleşmede değişiklik yapılması

MADDE 26 – (1) Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez.
(2) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması hâlinde, bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması hâlinde, yeni faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun

tamamını ödediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez.

Erken ödeme

MADDE 27 – (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hâllerde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür.

Temerrüt

MADDE 28 – (1) Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.

(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz.

Sigorta yaptırılması

MADDE 29 – (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

Bağlı krediler

MADDE 30 – (1) Bağlı kredi sözleşmesi; tüketici kredisinin münhasıran belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik birlik oluşturduğu sözleşmedir.

(2) Ekonomik birliğin varlığı;

a) Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse ettiği,

b) Üçüncü bir tarafça finanse edilmesi durumunda, kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlandığı,

c) Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği,

durumlarından en az birinin varlığı hâlinde kabul edilir.

(3) Tüketicinin mal veya hizmet tedarikine ilişkin sözleşmeden cayması ve buna ilişkin bildirimin cayma süresi içinde ayrıca kredi verene de yöneltilmesi hâlinde, bağlı kredi sözleşmesi de herhangi bir tazminat veya cezai şart ödeme yükümlülüğü olmaksızın sona erer.

(4) Bağlı kredilerde, mal veya hizmet hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilmez ise satıcı, sağlayıcı ve kredi veren, tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde müteselsilensorumludur. Tüketicinin bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde bağlı kredi de bu oranda indirilir ve ödeme planı buna göre değiştirilir. Tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması hâlinde, o güne kadar yapmış olduğu ödemenin iadesi hususunda satıcı, sağlayıcı ve kredi veren müteselsilen sorumludur. Ancak, kredi verenin sorumluluğu; malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda satış

sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen malın teslim veya hizmetin ifa edilme tarihinden, malın teslim veya hizmetin ifa edildiği durumlarda malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.
(5) Kredi veren ile satıcı veya sağlayıcı arasında belirli bir malın veya hizmetin tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen malın veya hizmetin bedelinin kredi veren tarafından ödenmesi suretiyle kullandırılan krediler bağlı kredi sayılmaz.

Diğer hususlar

MADDE 31 – (1) Belirli süreli kredi sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesi ile kapanır.
(2) Tüketicinin açık talimatı olmaksızın, belirli süreli kredi sözleşmesi ile ilişkili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılamaz.
(3) Kart çıkaran kuruluşlar, tüketicilere yıllık üyelik aidatı ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı türü sunmak zorundadır.
(4) Sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeriği, kapsam dışı sözleşmeler, tüketici ile kredi verenin hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, erken ödeme, efektif yıllık faizin hesaplanması, tüketici kredilerine ilişkin reklamların zorunlu içeriği, fesih hakkının kullanılması, temerrüt, kredinin devri, bağlı kredi ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Konut Finansmanı

Konut finansmanı sözleşmeleri

MADDE 32 – (1) Konut finansmanı sözleşmesi, konut edinmeleri amacıyla; tüketicilere kredi kullandırılması, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanması, sahip oldukları konutların teminatı altında tüketicilere kredi kullandırılması ve bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kredi kullandırılmasına yönelik sözleşmedir.
(2) Konut finansmanı sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan konut finansmanı kuruluşu, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

Sözleşme öncesi bilgilendirme yükümlülüğü

MADDE 33 – (1) Konut finansmanı kuruluşları, tüketiciye, konut finansmanı sözleşmesinin koşullarını içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermek zorundadır.

Temerrüt

MADDE 34 – (1) Tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda konut finansmanı kuruluşu, kalan borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak konut finansmanı kuruluşunun bütün edimlerini ifa etmiş olması ve tüketicinin de

birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Konut finansmanı kuruluşunun bu hakkını kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererekmuacceliyet uyarısında bulunması gerekir.
(2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz.
(3) Finansal kiralama işlemlerinde, muacceliyet uyarısında verilen süre içinde tüketicinin edimini yerine getirmemesi hâlinde, bu sürenin sona ermesini takiben konut finansmanı kuruluşu kalan borcun tamamını ifa etme hakkını kullanmak üzere konut finansmanı sözleşmesini feshettiği takdirde, konutu derhâl satışa çıkarmakla yükümlüdür. Konut finansmanı kuruluşu satış öncesinde konut için 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca yetki verilmiş olan kişi veya kurumlara kıymet takdiri yaptırır. Takdir edilen kıymet, satıştan en az on iş günü önce tüketiciye bildirilir. Konut finansmanı kuruluşu takdir edilen kıymeti dikkate alarak basiretli bir tacir gibi davranmak suretiyle konutun satışını gerçekleştirir. Konutun satışından elde edilen bedelin, kalan borcu aşması hâlinde aşan kısım tüketiciye derhâl ödenir. Konut finansmanına yönelik finansal kiralama işlemlerinde 21/11/2012tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 33 üncü maddesi uygulanmaz.
(4) Konutun satışının bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamında gerçekleştirilmesi ve varsa elde edilen bedelin kalan borcu aşan kısmının tüketiciye ödenmesini takiben tüketici veya zilyetliğin devredilmiş olması hâlinde zilyetliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar konutu tahliye etmekle yükümlüdür. Konutun tahliye edilmemesi hâlinde konut sahibi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 26 ncı ve 27 nci maddeleri uyarınca tüketici veya zilyetliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar aleyhine icra yoluna başvurabilir.

Bağlı krediler

MADDE 35 – (1) Bağlı kredi sözleşmesi; konut finansmanı kredisinin münhasıran belirli bir konutun satın alınması durumunda bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik bir birlik oluşturduğu sözleşmedir.
(2) Bağlı kredilerde, konutun hiç ya da gereği gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından birini kullanması hâlinde, satıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilensorumludur. Ancak, konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu; konutun teslim edilmemesi durumunda konut satış sözleşmesinde veya bağlı kredi sözleşmesinde belirtilen konut teslim tarihinden, konutun teslim edilmesi durumunda konutun teslim edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıldır.
(3) Konut finansmanı kuruluşları tarafından verilen kredilerin ipotek finansmanı kuruluşlarına, konut finansmanı fonlarına veya ipotek teminatlı menkul kıymet teminat havuzlarına devrolması hâlinde dahi, kredi veren konut finansmanı kuruluşunun sorumluluğu devam eder. Krediyi devralan kuruluş bu madde kapsamında sorumlu olmaz.
(4) Konut finansmanı kuruluşu ile satıcı arasında belirli bir konutun tedarikine ilişkin bir sözleşme olmaksızın, tüketicinin kendisi tarafından belirlenen konutun bedelinin kredi veren konut finansmanı kuruluşu tarafından ödenmesi suretiyle kullandırılan krediler bağlı kredi sayılmaz.

Faiz oranı

MADDE 36 – (1) Kredilerde geri ödeme tutarlarının, finansal kiralama işlemlerinde ise kira bedellerinin anaparayı aşan kısmı bu madde kapsamında faiz olarak kabul edilir.
(2) Sözleşmede belirtilmek suretiyle konut finansmanına yönelik kredilerde ve finansal kiralama işlemlerinde faiz oranı sabit veya değişken olarak ya da aynı kredi için her iki yöntem esas alınmak suretiyle belirlenebilir. Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi hâlinde, sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen oran tarafların rızası dışında değiştirilemez. Oranın değişken olarak belirlenmesi hâlinde ise, başlangıçta sözleşmede belirlenen oran, dönemsel geri ödeme tutarı başlangıçta sözleşmede belirlenen azami dönemsel geri ödeme tutarını aşmamak koşuluyla ve sözleşmede belirlenecek yurt içinde veya yurt dışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan endekslerden en düşük olanıbaz alınarak değiştirilebilir. Oranların değişken olarak belirlenmesi hâlinde bu yöntemin muhtemel etkileri konusunda tüketicilerin bilgilendirilmesi şarttır. Bu amaçlarla kullanılabilecek referans faizler ve endeksler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

Erken ödeme

MADDE 37 – (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabileceği gibi, konut finansmanı borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hâllerde, konut finansmanı kuruluşu, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür.
(2) Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi hâlinde, sözleşmede yer verilmek suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden önce yapılması durumunda, konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilebilir. Erken ödeme tazminatı gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın kalan vadesi otuz altı ayı aşmayan kredilerde yüzde birini, kalan vadesi otuz altı ayı aşan kredilerde ise yüzde ikisini geçemez. Oranların değişken olarak belirlenmesi hâlinde tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilemez.

Sigorta yaptırılması

MADDE 38 – (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.

Diğer hususlar

MADDE 39 – (1) Konut finansmanı sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesi ile kapanır.
(2) Tüketicinin açık talimatı olmaksızın konut finansmanı sözleşmesi ile ilişkili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılamaz.
(3) Bu Bölüm hükümlerinin uygulanmasında, konut yapı kooperatiflerinin gerçek kişi ortakları da tüketici olarak kabul edilir.
(4) Sözleşme öncesi bilgilendirme, tüketici ile konut finansmanı kuruluşunun hak ve yükümlülükleri, sözleşmenin zorunlu içeriği, konut finansmanı reklamları, yeniden finansman, bağlı kredi, temerrüt, erken ödeme ve yıllık maliyet oranının hesaplanması ile diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ön Ödemeli Konut Satışı

Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri

MADDE 40 – (1) Ön ödemeli konut satış sözleşmesi, tüketicinin konut amaçlı bir taşınmazın satış bedelini önceden peşin veya taksitle ödemeyi, satıcının da bedelin tamamen veya kısmen ödenmesinden sonra taşınmazı tüketiciye devir veya teslim etmeyi üstlendiği sözleşmedir.

(2) Tüketicilere sözleşmenin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formu verilmek zorundadır.

(3) Yapı ruhsatı alınmadan, tüketicilerle ön ödemeli konut satış sözleşmesi yapılamaz.

Şekil şartı

MADDE 41 – (1) Ön ödemeli konut satışının tapu siciline tescil edilmesi, satış vaadi sözleşmesinin ise noterde düzenleme şeklinde yapılması zorunludur. Aksi hâlde satıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.

(2) Satıcı, geçerli bir sözleşme yapılmış olmadıkça tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez.

Teminat

MADDE 42 – (1) Bakanlıkça projedeki konut adedi ya da projenin toplam bedeli kriterine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcının ön ödemeli konut satışına başlamadan önce; kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat ve şartları sağlaması zorunludur.

(2) Bina tamamlama sigortası kapsamında sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

Cayma hakkı

MADDE 43 – (1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin ön ödemeli konut satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür.

(2) Taşınmazın kısmen veya tamamen bağlı krediyle alınması durumunda bağlı kredi sözleşmesi, sözleşmenin kurulduğu tarihte hüküm doğurmak üzere bu maddede öngörülen cayma hakkı süresi sonunda yürürlüğe girer. Konut finansmanı kuruluşu cayma hakkı süresi içinde tüketiciden faiz, komisyon, yasal yükümlülük ve benzeri isimler altında hiçbir masraf talep edemez.

(3) Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içinde edinimlerini iade eder.

Konutun teslimi

MADDE 44 – (1) Ön ödemeli konut satışında devir veya teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemez. Kat irtifakının tüketici adına tapu siciline tescil edilmesiyle birlikte zilyetliğin devri hâlinde de devir ve teslim yapılmış sayılır.

Sözleşmeden dönme

MADDE 45 – (1) Ön ödemeli konut satışında, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin

herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönme hakkı vardır. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı; konutun satışı veya satış vaadi sözleşmesi nedeniyle oluşan vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülüklerden doğan masraflar ile sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminatın ödenmesini isteyebilir.
(2) Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmezse tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Tüketicinin ölmesi veya kazanç elde etmekten sürekli olarak yoksun kalması sebebiyle ön ödemeleri yapamayacak duruma düşmesi ya da sözleşmenin yerine olağan koşullarla yapılacak bir taksitle satış sözleşmesinin konulmasına ilişkin önerisinin satıcı tarafından kabul edilmemesi yüzünden sözleşmeden dönülmesi hâllerinde tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez.
(3) Sözleşmeden dönülmesi durumunda, tüketiciye iade edilmesi gereken tutar ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belge, dönme bildiriminin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içinde tüketiciye geri verilir. Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içinde edinimlerini iade eder.

Diğer hususlar

MADDE 46 – (1) Sözleşme öncesi bilgilendirme, sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı ve sözleşmeden dönme ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer Tüketici Sözleşmeleri

İş yeri dışında kurulan sözleşmeler

MADDE 47 – (1) Satıcı veya sağlayıcı ile tüketici arasında;
a) Teklifin tüketici ya da satıcı veya sağlayıcı tarafından yapılmasına bakılmaksızın iş yeri dışında, tarafların eş zamanlı fiziksel varlığında kurulan,
b) Tarafların eş zamanlı fiziksel varlığında tüketiciyle iş yeri dışında görüşülmesinin hemen sonrasında, satıcı veya sağlayıcının iş yerinde ya da herhangi bir uzaktan iletişim aracıyla kurulan,
c) Mal ve hizmetlerin tüketiciye tanıtımı ya da satışı amacıyla satıcı veya sağlayıcı tarafından düzenlenen bir gezi esnasında kurulan,
sözleşmeler iş yeri dışında kurulan sözleşmeler olarak kabul edilir.
(2) İş yeri dışında kurulan sözleşmeler, Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş satıcı veya sağlayıcı tarafından kurulur.
(3) Tüketicinin, iş yeri dışında kurulan sözleşme ya da buna karşılık gelen herhangi bir öneri ile bağlanmadan önce ayrıntıları yönetmelikte belirlenen hususlarda açık ve anlaşılır şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Tüketicinin bilgilendirildiğine ilişkin ispat yükü satıcı veya sağlayıcıya aittir.
(4) İş yeri dışında kurulan sözleşmeler yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme kurmamış olan satıcı veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez. Satıcı veya sağlayıcı; tüketicinin kendi el

yazısı ile sözleşme tarihini yazmasını ve sözleşmeyi imzalamasını sağlamak, sözleşmenin bir nüshasını tüketiciye vermek ve mal veya hizmeti tüketiciye sunmakla yükümlüdür. Sözleşmenin tüketiciye teslim edildiğinin ve mal veya hizmetin sunulduğunun ispatı satıcı veya sağlayıcıya aittir.
(5) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Cayma süresi içinde satıcı veya sağlayıcı sözleşmeye konu mal veya hizmet karşılığında tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma süresi içinde malın mutat kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir.
(6) Satıcı veya sağlayıcının bu maddede belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket etmesi veya tüketiciyi cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirmemesi durumunda, tüketici cayma hakkını kullanmak için on dört günlük süreyle bağlı değildir. Her hâlükârda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer.
(7) Sözleşmenin zorunlu içeriği, kapsam dışı sözleşmeler, doğrudan satışlar, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat, satış yapacaklarda aranacak nitelikler ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Mesafeli sözleşmeler

MADDE 48 – (1) Mesafeli sözleşme, satıcı veya sağlayıcı ile tüketicinin eş zamanlı fiziksel varlığı olmaksızın, mal veya hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu ana kadar ve kurulduğu an da dâhil olmak üzere uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmelerdir.
(2) Tüketici, mesafeli sözleşmeyi ya da buna karşılık gelen herhangi bir teklifi kabul etmeden önce ayrıntıları yönetmelikte belirlenen hususlarda ve siparişi onaylandığı takdirde ödeme yükümlülüğü altına gireceği konusunda açık ve anlaşılır şekilde satıcı veya sağlayıcı tarafından bilgilendirilir. Tüketicinin bilgilendirildiğine ilişkin ispat yükü satıcı veya sağlayıcıya aittir.
(3) Satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin siparişinin kendisine ulaştığı andan itibaren taahhüt edilen süre içinde edimini yerine getirir. Mal satışlarında bu süre her hâlükârda otuz günü geçemez. Satıcı veya sağlayıcının bu süre içinde edimini yerine getirmemesi durumunda tüketici sözleşmeyi feshedebilir.
(4) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirilmezse, cayma hakkını kullanmak için on dört günlük süreyle bağlı değildir. Her hâlükârda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer. Tüketici, cayma hakkı süresi içinde malın mutat kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir.
(5) Oluşturdukları sistem çerçevesinde, uzaktan iletişim araçlarını kullanmak veya

kullandırmak suretiyle satıcı veya sağlayıcı adına mesafeli sözleşme kurulmasına aracılık edenler, bu maddede yer alan hususlardan dolayı satıcı veya sağlayıcı ile yapılan işlemlere ilişkin kayıtları tutmak ve istenilmesi hâlinde bu bilgileri ilgili kurum, kuruluş ve tüketicilere vermekle yükümlüdür. Ancak bu fıkra kapsamında aracılık edenler, satıcı veya sağlayıcı ile yaptıkları sözleşmeye aykırı fiillerinden dolayı sorumludur.
(6) Mesafeli sözleşmelerde, kapsam dışı sözleşmeler, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, bilgilendirme yükümlülüğü, teslimat ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmeler

MADDE 49 – (1) Finansal hizmetler, her türlü banka hizmeti, kredi, sigorta, bireysel emeklilik, yatırım ve ödeme ile ilgili hizmetleri ifade eder. Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşme, finansal hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, sağlayıcı ile tüketici arasında uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmelerdir.
(2) Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde, tüketicinin sözleşmenin kurulmasına ilişkin iradesini açıklamadan önce, cayma hakkı, tüketicinin kabul beyanı vermesi hâlinde yükümlülük altına gireceği ve ayrıntıları Bakanlıkça belirlenen diğer hususlarda, açık, anlaşılır ve kullanılan iletişim araçlarına uygun bir şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Bu bilgilendirmenin ticari amaçla yapıldığı anlaşılır olmalı ve sesli iletişim araçlarının kullanıldığı hâllerde sağlayıcının kimliği ile görüşme talebinin sebebi her görüşmenin başında belirtilmelidir. Tüketicinin sözleşmenin kurulmasına dair kabul beyanı kullanılan iletişim araçlarına uygun olarak fiziki veya elektronik ortamda tespit veya kayıt edilir. Sağlayıcı, cayma hakkının iletilmesi ile fiziki veya elektronik ortamda yapılacak tespit veya kayıtlar için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.
(3) Sağlayıcının, sözleşmenin bütün şartlarını ve Bakanlıkça belirlenen diğer hususları, kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla tüketiciye iletmesi zorunludur. Bu yükümlülük, tüketicinin sözleşmeyi kuran iradesini yöneltmesinden önce veya tüketicinin talebi üzerine yazılı bilgilendirmeye elverişli olmayan bir uzaktan iletişim aracı kullanılarak sözleşmenin kurulması hâlinde sözleşmenin kurulmasından hemen sonra yerine getirilir.
(4) Tüketici, sözleşme ilişkisinin devam ettiği süre içinde herhangi bir ücret ödemeksizin sözleşmenin kâğıt üzerinde yazılı bir örneğini talep edebilir. Ayrıca tüketici, finansal hizmetin niteliğiyle bağdaşması hâlinde kullanılan uzaktan iletişim aracını değiştirme hakkına sahiptir.
(5) Tüketici, finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerden on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispatla yükümlüdür. Sigorta sözleşmelerine ve bireysel emekliliğe ilişkin sözleşmelerde ise cayma süresi hakkında diğer mevzuatta yer alan tüketici lehine olan hükümler uygulanır.
(6) Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde, tüketicinin sözleşmeyi sona erdirmesine ilişkin talebini herhangi bir uzaktan iletişim aracıyla iletmesi yeterlidir. Tüketici, sözleşmeyi sona erdirmek için sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha ağır koşullar içeren bir yöntem kullanmak zorunda bırakılamaz.
(7) Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde, uzaktan iletişim araçlarının

kullanılması, kapsam dışı sözleşmeler, kartla ödeme, tüketici ile sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri

MADDE 50 – (1) Devre tatil sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye bu süre zarfında birden fazla dönem için bir veya daha fazla sayıda gecelik konaklama imkânı veren sözleşmelerdir.

(2) Devre tatil sözleşmeleri ile sağlanan hakkın şahsi veya ayni bir hak olması bu maddenin uygulanmasını engellemez. Devre tatile konu taşınmazın inşa edileceği arsa için yapı ruhsatı alınmadan tüketicilerle ön ödemeli devre tatil sözleşmesi yapılamaz.

(3) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye, belirlenen süre zarfında konaklamaya veya konaklama ile birlikte seyahat ya da diğer hizmetlerin beraber sunulduğu durumlara ilişkin indirim yahut diğer menfaatlerden faydalanma hakkı verilen sözleşmelerdir.

(4) Tüketicilere aşağıdaki sözleşmelerin kurulmasından en az bir gün önce, Bakanlıkça belirlenen hususları içeren ön bilgilendirme formu verilmesi zorunludur:

a) Devre tatil sözleşmeleri

b) Uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri

c) Değişim sözleşmeleri

ç) Satıcı veya sağlayıcının, devre tatil veya uzun süreli tatil hizmetinin alınıp satılması hususunda tüketiciye yardımcı olduğu yeniden satış sözleşmeleri.

(5) Mesafeli satış yöntemiyle kurulan sözleşmeler hariç olmak üzere satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin kendi el yazısıyla sözleşme tarihini yazmasını ve sözleşmeyi imzalamasını sağlamakla yükümlüdür. Yazılı veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur. Daha ağır şekil şartları öngören kanun hükümleri saklıdır.

(6) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, cayma süresi dolmadan satıcı veya sağlayıcı, tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri ve bu sözleşmelerle birlikte düzenlenmiş olan yeniden satım, değişim ve ilgili diğer tüm sözleşmeler cayma hakkının kullanılması ile birlikte kendiliğinden sona erer.

(7) Tüketicinin ödeyeceği bedel, kısmen veya tamamen satıcı veya sağlayıcı ile kredi veren arasındaki anlaşmaya dayanılarak bir kredi veren tarafından karşılanıyorsa, tüketicinin sözleşmeden cayması ve buna ilişkin bildirimin cayma süresi içinde ayrıca kredi verene de yöneltilmesi hâlinde, bağlı kredi sözleşmesi de herhangi bir tazminat veya cezai şart ödeme yükümlülüğü olmaksızın sona erer.

(8) Bakanlıkça projedeki devre sayısı ya da projenin toplam bedeli kriterlerine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcı veya sağlayıcının ön ödemeli devre tatile konu taşınmazın satışına başlamadan önce kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat veya şartları sağlaması zorunludur. Bina tamamlama sigortası kapsamında sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.

(9) Devre tatile konu taşınmazın ön ödemeli satılması durumunda, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönme hakkı vardır. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı, sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminat talep edebilir. Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmezse tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Sözleşmeden dönülmesi durumunda, tüketiciye iade edilmesi gereken tutar ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belge, dönme bildiriminin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içinde tüketiciye geri verilir. Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içinde edinimlerini iade eder.
(10) Devre tatil amaçlı taşınmazın ön ödemeli satışında devir ve teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemez.
(11) Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti, yeniden satım, değişim sözleşmeleri ve ön bilgilendirmenin içeriği, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri, cayma hakkı, ön ödemeli satışlar ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Paket tur sözleşmeleri

MADDE 51 – (1) Paket tur sözleşmesi, paket tur düzenleyicileri veya aracıları tarafından aşağıdaki hizmetlerden en az ikisinin birlikte, her şeyin dâhil olduğu fiyatla satıldığı veya satımının vaat edildiği ve hizmetin yirmi dört saatten uzun bir süreyi kapsadığı veya gecelik konaklamayı içerdiği sözleşmelerdir:
a) Ulaştırma
b) Konaklama
c) Ulaştırma ve konaklama hizmetlerine bağlı olmayan başka turizm hizmetleri.
(2) Turun ayrıntılarının, paket tur düzenleyicisi, aracısı veya tüketici tarafından belirlenmiş olması veya aynı paket tur içindeki hizmetlerin ayrı ayrı faturalandırılması hâllerinde de bu madde hükümleri uygulanır.
(3) Paket tur düzenleyicisinin Türkiye'de temsilcisinin bulunmadığı hâllerde paket tur aracısı paket tur düzenleyicisi gibi sorumlu olur.
(4) Paket tur sözleşmesinin kurulmasından önce tüketiciye ön bilgilendirme amaçlı broşür verilmesi zorunludur.
(5) Paket tur düzenleyicileri veya aracıları, yazılı veya mesafeli olarak kurulan paket tur sözleşmelerinin bir nüshasını kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla tüketiciye vermek zorundadır.
(6) Tüketici, kendisinden kaynaklanmayan nedenlerle paket tur sözleşmesinin esaslı unsurlarından birisinin değişmesi veya turun başlamadan önce iptal edilmesi hâllerinde bu değişikliği veya paket tur düzenleyicisi tarafından sunulan alternatif bir turu kabul edebileceği gibi sözleşmeden dönme hakkına da sahiptir. Sözleşmeden dönülmesi hâlinde paket tur düzenleyicisi veya aracısının, dönme bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren tüketicinin ödemiş olduğu tüm bedeli herhangi bir kesinti yapmaksızın derhâl iade etmesi zorunludur.
(7) Tüketicinin, sözleşmenin ifası sürecinde ortaya çıkan her türlü eksiklik nedeniyle bedelin indirilmesini talep etme hakkı vardır. Paket tur düzenleyicisinin, tur başladıktan sonra önemli bir yükümlülüğünü yerine getirmediği veya getiremeyeceği tespit edildiğinde tüketici sözleşmeden dönebilir. Bu hâllerde paket tur düzenleyicisi veya aracısının ücret talep etme hakkı sona erer. Yapılmış olan ödemelerin sözleşmeden dönüldüğü tarihten itibaren

tüketiciye derhâl iade edilmesi zorunludur. Ancak paket tur düzenleyicisi o ana kadar ifa etmiş olduğu edimler için tüketiciden hizmetten faydalandığı oranda uygun bir karşılık talep edebilir.
(8) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun zorunlu sigorta ile ilgili hükümleri saklı olmak üzere, paket tur düzenleyicisi sözleşmenin hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi nedeniyle tüketicinin uğradığı her türlü zarardan sorumludur. Tüketici boşa harcanan tatil zamanı için de uygun bir tazminat talep edebilir.
(9) Ticari veya mesleki faaliyetleri çerçevesinde paket tur hizmetinden faydalanan kişiler de tüketici olarak kabul edilir.
(10) Ön bilgilendirme, sözleşmenin içeriği, paket turun devri, sözleşmede değişiklik yapılmasının koşulları ve bu hâllerde tüketicinin hakları, paket turun iptal edilmesinin sonuçları, paket tur düzenleyicisinin ve aracısının sorumlulukları, tüketicinin hangi hâllerde tazminat talep edebileceği, sözleşmeden dönme ve sonuçları ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Abonelik sözleşmeleri

MADDE 52 – (1) Abonelik sözleşmesi, tüketicinin, belirli bir mal veya hizmeti sürekli veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşmelerdir.
(2) Yazılı veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur.
(3) Belirli süreli abonelik sözleşmelerine sözleşmenin belirlenen süre kadar uzayacağına ilişkin hükümler konulamaz; ancak abonelik sözleşmesinin kurulmasından sonra, sözleşmenin sona ereceği tarihe kadar tüketicinin talepte bulunması veya onay vermesi hâlinde abonelik sözleşmesi uzatılabilir.
(4) Tüketici, belirsiz süreli veya süresi bir yıldan daha uzun olan belirli süreli abonelik sözleşmesini herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin istediği zaman feshetme hakkına sahiptir. Süresi bir yıldan az olan belirli süreli abonelik sözleşmesinde satıcı veya sağlayıcı tarafından sözleşme koşullarında değişiklik yapılması hâlinde de tüketici sözleşmeyi feshedebilir. Fesih bildiriminin kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, abonelik sözleşmesinin feshi için sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha ağır koşullar içeren bir yöntem belirleyemez.
(5) Satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin aboneliğe son verme isteğini yönetmelikle belirlenen süreler içinde yerine getirmekle yükümlüdür. Aboneliğin belirlenen süreler içinde sona erdirilmediği durumlarda, bu sürelerin bitiminden itibaren mal veya hizmetten yararlanılmış olsa dahi, tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez. Satıcı veya sağlayıcı, fesih bildiriminin hüküm ifade etmesinden itibaren on beş gün içinde tüketici tarafından ödenmiş olan ücretin geri kalan kısmını kesinti yapmaksızın iade etmekle yükümlüdür.
(6) Satıcı veya sağlayıcı, abonelik sözleşmesinin feshedilmesi ile ilgili bildirim ve taleplere ilişkin işlemleri yerine getirmek üzere gerekli tedbirleri almak ve gerektiğinde uygun bir sistem kurup bu sistemi kesintisiz olarak açık tutmakla yükümlüdür.
(7) Sözleşmenin zorunlu içeriği, tüketici ile satıcı ve sağlayıcının hak ve yükümlülükleri ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Süreli yayın kuruluşlarınca düzenlenen promosyon uygulamaları

MADDE 53 – (1) Süreli yayın kuruluşlarınca düzenlenen ve her ne amaç ve şekilde olursa olsun, bilet, kupon, iştirak numarası, oyun, çekiliş ve benzeri yollarla süreli yayın dışında ikinci bir mal veya hizmetin verilmesinin taahhüt edildiği veya verildiği promosyon uygulamalarında, yönetmelikle belirlenen süreli yayıncılık amaçlarına uygun kültürel mal veya hizmetler dışında başka bir mal veya hizmet verilemez.

(2) Süreli yayının birden fazla sayıda satın alınmasını gerektiren ve belirli bir zamana yayılan promosyon uygulamalarının süresi; günlük süreli yayınlarda yetmiş beş günü, haftalık süreli yayınlarda on sekiz haftayı, daha uzun süreli yayınlarda ise on iki ayı geçemez.

(3) Süreli yayın kuruluşu, promosyon uygulamasına ait reklamlarda uygulamaya konu olan mal veya hizmetin Türkiye genelinde teslim ve ifa tarihlerine ilişkin programını ilan etmek ve bu mal veya hizmetin teslim ve ifasını, promosyon uygulamasının bitiminden itibaren kırk beş gün içinde yerine getirmek zorundadır.

(4) Promosyon uygulaması süresince, süreli yayının satış fiyatı, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen mal veya hizmetin yol açtığı maliyet artışı nedeniyle artırılamaz. Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet bedelinin tamamının veya bir bölümünün tüketici tarafından karşılanması istenemez.

(5) Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet taahhüdü ve dağıtımı bölünerek yapılamaz ve bu mal veya hizmetin ayrılmaz ya da tamamlayıcı parçaları da ayrı bir promosyon konusu hâline getirilemez. Bu Kanunun uygulanmasında ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen her bir mal veya hizmete ilişkin işlemler bağımsız bir promosyon uygulaması olarak kabul edilir.

(6) Süreli yayın kuruluşları tarafından düzenlenmeyen ancak süreli yayınla doğrudan veya dolaylı ilişkilendirilen promosyon uygulamaları da bu madde hükümlerine tabidir.

(7) Promosyon uygulamalarına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BEŞİNCİ KISIM

Tüketicinin Bilgilendirilmesi ve Menfaatlerinin Korunması

Fiyat etiketi

MADDE 54 – (1) Perakende satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde tüketicinin ödeyeceği tüm vergiler dâhil satış fiyatı ve birim fiyatını gösteren, üretim yeri ve ayırıcı özelliklerini içeren etiket konulması; etiket konulması mümkün olmayan hâllerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması zorunludur. Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de bu madde hükmüne göre düzenlenerek asılır.

(2) Etiket, tarife ve fiyat listelerinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasında fark olması durumunda tüketici lehine olan fiyat uygulanır.

(3) İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimli satış fiyatı, indirimden önceki fiyatı, tarife ve fiyat listeleri ile etiketlerinde gösterilir. İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimden önceki fiyattan daha düşük fiyatla satışa sunulduğunun ispatı satıcı veya sağlayıcıya aittir.

(4) Bakanlık, belediyeler ve ilgili odalar, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle görevlidirler.

(5) Etiket, tarife ve fiyat listeleri, indirimli satışlara ilişkin süre ile diğer uygulama usul ve

esasları yönetmelikle belirlenir.

Tanıtma ve kullanma kılavuzu

MADDE 55 – (1) Tüketicinin kullanımına sunulan malların tanıtım, kullanım, kurulum, bakım ve basit onarımına ilişkin Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzuyla, gerektiğinde uluslararası sembol ve işaretleri kapsayan etiketle satışa sunulması zorunludur.

(2) Malın güvenli kullanımına ilişkin hususların malın üzerinde yer alması hâlinde yazılı ve sesli ifadelerin Türkçe olması zorunludur.

(3) Malların ilgili teknik düzenlemesi uyarınca kişinin sağlığı ile çevreye zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malın güvenli kullanılabilmesi için malın üzerine veya tanıtma ve kullanma kılavuzuna bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarılar açıkça görülecek ve okunacak şekilde konulur veya yazılır.

(4) Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzlarının hazırlanması sorumluluğu üretici ve ithalatçıya; tüketiciye verilmesi ve teslim edildiğinin ispat sorumluluğu ise satıcıya aittir.

(5) Hangi malların tanıtma ve kullanma kılavuzu ve etiket ile satılmak zorunda olduğu ve bunlarda bulunması gereken asgari unsurlar ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Garanti belgesi

MADDE 56 – (1) Üretici ve ithalatçılar, tüketiciye yönelik üretilen veya ithal edilen mallar için içeriği yönetmelikle belirlenen bir garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Bu belgenin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu satıcıya aittir.

(2) Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlamak üzere asgari iki yıldır. Ancak, özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile belirlenebilir.

(3) Tüketici bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından onarım hakkını kullanmışsa, malın garanti süresi içinde tekrar arızalanması veya tamiri için gereken azami sürenin aşılması veya tamirinin mümkün bulunmadığının anlaşılması hâllerinde 11 inci maddede yer alan diğer seçimlik haklarını kullanabilir. Satıcı tüketicinin talebini reddedemez. Bu talebin yerine getirilmemesi durumunda satıcı, üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur.

(4) Hangi malların garanti belgesi ile satılmak zorunda olduğu ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

İhtiyari garanti

MADDE 57 – (1) İhtiyari garanti, tüketicinin yasal hakları saklı kalmak kaydıyla mal veya hizmetle ilgili; değişim, onarım, bakım, bedel iadesi ve benzeri hususlarda satıcı, sağlayıcı, üretici veya ithalatçı tarafından verilen ilave taahhüdü ifade eder.

(2) İhtiyari garanti taahhüdü süresince, taahhüt edilen hakların kullanılması nedeniyle tüketiciden masraf talep edilemez.

(3) Taahhütte bulunan, taahhüdünün yanı sıra ilgili reklam ve ilanlarında yer alan ifadelerle de bağlıdır. Bu taahhütte, tüketicinin yasal haklarının saklı olduğu, garantiden faydalanma koşulları, süresi, garanti verenin adı ile iletişim bilgileri yer almak zorundadır.

(4) İhtiyari garanti taahhüdünün tüketiciye yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile verilmesi zorunludur.

(5) İhtiyari garanti taahhüdü, bu maddede öngörülen özellikleri taşımasa bile taahhütte bulunanı bağlar.

Satış sonrası hizmetler

MADDE 58 – (1) Üretici veya ithalatçılar, ürettikleri veya ithal ettikleri mallar için Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince, satış sonrası bakım ve onarım hizmetlerini sağlamak zorundadır.

(2) Üretici veya ithalatçılar, yönetmelikle belirlenen mallar için Bakanlıkça onaylı satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi almak zorundadır.

(3) Bir malın yetkili servis istasyonlarındaki tamir süresi, yönetmelikle belirlenen azami süreyi geçemez.

(4) Üretici veya ithalatçılar, yetkili servis istasyonlarını kendileri kurabileceği gibi servis istasyonlarının verdiği hizmetlerden sorumlu olmak şartıyla kurulu bulunan servis istasyonlarından veya servis organizasyonlarından da faydalanabilir.

(5) Herhangi bir üretici veya ithalatçıya bağlı olmaksızın faaliyette bulunan servis istasyonları da verdikleri hizmetten dolayı tüketiciye karşı sorumludur.

(6) İthalatçının herhangi bir şekilde ticari faaliyetinin sona ermesi hâlinde bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasından garanti süresi boyunca satıcı, üretici ve yeni ithalatçı müteselsilen sorumludur. Garanti süresi geçtikten sonra ise kullanım ömrü süresince bakım ve onarım hizmetlerini üretici veya yeni ithalatçı sunmak zorundadır.

(7) Servis istasyonlarının kuruluşu, işleyişi, sayısı, özellikleri ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Tüketicinin bilinçlendirilmesi

MADDE 59 – (1) Tüketicinin bilinçlendirilmesi konusunda örgün ve yaygın eğitim kurumlarının ders programlarına, Bakanlığın görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli ilaveler yapılır.

(2) Ülke genelinde yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşları 08.00-22.00 saatleri arasında, ayda on beş dakikadan az olmamak üzere tüketicinin bilinçlendirilmesi amacıyla yayınlar yapmak zorundadır. Yapılan yayınların tarih, saat, süre ve içerik bilgileri liste hâlinde her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bildirilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık on beş dakikalık süreye dâhil edilmez. Bu süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenir ve sonuçları Bakanlığa bildirilir.

Tüketici ödülleri

MADDE 60 – (1) Tüketici ödülleri, tüketicinin korunması ve bilinçlendirilmesi ile yasal haklarını kullanmaları konusunda özendirilmesi amaçlarına yönelik olarak verilen ödüllerdir.

(2) Tüketici ödülü ve benzeri isimler altında verilen ödüllerin herhangi bir menfaat temin edilmeksizin verilmesi ve bu ödüllerin önceden ilan edilen objektif kriterlere dayanması esastır.

(3) Tüketici ödülü verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ALTINCI KISIM

Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar

Ticari reklam

MADDE 61 – (1) Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralanmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklam verenler tarafından herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen pazarlama iletişimi niteliğindeki

duyurulardır.
(2) Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır.
(3) Tüketiciyi aldatıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici ticari reklam yapılamaz.
(4) Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal veya hizmetlere ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır.
(5) Aynı ihtiyaçları karşılayan ya da aynı amaca yönelik rakip mal veya hizmetlerin karşılaştırmalı reklamı yapılabilir.
(6) Reklam verenler ticari reklamlarında yer alan iddiaların doğruluğunu ispatla yükümlüdür.
(7) Reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları bu madde hükümlerine uymakla yükümlüdür.
(8) Ticari reklamlara ilişkin getirilecek sınırlamalar ile bu reklamlarda uyulması gereken usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Haksız ticari uygulamalar

MADDE 62 – (1) Bir ticari uygulamanın; mesleki özenin gereklerine uymaması ve ulaştığı ortalama tüketicinin ya da yöneldiği grubun ortalama üyesinin mal veya hizmete ilişkin ekonomik davranış biçimini önemli ölçüde bozması veya önemli ölçüde bozma ihtimalinin olması durumunda haksız olduğu kabul edilir. Özellikle aldatıcı veya saldırgan nitelikte olan uygulamalar ile yönetmelik ekinde yer alan uygulamalar haksız ticari uygulama olarak kabul edilir. Tüketiciye yönelik haksız ticari uygulamalar yasaktır.
(2) Ticari uygulamanın haksız olduğunun iddia edilmesi hâlinde, ticari uygulamada bulunan, bu uygulamasının haksız ticari uygulama olmadığını ispatla yükümlüdür.
(3) Haksız ticari uygulamanın reklam yoluyla gerçekleştirildiği hâllerde bu Kanunun 61 inci maddesi hükümleri uygulanır.
(4) Haksız ticari uygulamaların tespit edilmesine ve bunların denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile her hâlükârda haksız ticari uygulama olarak kabul edilecek uygulamalar yönetmelikle belirlenir.

Reklam Kurulu

MADDE 63 – (1) Ticari reklamlarda uyulması gereken ilkeleri belirleme ve haksız ticari uygulamalara karşı tüketiciyi korumaya yönelik düzenlemeleri yapma, bu hususlar çerçevesinde inceleme ve gerektiğinde denetim yapma, inceleme ve denetim sonucuna göre durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası veya gerekli görülen hâllerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezası verme hususlarında görevli bir Reklam Kurulu oluşturulur. Kurultedbiren durdurma kararı verme yetkisini Reklam Kurulu Başkanına devredebilir. Kurulun kararları Bakanlıkça uygulanır.
(2) Başkanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili Genel Müdür tarafından yürütülen Reklam Kurulu;
a) Bakanlığın ilgili Genel Müdür yardımcıları arasından görevlendireceği bir üye,

b) Adalet Bakanlığının, bu Bakanlıkta idari görevlerde çalışan hâkim veya savcılar arasından görevlendireceği bir üye,
c) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevlendireceği bir üye,
ç) Sağlık Bakanlığının görevlendireceği bir üye,
d) Kültür ve Turizm Bakanlığının görevlendireceği bir üye,
e) Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun görevlendireceği bir üye,
f) Türk Standartları Enstitüsünden bir üye,
g) Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyelerinin kendi aralarından seçeceği bir üye,
ğ) Yükseköğretim Kurulunun, reklamcılık, iletişim veya ticaret hukuku alanında uzman öğretim üyeleri arasından görevlendireceği bir üye,
h) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin, Türkiye Medya ve İletişim Meclisi üyeleri arasından görevlendireceği bir üye,
ı) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonunun görevlendireceği bir üye,
i) Tüketici Konseyinin Konseye katılan tüketici örgütü temsilcileri arasından seçeceği bir üye,
j) Reklam verenler derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye,
k) Reklamcılar derneklerinin veya varsa üst kuruluşlarının seçeceği bir üye,
l) Türk Eczacıları Birliğinin görevlendireceği eczacı bir üye,
m) Türk Diş Hekimleri Birliğinin görevlendireceği diş hekimi bir üye,
n) Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyinin görevlendireceği doktor bir üye,
o) Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği avukat bir üye,
olmak üzere başkan dâhil on dokuz üyeden oluşur.
(3) Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan üyeliklere ikinci fıkra esasları dâhilinde bir ay içinde görevlendirme veya seçim yapılır. Süresi dolan üyenin görevi, yeni üye görevine başlayıncaya kadar devam eder.
(4) Kurul ayda en az bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır.
(5) Kurul, Başkan dâhil en az on bir üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşit olması hâlinde Başkanın oy kullandığı taraf çoğunluğu sağlar.
(6) Bakanlıkça, Kurulun karar vermesine yardımcı olmak üzere sektörel alanlarda ihtisas komisyonları kurulur. Komisyonlar, başkan dâhil en az üç en fazla beş kişiden oluşur.
(7) Kurul Başkan ve üyeleri ile ihtisas komisyonu başkan ve üyelerine ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.
(8) Kurul, incelemesini ilgili belgelerin yer aldığı dosya üzerinden yapar. Kurulun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir.
(9) Kurul, gerekli gördüğü takdirde özel uzmanlık gerektiren hususlarla ilgili olarak ihtisas sahibi üniversiteler, özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin görüşlerine başvurabilir.
(10) Kurul kararları, tüketicilerin bilgilendirilmesi, aydınlatılması ve ekonomik çıkarlarının korunması amacıyla Bakanlıkça açıklanır.
(11) Reklam Kurulunun ve ihtisas komisyonlarının kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile sekretarya hizmetleri ve diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

YEDİNCİ KISIM

Tüketici Kuruluşları

BİRİNCİ BÖLÜM

Tüketici Konseyi ve Reklam Konseyi

Tüketici Konseyi

MADDE 64 – (1) Tüketici sorunlarının ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ile çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak ve bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere iletmek amacıyla yılda en az bir kez Bakanlığın koordinatörlüğünde Tüketici Konseyi toplanır.

(2) Tüketici Konseyine kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının yüzde ellisinden fazla olamaz.

(3) Tüketici Konseyinin üyeleri, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

Reklam Konseyi

MADDE 65 – (1) Reklam politikalarının oluşturulması ve uygulanması ile ilgili olarak çağdaş iletişim uygulamalarını takip etmek, reklam sektörünün ve reklam denetim işlevinin geliştirilmesine yönelik araştırma ve çalışmalar yapmak, bu alanda görüş ve önerilerde bulunmak ve bu görüş ve önerileri ilgili mercilere iletmek amacıyla yılda en az bir kez Bakanlığın koordinatörlüğünde Reklam Konseyi toplanır.

(2) Reklam Konseyine kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının yüzde ellisinden fazla olamaz.

(3) Reklam Konseyinin üyeleri, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Tüketici Hakem Heyeti

Kuruluşu ve görev alanı

MADDE 66 – (1) Bakanlık, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezlerinde ve yeterlilik şartları yönetmelikle belirlenen ilçe merkezlerinde en az bir tüketici hakem heyeti oluşturmakla görevlidir.

(2) Başkanlığı illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam veya bunların görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici hakem heyeti;

a) Belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye,

b) Baronun, mensupları arasından görevlendireceği bir üye,

c) Satıcının tacir olduğu uyuşmazlıklarda ticaret ve sanayi odasının ya da bunların

ayrı ayrı örgütlendiği yerlerde ticaret odasının; satıcının esnaf ve sanatkâr olduğu uyuşmazlıklarda, illerde esnaf ve sanatkârlar odaları birliğinin, ilçelerde ise en fazla üyeye sahip esnaf ve sanatkârlar odasının görevlendireceği bir üye,
ç) Tüketici örgütlerinin kendi aralarından seçecekleri bir üye,
olmak üzere başkan dâhil beş üyeden oluşur. Başkan ve üyelerin bu fıkrada yer alan niteliklere sahip yedekleri de ayrıca belirlenir.
(3) Tüketici hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, yönetmelikle belirlenen üyelik niteliklerine sahip Devlet memurları arasından illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam tarafından tamamlanır.

Raportör

MADDE 67 – (1) Raportörler il ve ilçe merkezlerinde kurulu bulunan tüketici hakem heyetlerinde istihdam edilebilir. Raportör sayısının yeterli olmadığı illerde ticaret il müdürü tarafından ticaret il müdürlüğü personeli arasından, ilçelerde ise kaymakam tarafından ilçede görevli Devlet memurları arasından yeterli sayıda raportörgörevlendirilir.
(2) Tüketici hakem heyeti raportörleri, heyetin çalışmalarına ve kararlarına esas olacak dosyaları hazırlamak ve uyuşmazlığa ilişkin raporu sunmakla görevlidir.

Başvuru

MADDE 68 – (1) Değeri iki bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda ilçe tüketici hakem heyetlerine, üç bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine, büyükşehir statüsünde bulunan illerde ise iki bin Türk Lirası ile üç bin Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu değerlerin üzerindeki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz.
(2) Tüketici hakem heyetleri kendilerine yapılan başvuruları gereğini yapmak üzere kabul etmek zorundadır.
(3) Başvurular, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici işleminin yapıldığı yerdeki tüketici hakem heyetine yapılabilir. Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvuruların nerelere yapılacağı ve bu başvuruların hangi tüketici hakem heyetince karara bağlanacağı yönetmelikle belirlenir.
(4) Bu maddede belirtilen parasal sınırlar her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere, o yıl için4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanır. Bu artışların hesabında on Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.
(5) Bu madde tüketicilerin ilgili mevzuatına göre alternatif uyuşmazlık çözüm mercilerine başvurmasına engel değildir.

İnceleme

MADDE 69 – (1) Tüketici hakem heyetleri uyuşmazlık konusuna ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan, ilgili kurum veya kuruluşlardan isteyebilir.

Karar ve karara itiraz

MADDE 70 – (1) İl ve ilçe tüketici hakem heyetinin verdiği kararlar tarafları bağlar.
(2) Tüketici hakem heyeti kararları 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre taraflara tebliğ edilir. Tüketici hakem heyetinin kararları, İcra ve İflâs Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir.
(3) Taraflar, tüketici hakem heyetinin kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebilir.

İtiraz, tüketici hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak talep edilmesi şartıyla hâkim, tüketici hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir.
(4) İtiraz olunan kararın, esas yönünden kanuna uygun olup da, kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş olmasından dolayı itirazın kabul edilmesi gerektiği veya kanuna uymayan husus hakkında yeniden yargılamayı gerektirmediği takdirde tüketici mahkemesi evrak üzerinde, kararı değiştirerek veya düzelterek onama kararı verebilir. Tarafların kimliklerine, ticari unvanlarına ait yanlışlıklarla, yazı, hesap veya diğer açık ifade yanlışlıkları hakkında da bu hüküm uygulanır. Karar, usule ve kanuna uygun olup da gösterilen gerekçe doğru bulunmazsa, gerekçe değiştirilerek veya düzeltilerek onanır.
(5) Tüketici hakem heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.
(6) Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir.
(7) Uyuşmazlıkla ilgili olarak tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretleri Bakanlıkça karşılanır. Uyuşmazlığın tüketicinin lehine sonuçlanması durumunda ise, tebligat ve bilirkişi ücretleri 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre karşı taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.

Huzur hakkı ve ücreti

MADDE 71 – (1) Tüketici hakem heyeti başkan ve üyelerine, raportör olarak görevlendirilen diğer kamu personeline ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile bilirkişi ücreti ve bu ödemelere ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Diğer hususlar

MADDE 72 – (1) Tüketici hakem heyetlerinin kurulması, çalışma usul ve esasları, raportörlerin nitelikleri ile bilirkişilik müessesesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

Yargılama, Denetim ve Cezaya İlişkin Hükümler

Tüketici mahkemeleri

MADDE 73 – (1) Tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.
(2) Tüketici mahkemeleri nezdinde Bakanlık, tüketiciler ve tüketici örgütleri tarafından açılan davalar 2/7/1964tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununda düzenlenen harçlardan muaftır.
(3) Tüketici örgütleri üst kuruluşlarınca açılacak davalarda bilirkişi ücreti ve davanın davacı aleyhine sonuçlanması durumunda, hükmedilen vekâlet ücreti Bakanlıkça karşılanır. Davanın, davalı aleyhine sonuçlanması durumunda, bilirkişi ücreti Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir

kaydedilir.
(4) Tüketici mahkemelerinde görülecek davalar 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun Altıncı Kısım hükümlerine göre yürütülür.
(5) Tüketici davaları, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesinde de açılabilir.
(6) Tüketici örgütleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Bakanlık; haksız ticari uygulamalar ve ticari reklamlara ilişkin hükümler dışında, genel olarak tüketicileri ilgilendiren ve bu Kanuna aykırı bir durumun doğma tehlikesi olan hâllerde bunun önlenmesine veya durdurulmasına ilişkin ihtiyati tedbir kararı alınması veya hukuka aykırı durumun tespiti, önlenmesi veya durdurulması amacıyla tüketici mahkemelerinde dava açabilir.
(7) Genel olarak tüketicileri ilgilendiren davalarda davacı, verilen kararların yayımlanmasını talep edebilir. Talebin mahkemece kabul edilmesi hâlinde bu karar, masrafları davalıdan alınmak üzere ülke düzeyinde yayımlanan gazetelerden en az üçünde derhâl ilan edilir.
(8) Tüketici mahkemelerince verilen kesinleşmiş kararlar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden Bakanlığa iletilir. Tüketici hakem heyetleri kararlarına karşı yapılan itiraz sonucu verilen kararlar, kararı veren mahkeme tarafından ilgili tüketici hakem heyetine gönderilir.

Üretimin veya satışın durdurulması ve malın toplatılması

MADDE 74 – (1) Satışa sunulan bir seri malın ayıplı olduğunun tespiti, üretiminin veya satışının durdurulması, ayıbın ortadan kaldırılması ve satış amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılması için Bakanlık, tüketiciler veya tüketici örgütleri dava açabilir.
(2) Satışa sunulan seri malın ayıplı olduğunun mahkeme kararı ile tespit edilmesi hâlinde, mahkeme ayıbın niteliğine göre malın satışını geçici olarak durdurma veya ayıbı giderme kararları verebilir. Üretici veya ithalatçı mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren en geç üç ay içinde malın ayıbını ortadan kaldırmakla yükümlüdür. Malın ayıbının ortadan kalkmasının imkânsız olması hâlinde mal, üretici veya ithalatçı tarafından toplanır veya toplattırılır. Toplatılan mallar taşıdıkları risklere göre kısmen veya tamamen imha edilir veya ettirilir. İmha edilen malla ilgili tüketicinin dava ve tazminat hakları saklıdır.
(3) Satışa sunulan bir seri malın, tüketicinin güvenliğini tehlikeye sokan bir ayıp taşıması durumunda Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.

Denetim

MADDE 75 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında, Bakanlık müfettişleri, gümrük ve ticaret denetmenleri ile Bakanlıkça görevlendirilecek personel, mal veya hizmet sunulan her yerde denetleme, inceleme ve araştırma yapmaya yetkilidir.
(2) Bu Kanun kapsamına giren hususlarda, yetkili ve görevli kişi veya kuruluşlara her türlü bilgi ve belgenin doğru olarak gösterilmesi veya istenmesi hâlinde belgelerin aslının veya onaylı kopyalarının verilmesi zorunludur.

Tüketici ürünü ve hizmet denetimi

MADDE 76 – (1) Tüketici ürünü; hizmet sektöründe kullanılanlar dâhil olmak üzere tüketicilerin kullanması için tasarlanan veya makul koşullarda tüketiciler tarafından kullanılması öngörülen, gerek ticari faaliyetler sonucunda gerekse başka yollarla tedarik edilen veya kullanılabilir hâle getirilen yeni, kullanılmış veya ıslah edilmiş her türlü üründür.
(2) Üretici veya dağıtıcının, tüketiciye açıkça bilgi vermesi kaydıyla antika olan veya

kullanılmadan önce tamir veya ıslah edilmesi gereken ikinci el ürünler birinci fıkra kapsamında değerlendirilmez.
(3) Tüketici ürünleri ile tüketiciye sunulan hizmetler; can ve mal güvenliğine ve çevreye zarar vermemeli, uygulanması zorunlu her türlü idari ve teknik düzenlemeye uygun olmalıdır.
(4) Bakanlık sorumlu olduğu tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimini Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümlerine göre yerine getirmekle görevlidir.

Ceza hükümleri

MADDE 77 – (1) Bu Kanunun 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 23 üncü, 26 ncı, 30 uncu, 33 üncü, 35 inci, 48 inci, 49 uncu, 51 inci, 52 nci, 54 üncü ve 57 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(2) Bu Kanunun 5 inci maddesi uyarınca belirlenen haksız şartların tüketici sözleşmelerinde kullanılması durumunda, Bakanlıkça verilecek süre içinde bu haksız şartın sözleşme metninden çıkarılmaması hâlinde, aykırılığın tespit edildiği her bir sözleşme için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(3) Bu Kanunun 24 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 34 üncü, 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 41 inci, 43 üncü, 45 inci, 46 ncı maddeleri ile 31 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü, 40 ıncı maddesinin ikinci, 47 ncimaddesinin üçüncü, dördüncü, beşinci, yedinci ve 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu ve on birinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(4) Bu Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında teslim edilmeyen her konut için yirmi bin Türk Lirası, 50 nci maddesinin onuncu fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(5) Bu Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 47 nci ve 50 nci maddelerinin ikinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(6) Bu Kanunun 55 inci ve 56 ncı maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden üretici ve ithalatçı hakkında piyasaya arz edilen; satıcı hakkında tüketiciye satışı yapılan her bir mal için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(7) Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde belirtilen hususlara aykırı olarak ödül verenler hakkında yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(8) Bu Kanunun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, 42 nci maddesinde ve 50 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenlere bu aykırılığın giderilmesi için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda aykırılığın giderilmemesi hâlinde 31 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden kart çıkaran kuruluşlara beş milyon Türk Lirası, 42 nci maddeye ve 50 nci maddenin sekizinci fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(9) Bu Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden süreli yayın kuruluşları hakkında beş bin Türk Lirası; aykırılık ülke genelinde dağıtımı yapılan süreli yayın ile gerçekleştirilmiş ise yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Süreli

yayın kuruluşu, kampanyayı ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilanı da durdurur. Aykırılığın devamı hâlinde, reklam ve ilanın durdurma zorunluluğunun doğduğu tarihten itibaren her sayı/gün için on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(10) Bu Kanunun 58 inci maddesine aykırı davranan üretici ve ithalatçılar hakkında, satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin alınmaması durumunda yüz bin Türk Lirası; kurulmayan her bir servis istasyonu için on bin Türk Lirası; servis istasyonlarında tespit edilen eksiklik ve aykırılıklarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(11) Bu Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden radyo ve televizyonlar hakkında on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(12) Bu Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları hakkında durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası ve gerekli görülen hâllerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezası uygulanır. Reklam Kurulu, ihlalin niteliğine göre bu cezaları birlikte veya ayrı ayrı verebilir. Aykırılık;
a) Yerel düzeyde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise on bin Türk Lirası,
b) Ülke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise iki yüz bin Türk Lirası,
c) Süreli yayınlar aracılığıyla gerçekleşmiş ise (a) ve (b) bentlerinde belirtilen cezaların yarısı,
ç) Yerel düzeyde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise beş bin Türk Lirası,
d) Ülke genelinde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası,
e) İnternet aracılığı ile gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası,
f) Kısa mesaj aracılığı ile gerçekleşmiş ise yirmi beş bin Türk Lirası,
g) Diğer mecralar aracılığı ile gerçekleşmiş ise beş bin Türk Lirası,
idari para cezası verilir. Reklam Kurulu, idari işleme konu ihlalin bir yıl içinde tekrar edilmesi hâlinde yukarıda belirtilen idari para cezalarını on katına kadar uygulayabilir.
(13) Bu Kanunun 62 nci maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında haksız ticari uygulamanın üç aya kadar tedbiren durdurulması veya durdurulması yaptırımı veya beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Kurul, ihlalin niteliğine göre bu cezaları birlikte veya ayrı ayrı verebilir. İdari para cezası, aykırılık ülke genelinde gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası olarak uygulanır. Aykırılığın reklam yoluyla gerçekleştirildiğinin tespiti hâlinde bu maddenin on ikinci fıkra hükümleri uygulanır.
(14) Bu Kanunun 74 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden üretici veya ithalatçılar hakkında yüz bin Türk Lirası; 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(15) Bu Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında yedi gün içinde bilgi ve belgelerin doğru olarak verilmesi veya yerinde inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. İhtara rağmen aykırılığın devamı hâlinde yirmi beş bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirlerinin yüzde birine kadar idari para cezası verilir. Aykırı fiilin bir yıl içinde tekrar edilmesi hâlinde idari para cezası iki misli olarak uygulanır.

(16) Bu Kanunun 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hizmet sağlayan sağlayıcılar hakkında her bir işlem için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.
(17) Bu Kanunun 80 inci maddesine aykırı olarak piramit satış sistemini başlatan, düzenleyen veya toplantı, elektronik posta veya diğer birçok kimsenin de katılımını sağlamaya elverişli yöntemlerle yayan veya böyle bir sistemin diğer bir şekilde yayılmasını ticari amaçlarla destekleyenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.
(18) Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülükler ile Bakanlıkça yönetmelik veya tebliğle belirlenen tedbirlere uymayanlar hakkında bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.
(19) Bu maddenin sekizinci, dokuzuncu, on ikinci ve on üçüncü fıkralarındaki idari para cezaları hariç olmak üzere, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında uygulanan toplam idari para cezası tutarının yirmi beş bin Türk Lirasını aştığı durumlarda, bu miktardan az olmamak ve yüz milyon Türk Lirasını geçmemek üzere toplam idari para cezası tutarı;
a) Cezaya muhatap gerçek ya da tüzel kişinin, aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirlerinin yüzde beşini aşamaz. Bir önceki yıl gayrisafi gelirinin oluşmaması hâlinde, tespit tarihi itibarıyla oluşan gayrisafi geliri dikkate alınır. Gayrisafi gelirlerinin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz.
b) Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar için, kamuya açıklanan en son finansal tablolarda yayınlanan öz kaynağının binde beşini aşamaz.
(20) Bu Kanuna göre idari yaptırım uygulanması, diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez. Bakanlık, bu maddenin uygulanmasında oluşacak tereddütleri gidermeye yetkilidir.

Cezalarda yetki ve itiraz

MADDE 78 – (1) Bu Kanunun 77 nci maddesinin ikinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve on birinci fıkralarındaki idari yaptırımlar Bakanlık tarafından verilir; on ikinci ve on üçüncü fıkraları uyarınca Reklam Kurulu tarafından karar verilen idari yaptırımlar Bakanlık tarafından uygulanır. Diğer fıkralarındaki idari yaptırımlar ise yaptırım uygulananın merkezinin bulunduğu valilik tarafından verilir.
(2) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre idari yargı yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliğini izleyen günden itibaren otuz gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.
(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezalarının, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenmesi zorunludur.

DOKUZUNCU KISIM

Çeşitli Hükümler

Yiyecek taklidi ürünler

MADDE 79 – (1) Gıda ürünü olmamalarına rağmen, sahip oldukları şekil, koku, renk, görünüm, ambalaj, etiket, hacim veya boyutları nedeniyle olduklarından farklı görünen ve bu sebeple tüketiciler, özellikle çocuklar tarafından, gıda ürünleriyle karıştırılarak tüketicilerin sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atan ürünlerin üretilmesi, pazarlanması, ithalatı ve ihracatı yasaktır. Gıda ürünü olmamalarına rağmen geleneksel el sanatı ürünü olarak gıda ürünü şeklinde üretilen ve sağlığa zarar vermeyen ürünler, üzerinde uyarı işareti ve yazısı bulunması şartıyla bu hükmün dışındadır.

(2) Bakanlık, olduklarından farklı görünerek tüketicilerin sağlığını ve güvenliğini tehlikeye atan bu ürünlere karşı gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(3) Piyasaya arz edilmiş olan bu ürünlerin güvensizliğinin tespit edilmesi hâlinde alınacak önlemler ile bu önlemlerin Avrupa Komisyonuna bildirilmesi hususunda Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri uygulanır.

(4) Bakanlık, bu kapsamdaki ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimini yapmakla görevlidir.

(5) Yiyecek taklidi ürünleri satın alan tüketicilerin uğradıkları maddi ve manevi zararlar nedeniyle dava açma hakları saklıdır.

Piramit satış sistemleri

MADDE 80 – (1) Piramit satış; katılımcılarına bir miktar para veya malvarlığı ortaya koymak karşılığında, sisteme aynı şartlar altında başka katılımcılar bulma koşuluyla bir para veya malvarlığı kazancı olanağı ümidi veren ve malvarlığı kazancının elde edilmesini tamamen veya kısmen diğer katılımcıların da koşullara uygun davranmasına bağlı kılan, gerçekçi olmayan veya gerçekleşmesi çok güç olan kazanç beklentisi sistemidir.

(2) Piramit satış sisteminin kurulması, yayılması veya tavsiye edilmesi yasaktır.

(3) Bakanlık, piramit satış sistemleri ile ilgili gerekli incelemeleri yapmaya ve varsa elektronik sistemin ülkemizde durdurulması dâhil ilgili kamu kurum veya kuruluşlarıyla iş birliği içinde gerekli önlemleri almaya yetkilidir.

Test, muayene ve analizler

MADDE 81 – (1) Bakanlık, bu Kanunun uygulaması için resmi veya özel kuruluşların laboratuvarlarındanyararlanabilir. Test ve muayene ücretleri Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(2) Test ve muayene sonuçlarının ilgili idari ve teknik düzenlemesine aykırı çıkması hâlinde buna ilişkin tüm giderler üretici veya ithalatçıdan Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Tahsil olunan test ve muayene ücretleri bütçeye gelir kaydedilir.

Ödenek

MADDE 82 – (1) Reklam Kurulu, Reklam Konseyi, Tüketici Konseyi ve tüketici hakem heyetlerinin faaliyetlerine ilişkin masraflar, Bakanlığın tüketicinin korunması amacına yönelik masrafları ve sair harcamalar Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Diğer hükümler

MADDE 83 – (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde genel hükümler uygulanır.

(2) Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme

olması, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez.

Yönetmelikler ve diğer düzenleyici işlemler

MADDE 84 – (1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak mevzuat çerçevesinde gerekli tedbirleri almaya ve düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

(2) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlık tarafından çıkarılır.

(3) Bakanlıkça çıkarılacak ikincil düzenlemelerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve meslek örgütlerinin görüşleri alınır.

Kadro ihdası

MADDE 85 – (1) Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Gümrük ve Ticaret Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 86 – (1) 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer mevzuatta Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam eder.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki tüketici işlemlerine, bunların hukuken bağlayıcı olup olmadıklarına ve sonuçlarına bu işlemler hangi kanun yürürlükte iken gerçekleşmiş ise kural olarak o kanun hükümleri uygulanır. Ancak:

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan ve hâlen geçerli sözleşmelerin bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlük tarihinden itibaren uygulanmaz.

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce işlemeye başlamış hak düşürücü süreler ile zamanaşımı süreleri dolmamış ise bu Kanunda öngörülen sürenin geçmesiyle hak düşürücü süre veya zamanaşımı süresi dolmuş olur.

(3) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmelik ve diğer mevzuatın, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 87 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinden itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 88 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27/11/2013

KURUMU : GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLARIN

	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	1	25	25
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	2	25	25
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	3	25	25
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	4	25	25
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	5	25	25
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	6	25	25
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	7	50	50
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	8	100	100
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	9	100	100
GİH	Tüketici Hakem Heyeti Raportöri	10	100	100
	TOPLAM		**500**	**500**

EK 2 - GARANTİ BELGESİ YÖNETMELİĞİ[2]

13 Haziran 2014 CUMA Resmî Gazete Sayı : 29029

YÖNETMELİK

EK-1
6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN GEREĞİNCE GARANTİ BELGESİ İLE SATILMASI ZORUNLU OLAN ÜRÜNLER LİSTESİ

SEKTÖR/ÜRÜN				GARANTİ SÜRESİ
1	**SAĞLIK SEKTÖRÜ**			
	1.1	**KİŞİSEL KULLANIM CİHAZLARI**		
		1.1.1	TANSİYON ALETLERİ	**2 YIL**
		1.1.2	KAN DEĞERİ ÖLÇEN CİHAZLAR	**2 YIL**
		1.1.3	İŞİTME CİHAZLARI	**2 YIL**
		1.1.4	KONUŞMA CİHAZLARI	**2 YIL**
		1.1.5	ATEŞ ÖLÇEN CİHAZLAR	**2 YIL**
	1.2	**ANNE VE ÇOCUK ÜRÜNLERİ**		
		1.2.1	ELEKTRONİK GÖĞÜS POMPALARI	**2 YIL**
		1.2.2	BİBERON ISITICILARI	**2 YIL**
		1.2.3	BİBERON STERİLİZATÖRLERİ	**2 YIL**
		1.2.4	MAMA HAZIRLAMA SETLERİ	**2 YIL**
		1.2.5	ÇOCUK OTO KOLTUKLARI	**2 YIL**
		1.2.6	MAMA SANDALYELERİ	**2 YIL**
		1.2.7	ÇOCUK ARABALARI VE PUSETLERİ	**2 YIL**
	1.3	**MASAJ ALET VE CİHAZLARI**		
		1.3.1	MASAJ ALETLERİ	**2 YIL**
	1.4	**BEDENSEL ENGELLİLERE AİT CİHAZLAR**		
		1.4.1	TEKERLEKLİ	**2 YIL**

[2] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140613-2.htm

			SANDALYELER	
		1.4.2	ENGELLİLER İÇİN AKÜLÜ ARAÇLAR	**2 YIL**
2	**GÖZLÜKLER**			
	2.1	GÜNEŞ GÖZLÜKLERİ		**2 YIL**
	2.2	GÖZLÜK ÇERÇEVELERİ		**2 YIL**
	2.3	ÜÇ BOYUTLU GÖZLÜKLER		**2 YIL**
3	**ISITMA VE HAVALANDIRMA CİHAZLARI**			
	3.1	KLİMALAR		**2 YIL**
	3.2	ISI POMPALARI		**2 YIL**
	3.3	FAN KOİLLER		**2 YIL**
	3.4	BRÜLÖRLER		**2 YIL**
	3.5	KALORİFER KAZANLARI		**2 YIL**
	3.6	KAT KALORİFERLERİ		**2 YIL**
	3.7	KOMBİLER		**2 YIL**
	3.8	DOĞALGAZ / LPG SOBALARI		**2 YIL**
	3.9	GAZYAĞLI SOBALARI		**2 YIL**
	3.10	KATI YAKIT SOBALARI		**2 YIL**
	3.11	ELEKTRİKLİ ODA ISITICILARI		**2 YIL**
	3.12	ŞOFBENLER		**2 YIL**
	3.13	TERMOSİFONLAR		**2 YIL**
	3.14	PENCERE TİPİ FANLAR		**2 YIL**
	3.15	VANTİLATÖRLER		**2 YIL**
	3.16	DAVLUMBAZLAR		**2 YIL**
	3.17	ASPİRATÖRLER		**2 YIL**
	3.18	FANLI ELBİSE KURUTUCULAR		**2 YIL**
	3.19	HAVA TEMİZLEYİCİLER VE NEMLENDİRİCİLER		**2 YIL**
4	**SIHHİ TESİSAT ALET VE CİHAZLARI**			
	4.1	HİDROFORLAR		**2 YIL**
	4.2	SU ARITMA CİHAZLARI		**2 YIL**
	4.3	MOTORLU SU POMPALARI		**2 YIL**
	4.4	VANALAR		**2 YIL**
	4.5	BATARYALAR (SIHHİ TESİSAT)		**2 YIL**

	4.6	SENSÖRLÜ MUSLUK APARATLARI		**2 YIL**
	4.7	REZERVUARLAR		**2 YIL**
	4.8	KÜVET VE DUŞ TEKNELERİ		**2 YIL**
	4.9	LAVABOLAR		**2 YIL**
	4.10	KLOZETLER		**2 YIL**
	4.11	EVİYELER		**2 YIL**
5	**TAŞINABİLİR ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ**			
	5.1	TESTERE MAKİNELERİ		**2 YIL**
	5.2	POLİSAJ MAKİNELERİ		**2 YIL**
	5.3	MATKAPLAR		**2 YIL**
	5.4	LEHİM TABANCALARI		**2 YIL**
	5.5	VİDALAMA MAKİNELERİ		**2 YIL**
	5.6	ZIMPARA MAKİNELERİ		**2 YIL**
6	**MOTORLAR**			
	6.1	ELEKTRİK MOTORLARI		**2 YIL**
	6.2	İÇTEN YANMALI MOTORLAR		**2 YIL**
	6.3	DIŞTAN TAKMALI DENİZ MOTORLARI		**2 YIL**
7	**EVLERDE KULLANILAN ALTERNATİF ENERJİ SİSTEMLERİ İLE ISITMA VE AYDINLATMA CİHAZLARI**			
	7.1	GÜNEŞ ENERJİSİ İLE ISITMA SİSTEMLERİ		**2 YIL**
	7.2	GÜNEŞ ENERJİSİNİ ELEKTRİK ENERJİSİNE ÇEVİREN SİSTEMLER		**2 YIL**
	7.3	RÜZGAR ENERJİSİNİ ELEKTRİK ENERJİSİNE ÇEVİREN SİSTEMLER		**2 YIL**
8	**ELEKTRONİK, TELEKOMÜNİKASYON ALET VE CİHAZLARI**			
	8.1	**TELEKOMÜNİKASYON ALET VE CİHAZLARI**		
		8.1.1	SABİT HATLI TELEFONLAR	**2 YIL**
		8.1.2	CEP TELEFONLARI	**2 YIL**
		8.1.3	UYDU TELEFONLARI	**2 YIL**
		8.1.4	MODEMLER	**2 YIL**
		8.1.5	FAKSLAR	**2 YIL**
		8.1.6	ARAÇ İÇİ KONUŞMA KİTLERİ	**2 YIL**
	8.2	**BİLGİSAYAR VE ÇEVRE BİRİMLERİ**		

		8.2.1	BİLGİSAYARLAR	**2 YIL**
		8.2.2	MOUSE	**2 YIL**
		8.2.3	MONİTÖRLER	**2 YIL**
		8.2.4	YAZICILAR	**2 YIL**
		8.2.5	TARAYICILAR (SCANNER)	**2 YIL**
		8.2.6	SES KAYIT CİHAZLARI	**2 YIL**
		8.2.7	KLAVYELER	**2 YIL**
		8.2.8	HARİCİ DİSK ÜNİTELERİ	**2 YIL**
		8.2.9	PC KAMERALAR (WEBCAM)	**2 YIL**
		8.2.10	OYUN KONSOLLARI	**2 YIL**
		8.2.11	İŞLEMCİLER	**2 YIL**
		8.2.12	KART OKUYUCULAR	**2 YIL**
		8.2.13	AĞ GÜVENLİK CİHAZLARI	**2 YIL**
		8.2.14	HARD DISKLER	**2 YIL**
		8.2.15	ANAKARTLAR	**2 YIL**
		8.2.16	KİTAP OKUYUCULAR	**2 YIL**
		8.2.17	DİJİTAL FOTOĞRAF ÇERÇEVESİ	**2 YIL**
	8.3	**GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ**		
		8.3.1	GÜVENLİK AMAÇLI KAMERALAR	**2 YIL**
		8.3.2	GÜVENLİK AMAÇLI MONİTÖRLER	**2 YIL**
		8.3.3	GÜVENLİK AMAÇLI KAYIT CİHAZLARI	**2 YIL**
		8.3.4	ALARM CİHAZLARI	**2 YIL**
		8.3.5	EV İÇİ DİNLEME VE İZLEME CİHAZLARI	**2 YIL**
	8.4	**EV VE BENZERİ YERLERDE KULLANILAN ELEKTRONİK CİHAZLAR**		
		8.4.1	TELEVİZYONLAR	**2 YIL**
		8.4.2	PİKAP-PLAK ÇALARLAR	**2 YIL**
		8.4.3	MÜZİK SETLERİ	**2 YIL**
		8.4.4	RADYOLAR	**2 YIL**
		8.4.5	SES KAYDEDİCİ VE OYNATICI CİHAZLAR (CD,DVD,VCD vb.)	**2 YIL**
		8.4.6	MEDYA OYNATICILAR(MP3, MP4 vb.)	**2 YIL**
		8.4.7	EV SİNEMA SİSTEMLERİ	**2 YIL**
		8.4.8	SES DÜZENLEYİCİLER	**2 YIL**
		8.4.9	HOPARLÖRLER	**2 YIL**
		8.4.10	KULAKLIKLAR	**2 YIL**
		8.4.11	DATABANKLAR	**2 YIL**

		8.4.12	ELEKTRONİK SÖZLÜKLER	**2 YIL**
		8.4.13	PROJEKSİYON CİHAZLARI	**2 YIL VEYA 5.000 SAAT (Hangisi Önce Dolarsa)**
		8.4.14	HESAP MAKİNELERİ	**2 YIL**
		8.4.15	ELEKTRONİK PARA KASALARI	**2 YIL**
		8.4.16	UYDU ALICILARI (RECEİVER)	**2 YIL**
	8.5	**UYDU YARDIMI İLE KONUM BELİRLEME CİHAZLARI**		
		8.5.1	GPS YÖN BULMA KONUMLAMA CİHAZLARI	**2 YIL**
	8.6	**FOTOĞRAF MAKİNELERİ VE KAMERALAR**		
		8.6.1	KAMERALAR	**2 YIL**
		8.6.2	FOTOĞRAF MAKİNELERİ	**2 YIL**
9	**ELEKTRİKLİ ALET VE CİHAZLAR**			
	9.1	JENERATÖRLER		**2 YIL**
	9.2	AKÜMÜLATÖRLER		**2 YIL**
	9.3	KESİNTİSİZ GÜÇ KAYNAKLARI		**2 YIL**
	9.4	DÖNÜŞTÜRÜCÜLER (İNVERTÖR)		**2 YIL**
	9.5	REGULATÖRLER		**2 YIL**
10	**TAŞITLAR**			
	10.1	BİNEK OTOMOBİLLER		**2 YIL VEYA 60.000 KM. (Hangisi Önce Dolarsa)**
	10.2	KAMYONETLER		**2 YIL VEYA 100.000 KM. (Hangisi Önce Dolarsa)**
	10.3	MOTOSİKLETLER		**2 YIL VEYA 30.000 KM. (Hangisi Önce Dolarsa)**
	10.4	DENİZ MOTOSİKLETLERİ		**2 YIL**
	10.5	KAR MOTOSİKLETLERİ		**2 YIL**
	10.6	BİSİKLETLER		**2 YIL**

	10.7	KARAVANLAR		**2 YIL**
	10.8	**TAŞIT YEDEK PARÇALARI**		
		10.8.1	ARAÇ LASTİKLERİ	**2 YIL VEYA 1,6 mm DİŞ DERİNLİĞİ (Hangisi Önce Dolarsa)**
		10.8.2	FARLAR	**2 YIL**
		10.8.3	GÖSTERGE TABLOSU VE GÖSTERGELER	**2 YIL**
		10.8.4	MERKEZİ KİLİTLER	**2 YIL**
		10.8.5	EMNİYET KEMERİ VE BAĞLANTILARI	**2 YIL**
		10.8.6	EMNİYET CAMLARI	**2 YIL**
		10.8.7	EGZOZ BORU VE SUSTURUCULAR	**2 YIL**
		10.8.8	ŞARJ DİNAMOSU	**2 YIL**
		10.8.9	JANTLAR	**2 YIL**
		10.8.10	KATALİTİK KONVERTÖRLER	**2 YIL**
		10.8.11	AMORTİSÖRLER	**2 YIL**
		10.8.12	RADYATÖRLER	**2 YIL**
		10.8.13	OTO KLİMALARI	**2 YIL**
	10.9	**ARAÇ DÖNÜŞÜM KİTLERİ**		
		10.9.1	LPG DÖNÜŞÜM KİTLERİ	**2 YIL**
		10.9.2	CNG DÖNÜŞÜM KİTLERİ	**2 YIL**
		10.9.3	ELEKTRİK DÖNÜŞÜM KİTLERİ	**2 YIL**
11	**EV TİPİ DİKİŞ MAKİNALARI**			**2 YIL**
12	**BAHÇELERDE KULLANILAN MAKİNALAR**			
	12.1	ÇİM-OT-ÇİT KESME MAKİNALARI		**2 YIL**
	12.2	ÇİM BİÇME MAKİNALARI		**2 YIL**
	12.3	ZİNCİRLİ TESTERE MAKİNALARI		**2 YIL**
	12.4	ÇAPALAMA MAKİNALARI		**2 YIL**
13	**ÖLÇME ALET VE CİHAZLARI**			
	13.1	ELEKTRİK SAYAÇLARI		**2 YIL**
	13.2	DOĞALGAZ SAYAÇLARI		**2 YIL**
	13.3	SU SAYAÇLARI		**2 YIL**
	13.4	ISI SAYACI - PAY ÖLÇER		**2 YIL**

	13.5	SAATLER		**2 YIL**
	13.6	ODA TERMOSTATLARI		**2 YIL**
14	**SPOR, AV ALET VE MAKİNALARI**			
	14.1	**SPOR ALETLERİ**		
		14.1.1	KONDİSYON BİSİKLETLERİ	**2 YIL**
		14.1.2	KOŞU BANDLARI	**2 YIL**
		14.1.3	KONDİSYON KÜREĞİ	**2 YIL**
		14.1.4	AĞIRLIK ÇALIŞMA MAKİNALARI	**2 YIL**
	14.2	**AV ALETLERİ**		
		14.2.1	AV TÜFEKLERİ	**2 YIL**
15	**EV VE BENZERİ YERLERDE KULLANILAN ELEKTRİKLİ VE GAZLI CİHAZLAR**			
	15.1	**EV ALETLERİ**		
		15.1.1	BUZDOLAPLARI	**2 YIL**
		15.1.2	DERİN DONDURUCULAR	**2 YIL**
		15.1.3	ARAÇ BUZDOLAPLARI	**2 YIL**
		15.1.4	SU SEBİLLERİ	**2 YIL**
		15.1.5	BULAŞIK MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.1.6	ÇAMAŞIR MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.1.7	ÇAMAŞIR KURUTMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.1.8	ELEKTRİKLİ SÜPÜRGELER	**2 YIL**
		15.1.9	FIRINLAR	**2 YIL**
		15.1.10	OCAKLAR	**2 YIL**
		15.1.11	MİKRODALGA FIRINLAR	**2 YIL**
		15.1.12	BUHARLI TEMİZLİK MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.1.13	BUZ YAPMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.1.14	ÇÖP ÖĞÜTME MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.1.15	DÜDÜKLÜ TENCERELER	**2 YIL**
		15.1.16	ÜTÜLER	**2 YIL**
	15.2	**KİŞİSEL BAKIM ÜRÜNLERİ(PİLLİ ÜRÜNLER HARİÇ)**		
		15.2.1	SAÇ KESME MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.2.2	SAÇ ŞEKİLLENDİRME CİHAZLARI	**2 YIL**
		15.2.3	SAÇ KURUTMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.2.4	ELEKTRİKLİ TRAŞ MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.2.5	EPİLASYON CİHAZLARI	**2 YIL**
		15.2.6	SAKAL BIYIK KESME VE DÜZELTME MAKİNELERİ	**2 YIL**
	15.3	**BESİN HAZIRLAYICI CİHAZ VE MAKİNELER**		
		15.3.1	EKMEK KIZARTMA MAKİNELERİ	**2 YIL**

		15.3.2	EKMEK KESME MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.3	EKMEK YAPMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.4	TOST MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.5	YOĞURT YAPMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.6	YUMURTA PİŞİRİCİLER	**2 YIL**
		15.3.7	KARIŞTIRICILAR	**2 YIL**
		15.3.8	ÇAY/ KAHVE MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.9	MEYVE SEBZE SIKACAKLARI	**2 YIL**
		15.3.10	ET KIYMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.11	MISIR PATLATMA MAKİNELERİ	**2 YIL**
		15.3.12	SU ISITICILAR (KETTLE)	**2 YIL**
		15.3.13	ELEKTRİKLİ PİŞİRİCİLER	**2 YIL**
		15.3.14	BUHARLI PİŞİRİCİLER	**2 YIL**
		15.3.15	MUTFAK ROBOTLARI	**2 YIL**
		15.3.16	FRİTÖZLER	**2 YIL**
		15.3.17	IZGARALAR	**2 YIL**
		15.3.18	BLENDERLAR	**2 YIL**
		15.3.19	DOĞRAYICILAR	**2 YIL**
		15.3.20	GIDA ÖĞÜTÜCÜLER	**2 YIL**
		15.3.21	KAHVE ÖĞÜTÜCÜLER	**2 YIL**
		15.3.22	ELEKTRİKLİ CEZVELER	**2 YIL**
		15.3.23	DONDURMA YAPMA MAKİNALARI	**2 YIL**
16	**MÜZİK ALETLERİ**			
	16.1	ORG		**2 YIL**
	16.2	PİYANO		**2 YIL**
	16.3	BAĞLAMALAR		**2 YIL**
	16.4	BATERİLER		**2 YIL**
	16.5	GİTARLAR		**2 YIL**
17	**AHŞAP VE METAL MOBİLYALAR**			**2 YIL**
18	**KAPI VE PENCERELER**			**2 YIL**
19	**KAPI AÇMA VE KAPAMA DÜZENEKLERİ**			
	19.1	KAPI HİDROLİKLERİ		**2 YIL**
	19.2	KAPI KİLİTLERİ		**2 YIL**
	19.3	KAPI OTOMATLARI		**2 YIL**

EK 3 - SATIŞ SONRASI HİZMETLER YÖNETMELİĞİ[3]

13 Haziran 2014 CUMA Resmî Gazete Sayı : 29029

YÖNETMELİK

c)

EK
6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN GEREĞİNCE SATIŞ SONRASI HİZMET VERİLMESİ ZORUNLU OLAN ÜRÜNLER LİSTESİ

SEKTÖR/ÜRÜN				KULLANIM ÖMRÜ	SERVİS SAYISI VE COĞRAFİ BÖLGE ŞARTI	AZAMİ TAMİR SÜRESİ
1	**SAĞLIK SEKTÖRÜ**					
	1.1	**KİŞİSEL KULLANIM CİHAZLARI**				
		1.1.1	TANSİYON ALETLERİ	5 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE 3 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.1.2	KAN DEĞERİ ÖLÇEN CİHAZLAR	5 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE 3 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.1.3	İŞİTME CİHAZLARI	5 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE 3 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.1.4	KONUŞMA CİHAZLARI	5 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE 3 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.1.5	ATEŞ ÖLÇEN CİHAZLAR	3 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE 3 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	1.2	**ANNE VE ÇOCUK ÜRÜNLERİ**				
		1.2.1	ELEKTRONİK GÖĞÜS POMPALARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.2.2	BİBERON ISITICILARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.2.3	BİBERON STERİLİZATÖRLERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.2.4	MAMA HAZIRLAMA SETLERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

[3] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140613-3.htm

		1.2.5	ÇOCUK OTO KOLTUKLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.2.6	MAMA SANDALYELERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.2.7	ÇOCUK ARABALARI VE PUSETLERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	1.3	**MASAJ ALET VE CİHAZLARI**				
		1.3.1	MASAJ ALETLERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	1.4	**BEDENSEL ENGELLİLERE AİT CİHAZLAR**				
		1.4.1	TEKERLEKLİ SANDALYELER	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		1.4.2	ENGELLİLER İÇİN AKÜLÜ ARAÇLAR	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
2	**GÖZLÜKLER**					
	2.1	GÜNEŞ GÖZLÜKLERİ		5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	2.2	GÖZLÜK ÇERÇEVELERİ		5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	2.3	ÜÇ BOYUTLU GÖZLÜKLER		5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
3	**ISITMA VE HAVALANDIRMA CİHAZLARI**					
	3.1	KLİMALAR		10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
	3.2	ISI POMPALARI		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.3	FAN KOİLLER		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.4	BRÜLÖRLER		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.5	KALORİFER KAZANLARI		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.6	KAT KALORİFERLERİ		15 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.7	KOMBİLER		15 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.8	DOĞALGAZ / LPG SOBALARI		10 YIL	HER COĞRAFI BÖLGEDE EN AZ 2 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
	3.9	GAZYAĞLI SOBALAR		10 YIL	7 COĞRAFI	20 İŞ GÜNÜ

				BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	
	3.10	KATI YAKIT SOBALARI	10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	3.11	ELEKTRİKLİ ODA ISITICILARI	10 YIL	HER COĞRAFI BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
	3.12	ŞOFBENLER	10 YIL	HER COĞRAFI BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
	3.13	TERMOSİFONLAR	10 YIL	HER COĞRAFI BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
	3.14	PENCERE TİPİ FANLAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.15	VANTİLATÖRLER	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.16	DAVLUMBAZLAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.17	ASPİRATÖRLER	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.18	FANLI ELBİSE KURUTUCULAR	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	3.19	HAVA TEMİZLEYİCİLER VE NEMLENDİRİCİLER	10 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE TOPLAM 3 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
4	**SIHHİ TESİSAT ALET VE CİHAZLARI**				

	4.1	HİDROFORLAR	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	4.2	SU ARITMA CİHAZLARI	10 YIL	AYRI COĞRAFİ BÖLGELERDE TOPLAM 5 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	4.3	MOTORLU SU POMPALARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	4.4	VANALAR	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.5	BATARYALAR (SIHHİ TESİSAT)	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.6	SENSÖRLÜ MUSLUK APARATLARI	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.7	REZERVUARLAR	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.8	KÜVET VE DUŞ TEKNELERİ	10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.9	LAVABOLAR	10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.10	KLOZETLER	10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	4.11	EVİYELER	10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
5	**TAŞINABİLİR ELEKTRİKLİ EL ALETLERİ**				
	5.1	TESTERE MAKİNELERİ	7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	5.2	POLİSAJ MAKİNELERİ	7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	5.3	MATKAPLAR	7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	5.4	LEHİM TABANCALARI	7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	5.5	VİDALAMA MAKİNELERİ	7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

	5.6	ZIMPARA MAKİNELERİ		7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
6	**MOTORLAR**					
	6.1	ELEKTRİK MOTORLARI		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	6.2	İÇTEN YANMALI MOTORLAR		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	6.3	DIŞTAN TAKMALI DENİZ MOTORLARI		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
7	**EVLERDE KULLANILAN ALTERNATİF ENERJİ SİSTEMLERİ İLE ISITMA VE AYDINLATMA CİHAZLARI**					
	7.1	GÜNEŞ ENERJİSİ İLE ISITMA SİSTEMLERİ		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	7.2	GÜNEŞ ENERJİSİNİ ELEKTRİK ENERJİSİNE ÇEVİREN SİSTEMLER		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	7.3	RÜZGAR ENERJİSİNİ ELEKTRİK ENERJİSİNE ÇEVİREN SİSTEMLER		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
8	**ELEKTRONİK, TELEKOMÜNİKASYON ALET VE CİHAZLARI**					
	8.1	**TELEKOMÜNİKASYON ALET VE CİHAZLARI**				
		8.1.1	SABİT HATLI TELEFONLAR	7 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 20SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.1.2	CEP TELEFONLARI	5 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 20SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.1.3	UYDU TELEFONLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.1.4	MODEMLER	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.1.5	FAKSLAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.1.6	ARAÇ İÇİ KONUŞMA KİTLERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	8.2	**BİLGİSAYAR VE ÇEVRE BİRİMLERİ**				
		8.2.1	BİLGİSAYARLAR	5 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 21 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.2	MOUSE	3 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.3	MONİTÖRLER	5 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 21 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.4	YAZICILAR	5 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 21 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.5	TARAYICILAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

			(SCANNER)			
		8.2.6	SES KAYIT CİHAZLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.7	KLAVYELER	3 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.8	HARİCİ DİSK ÜNİTELERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.9	PC KAMERALAR (WEBCAM)	3 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.10	OYUN KONSOLLARI	5 YIL	7 COĞRAFİ BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.11	İŞLEMCİLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.12	KART OKUYUCULAR	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.13	AĞ GÜVENLİK CİHAZLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.14	HARD DISKLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.15	ANAKARTLAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.16	KİTAP OKUYUCULAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.2.17	DİJİTAL FOTOGRAF ÇERÇEVESİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	8.3	**GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ**				
		8.3.1	GÜVENLİK AMAÇLI KAMERALAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.3.2	GÜVENLİK AMAÇLI MONİTÖRLER	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.3.3	GÜVENLİK AMAÇLI KAYIT CİHAZLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.3.4	ALARM CİHAZLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.3.5	EV İÇİ DİNLEME VE İZLEME CİHAZLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	8.4	**EV VE BENZERİ YERLERDE KULLANILAN ELEKTRONİK CİHAZLAR**				
		8.4.1	TELEVİZYONLAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.2	PİKAP-PLAK ÇALARLAR	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

		8.4.3	MÜZİK SETLERİ	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.4	RADYOLAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.5	SES KAYDEDİCİ VE OYNATICI CİHAZLAR (CD,DVD,VCD vb.)	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 2 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.6	MEDYA OYNATICILAR(MP3, MP4 vb.)	5 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.7	EV SİNEMA SİSTEMLERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.8	SES DÜZENLEYİCİLER	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.9	HOPARLÖRLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.10	KULAKLIKLAR	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.11	DATABANKLAR	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.12	ELEKTRONİK SÖZLÜKLER	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.13	PROJEKSİYON CİHAZLARI	5 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.14	HESAP MAKİNELERİ	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

		8.4.15	ELEKTRONİK PARA KASALARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		8.4.16	UYDU ALICILARI (RECEİVER)	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 2 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	8.5	**UYDU YARDIMI İLE KONUM BELİRLEME CİHAZLARI**				
		8.5.1	GPS YÖN BULMA KONUMLAMA CİHAZLARI	5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	8.6	**FOTOĞRAF MAKİNELERİ VE KAMERALAR**				
		8.6.1	KAMERALAR	5 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
		8.6.2	FOTOĞRAF MAKİNELERİ	5 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
9	**ELEKTRİKLİ ALET VE CİHAZLAR**					
	9.1	JENERATÖRLER		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	9.2	AKÜMÜLATÖRLER		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	9.3	KESİNTİSİZ GÜÇ KAYNAKLARI		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	9.4	DÖNÜŞTÜRÜCÜLER (İNVERTÖR)		3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	9.5	REGULATÖRLER		3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
10	**TAŞITLAR**					
	10.1	BİNEK OTOMOBİLLER		10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVIS ISTASYONU	30 İŞ GÜNÜ
	10.2	KAMYONETLER		10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 20 SERVIS ISTASYONU	30 İŞ GÜNÜ
	10.3	MOTOSİKLETLER		10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 10 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ

					ISTASYONU	
	10.4	DENİZ MOTOSİKLETLERİ		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	10.5	KAR MOTOSİKLETLERİ		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	10.6	BİSİKLETLER		10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 10 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
	10.7	KARAVANLAR		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	10.8	**TAŞIT YEDEK PARÇALARI**				
		10.8.1	ARAÇ LASTİKLERİ	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.2	FARLAR	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.3	GÖSTERGE TABLOSU VE GÖSTERGELER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.4	MERKEZİ KİLİTLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.5	EMNİYET KEMERİ VE BAĞLANTILARI	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.6	EMNİYET CAMLARI	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.7	EGZOZ BORU VE SUSTURUCULAR	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.8	ŞARJ DİNAMOSU	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.9	JANTLAR	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.10	KATALİTİK KONVERTÖRLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.11	AMORTİSÖRLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
		10.8.12	RADYATÖRLER	3 YIL	SERVİS İSTASYONU	20 İŞ GÜNÜ

					GEREKMEZ	
		10.8.13	OTO KLİMALARI	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	10.9	**ARAÇ DÖNÜŞÜM KİTLERİ**				
		10.9.1	LPG DÖNÜŞÜM KİTLERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
		10.9.2	CNG DÖNÜŞÜM KİTLERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
		10.9.3	ELEKTRİK DÖNÜŞÜM KİTLERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
11	**EV TİPİ DİKİŞ MAKİNALARI**			10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE 7 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
12	**BAHÇELERDE KULLANILAN MAKİNALAR**					
	12.1	ÇİM-OT-ÇİT KESME MAKİNALARI		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	12.2	ÇİM BİÇME MAKİNALARI		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	12.3	ZİNCİRLİ TESTERE MAKİNALARI		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	12.4	ÇAPALAMA MAKİNALARI		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
13	**ÖLÇME ALET VE CİHAZLARI**					
	13.1	ELEKTRİK SAYAÇLARI		10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	13.2	DOĞALGAZ SAYAÇLARI		10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	13.3	SU SAYAÇLARI		10 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	13.4	ISI SAYACI - PAY ÖLÇER		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	13.5	SAATLER		5 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	13.6	ODA TERMOSTATLARI		5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
14	**SPOR, AV ALET VE MAKİNALARI**					

	14.1	**SPOR ALETLERİ**				
		14.1.1	KONDİSYON BİSİKLETLERİ	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		14.1.2	KOŞU BANDLARI	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		14.1.3	KONDİSYON KÜREĞİ	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		14.1.4	AĞIRLIK ÇALIŞMA MAKİNALARI	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	14.2	**AV ALETLERİ**				
		14.2.1	AV TÜFEKLERİ	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
15	**EV VE BENZERİ YERLERDE KULLANILAN ELEKTRİKLİ VE GAZLI CİHAZLAR**					
	15.1	**EV ALETLERİ**				
		15.1.1	BUZDOLAPLARI	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.2	DERİN DONDURUCULAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.3	ARAÇ BUZDOLAPLARI	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.4	SU SEBİLLERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS ISTASYONU	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.5	BULAŞIK MAKİNELERİ	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.6	ÇAMAŞIR MAKİNELERİ	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.7	ÇAMAŞIR KURUTMA MAKİNELERİ	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 5 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 60 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.8	ELEKTRİKLİ SÜPÜRGELER	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE	20 İŞ GÜNÜ

					TOPLAM 30 SERVİS	
		15.1.9	FIRINLAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.10	OCAKLAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.11	MİKRODALGA FIRINLAR	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 40 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.12	BUHARLI TEMİZLİK MAKİNELERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.13	BUZ YAPMA MAKİNELERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.14	ÇÖP ÖĞÜTME MAKİNELERİ	10 YIL	7 COĞRAFI BÖLGEDE TOPLAM 7 SERVIS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.15	DÜDÜKLÜ TENCERELER	10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.1.16	ÜTÜLER	10 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	15.2	**KİŞİSEL BAKIM ÜRÜNLERİ (PİLLİ ÜRÜNLER HARİÇ)**				
		15.2.1	SAÇ KESME MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.2.2	SAÇ ŞEKİLLENDİRME CİHAZLARI	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.2.3	SAÇ KURUTMA MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE	20 İŞ GÜNÜ

					TOPLAM 30 SERVİS	
		15.2.4	ELEKTRİKLİ TRAŞ MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.2.5	EPİLASYON CİHAZLARI	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.2.6	SAKAL BIYIK KESME VE DÜZELTME MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	15.3	**BESİN HAZIRLAYICI CİHAZ ve MAKİNELER**				
		15.3.1	EKMEK KIZARTMA MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.2	EKMEK KESME MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.3	EKMEK YAPMA MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.4	TOST MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.5	YOĞURT YAPMA MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.6	YUMURTA PİŞİRİCİLER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

		15.3.7	KARIŞTIRICILAR	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.8	ÇAY/ KAHVE MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.9	MEYVE SEBZE SIKACAKLARI	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.10	ET KIYMA MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.11	MISIR PATLATMA MAKİNELERİ	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.12	SU ISITICILAR (KETTLE)	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.13	ELEKTRİKLİ PİŞİRİCİLER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.14	BUHARLI PİŞİRİCİLER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.15	MUTFAK ROBOTLARI	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.16	FRİTÖZLER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK	20 İŞ GÜNÜ

					ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	
		15.3.17	IZGARALAR	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.18	BLENDERLAR	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.19	DOĞRAYICILAR	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.20	GIDA ÖĞÜTÜCÜLER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.21	KAHVE ÖĞÜTÜCÜLER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.22	ELEKTRİKLİ CEZVELER	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
		15.3.23	DONDURMA YAPMA MAKİNALARI	7 YIL	HER COĞRAFİ BÖLGEDE EN AZ 3 ADET OLMAK ÜZERE 7 BÖLGEDE TOPLAM 30 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
16	**MÜZİK ALETLERİ**					
	16.1	ORGLAR		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	16.2	PİYANOLAR		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	16.3	BAĞLAMALAR		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	16.4	BATERİLER		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
	16.5	GİTARLAR		7 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ

17	**AHŞAP VE METAL MOBİLYALAR**		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
18	**KAPI VE PENCERELER**		10 YIL	1 SERVİS	20 İŞ GÜNÜ
19	**KAPI AÇMA VE KAPAMA DÜZENEKLERİ**				
	19.1	KAPI HİDROLİKLERİ	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	19.2	KAPI KİLİTLERİ	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ
	19.3	KAPI OTOMATLARI	5 YIL	SERVİS İSTASYONU GEREKMEZ	20 İŞ GÜNÜ

EK 4 - TANITMA VE KULLANMA KILAVUZU YÖNETMELİĞİ[4]

13 Haziran 2014 CUMA **Resmî Gazete** Sayı : 29029

YÖNETMELİK

EK 5 - TÜKETİCİ SÖZLEŞMELERİNDEKİ HAKSIZ ŞARTLAR HAKKINDA YÖNETMELİK[5]

17 Haziran 2014 SALI **Resmî Gazete** Sayı : 29033

YÖNETMELİK

EK 6 - SÜRELİ YAYIN KURULUŞLARINCA DÜZENLENEN PROMOSYONUYGULAMALARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK[6]

18 Haziran 2014 ÇARŞAMBA **Resmî Gazete** Sayı : 29034

YÖNETMELİK

EK 7 - TÜKETİCİ ÖDÜLLERİ YÖNETMELİĞİ[7]

27 Haziran 2014 CUMA **Resmî Gazete** Sayı : 29043

YÖNETMELİK

EK 8 - FİYAT ETİKETİ YÖNETMELİĞİ[8]

28 Haziran 2014 CUMARTESİ **Resmî Gazete** Sayı : 29044

[4] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140613-4.htm
[5] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140617-8.htm
[6] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140618-10.htm
[7] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140627-5.htm
[8] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140628-2.htm

EK 9 - REKLAM KURULU YÖNETMELİĞİ[9]

3 Temmuz 2014 PERŞEMBE **Resmî Gazete** Sayı : 29049

YÖNETMELİK

EK 10 - TÜKETİCİ KONSEYİ YÖNETMELİĞİ[10]

5 Temmuz 2014 CUMARTESİ **Resmî Gazete** Sayı : 29051

YÖNETMELİK

EK 11- 4077 SAYILI TKHK İLE 6502 SAYILI TKHK ARASINDAKİ BENZERLİKLER, FARKLAR, DEĞİŞİKLİKLER VE YENİLİKLER[11]

Başlık	**4077 sayılı TKHK**	**6502 sayılı TKHK**
Ayıplı Malda Bildirim Süresi (4. Md.)	MADDE 4-(2)Tüketici, malın teslimi tarihinden itibaren otuz gün içerisinde ayıbı satıcıya bildirmekle yükümlüdür.	MADDE 10-(1)Teslim tarihinden itibaren altı ay içinde ortaya çıkan ayıpların, teslim tarihinde var olduğu kabul edilir.
Ayıplı Malda Tüketicinin Seçimlik Hakları (4. Md.)	MADDE 4-(2)Bedel iadesini de içeren sözleşmeden dönme, malın ayıpsız misliyle değiştirilmesi veya ayıp oranında bedel indirimi ya da ücretsiz onarım isteme haklarına sahiptir.	MADDE 11-(1)a) Satılanı geri vermeye hazır olduğunu bildirerek sözleşmeden dönme, b) Satılanı alıkoyup ayıp oranında satış bedelinden indirim isteme, c) Aşırı bir masraf gerektirmediği takdirde, bütün masrafları satıcıya ait olmak üzere satılanın ücretsiz onarılmasını isteme, ç) İmkân varsa, satılanın ayıpsız

[9] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140703-4.htm
[10] http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140705-5.htm
[11] Kaynak: Tüketiciler Derneği (TÜDER)

		bir misli ile değiştirilmesini isteme, seçimlik haklarından birini kullanabilir.
Ayıplı Malda Zamanaşımı (4.Md.)	MADDE 4-(4)Ayıplı maldan sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile malın tüketiciye teslimi tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Bu süre konut ve tatil amaçlı taşınmaz mallarda beş yıldır. Ayıplı malın neden olduğu her türlü zararlardan dolayı yapılacak talepler ise üç yıllık zamanaşımına tabidir.	MADDE 12 – (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı maldan sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, malın tüketiciye teslim tarihinden itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Bu süre konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallarda taşınmazın teslim tarihinden itibaren beş yıldır.
Ayıplı Hizmette Yasal Bildirim Süresi (4/A. Md.)	MADDE 4/A-(2)Tüketici, hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren otuz gün içerisinde bu ayıbı sağlayıcıya bildirmekle yükümlüdür.	Ayıplı hizmete ilişkin yasal bildirim süresi yer almamaktadır..
Ayıplı Hizmette Tüketicinin Seçimlik Hakları (4/A Md.)	Madde 4/A – (2)Sözleşmeden dönme, hizmetin yeniden görülmesi veya ayıp oranında bedel indirimi haklarına sahiptir.	MADDE 15 – (1) Hizmetin ayıplı ifa edildiği durumlarda tüketici, hizmetin yeniden görülmesi, hizmet sonucu ortaya çıkan eserin ücretsiz onarımı, ayıp oranında bedelden indirim veya sözleşmeden dönme haklarından birini sağlayıcıya karşı kullanmakta serbesttir. Sağlayıcı, tüketicinin tercih ettiği bu talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Seçimlik hakların kullanılması nedeniyle ortaya çıkan tüm masraflar sağlayıcı tarafından karşılanır. Tüketici, bu seçimlik haklarından biri ile birlikte Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tazminat da talep edebilir. (2) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin sağlayıcı için orantısız güçlükleri beraberinde getirecek

		olması hâlinde tüketici bu hakları kullanamaz. Orantısızlığın tayininde hizmetin ayıpsız değeri, ayıbın önemi ve diğer seçimlik haklara başvurmanın tüketici açısından sorun teşkil edip etmeyeceği gibi hususlar dikkate alınır. (3) Tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında bedelden indirim hakkını seçtiği durumlarda, ödemiş olduğu bedelin tümü veya bedelden indirim yapılan tutar derhâl tüketiciye iade edilir. (4) Ücretsiz onarım veya hizmetin yeniden görülmesinin seçildiği hâllerde, hizmetin niteliği ve tüketicinin bu hizmetten yararlanma amacı dikkate alındığında, makul sayılabilecek bir süre içinde ve tüketici için ciddi sorunlar doğurmayacak şekilde bu talep sağlayıcı tarafından yerine getirilir. Her hâlükârda bu süre talebin sağlayıcıya yöneltilmesinden itibaren otuz iş gününü geçemez. Aksi takdirde tüketici diğer seçimlik haklarını kullanmakta serbesttir.
Ayıplı Hizmette Zamanaşımı (4/A.Md.)	MADDE 4/A-Daha uzun bir süre için garanti verilmemiş ise, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile ayıplı hizmetten dolayı yapılacak talepler hizmetin ifasından itibaren iki yıllık zamanaşımına tabidir. Ayıplı hizmetin neden olduğu her türlü zararlardan dolayı yapılacak talepler ise üç yıllık zamanaşımına tabidir.	MADDE 16 – (1) Kanunlarda veya taraflar arasındaki sözleşmede daha uzun bir süre belirlenmediği takdirde, ayıplı hizmetten sorumluluk, ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile, hizmetin ifası tarihinden itibaren iki yıllık 5 zamanaşımına tabidir.
Satıştan Kaçınma (5.Md.)	MADDE 5- (1) Üzerinde "numunedir" veya "satılık değildir"	MADDE 6 – (1) Vitrinde, rafta, elektronik ortamda veya açıkça

	ibaresi bulunmayan bir malın; ticari bir kuruluşun vitrininde, rafında veya açıkça görülebilir herhangi bir yerinde teşhir edilmesi halinde satıcı bu malların satışından kaçınamaz. (2)Hizmet sağlamada da haklı bir sebep olmaksızın kaçınılamaz.	görülebilir herhangi bir yerde teşhir edilen malın, satılık olmadığı belirtilen bir ibareye yer verilmedikçe satışından kaçınılamaz. (2) Hizmet sağlamaktan haklı bir sebep olmaksızın kaçınılamaz.
Sözleşmedeki Haksız Şartlar (6. Md.)	Madde 6 – (1) Satıcı veya sağlayıcının tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır. (2)Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir. (3)Eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa ve özellikle standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir.	MADDE 5 – (1) Haksız şart; tüketiciyle müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme şartlarıdır. (2) Tüketiciyle akdedilen sözleşmelerde yer alan haksız şartlar kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin haksız şartlar dışındaki hükümleri geçerliliğini korur. Bu durumda sözleşmeyi düzenleyen, kesin olarak hükümsüz sayılan şartlar olmasaydı diğer hükümlerle sözleşmeyi yapmayacak olduğunu ileri süremez. (3) Bir sözleşme şartı önceden hazırlanmış ve standart sözleşmede yer alması nedeniyle tüketici içeriğine etki edememişse, o sözleşme şartının tüketiciyle müzakere edilmediği kabul edilir.
Taksitle Satış (6/A. Md.)	Madde 6/A – (1) Taksitle satış, satım bedelinin en az iki taksitle ödendiği ve malın veya hizmetin sözleşmenin düzenlendiği anda teslim veya ifa edildiği satım türüdür. (2) Taksitle satış sözleşmesinin	MADDE 17 – (1) Taksitle satış sözleşmesi, satıcı veya sağlayıcının malın teslimi veya hizmetin ifasını üstlendiği, tüketicinin de bedeli kısım kısım ödediği sözleşmelerdir. (2) Tüketicinin, kira süresi

	yazılı şekilde yapılması zorunludur. (3) Satıcı veya sağlayıcı, bu bilgilerin sözleşmede yer almasını sağlamak ve taraflar arasında akdedilen sözleşmenin bir nüshasını tüketiciye vermekle yükümlüdür. Sözleşmeden ayrı olarak kıymetli evrak niteliğinde senet düzenlenecekse, bu senet, her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde ve sadece nama yazılı olarak düzenlenir. Aksi takdirde, kambiyo senedi geçersizdir.	sonunda bir malın mülkiyetini edinme zorunluluğunun bulunduğu finansal kiralama sözleşmeleri hakkında da bu Bölüm hükümleri uygulanır. (3) Taksitle satış sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan satıcı veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.
Taksitli Satışlarda Cayma Hakkı (6/A. Md.)	Taksitli Satışlarda 4077 sayılı TKHK'da cayma hakkı yer almaz.	MADDE 18 – (1) Tüketici, yedi gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin taksitle satış sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir.
Taksitli Satışlarda Erken Ödeme (6/A. Md.)	MADDE6/A-(5) Taksitle satışlarda; tüketici, borçlandığı toplam miktarı önceden ödeme hakkına sahiptir. Tüketici aynı zamanda, bir taksit miktarından az olmamak şartıyla bir veya birden fazla taksit ödemesinde bulunabilir. Her iki durumda da satıcı, ödenen miktara göre gerekli faiz indirimini yapmakla yükümlüdür.	MADDE 20 – (1) Tüketici, borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da satıcı veya sağlayıcı, faiz veya komisyon aldığı durumlarda ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve komisyon indirimini yapmakla yükümlüdür.
Taksitli Satışlarda Temerrüt (6/A. Md.)	MADDE 6/A- (5)Satıcı veya sağlayıcı, taksitlerden birinin veya birkaçının ödenmemesi halinde kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak; ancak satıcının veya sağlayıcının bütün edimlerini ifa etmiş olması durumunda ve tüketicinin birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi ve ödenmeyen taksit	MADDE 19 – (1) Taksitle satış sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, satıcı veya sağlayıcı, kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak satıcı veya sağlayıcının bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de kalan borcun en az onda birini oluşturan ve

	toplamının satış bedelinin en az onda biri olması halinde kullanılabilir. Ancak satıcının veya sağlayıcının bu hakkını kullanabilmesi için en az bir hafta süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması gerekir.	birbirini izleyen en az iki taksidi veya kalan borcun en az dörtte birini oluşturan bir taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Satıcı veya sağlayıcının bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.
Devre Tatil Tanımı (6/B. Md.)	MADDE 6/B - (1) Devre tatil sözleşmeleri, en az üç yıl süre için yapılan ve bu süre zarfında yıl içinde, belirli veya belirlenebilecek ve bir haftadan az olmayacak bir dönem için bir veya daha fazla sayıdaki taşınmazın kullanım hakkının devri ya da devri taahhüdünü içeren ve bir nüshasının tüketiciye verilmesi zorunlu, yazılı sözleşme ya da sözleşmeler grubudur.	MADDE 50 – (1) Devre tatil sözleşmesi, bir yıldan uzun süre için kurulan ve tüketiciye bu süre zarfında birden fazla dönem için bir veya daha fazla sayıda gecelik konaklama imkânı veren sözleşmelerdir.
Devre Tatil Sözleşmeleri (6/B. Md.)	**İlgili Yönetmelik- Madde 5 -** Devre tatil sözleşmesinin yazılı olarak yapılması ve bu sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye verilmesi zorunludur.	MADDE 50 –(5) Mesafeli satış yöntemiyle kurulan sözleşmeler hariç olmak üzere satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin kendi el yazısıyla sözleşme tarihini yazmasını ve sözleşmeyi imzalamasını sağlamakla yükümlüdür. Yazılı veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur. Daha ağır şekil şartları öngören kanun hükümleri saklıdır.
Devre Tatil'de Cayma Hakkı (6/B. Md.)	**İlgili Yönetmelik-Madde 6 -** Tüketici, sözleşmenin her iki tarafça imzalanmasından itibaren **on gün içinde** hiçbir sebep	(6) Tüketici, **on dört gün içinde** herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden

	göstermeksizin ve hiçbir hukuki ve cezai sorumluluk üstlenmeksizin cayma hakkını kullanarak sözleşmeden dönebilir.	cayma hakkına sahiptir. Devre mülk hakkı veren sözleşmeler hariç olmak üzere, cayma süresi dolmadan satıcı veya sağlayıcı, tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Devre tatil, uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri ve bu sözleşmelerle birlikte düzenlenmiş olan yeniden satım, değişim ve ilgili diğer tüm sözleşmeler cayma hakkının kullanılması ile birlikte kendiliğinden sona erer.
Devre Tatilde Sigorta ve Teminatlar (6/B. Md.)	4077 sayılı TKHK'da sözleşmeden dönme hakkı yer almaz.	MADDE50-(8) Bakanlıkça projedeki devre sayısı ya da projenin toplam bedeli kriterlerine göre belirlenecek büyüklüğün üzerindeki projeler için satıcı veya sağlayıcının ön ödemeli devre tatile konu taşınmazın satışına başlamadan önce kapsamı, koşulları ve uygulama esasları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen bina tamamlama sigortası yaptırması veya Bakanlıkça belirlenen diğer teminat veya şartları sağlaması zorunludur. Bina tamamlama sigortası kapsamında sağlanan tazminat, teminat ve benzeri güvenceler iflas veya tasfiye masasına dâhil edilemez, haczolunamaz, üzerlerine ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz konulamaz.
Devre Tatilde Sözleşmeden Dönme (6/B. Md.)	**İlgili Yönetmelik-Madde 7** –(1) Sözleşmede yer alması gereken ve 5 inci maddede belirlenen asgari koşullardan biri eksik olduğu	MADDE50- (9) Devre tatile konu taşınmazın ön ödemeli satılması durumunda, devir veya teslim tarihine kadar tüketicinin

	taktirde tüketici, sözleşmeyi imzaladığı tarihten itibaren 3 ay içinde bir bildirimde bulunarak, bu sürenin sonuna kadar eksikliğin giderilmesini talep ve aksi taktirde sürenin bitiminde sözleşmenin kendiliğinden sona ermiş olacağını ihbar edebilir. (2) Bu süre içinde eksiklik giderildiği taktirde, cayma hakkı için 6 ncı maddede öngörülen süre, eksikliği giderici bilginin yazılı olarak tüketiciye ulaştırıldığı tarihten itibaren işlemeye başlar. (3) Buna karşılık süre içinde eksiklik giderilmez ise sözleşme 3 aylık sürenin bitiminde kendiliğinden sona erer. Bu halde tüketici bedel, cezai şart tutarı veya tazminat adı altında hiçbir ödemeyle yükümlü tutulamaz; yaptığı ödemeler varsa bunlar da sona erme tarihinden itibaren 10 gün içinde kendisine iade edilir.	herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeden dönme hakkı vardır. Sözleşmeden dönülmesi durumunda satıcı, sözleşme bedelinin yüzde ikisine kadar tazminat talep edebilir. Satıcı, yükümlülüklerini hiç ya da gereği gibi yerine getirmezse tüketiciden herhangi bir bedel talep edemez. Sözleşmeden dönülmesi durumunda, tüketiciye iade edilmesi gereken tutar ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belge, dönme bildiriminin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren en geç doksan gün içinde tüketiciye geri verilir. Satıcının aldığı bedeli ve tüketiciyi borç altına sokan her türlü belgeyi iade ettiği tarihten itibaren, tüketici on gün içinde edinimlerini iade eder. (10) Devre tatil amaçlı taşınmazın ön ödemeli satışında devir ve teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren otuz altı ayı geçemez.
Paket Tur Tanımı (6/C. Md.)	MADDE 6/C - Paket tur sözleşmeleri; ulaştırma, konaklama ve bunlara yardımcı sayılmayan diğer turistik hizmetlerin en az ikisinin birlikte, her şeyin dahil olduğu fiyatla satılan veya satış taahhüdü yapılan ve hizmeti yirmidört saatten uzun bir süreyi kapsayan veya gecelik konaklamayı içeren ve bir nüshasının tüketiciye verilmesi zorunlu, önceden düzenlenmiş yazılı sözleşmelerdir.	MADDE 51 – (1) Paket tur sözleşmesi, paket tur düzenleyicileri veya aracıları tarafından aşağıdaki hizmetlerden en az ikisinin birlikte, her şeyin dâhil olduğu fiyatla satıldığı veya satımının vaat edildiği ve hizmetin yirmi dört saatten uzun bir süreyi kapsadığı veya gecelik konaklamayı içerdiği sözleşmelerdir: a) Ulaştırma b) Konaklama c) Ulaştırma ve konaklama

		hizmetlerine bağlı olmayan başka turizm hizmetleri.
Paket Tur Sözleşmeleri (6/C. Md.)	**İlgili Yönetmelik-Madde 5 -** Paket tur başlamadan önce, paket tur sözleşmesinin yazılı olarak yapılması ve bu sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye verilmesi zorunludur.	MADDE 51 – (5) Paket tur düzenleyicileri veya aracıları, yazılı veya mesafeli olarak kurulan paket tur sözleşmelerinin bir nüshasını kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla tüketiciye vermek zorundadır.
Paket Tur'da Tanıtım Broşürü (6/C. Md.)	**İlgili Yönetmelik-Madde 12 -** Seyahat acentası, paket tur hakkında bilgi isteyen tüketiciye tanıtım amaçlı bir broşür vermek zorundadır.	MADDE 51 – (4) Paket tur sözleşmesinin kurulmasından önce tüketiciye ön bilgilendirme amaçlı broşür verilmesi zorunludur.
Paket Tur'da Sözleşmeden Dönme (6/C. Md.)	**İlgili Yönetmelik-Madde 9** – (2)Paket tur sırasında, seyahat acentasının sözleşmenin esaslı unsurunu oluşturan hizmetlerden bir veya birkaçını sağlamaması ya da sağlamayacağının anlaşılması durumunda; seyahat acentası, paket turun devam etmesi için tüketiciye ilave maliyet getirmeyen eşdeğerde alternatif düzenlemeler yapar ve sözleşmede yer alan hizmetler ile sunulan hizmetler arasındaki farkı tazmin eder. (3)Söz konusu düzenlemeleri yapmak mümkün değilse, ya da bunlar haklı nedenlerle tüketici tarafından kabul edilmez ise; seyahat acentası tüketicinin hareket yerine veya kabul edeceği herhangi bir dönüş noktasına geri dönmesi için eşdeğerde ulaşım imkanı sağlar. Tüketicinin yaptığı tüm ödemeleri 10 gün içinde iade eder ve gerekli hallerde tüketicinin zararını tazmin eder.	MADDE 51 – (6) Tüketici, kendisinden kaynaklanmayan nedenlerle paket tur sözleşmesinin esaslı unsurlarından birisinin değişmesi veya turun başlamadan önce iptal edilmesi hâllerinde bu değişikliği veya paket tur düzenleyicisi tarafından sunulan alternatif bir turu kabul edebileceği gibi sözleşmeden dönme hakkına da sahiptir. Sözleşmeden dönülmesi hâlinde paket tur düzenleyicisi veya aracısının, dönme bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren tüketicinin ödemiş olduğu tüm bedeli herhangi bir kesinti yapmaksızın derhâl iade etmesi zorunludur. (7) Tüketicinin, sözleşmenin ifası sürecinde ortaya çıkan her türlü eksiklik nedeniyle bedelin indirilmesini talep etme hakkı vardır. Paket tur

		düzenleyicisinin, tur başladıktan sonra önemli bir yükümlülüğünü yerine getirmediği veya getiremeyeceği tespit edildiğinde tüketici sözleşmeden dönebilir. Bu hâllerde paket tur düzenleyicisi veya aracısının ücret talep etme hakkı sona erer. Yapılmış olan ödemelerin sözleşmeden dönüldüğü tarihten itibaren tüketiciye derhâl iade edilmesi zorunludur. Ancak paket tur düzenleyicisi o ana kadar ifa etmiş olduğu edimler için tüketiciden hizmetten faydalandığı oranda uygun bir karşılık talep edebilir.
Kampanyalı Satışlar Tanımı (7. Md.)	MADDE 7 – (1) Kampanyalı satış, gazete, radyo, televizyon ilanı ve benzeri yollarla tüketiciye duyurularak düzenlenen kampanyalara iştirakçi kabul edilmesi ve malın veya hizmetin daha sonra teslim veya ifa edilmesi suretiyle yapılan satımdır.	Kampanyalı Satışlara ilişkin maddeler kısmen "Tüketici Kredileri" başlıklı bölümde yer almaktadır.
Kapıdan Satışlar Tanımı (8. Md.)	MADDE 8 –(1) Kapıdan satış; işyeri, fuar, panayır gibi satış mekanları dışında yapılan satımlardır.	MADDE 47 – (1) Satıcı veya sağlayıcı ile tüketici arasında; a) Teklifin tüketici ya da satıcı veya sağlayıcı tarafından yapılmasına bakılmaksızın iş yeri dışında, tarafların eş zamanlı fiziksel varlığında kurulan, b) Tarafların eş zamanlı fiziksel varlığında tüketiciyle iş yeri dışında görüşülmesinin hemen sonrasında, satıcı veya sağlayıcının iş yerinde ya da herhangi bir uzaktan iletişim aracıyla kurulan, c) Mal ve hizmetlerin tüketiciye

		tanıtımı ya da satışı amacıyla satıcı veya sağlayıcı tarafından düzenlenen bir gezi esnasında kurulan, sözleşmeler iş yeri dışında kurulan sözleşmeler olarak kabul edilir.
Kapıdan Satışlarda Satıcı ve Sağlayıcının Yükümlülüğü (9. Md.)	MADDE 9- (3) Tüketici, sahip olduğu haklarının da yazılı bulunduğu sözleşmeyi imzalar ve kendi el yazısı ile tarihini yazar. Satıcı veya sağlayıcı, bu bilgilerin sözleşmede yer almasını sağlamak ve taraflar arasında akdedilen sözleşmenin bir nüshasını tüketiciye vermekle yükümlüdür. (4) Bu madde hükümlerine göre düzenlenmiş bir sözleşmenin ve malın tüketiciye teslim edildiğini ispat satıcıya veya sağlayıcıya aittir. Aksi takdirde, tüketici cayma hakkını kullanmak için yedi günlük süre ile bağlı değildir.	MADDE 47- (3) Tüketicinin, iş yeri dışında kurulan sözleşme ya da buna karşılık gelen herhangi bir öneri ile bağlanmadan önce ayrıntıları yönetmelikte belirlenen hususlarda açık ve anlaşılır şekilde bilgilendirilmesi zorunludur. Tüketicinin bilgilendirildiğine ilişkin ispat yükü satıcı veya sağlayıcıya aittir. (4) İş yeri dışında kurulan sözleşmeler yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme kurmamış olan satıcı veya sağlayıcı, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez. Satıcı veya sağlayıcı; tüketicinin kendi el yazısı ile sözleşme tarihini yazmasını ve sözleşmeyi imzalamasını sağlamak, sözleşmenin bir nüshasını tüketiciye vermek ve mal veya hizmeti tüketiciye sunmakla yükümlüdür. Sözleşmenin tüketiciye teslim edildiğinin ve mal veya hizmetin sunulduğunun ispatı satıcı veya sağlayıcıya aittir.
Kapıdan Satışlarda Cayma Hakkı (8. Md.)	**İlgili Yönetmelik- Madde 11 -** Tüketici; a) Malın teslimi ile sözleşmenin aynı tarihte yapılması durumunda sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren,	MADDE 47- (5) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair

	b) Malın tüketiciye teslimi sözleşmenin imzalandığı tarihten sonra ise malın teslim tarihinden itibaren, c) Hizmet satımında, sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren, yedi günlük cayma hakkı süresinin sonuna kadar malı veya hizmeti kabul veya hiçbir gerekçe göstermeksizin reddetmekte serbesttir. Bu süre dolmadan satıcı veya sağlayıcı, kapıdan satış işlemine konu mal veya hizmet karşılığında tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Mal veya hizmetin reddedilmesi halinde tüketici cayma kararını, herhangi bir şekil şartına bağlı kalmaksızın satıcıya bildirir. Satıcı veya sağlayıcı, cayma bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren yirmi gün içinde malı geri almakla yükümlüdür. **(Değişik fıkra:RG-7/3/2011-27867)** Satıcı veya sağlayıcılar, akdedilen kapıdan satış sözleşmelerini en az üç yıl süreyle merkezlerinde saklamak zorundadır. Sözleşmenin ve malın tüketiciye teslim edildiğinin ispat yükümlülüğü satıcı veya sağlayıcıya aittir. Satıcı veya sağlayıcıların bu Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamalarda bulunması halinde, tüketici cayma hakkını kullanmak için yedi günlük süre ile bağlı değildir.	bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Cayma süresi içinde satıcı veya sağlayıcı sözleşmeye konu mal veya hizmet karşılığında tüketiciden herhangi bir isim altında ödeme yapmasını veya tüketiciyi borç altına sokan herhangi bir belge vermesini isteyemez. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma süresi içinde malın mutat kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir. (6) Satıcı veya sağlayıcının bu maddede belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket etmesi veya tüketiciyi cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirmemesi durumunda, tüketici cayma hakkını kullanmak için on dört günlük süreyle bağlı değildir. Her hâlükârda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer.
Mesafeli Sözleşmeler (9/A. Md.)	MADDE 9/A –(1) Mesafeli sözleşmeler; yazılı, görsel, telefon ve elektronik ortamda veya diğer	MADDE 48 – (1) Mesafeli sözleşme, satıcı veya sağlayıcı ile tüketicinin eş zamanlı

	iletişim araçları kullanılarak ve tüketicilerle karşı karşıya gelinmeksizin yapılan ve malın veya hizmetin tüketiciye anında veya sonradan teslimi veya ifası kararlaştırılan sözleşmelerdir.	fiziksel varlığı olmaksızın, mal veya hizmetlerin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu ana kadar ve kurulduğu an da dâhil olmak üzere uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle kurulan sözleşmelerdir.
Mesafeli Sözleşmelerde Ön Bilgilerin Teyidi ve Bilgilendirme Formu (9/A. Md.)	MADDE 9/A- (2)Mesafeli satış sözleşmesinin akdinden önce, ayrıntıları Bakanlıkça çıkarılacak tebliğle belirlenecek bilgilerin tüketiciye verilmesi zorunludur. Tüketici, bu bilgileri edindiğini yazılı olarak teyit etmedikçe sözleşme akdedilemez. Elektronik ortamda yapılan sözleşmelerde teyid işlemi, yine elektronik ortamda yapılır.	MADDE 48-(2) Tüketici, mesafeli sözleşmeyi ya da buna karşılık gelen herhangi bir teklifi kabul etmeden önce ayrıntıları yönetmelikte belirlenen hususlarda ve siparişi onaylandığı takdirde ödeme yükümlülüğü altına gireceği konusunda açık ve anlaşılır şekilde satıcı veya sağlayıcı tarafından bilgilendirilir. Tüketicinin bilgilendirildiğine ilişkin ispat yükü satıcı veya sağlayıcıya aittir.
Mesafeli Sözleşmelerde Cayma Hakkı (9/A. Md.)	MADDE 9/A- (6)Satıcı veya sağlayıcı cayma bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren on gün içinde almış olduğu bedeli, kıymetli evrakı ve tüketiciyi bu hukuki işlemden dolayı borç altına sokan her türlü belgeyi iade etmek ve yirmi gün içerisinde de malı geri almakla yükümlüdür. **İlgili Yönetmelik- Madde7-** (1) Mesafeli sözleşmelerde tüketici, yedi gün içerisinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde yazılı olarak veya bir sürekli veri taşıyıcısıyla bildirilmesi yeterlidir. (2) Cayma hakkı süresi, malın	MADDE 48 -(4) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin sözleşmeden cayma hakkına sahiptir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin bu süre içinde satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Tüketici, cayma hakkı konusunda gerektiği şekilde bilgilendirilmezse, cayma hakkını kullanmak için on dört günlük süreyle bağlı değildir. Her hâlükârda bu süre cayma süresinin bittiği tarihten itibaren bir yıl sonra sona erer.

	teslimine ilişkin sözleşmelerde, tüketicinin malı teslim aldığı günden itibaren, diğer sözleşmelerde ise sözleşmenin akdedildiği günden itibaren işlemeye başlar. (3) Satıcı veya sağlayıcının 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde, cayma hakkı süresi üç aydır. Bu süre, malın teslimine ilişkin sözleşmelerde, tüketicinin malı teslim aldığı günden itibaren, diğer sözleşmelerde ise sözleşmenin akdedildiği günden itibaren işlemeye başlar. Ancak 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen yükümlülüklerin, üç aylık süre içerisinde yerine getirilmesi hâlinde, birinci fıkrada belirtilen yedi günlük cayma hakkı süresi, söz konusu yükümlülüklerin yerine getirildiği günden itibaren işlemeye başlar. Cayma hakkının kullanıldığına dair irade beyanının bu süre içinde yazılı olarak veya bir sürekli veri taşıyıcısıyla bildirilmesi yeterlidir.	Tüketici, cayma hakkı süresi içinde malın mutat kullanımı sebebiyle meydana gelen değişiklik ve bozulmalardan sorumlu değildir.
Tüketici Kredisi Tanımı (10. Md.)	MADDE 10 – (1) Tüketici kredisi, tüketicilerin bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak aldıkları kredidir.	MADDE22 –(1)Tüketici kredisi sözleşmesi, kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya kredi vermeyi taahhüt ettiği sözleşmeyi ifade eder.
Tüketici Kredisinde Temerrüt (10. Md.)	MADDE 10-(2)Kredi veren, taksitlerden birinin veya birkaçının ödenmemesi halinde kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak; ancak kredi	MADDE 28 – (1) Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının

	verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması durumunda ve tüketicinin birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi halinde kullanılabilir. Ancak kredi verenin bu hakkını kullanabilmesi için en az bir hafta süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması gerekir. Tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde, kredi veren, asıl borçluya başvurmadan, kefilden borcun ifasını isteyemez.	ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.
Tüketici Kredisinde Erken Ödeme (10. Md.)	MADDE 10-(3)Tüketici, kredi verene borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi aynı zamanda vadesi gelmemiş bir ya da birden çok taksit ödemesinde de bulunabilir. Her iki durumda da kredi veren, ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indirimini yapmakla yükümlüdür. Bakanlık ödenen miktara göre gerekli faiz ve komisyon indiriminin ne oranda yapılacağının usul ve esaslarını belirler.	MADDE 27 – (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hâllerde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür.
Tüketici Kredisinde Cayma Hakkı (10. Md.)	4077 sayılı yasada Tüketici Kredisi Sözleşmelerine ilişkin cayma hakkı ter almamaktadır.	MADDE 24 – (1) Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. (2) Kredi veren, cayma hakkı olduğu konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirimin cayma hakkı süresi içinde kredi verene yöneltilmiş olması yeterlidir. (3) Cayma hakkını kullanan tüketicinin krediden

		faydalandığı hâllerde, tüketici, anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri öder. Bu süre içinde ödeme yapılmaması hâlinde tüketici kredisinden cayılmamış sayılır. Faiz, akdî faiz oranına göre hesaplanır. Tüketiciden, hesaplanan akdî faiz ve bir kamu kurum veya kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenmiş olan masraflar dışında herhangi bir bedel talep edilemez.
Tüketici Kredisinde Sigorta Yaptırılması (10. Md.)	4077 sayılı yasada Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde sigorta yaptırılmasına ilişkin hükümler yer almamaktadır.	MADDE 29 – (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, kredi veren tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.
Kredi Kartları (10/A Md.)	MADDE 10/A - Kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucu nakdi krediye dönüşen veya kredi kartı ile nakit çekim suretiyle kullanılan krediler de 10 uncu madde hükümlerine tabidir.	6502 sayılı yasada Kredi Kartlarıyla ilgili hükümleri Tüketici Kredileri Sözleşmeleri kapsamında yer almaktadır.
Konut Finansman Sözleşmeleri Tanımı (10/B . Md.)	İlgili Yönetmelik- MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, konut edinmeleri amacıyla tüketicilere kredi kullandırılması, konutların finansal kiralama yoluyla tüketicilere kiralanması, sahip oldukları	MADDE 32 – (1) Konut finansmanı sözleşmesi, konut edinmeleri amacıyla; tüketicilere kredi kullandırılması, konutların finansal kiralama yoluyla

	konutların teminatı altında tüketicilere kredi kullandırılması ve bu kapsamdaki kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kredi kullandırılması için düzenlenen sözleşmelere uygulanır. (2)Konut finansmanı sözleşmelerinin yazılı olarak yapılması ve bu sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye verilmesi zorunludur.	tüketicilere kiralanması, sahip oldukları konutların teminatı altında tüketicilere kredi kullandırılması ve bu kredilerin yeniden finansmanı amacıyla kredi kullandırılmasına yönelik sözleşmedir. (2) Konut finansmanı sözleşmesi yazılı olarak kurulmadıkça geçerli olmaz. Geçerli bir sözleşme yapmamış olan konut finansmanı kuruluşu, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremez.
Konut Finansman Sözleşmeleri Öncesinde Bilgi Formu (10/B . Md.)	MADDE 10/B-(2) Konut finansmanı kuruluşları tarafından verilecek genel bilgilerin kapsamı ve Sözleşme Öncesi Bilgi Formunun standartları ilgili birliklerin görüşü alınmak suretiyle Bakanlık tarafından belirlenir. Sözleşme Öncesi Bilgi Formunun tüketiciye verilmesini takip eden bir iş günü geçmeden imzalanan sözleşme geçersizdir. **İlgili Yönetmelik MADDE 6 –** (1)Konut finansmanı kuruluşları tarafından tüketicilere sözleşmenin akdinden önce verilecek olan bilgilendirme formunun; sabit, değişken veya sabit ve değişken faizin birlikte uygulandığı faiz seçenekleri için ayrı ayrı ve en az oniki punto koyu siyah harflerle düzenlenmesi ve aşağıda(yönetmelikte) yer alan bilgileri içermesi zorunludur.	MADDE 33 – (1) Konut finansmanı kuruluşları, tüketiciye, konut finansmanı sözleşmesinin koşullarını içeren sözleşme öncesi bilgi formunu, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce vermek zorundadır.
Konut Finansman Sözleşmelerinde	MADDE 10/B-(4) Borçlunun temerrüde düşmesi halinde konut finansmanı kuruluşu borçluya	MADDE 34 – (1) Tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda konut

Temerrüt (10/B . Md.)	temerrüt tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde iadeli taahhütlü posta yoluyla bildirimde bulunmakla yükümlüdür. (5) Konut finansmanı kuruluşu, geri ödemelerin yapılmaması halinde kalan borcun tümünün ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak tüketicinin birbirini izleyen en az iki ödemede temerrüde düşmesi halinde kullanılabilir. Konut finansmanı kuruluşunun bu hakkını kullanabilmesi için en az bir ay süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması gerekir. (6) Finansal kiralama işlemlerinde, tüketicinin muacceliyet uyarısında verilen sürenin sona ermesini takiben, konut finansmanı kuruluşu kalan borcun tamamını ifa etme hakkını kullanmak üzere finansal kiralama sözleşmesini feshettiği takdirde, konutu derhal satışa çıkarmakla yükümlüdür. Konut finansmanı kuruluşu satış öncesinde konut için 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendi uyarınca yetki verilmiş kişi veya kurumlara kıymet takdiri yaptırtır. Takdir edilen kıymet, satıştan en az on iş günü önce tüketiciye bildirilir. Konut finansmanı kuruluşu takdir edilen kıymeti dikkate alarak basiretli bir tacir gibi davranmak suretiyle konutun satışını gerçekleştirir. Tüketici, konut finansmanı kuruluşunun zararının konutun satışından elde edilen bedeli aşan kısmından sorumludur. Konutun satışından elde edilen bedelin kalan borcu aşması halinde aşan kısım	finansmanı kuruluşu, kalan borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak konut finansmanı kuruluşunun bütün edimlerini ifa etmiş olması ve tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksidi ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir. Konut finansmanı kuruluşunun bu hakkını kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması gerekir. (2) Muaccel kılınan taksitlerin hesaplanmasında faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmaz. (3) Finansal kiralama işlemlerinde, muacceliyet uyarısında verilen süre içinde tüketicinin edimini yerine getirmemesi hâlinde, bu sürenin sona ermesini takiben konut finansmanı kuruluşu kalan borcun tamamını ifa etme hakkını kullanmak üzere konut finansmanı sözleşmesini feshettiği takdirde, konutu derhâl satışa çıkarmakla yükümlüdür. Konut finansmanı kuruluşu satış öncesinde konut için 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca yetki verilmiş olan kişi veya kurumlara kıymet takdiri yaptırır. Takdir edilen kıymet, satıştan en az on iş günü önce tüketiciye bildirilir. Konut finansmanı kuruluşu takdir edilen kıymeti dikkate alarak basiretli bir tacir gibi davranmak suretiyle konutun satışını gerçekleştirir. Konutun

	tüketiciye ödenir. Konut finansmanına yönelik finansal kiralama işlemlerinde 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun 7, 25 ve 31 inci maddeleri uygulanmaz. (7) Konutun satışının gerçekleştirilmesi ve elde edilen bedelin kalan borcu aşan kısmının tüketiciye ödenmesini takiben tüketici veya zilyedliğin devredilmiş olması halinde zilyedliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar konutu tahliye etme yükümlülüğü altındadır. Konutun tahliye edilmemesi halinde konut sahibi 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 26 ncı ve 27 nci maddeleri uyarınca tüketici veya zilyedliğin devredilmiş olması halinde zilyedliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar aleyhine icra yoluna başvurabilir.	satışından elde edilen bedelin, kalan borcu aşması hâlinde aşan kısım tüketiciye derhâl ödenir. Konut finansmanına yönelik finansal kiralama işlemlerinde 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 33 üncü maddesi uygulanmaz. (4) Konutun satışının bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamında gerçekleştirilmesi ve varsa elde edilen bedelin kalan borcu aşan kısmının tüketiciye ödenmesini takiben tüketici veya zilyetliğin devredilmiş olması hâlinde zilyetliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar konutu tahliye etmekle yükümlüdür. Konutun tahliye edilmemesi hâlinde konut sahibi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 26 ncı ve 27 nci maddeleri uyarınca tüketici veya zilyetliği elinde bulunduran üçüncü şahıslar aleyhine icra yoluna başvurabilir.
Konut Finansman Sözleşmelerinde Faiz Oranı (10/B . Md.)	MADDE 10/B-(11) Kredilerde geri ödeme tutarlarının, finansal kiralama işlemlerinde ise kira bedellerinin anaparayı aşan kısmı bu madde kapsamında faiz olarak kabul edilir. (12) Sözleşmede belirtilmek suretiyle konut finansmanına yönelik kredilerde ve finansal kiralama işlemlerinde faiz oranı sabit, değişken veya aynı kredi için her iki yöntem esas alınmak suretiyle belirlenebilir. Oranın sabit olarak belirlenmesi halinde sözleşmede başlangıçta belirlenen oran her iki tarafın ortak rızası	MADDE 36 – (1) Kredilerde geri ödeme tutarlarının, finansal kiralama işlemlerinde ise kira bedellerinin anaparayı aşan kısmı bu madde kapsamında faiz olarak kabul edilir. (2) Sözleşmede belirtilmek suretiyle konut finansmanına yönelik kredilerde ve finansal kiralama işlemlerinde faiz oranı sabit veya değişken olarak ya da aynı kredi için her iki yöntem esas alınmak suretiyle belirlenebilir. Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi hâlinde, sözleşmenin kurulduğu tarihte

	dışında değiştirilemez. Oranın değişken olarak belirlenmesi halinde ise, başlangıçta sözleşmede belirlenen oran, dönemsel geri ödeme tutarı yine başlangıçta sözleşmede belirlenecek olan azami dönemsel geri ödeme tutarını aşmamak koşuluyla ve yine sözleşmede belirlenecek yurt içinde veya yurt dışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan bir endeks baz alınarak değiştirilebilir. Oranların değişken olarak belirlenmesi halinde bu yöntemin muhtemel etkileri konusunda tüketicilerin bilgilendirilmesi şarttır. Bu amaçlarla kullanılabilecek referans faizler ve endeksler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, tüketicilerin bilgilendirilme yöntemlerine ilişkin usûl ve esaslar ise Bakanlık tarafından belirlenir.	belirlenen oran tarafların rızası dışında değiştirilemez. Oranın değişken olarak belirlenmesi hâlinde ise, başlangıçta sözleşmede belirlenen oran, dönemsel geri ödeme tutarı başlangıçta sözleşmede belirlenen azami dönemsel geri ödeme tutarını aşmamak koşuluyla ve sözleşmede belirlenecek yurt içinde veya yurt dışında genel kabul görmüş ve yaygın olarak kullanılan endekslerden en düşük olanı baz alınarak değiştirilebilir. Oranların değişken olarak belirlenmesi hâlinde bu yöntemin muhtemel etkileri konusunda tüketicilerin bilgilendirilmesi şarttır. Bu amaçlarla kullanılabilecek referans faizler ve endeksler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.
Konut Finansman Sözleşmelerinde Erken Ödeme (10/B . Md.)	MADDE 10/B-(13) Tüketici, konut finansmanı kuruluşuna borçlandığı toplam miktarı önceden ödeyebileceği gibi aynı zamanda bir ya da birden çok ödemeyi vadesinden önce yapabilir. Her iki durumda da konut finansmanı kuruluşu, vadesinden önce ödenen taksitler için gerekli faiz indirimini yapmakla yükümlüdür. Ödenen miktara göre gerekli faiz indiriminin ve kredinin tüketiciye yıllık maliyet oranının hesaplanmasında Bakanlık tarafından çıkartılan ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır. (14) Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi halinde, sözleşmede yer verilmek suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden	MADDE 37 – (1) Tüketici, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabileceği gibi, konut finansmanı borcunun tamamını erken ödeyebilir. Bu hâllerde, konut finansmanı kuruluşu, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür. (2) Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi hâlinde, sözleşmede yer verilmek suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden önce yapılması durumunda, konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilebilir. Erken

	önce yapılması durumunda konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciden erken ödeme ücreti talep edilebilir. Erken ödeme ücreti gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın yüzde ikisini geçemez. Oranların değişken olarak belirlenmesi halinde tüketiciden erken ödeme ücreti talep edilemez.	ödeme tazminatı gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın kalan vadesi otuz altı ayı aşmayan kredilerde yüzde birini, kalan vadesi otuz altı ayı aşan kredilerde ise yüzde ikisini geçemez. Oranların değişken olarak belirlenmesi hâlinde tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilemez.
Konut Finansman Sözleşmelerinde Sigorta yaptırılması (10/B . Md.)	4077 sayılı yasada Konut Finansman Sözleşmelerinde Sigorta yaptırılmasına ilişkin hükümler yer almamaktadır.	MADDE 38 – (1) Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılamaz. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, konut finansmanı kuruluşu tarafından kabul edilmek zorundadır. Bu sigortanın kredi konusuyla, meblağ sigortalarında kalan borç tutarıyla ve vadesiyle uyumlu olması gerekir.
Konut Finansman Sözleşmelerinde Diğer Hükümler (10/B . Md.)	4077 sayılı yasada Konut Finansman Sözleşmelerinde bu hükümler yer almamaktadır.	MADDE 39 – (1) Konut finansmanı sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemez. Bu hesap, tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesi ile kapanır. (2) Tüketicinin açık talimatı olmaksızın konut finansmanı sözleşmesi ile ilişkili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılamaz.
Süreli Yayınlar (11. Md.)	Madde 11 – (1) Süreli yayın kuruluşlarınca düzenlenen ve her ne amaç ve şekilde olursa olsun,	MADDE 53 – (1) Süreli yayın kuruluşlarınca düzenlenen ve her ne amaç ve şekilde olursa

	bilet, kupon, iştirak numarası, oyun, çekiliş ve benzeri yollarla süreli yayın dışında ikinci bir ürün ve/veya hizmetin verilmesinin taahhüt edildiği durumlarda; kitap, dergi, ansiklopedi, afiş, bayrak, poster, sözlü veya görüntülü manyetik bant veya optik disk gibi süreli yayıncılık amaçlarına aykırı olmayan kültürel ürünler dışında hiçbir mal ya da hizmetin taahhüdü ve dağıtımı yapılamaz. Bu amaçla kampanya düzenlenmesi halinde, kampanya süresi altmış günü geçemez.Kampanya konusu mal veya hizmet bedelinin bir bölümünün tüketici tarafından karşılanması istenemez. (2) Süreli yayın kuruluşu, kampanyaya ait reklam ve ilanlarında, kampanya konusu mal veya hizmetin Türkiye genelinde teslim ve ifa tarihlerine ilişkin programını ilan etmek ve kampanya konusu mal veya hizmetin teslim ve ifasını, kampanyanın bitiminden itibaren otuz gün içinde yerine getirmek zorundadır. (3) Kampanya süresince, süreli yayının satış fiyatı, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen mal veya hizmetin yol açtığı maliyet artışı nedeniyle artırılamaz. Kampanya konusu mal veya hizmet taahhüdü ve dağıtımı bölünerek yapılamayacağı gibi, bu mal veya hizmetin ayrılmaz ya da tamamlayıcı parçaları da ayrı bir kampanya konusu haline getirilemez. Bu Kanunun uygulamasında, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen her bir mal veya hizmete ilişkin işlemler	olsun, bilet, kupon, iştirak numarası, oyun, çekiliş ve benzeri yollarla süreli yayın dışında ikinci bir mal veya hizmetin verilmesinin taahhüt edildiği veya verildiği promosyon uygulamalarında, yönetmelikle belirlenen süreli yayıncılık amaçlarına uygun kültürel mal veya hizmetler dışında başka bir mal veya hizmet verilemez. (2) Süreli yayının birden fazla sayıda satın alınmasını gerektiren ve belirli bir zamana yayılan promosyon uygulamalarının süresi; günlük süreli yayınlarda yetmiş beş günü, haftalık süreli yayınlarda on sekiz haftayı, daha uzun süreli yayınlarda ise on iki ayı geçemez. (3) Süreli yayın kuruluşu, promosyon uygulamasına ait reklamlarda uygulamaya konu olan mal veya hizmetin Türkiye genelinde teslim ve ifa tarihlerine ilişkin programını ilan etmek ve bu mal veya hizmetin teslim ve ifasını, promosyon uygulamasının bitiminden itibaren kırk beş gün içinde yerine getirmek zorundadır. (4) Promosyon uygulaması süresince, süreli yayının satış fiyatı, ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen mal veya hizmetin yol açtığı maliyet artışı nedeniyle artırılamaz. Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet bedelinin tamamının veya bir bölümünün tüketici tarafından karşılanması

	bağımsız bir kampanya olarak kabul edilir. (4) Süreli yayın kuruluşları tarafından düzenlenmeyen, ancak süreli yayınla doğrudan veya dolaylı irtibatlandırılan kampanyalar da bu hükümlere tabidir.	istenemez. (5) Promosyon uygulamasına konu olan mal veya hizmet taahhüdü ve dağıtımı bölünerek yapılamaz ve bu mal veya hizmetin ayrılmaz ya da tamamlayıcı parçaları da ayrı bir promosyon konusu hâline getirilemez. Bu Kanunun uygulanmasında ikinci ürün olarak verilmesi taahhüt edilen her bir mal veya hizmete ilişkin işlemler bağımsız bir promosyon uygulaması olarak kabul edilir. (6) Süreli yayın kuruluşları tarafından düzenlenmeyen ancak süreli yayınla doğrudan veya dolaylı ilişkilendirilen promosyon uygulamaları da bu madde hükümlerine tabidir.
Abonelik Sözleşmeleri (11/A Md.)	Madde 11/A –(1) Her türlü abonelik sözleşmelerine taraf olan tüketiciler, isteklerini satıcıya yazılı olarak bildirmek kaydıyla aboneliklerine tek taraflı son verebilirler. (2) Satıcı tüketicinin aboneliğe son verme isteğini, yazılı bildirimin kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yerine getirmekle yükümlüdür. (3) Süreli yayın aboneliğine son verme isteği ise; yazılı bildirimin satıcıya ulaştığı tarihten itibaren günlük yayınlarda onbeş gün, haftalık yayınlarda bir ay, aylık yayınlarda üç ay sonra yürürlüğe girer. Daha uzun süreli yayınlarda ise, bildirimden sonraki ilk yayını müteakiben yürürlüğe konulur. (4) Satıcı, abone ücretinin geri kalan kısmını hiçbir kesinti yapmaksızın onbeş gün içinde iade	MADDE 52 – (1) Abonelik sözleşmesi, tüketicinin, belirli bir mal veya hizmeti sürekli veya düzenli aralıklarla edinmesini sağlayan sözleşmelerdir. (2) Yazılı veya mesafeli olarak kurulan bu sözleşmelerin bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi zorunludur. (3) Belirli süreli abonelik sözleşmelerine sözleşmenin belirlenen süre kadar uzayacağına ilişkin hükümler konulamaz; ancak abonelik sözleşmesinin kurulmasından sonra, sözleşmenin sona ereceği tarihe kadar tüketicinin talepte bulunması veya onay vermesi hâlinde abonelik sözleşmesi uzatılabilir. (4) Tüketici, belirsiz süreli veya

	etmekle yükümlüdür.	süresi bir yıldan daha uzun olan belirli süreli abonelik sözleşmesini herhangi 13 bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin istediği zaman feshetme hakkına sahiptir. Süresi bir yıldan az olan belirli süreli abonelik sözleşmesinde satıcı veya sağlayıcı tarafından sözleşme koşullarında değişiklik yapılması hâlinde de tüketici sözleşmeyi feshedebilir. Fesih bildiriminin kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile satıcı veya sağlayıcıya yöneltilmiş olması yeterlidir. Satıcı veya sağlayıcı, abonelik sözleşmesinin feshi için sözleşmenin tesis edilmesini sağlayan yöntemden daha ağır koşullar içeren bir yöntem belirleyemez. (5) Satıcı veya sağlayıcı, tüketicinin aboneliğe son verme isteğini yönetmelikle belirlenen süreler içinde yerine getirmekle yükümlüdür. Aboneliğin belirlenen süreler içinde sona erdirilmediği durumlarda, bu sürelerin bitiminden itibaren mal veya hizmetten yararlanılmış olsa dahi, tüketiciden herhangi bir bedel talep edilemez. Satıcı veya sağlayıcı, fesih bildiriminin hüküm ifade etmesinden itibaren on beş gün içinde tüketici tarafından ödenmiş olan ücretin geri kalan kısmını kesinti yapmaksızın iade etmekle yükümlüdür. (6) Satıcı veya sağlayıcı,

		k sözleşmesinin feshedilmesi ile dirim ve taleplere ilişkin işlemleri etirmek üzere gerekli tedbirleri e gerektiğinde uygun bir sistem ı sistemi kesintisiz olarak açık a yükümlüdür.
Fiyat Etiketi (12. Md)	Madde 12 – (1) Perakende satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir, okunabilir şekilde o malla ilgili tüm vergiler dahil fiyat, üretim yeri ve ayırıcı özelliklerini içeren etiket konulması, etiket konulması mümkün olmayan hallerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması zorunludur. (2) Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de birinci fıkraya göre düzenlenerek asılır. (3) Etiket, fiyat ve tarife listelerinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasında fark olması durumunda tüketici lehine olan fiyat üzerinden satış yapılır. (4) Fiyatı; Bakanlar Kurulu, kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları tarafından belirlenen mal veya hizmetlerin, belirlenen bu fiyatın üzerinde bir fiyatla satışa sunulması yasaktır.	MADDE 54 – (1) Perakende satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde tüketicinin ödeyeceği tüm vergiler dâhil satış fiyatı ve birim fiyatını gösteren, üretim yeri ve ayırıcı özelliklerini içeren etiket konulması; etiket konulması mümkün olmayan hâllerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilecek şekilde uygun yerlere asılması zorunludur. Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de bu madde hükmüne göre düzenlenerek asılır. (2) Etiket, tarife ve fiyat listelerinde belirtilen fiyat ile kasa fiyatı arasında fark olması durumunda tüketici lehine olan fiyat uygulanır. (3) İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimli satış fiyatı, indirimden önceki fiyatı, tarife ve fiyat listeleri ile etiketlerinde gösterilir. İndirimli satışa konu edilen mal veya hizmetlerin indirimden önceki fiyattan daha düşük fiyatla satışa sunulduğunun ispatı satıcı veya sağlayıcıya aittir. (4) Bakanlık, belediyeler ve ilgili odalar, bu madde hükümlerinin uygulanması ve izlenmesine ilişkin işleri yürütmekle görevlidirler.

Garanti Belgesi (13. Md.)	Madde 13 – (1) İmalatçı veya ithalatçılar ithal ettikleri veya ürettikleri sanayi malları için Bakanlıkça onaylı garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Mala ilişkin faturanın tarih ve sayısını içeren garanti belgesinin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu satıcı, bayi veya acenteye aittir. Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlar ve asgari iki yıldır. Ancak, özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları, Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile belirlenebilir. (2) Satıcı; garanti belgesi kapsamındaki malların, garanti süresi içerisinde arızalanması halinde malı işçilik masrafı, değiştirilen parça bedeli ya da başka herhangi bir ad altında hiçbir ücret talep etmeksizin tamir ile yükümlüdür. (3) Tüketici onarım hakkını kullanmışsa, garanti süresi içerisinde sık arızalanması nedeniyle maldan yararlanamamanın süreklilik arz etmesi veya tamiri için gereken azami sürenin aşılması veya tamirinin mümkün bulunmadığının anlaşılması hallerinde, 4 üncü maddede yer alan diğer seçimlik haklarını kullanabilir. Satıcı bu talebi reddedemez. Tüketicinin bu talebinin yerine getirilmemesi durumunda satıcı, bayi, acente, imalatçı-üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur. (4) Tüketicinin malı kullanım kılavuzunda yer alan hususlara aykırı kullanmasından kaynaklanan arızalar, iki ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamı dışındadır.	MADDE 56 – (1) Üretici ve ithalatçılar, tüketiciye yönelik üretilen veya ithal edilen mallar için içeriği yönetmelikle belirlenen bir garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Bu belgenin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu satıcıya aittir. (2) Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlamak üzere asgari iki yıldır. Ancak, özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile belirlenebilir. (3) Tüketici bu Kanunun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından onarım hakkını kullanmışsa, malın garanti süresi içinde tekrar arızalanması veya tamiri için gereken azami sürenin aşılması veya tamirinin mümkün bulunmadığının anlaşılması hâllerinde 11 inci maddede yer alan diğer seçimlik haklarını kullanabilir. Satıcı tüketicinin talebini reddedemez. Bu talebin yerine getirilmemesi durumunda satıcı, üretici ve ithalatçı müteselsilen sorumludur.

	(5) Bakanlık, hangi sanayi mallarının garanti belgesi ile satılmak zorunda bulunduğunu ve bu malların arızalarının tamiri için gereken azami süreleri Türk Standartları Enstitüsünün görüşünü alarak tespit ve ilanla görevlidir.	
İhtiyari Garanti	4077 sayılı yasada İhtiyari Garantiye ilişkin hükümler yer almamaktadır.	MADDE 57 – (1) İhtiyari garanti, tüketicinin yasal hakları saklı kalmak kaydıyla mal veya hizmetle ilgili; değişim, onarım, bakım, bedel iadesi ve benzeri hususlarda satıcı, sağlayıcı, üretici veya ithalatçı tarafından verilen ilave taahhüdü ifade eder. (2) İhtiyari garanti taahhüdü süresince, taahhüt edilen hakların kullanılması nedeniyle tüketiciden masraf talep edilemez. (3) Taahhütte bulunan, taahhüdünün yanı sıra ilgili reklam ve ilanlarında yer alan ifadelerle de bağlıdır. Bu taahhütte, tüketicinin yasal haklarının saklı olduğu, garantiden faydalanma koşulları, süresi, garanti verenin adı ile iletişim bilgileri yer almak zorundadır. (4) İhtiyari garanti taahhüdünün tüketiciye yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile verilmesi zorunludur. (5) İhtiyari garanti taahhüdü, bu maddede öngörülen özellikleri taşımasa bile taahhütte bulunanı bağlar.
Tanıtma ve Kullanma Klavuzu (15. Md)	Madde 14 –(1) Yurt içinde üretilen veya ithal edilen sanayi mallarının tanıtım, kullanım, bakım ve basit onarımına ilişkin Türkçe kılavuzla ve gerektiğinde	MADDE 55 – (1) Tüketicinin kullanımına sunulan malların tanıtım, kullanım, kurulum, bakım ve basit onarımına ilişkin Türkçe tanıtma ve kullanma

	uluslararası sembol ve işaretleri kapsayan etiketle satılması zorunludur. (2) Bakanlık, sanayi mallarından hangilerinin tanıtma ve kullanım kılavuzu ve etiket ile satılmak zorunda bulunduğunu ve bunlarda bulunması gereken asgari unsurları Türk Standartları Enstitüsünün görüşünü alarak tespit ve ilanla görevlidir.	kılavuzuyla, gerektiğinde uluslararası sembol ve işaretleri kapsayan etiketle satışa sunulması zorunludur. (2) Malın güvenli kullanımına ilişkin hususların malın üzerinde yer alması hâlinde yazılı ve sesli ifadelerin Türkçe olması zorunludur. (3) Malların ilgili teknik düzenlemesi uyarınca kişinin sağlığı ile çevreye zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malın güvenli kullanılabilmesi için malın üzerine veya tanıtma ve kullanma kılavuzuna bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarılar açıkça görülecek ve okunacak şekilde konulur veya yazılır. (4) Türkçe tanıtma ve kullanma kılavuzlarının hazırlanması sorumluluğu üretici ve ithalatçıya; tüketiciye verilmesi ve teslim edildiğinin ispat sorumluluğu ise satıcıya aittir. (5) Hangi malların tanıtma ve kullanma kılavuzu ve etiket ile satılmak zorunda olduğu ve bunlarda bulunması gereken asgari unsurlar ile diğer uygulama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.
Satış Sonrası Hizmetler (15. Md.)	Madde 15 –(1) İmalatçı veya ithalatçılar, sattıkları, ürettikleri veya ithal ettikleri sanayi malları için o malın Bakanlıkça tespit ve ilan edilen kullanım ömrü süresince, yeterli teknik personel ve yedek parça stoku bulundurmak suretiyle bakım ve onarım hizmetlerini sunmak zorundadırlar. (2) İmalatçı veya ithalatçıların	MADDE 58 – (1) Üretici veya ithalatçılar, ürettikleri veya ithal ettikleri mallar için Bakanlıkça belirlenen kullanım ömrü süresince, satış sonrası bakım ve onarım hizmetlerini sağlamak zorundadır. (2) Üretici veya ithalatçılar, yönetmelikle belirlenen mallar için Bakanlıkça onaylı satış

	bulundurmaları gereken yedek parça stok miktarı Bakanlıkça belirlenir. (3) İthalatçının herhangi bir şekilde ticari faaliyetinin sona ermesi halinde, kullanım ömrü süresince bakım ve onarım hizmetlerini, o malın yeni ithalatçısı sunmak zorundadır. (4) Bakanlık, hangi mallar için servis istasyonları kurulmasının zorunlu olduğu ile servis istasyonlarının kuruluş ve işleyişine dair usul ve esasları Türk Standartları Enstitüsünün görüşünü alarak tespit ve ilanla görevlidir. (5) Garanti belgesiyle satılmak zorunda olan bir sanayi malının garanti süresi sonrasında arızalanması durumunda, o malın Bakanlıkça belirlenen azami tamir süresi içerisinde onarımı zorunludur.	sonrası hizmet yeterlilik belgesi almak zorundadır. (3) Bir malın yetkili servis istasyonlarındaki tamir süresi, yönetmelikle belirlenen azami süreyi geçemez. (4) Üretici veya ithalatçılar, yetkili servis istasyonlarını kendileri kurabileceği gibi servis istasyonlarının verdiği hizmetlerden sorumlu olmak şartıyla kurulu bulunan servis istasyonlarından veya servis organizasyonlarından da faydalanabilir. (5) Herhangi bir üretici veya ithalatçıya bağlı olmaksızın faaliyette bulunan servis istasyonları da verdikleri hizmetten dolayı tüketiciye karşı sorumludur. (6) İthalatçının herhangi bir şekilde ticari faaliyetinin sona ermesi hâlinde bakım ve onarım hizmetlerinin sunulmasından garanti süresi boyunca satıcı, üretici ve yeni ithalatçı müteselsilen sorumludur. Garanti süresi geçtikten sonra ise kullanım ömrü süresince bakım ve onarım hizmetlerini üretici veya yeni ithalatçı sunmak zorundadır.
Ticari Reklam ve İlanlar (16. Md.)	Madde 16 – (1) Ticari reklam ve ilanların kanunlara, Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, dürüst ve doğru olmaları esastır. (2) Tüketiciyi aldatıcı, yanıltıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, tüketicinin can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet	MADDE 61 – (1) Ticari reklam, ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı olarak; bir mal veya hizmetin satışını ya da kiralanmasını sağlamak, hedef kitleyi oluşturanları bilgilendirmek veya ikna etmek amacıyla reklam verenler tarafından herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla gerçekleştirilen

	hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve özürlüleri istismar edici reklam ve ilanlar ve örtülü reklam yapılamaz. (3) Aynı ihtiyaçları karşılayan ya da aynı amaca yönelik rakip mal ve hizmetlerin karşılaştırmalı reklamları yapılabilir. (4) Reklam veren, ticari reklam veya ilanda yer alan somut iddiaları ispatla yükümlüdür. (5) Reklam verenler, reklamcılar ve mecra kuruluşları bu madde hükümlerine uymakla yükümlüdürler.	pazarlama iletişimi niteliğindeki duyurulardır. (2) Ticari reklamların Reklam Kurulunca belirlenen ilkelere, genel ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına uygun, doğru ve dürüst olmaları esastır. (3) Tüketiciyi aldatıcı veya onun tecrübe ve bilgi noksanlıklarını istismar edici, can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürücü, şiddet hareketlerini ve suç işlemeyi özendirici, kamu sağlığını bozucu, hastaları, yaşlıları, çocukları ve engellileri istismar edici ticari reklam yapılamaz. (4) Reklam olduğu açıkça belirtilmeksizin yazı, haber, yayın ve programlarda, mal veya hizmetlere ilişkin isim, marka, logo veya diğer ayırt edici şekil veya ifadelerle ticari unvan veya işletme adlarının reklam yapmak amacıyla yer alması ve tanıtıcı mahiyette sunulması örtülü reklam olarak kabul edilir. Her türlü iletişim aracında sesli, yazılı ve görsel olarak örtülü reklam yapılması yasaktır. (5) Aynı ihtiyaçları karşılayan ya da aynı amaca yönelik rakip mal veya hizmetlerin karşılaştırmalı reklamı yapılabilir. (6) Reklam verenler ticari reklamlarında yer alan iddiaların doğruluğunu ispatla yükümlüdür. (7) Reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları bu madde hükümlerine uymakla yükümlüdür.

Reklam Kurulu (17. Md)	Madde 17 – (1) Ticari reklam ve ilanlarda uyulması gereken ilkeleri belirlemek, bu ilkeler çerçevesinde ticari reklam ve ilanları incelemek ve inceleme sonucuna göre, 16 ncı madde hükümlerine aykırı reklam ve ilanları üç aya kadar tedbiren durdurma ve/veya durdurma ve/veya aynı yöntemle düzeltme ve/veya para cezası verme hususlarında görevli bir Reklam Kurulu oluşturulur. Reklam Kurulu kararları Bakanlıkça uygulanır. (2)Reklam Kurulu, ticari reklam ve ilanlarda uyulması gereken ilkeleri belirlemede; ülke koşullarının yanı sıra, reklamcılık alanında evrensel kabul görmüş tanım ve kuralları da dikkate alır. (3) Başkanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili Genel Müdür tarafından yürütülen **Reklam Kurulu; yirmibeş üyeden oluşur.** (4) Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan yerlere üçüncü fıkra esasları dahilinde bir ay içerisinde görevlendirme veya seçim yapılır. (5) Kurul en az ayda bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır. (6) Kurul, Başkan dahil en az ondört üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir. (7) Kurul, gerekli görülen hallerde sürekli ve geçici olarak görev yapmak üzere özel ihtisas komisyonları kurabilir. Kurulun bu komisyonlarda görev yapmasını	MADDE 63 – (1) Ticari reklamlarda uyulması gereken ilkeleri belirleme ve haksız ticari uygulamalara karşı tüketiciyi korumaya yönelik düzenlemeleri yapma, bu hususlar çerçevesinde inceleme ve gerektiğinde denetim yapma, inceleme ve denetim sonucuna göre durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası veya gerekli görülen hâllerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezası verme hususlarında görevli bir Reklam Kurulu oluşturulur. Kurul tedbiren durdurma kararı verme yetkisini Reklam Kurulu Başkanına devredebilir. Kurulun kararları Bakanlıkça uygulanır. (2) Başkanlığı, Bakanın görevlendireceği ilgili Genel Müdür tarafından yürütülen **Reklam Kurulu; on dokuz üyeden oluşur.** (3) Kurul üyelerinin görev süreleri üç yıldır. Süresi bitenler yeniden görevlendirilebilir veya seçilebilir. Üyelikler herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde boşalan üyeliklere ikinci fıkra esasları dâhilinde bir ay içinde görevlendirme veya seçim yapılır. Süresi dolan üyenin görevi, yeni üye görevine başlayıncaya kadar devam eder. (4) Kurul ayda en az bir defa veya ihtiyaç duyulduğu her zaman Başkanın çağrısı üzerine toplanır. (5) Kurul, Başkan dâhil en az on bir üyenin hazır bulunması ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile

	uygun göreceği kamu personeli, ilgili kamu kuruluşlarınca görevlendirilir. (8) Kurul üyeleri ile özel ihtisas komisyonu üyelerinden kamu görevlisi olanlara verilecek huzur hakkı ile kamu görevlisi olmayan kurul üyelerine ödenecek huzur ücreti Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir. (9) Kurulun sekretarya hizmetleri Bakanlık tarafından yerine getirilir. (10) Reklam Kurulu kararları, tüketicilerin bilgilendirilmesi, aydınlatılması ve ekonomik çıkarlarının korunması amacıyla Reklam Kurulu Başkanlığınca açıklanır.	karar verir. Oyların eşit olması hâlinde Başkanın oy kullandığı taraf çoğunluğu sağlar. (6) Bakanlıkça, Kurulun karar vermesine yardımcı olmak üzere sektörel alanlarda ihtisas komisyonları kurulur. Komisyonlar, başkan dâhil en az üç en fazla beş kişiden oluşur. (7) Kurul Başkan ve üyeleri ile ihtisas komisyonu başkan ve üyelerine ödenecek huzur hakkı ve huzur ücreti ile buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir. (8) Kurul, incelemesini ilgili belgelerin yer aldığı dosya üzerinden yapar. Kurulun sekretarya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yerine getirilir. (9) Kurul, gerekli gördüğü takdirde özel uzmanlık gerektiren hususlarla ilgili olarak ihtisas sahibi üniversiteler, özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerin görüşlerine başvurabilir. (10) Kurul kararları, tüketicilerin bilgilendirilmesi, aydınlatılması ve ekonomik çıkarlarının korunması amacıyla Bakanlıkça açıklanır.
Zararlı ve Tehlikeli Mal ve Hizmetler (18. Md.)	Madde 18 - (1) Tüketicinin kullanımına sunulan mal ve hizmetlerin kişi beden ve ruh sağlığı ile çevreye zararlı veya tehlikeli olabilmesi durumunda, bu malların emniyetle kullanılabilmesi için üzerine veya ekli kullanım kılavuzlarına, bu durumla ilgili açıklayıcı bilgi ve uyarılar, açıkça görülecek ve okunacak şekilde	MADDE 76 – (1) Tüketici ürünü; hizmet sektöründe kullanılanlar dâhil olmak üzere tüketicilerin kullanması için tasarlanan veya makul koşullarda tüketiciler tarafından kullanılması öngörülen, gerek ticari faaliyetler sonucunda gerekse başka yollarla tedarik edilen veya kullanılabilir hâle

	konulur veya yazılır. (2) Bakanlık, hangi mal veya hizmetlerin açıklayıcı bilgi ve uyarıları taşıması gerektiğini ve bu bilgi ve uyarıların şeklini ve yerini ilgili bakanlık ve diğer kuruluşlarla birlikte tespit ve ilanla görevlidir.	getirilen yeni, kullanılmış veya ıslah edilmiş her türlü üründür. (2) Üretici veya dağıtıcının, tüketiciye açıkça bilgi vermesi kaydıyla antika olan veya kullanılmadan öncetamir veya ıslah edilmesi gereken ikinci el ürünler birinci fıkra kapsamında değerlendirilmez. (3) Tüketici ürünleri ile tüketiciye sunulan hizmetler; can ve mal güvenliğine ve çevreye zarar vermemeli, uygulanması zorunlu her türlü idari ve teknik düzenlemeye uygun olmalıdır. (4) Bakanlık sorumlu olduğu tüketici ürünlerinin piyasa gözetimi ve denetimini Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümlerine göre yerine getirmekle görevlidir.
Mal ve Hizmet Denetimi (19. Md.)	MADDE 19 - (1) Tüketiciye sunulan mal ve hizmetler; ilgili bakanlıklar tarafından Resmi Gazetede yayımlanarak mecburi uygulamaya konulan standartlar dahil olmak üzere uyulması zorunlu olan teknik düzenlemeye uygun olmalıdır. (2) İlgili bakanlıklar, bu esaslara göre denetim yapmak veya yaptırmakla görevlidir. Mal ve hizmet denetimine ilişkin usul ve esaslar her bir ilgili bakanlıkça ayrı ayrı tespit ve ilan edilir.	MADDE 75 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında, Bakanlık müfettişleri, gümrük ve ticaret denetmenleri ile Bakanlıkça görevlendirilecek personel, mal veya hizmet sunulan her yerde denetleme, inceleme ve araştırma yapmaya yetkilidir. (2) Bu Kanun kapsamına giren hususlarda, yetkili ve görevli kişi veya kuruluşlara her türlü bilgi ve belgenin doğru olarak gösterilmesi veya istenmesi hâlinde belgelerin aslının veya onaylı kopyalarının verilmesi zorunludur.
Tüketicinin Eğitilmesi (20. Md.)	MADDE20–(1) Tüketicinin eğitilmesi konusunda örgün ve yaygın eğitim kurumlarının ders	MADDE 59 – (1) Tüketicinin bilinçlendirilmesi konusunda örgün ve yaygın eğitim

	programlarına, Milli Eğitim Bakanlığınca gerekli ilaveler yapılır. (2) Tüketicinin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi için radyo ve televizyonlarda programlar düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, Tüketici Konseyinin önerisi ile Bakanlıkça tespit ve ilan olunur.	kurumlarının ders programlarına, Bakanlığın görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli ilaveler yapılır. (2) Ülke genelinde yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşları 08.00-22.00 saatleri arasında, ayda on beş dakikadan az olmamak üzere tüketicinin bilinçlendirilmesi amacıyla yayınlar yapmak zorundadır. Yapılan yayınların tarih, saat, süre ve içerik bilgileri liste hâlinde her ay düzenli olarak Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bildirilir. Bu saatler dışında yapılan yayınlar, aylık on beş dakikalık süreye dâhil edilmez. Bu süreler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenir ve sonuçları Bakanlığa bildirilir.
Tüketici Konseyinin Amacı (21. Md.)	MADDE 2 1 –(1) Tüketicinin sorunlarının, ihtiyaçlarının ve çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak, sorunların evrensel tüketici hakları doğrultusunda çözülmesi için alınacak tedbirlerle, bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri, ilgili mercilerce öncelikle ele alınmak üzere iletmek amacıyla, Bakanlığın koordinatörlüğünde bir "Tüketici Konseyi" kurulur.	MADDE 64 – (1) Tüketici sorunlarının ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ile çıkarlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirleri araştırmak ve bu Kanunun uygulanmasına yönelik tedbirlere dair görüşleri öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere iletmek amacıyla yılda en az bir kez Bakanlığın koordinatörlüğünde Tüketici Konseyi toplanır.
Tüketici Konseyine Temsilci Olarak Katılabilen Kurumlar (21.Md.)	MADDE 2 1 –(2) Tüketici Konseyi, Bakanın veya görevlendireceği bir Bakanlık görevlisinin başkanlığında, Adalet, İçişleri, Maliye, Milli Eğitim, Sağlık, Ulaştırma, Tarım ve	Tüketici Konseyine Temsilci Olarak Katılabilen Kurumlara ilişkin madde yer almamaktadır.

	Köyişleri, Sanayi ve Ticaret, Turizm ve Çevre bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türk Patent Enstitüsü Başkanlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Rekabet Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Telekomünikasyon Kurumu, Türk Akreditasyon Kurumu, Milli Prodüktivite Merkezi, Diyanet İşleri Başkanlığı, büyük şehir belediyeleri, il belediyelerini temsilen Türk Belediyeler Birliği, işçi sendikaları konfederasyonları, memur sendikaları konfederasyonları,Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Dişhekimleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği, Türkiye Otelciler Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Tüketim Kooperatifleri Merkez Birliği, Ahilik Araştırma ve Kültür Vakfı ve tüketici örgütleri temsilcilerinden oluşur.	
Tüketici Konseyine	(3)Tüketici Konseyini oluşturan kurum ve kuruluşların	(2) Tüketici Konseyine kamu kurum ve kuruluşlarından gelen

Temsilci Olarak Katılabilen Kurum ve Kuruluşların Üye Sayısı Şartı (21.Md.)	temsilcilerinin sayı ve nitelikleri ile Tüketici Konseyine katılabilmek için tüketici örgütlerinin sahip olmaları gereken asgari üye sayısı ve bu örgütlerin Tüketici Konseyine gönderecekleri temsilci sayısı Bakanlıkça belirlenir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Tüketici Konseyinin toplam üye sayısının %50'sinden fazla olamaz. Tüketici Konseyi yılda en az bir kez toplanır.	temsilcilerin sayısı, hiçbir şekilde Konseyin toplam üye sayısının yüzde ellisinden fazla olamaz.
Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri (22. Md.)	MADDE 22- (2)Başkanlığı Sanayi ve Ticaret İl Müdürü veya görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici sorunları hakem heyeti; belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye, baronun mensupları arasından görevlendireceği bir üye, ticaret ve sanayi odası ile esnaf ve sanatkar odalarının görevlendireceği bir üye ve tüketici örgütlerinin seçecekleri bir üye olmak üzere başkan dahil beş üyeden oluşur. Ticaret ve sanayi odası ya da ayrı ayrı kurulduğu yerlerde ticaret odası ile esnaf ve sanatkar odalarının görevlendireceği üye, uyuşmazlığın satıcı tarafını oluşturan kişinin tacir veya esnaf ve sanatkar olup olmamasına göre ilgili odaca görevlendirilir. (3)Bakanlık taşra teşkilatının bulunmadığı il ve ilçelerde tüketici sorunları hakem heyetinin başkanlığı en büyük mülki amir ya da görevlendireceği bir memur tarafından yürütülür. Tüketici örgütü olmayan yerlerde tüketiciler,	MADDE 66(2) Başkanlığı illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam veya bunların görevlendireceği bir memur tarafından yürütülen tüketici hakem heyeti; a) Belediye başkanının konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendireceği bir üye, b) Baronun, mensupları arasından görevlendireceği bir üye, c) Satıcının tacir olduğu uyuşmazlıklarda ticaret ve sanayi odasının ya da bunların ayrı ayrı örgütlendiği yerlerde ticaret odasının; satıcının esnaf ve sanatkâr olduğu uyuşmazlıklarda, illerde esnaf ve sanatkârlar odaları birliğinin, ilçelerde ise en fazla üyeye sahip esnaf ve sanatkârlar odasının görevlendireceği bir üye, ç) Tüketici örgütlerinin kendi aralarından seçecekleri bir üye, olmak üzere başkan dâhil beş üyeden oluşur. Başkan ve üyelerin bu fıkrada yer alan

	tüketim kooperatifleri tarafından temsil edilir. Tüketici sorunları hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, belediye meclislerince resen doldurulur.	niteliklere sahip yedekleri de ayrıca belirlenir. (3) Tüketici hakem heyetinin oluşumunun sağlanamadığı yerlerde noksan üyelikler, yönetmelikle belirlenen üyelik niteliklerine sahip Devlet memurları arasından illerde ticaret il müdürü, ilçelerde ise kaymakam tarafından tamamlanır.
Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerine Başvuru (22. Md.)	MADDE 22-(5)Değeri beşyüz milyon liranın altında bulunan uyuşmazlıklarda tüketici sorunları hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği kararlar tarafları bağlar. Bu kararlar İcra ve İflas Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Taraflar bu kararlara karşı onbeş gün içinde tüketici mahkemesine itiraz edebilirler. İtiraz, tüketici sorunları hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak, talep edilmesi şartıyla hakim, tüketici sorunları hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir. Tüketici sorunları hakem heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir. (6) Değeri beşyüz milyon lira ve üstündeki uyuşmazlıklarda tüketici sorunları hakem heyetlerinin verecekleri kararlar, tüketici mahkemelerinde delil olarak ileri sürülebilir. Kararların bağlayıcı veya delil olacağına ilişkin parasal sınırlar her yılın Ekim ayı sonunda Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Endeksinde	MADDE 68 – (1) Değeri iki bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda ilçe tüketici hakem heyetlerine, üç bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine, büyükşehir statüsünde bulunan illerde ise iki bin Türk Lirası ile üç bin Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu değerlerin üzerindeki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz. (2) Tüketici hakem heyetleri kendilerine yapılan başvuruları gereğini yapmak üzere kabul etmek zorundadır. (3) Başvurular, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici işleminin yapıldığı yerdeki tüketici hakem heyetine yapılabilir. Tüketici hakem heyetinin bulunmadığı yerlerde ise başvuruların nerelere yapılacağı ve bu başvuruların hangi tüketici hakem heyetince karara bağlanacağı yönetmelikle belirlenir. (4) Bu maddede belirtilen

	meydana gelen yıllık ortalama fiyat artışı oranında artar. Bu durum, Bakanlıkça her yıl Aralık ayı içinde Resmi Gazetede ilan edilir.	parasal sınırlar her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerleme oranında artırılarak uygulanır. Bu artışların hesabında on Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. (5) Bu madde tüketicilerin ilgili mevzuatına göre alternatif uyuşmazlık çözüm mercilerine başvurmasına engel değildir.
Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinin Mali Hükümleri (22. Md.)	Madde 29 – (1) Reklam Kurulu, Tüketici Konseyi ve **tüketici sorunları hakem heyetlerinin faaliyetlerine ilişkin masraflar, Bakanlığın tüketicinin korunması amacına yönelik masrafları ve sair harcamalar ile en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) % 200'ünü geçmemek şartıyla usul ve esasları Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca tespit edilecek miktarlarda personele yapılacak ek ödemeler Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.**	(6) Tüketici hakem heyetlerinin tüketici lehine verdiği kararlara karşı açılan itiraz davalarında, **kararın iptali durumunda tüketici aleyhine, avukatlık asgari ücret tarifesine göre nisbi tarife üzerinden vekâlet ücretine hükmedilir.** (7) Uyuşmazlıkla ilgili olarak tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretleri Bakanlıkça karşılanır. Uyuşmazlığın tüketicinin lehine sonuçlanması durumunda ise, tebligat ve bilirkişi ücretleri 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre karşı taraftan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir.
Tüketici Mahkemeleri (23. Md.)	Madde 23 – (1) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak çıkacak her türlü ihtilaflara tüketici mahkemelerinde bakılır. Tüketici mahkemelerinin yargı çevresi,	MADDE 73 – (1) Tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklara ilişkin davalarda tüketici mahkemeleri görevlidir.

	Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir. (2) Tüketici mahkemeleri nezdinde tüketiciler, tüketici örgütleri ve Bakanlıkça açılacak davalar her türlü resim ve harçtan muaftır. Tüketici örgütlerince açılacak davalarda bilirkişi ücretleri, 29 uncu maddeye göre bütçede öngörülen ödenekten Bakanlıkça karşılanır. Davanın, davalı aleyhine sonuçlanması durumunda, bilirkişi ücreti 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak 29 uncu maddede düzenlenen esaslara göre bütçeye gelir kaydedilir. Tüketici mahkemelerinde görülecek davalar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Yedinci Babı, Dördüncü Faslı hükümlerine göre yürütülür. (3) Tüketici davaları tüketicinin ikametgahı mahkemesinde de açılabilir. (4) Bakanlık ve tüketici örgütleri münferit tüketici sorunu olmayan ve genel olarak tüketicileri ilgilendiren hallerde bu Kanunun ihlali nedeniyle kanuna aykırı durumun ortadan kaldırılması amacıyla tüketici mahkemelerinde dava açabilirler. (5) Gerekli hallerde tüketici mahkemeleri ihlalin tedbiren durdurulmasına karar verebilir. Tüketici Mahkemesince uygun görülen tedbir kararları, masrafı daha sonra haksız çıkan taraftan alınmak ve 29 uncu maddede düzenlenen esaslara göre bütçeye gelir kaydedilmek üzere, ülke	(2) Tüketici mahkemeleri nezdinde Bakanlık, tüketiciler ve tüketici örgütleri tarafından açılan davalar 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununda düzenlenen harçlardan muaftır. (3) Tüketici örgütleri üst kuruluşlarınca açılacak davalarda bilirkişi ücreti ve davanın davacı aleyhine sonuçlanması durumunda, hükmedilen vekâlet ücreti Bakanlıkça karşılanır. Davanın, davalı aleyhine sonuçlanması durumunda, bilirkişi ücreti Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre davalıdan tahsil olunarak bütçeye gelir kaydedilir. (4) Tüketici mahkemelerinde görülecek davalar 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun Altıncı Kısım hükümlerine göre yürütülür. (5) Tüketici davaları, tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesinde de açılabilir. (6) Tüketici örgütleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Bakanlık; haksız ticari uygulamalar ve ticari reklamlara ilişkin hükümler dışında, genel olarak tüketicileri ilgilendiren ve bu Kanuna aykırı bir durumun doğma tehlikesi olan hâllerde bunun önlenmesine veya durdurulmasına ilişkin ihtiyati tedbir kararı alınması veya hukuka aykırı durumun tespiti, önlenmesi veya

	düzeyinde yayınlanan gazetelerden birinde Basın İlan Kurumunca ve ayrıca varsa davanın açıldığı yerde yayınlanan mahalli bir gazetede derhal ilan edilir. *1* *2* (6) Kanuna aykırı durumun ortadan kaldırılmasına yönelik Tüketici Mahkemesi kararları ise masrafı davalıdan alınmak üzere aynı yöntemle derhal ilan edilir.	durdurulması amacıyla tüketici mahkemelerinde dava açabilir. (7) Genel olarak tüketicileri ilgilendiren davalarda davacı, verilen kararların yayımlanmasını talep edebilir. Talebin mahkemece kabul edilmesi hâlinde bu karar, masrafları davalıdan alınmak üzere ülke düzeyinde yayımlanan gazetelerden en az üçünde derhâl ilan edilir. (8) Tüketici mahkemelerince verilen kesinleşmiş kararlar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden Bakanlığa iletilir. Tüketici hakem heyetleri kararlarına karşı yapılan itiraz sonucu verilen kararlar, kararı veren mahkeme tarafından ilgili tüketici hakem heyetine gönderilir.
Üretimin ve Satışın Durdurulması (24. Md.)	Madde 24 - (1) Satışa sunulan bir seri malın ayıplı olması durumunda Bakanlık, tüketiciler veya tüketici örgütleri, ayıplı seri malın üretiminin ve satışının durdurulması ve satış amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılması için dava açabilir. (2) Satışa sunulan bir seri malın ayıplı olduğunun mahkeme kararı ile tespit edilmesi halinde, malın satışı geçici olarak durdurulur. Mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren en geç üç ay içinde malın ayıbının ortadan kaldırılması için üretici-imalatçı ve/veya ithalatçı firma uyarılır. Malın ayıbının ortadan kalkmasının imkansız olması halinde mal, üretici-imalatçı ve/veya ithalatçı tarafından toplanır veya toplattırılır. Toplatılan mallar taşıdıkları	MADDE 74 – (1) Satışa sunulan bir seri malın ayıplı olduğunun tespiti, üretiminin veya satışının durdurulması, ayıbın ortadan kaldırılması ve satış amacıyla elinde bulunduranlardan toplatılması için Bakanlık, tüketiciler veya tüketici örgütleri dava açabilir. (2) Satışa sunulan seri malın ayıplı olduğunun mahkeme kararı ile tespit edilmesi hâlinde, mahkeme ayıbın niteliğine göre malın satışını geçici olarak durdurma veya ayıbı giderme kararları verebilir. Üretici veya ithalatçı mahkeme kararının tebliğ tarihinden itibaren en geç üç ay içinde malın ayıbını ortadan kaldırmakla yükümlüdür. Malın ayıbının ortadan kalkmasının imkânsız

	risklere göre kısmen veya tamamen imha edilir veya ettirilir. (3) Satışa sunulan bir seri malın, tüketicinin güvenliğini tehlikeye sokan ayıp taşıması durumunda, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır. (4) Ayıplı malları satın alan tüketicilerin uğradıkları maddi ve manevi zararlar nedeniyle dava açma hakları saklıdır. (5) 4 üncü maddenin altıncı fıkrası hükümlerine tabi bir seri ayıplı malın satışa arz edilmesi durumunda bu madde hükümleri uygulanmaz.	olması hâlinde mal, üretici veya ithalatçı tarafından toplanır veya toplattırılır. Toplatılan mallar taşıdıkları risklere göre kısmen veya tamamen imha edilir veya ettirilir. İmha edilen malla ilgili tüketicinin dava ve tazminat hakları saklıdır. (3) Satışa sunulan bir seri malın, tüketicinin güvenliğini tehlikeye sokan bir ayıp taşıması durumunda Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun hükümleri saklıdır.
Ceza Hükümleri (25. Md)	MADDE 25 - (Değişik madde: 06/03/2003 - 4822 S.K./33. md.;Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./476.mad) 6 ncı maddenin yedinci fıkrası uyarınca, Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket edenlere, aykırılığı tespit edilen her bir sözleşme için yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. 4 üncü maddenin altıncı fıkrasında, 5 inci maddede, 6 ncı maddenin altıncı fıkrasında, 6/A maddesinde, 6/B, 6/C maddeleri uyarınca Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslarda, 7 nci maddenin beşinci fıkrasında, 9 uncu maddede, 9/A maddesinde, 10 uncu maddede, 10/A maddesinde, 10/B maddesinde, 11/A maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 12, 13, 14 ve 15 inci maddelerde belirtilen yükümlülüklerden her birine aykırı hareket edenlere ikiyüz Türk Lirası idarî para cezası	MADDE 77 – (1) Bu Kanunun 4 üncü, 6 ncı, 7 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 23 üncü, 26 ncı, 30 uncu, 33 üncü, 35 inci, 48 inci, 49 uncu, 51 inci, 52 nci, 54 üncü ve 57 nci maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (2) Bu Kanunun 5 inci maddesi uyarınca belirlenen haksız şartların tüketici sözleşmelerinde kullanılması durumunda, Bakanlıkça verilecek süre içinde bu haksız şartın sözleşme metninden çıkarılmaması hâlinde, aykırılığın tespit edildiği her bir sözleşme için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

	verilir. 7 nci maddenin dördüncü ve altıncı fıkraları ile 8 ve 27 nci maddelerde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenlere beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. 20 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Bakanlıkça tespit ve ilân olunan usul ve esaslara aykırı hareket edenlere bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Aykırılık ülke düzeyinde yayın yapan radyo ve televizyonlar aracılığıyla gerçekleştirilmişse, ceza on katı olarak uygulanır. 18 inci maddeye aykırı hareket eden üretici-imalatçıya veya ithalatçıya ikibin Türk Lirası, satıcı-sağlayıcıya ise dörtyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. 19 uncu maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. 11 inci maddeye aykırı hareket edenlere onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Aykırılık ülke düzeyinde yayım yapan süreli yayın aracılığı ile gerçekleşmişse, ceza yirmi katı olarak uygulanır. Bakanlık, ayrıca süreli yayın kuruluşundan kampanyanın ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilânın durdurulmasını ister. Bu isteğe rağmen aykırılığın devamı halinde, reklam ve ilânın durdurma zorunluluğunun doğduğu tarihten itibaren her sayı-gün için ikiyüzbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlık, kampanyanın ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilânın durdurulması talebi ile Tüketici Mahkemesine başvurur.	(3) Bu Kanunun 24 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 29 uncu, 34 üncü, 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 39 uncu, 41 inci, 43 üncü, 45 inci, 46 ncı maddeleri ile 31 inci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü, 40 ıncı maddesinin ikinci, 47 nci maddesinin üçüncü, dördüncü, beşinci, yedinci ve 50 nci maddesinin dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci, dokuzuncu ve on birinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (4) Bu Kanunun 44 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında teslim edilmeyen her konut için yirmi bin Türk Lirası, 50 ncimaddesinin onuncu fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında aykırılığı tespit edilen her bir işlem veya sözleşme için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (5) Bu Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 47 nci ve 50 nci maddelerinin ikinci fıkralarında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (6) Bu Kanunun 55 inci ve 56 ncı maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden üretici ve ithalatçı hakkında piyasaya arz edilen; satıcı hakkında tüketiciye satışı

	16 ncı maddeye aykırı hareket edenler hakkında Reklam Kurulu tarafından ihlalin niteliğine göre birlikte veya ayrı ayrı üç aya kadar tedbiren durdurma, durdurma, düzeltme veya altıbin Türk Lirası idarî para cezası uygulanır. 16 ncı maddeye aykırılık, ülke düzeyinde yazılı, sözlü, görsel ve sair araçlar ile gerçekleşmiş ise, idarî para cezası on katı olarak uygulanır. 7 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkralarına aykırı hareket edenlere, kampanya konusu mal veya hizmetin fatura bedeli oranında idarî para cezası verilir. Kampanyayı düzenleyen, tüketici, kampanyadan ayrıldığında para iadesinde bulunursa bu ceza uygulanmaz. 7 nci maddenin ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, 7 nci madde hükümlerine uygun kampanya düzenlemeleri için bir hafta süre tanınır. Bu sürenin bitiminde aykırılığın devam ettiğinin tespiti halinde, bu hükme aykırı hareket edenlerle 24 ve 24/A maddelerinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenlere seksenbin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yukarıdaki fıkralarda belirtilen para cezaları, fiilin bir yıl içerisinde tekrarı halinde iki misli olarak uygulanır.	yapılan her bir mal için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (7) Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde belirtilen hususlara aykırı olarak ödül verenler hakkında yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (8) Bu Kanunun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, 42 nci maddesinde ve 50 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenlere bu aykırılığın giderilmesi için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda aykırılığın giderilmemesi hâlinde 31 inci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden kart çıkaran kuruluşlara beş milyon Türk Lirası, 42 nci maddeye ve 50 nci maddenin sekizinci fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında beş yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (9) Bu Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden süreli yayın kuruluşları hakkında beş bin Türk Lirası; aykırılık ülke genelinde dağıtımı yapılan süreli yayın ile gerçekleştirilmiş ise yüz bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Süreli yayın kuruluşu, kampanyayı ve kampanyaya ilişkin her türlü reklam ve ilanı da durdurur. Aykırılığın devamı hâlinde, reklam ve ilanın durdurma zorunluluğunun doğduğu tarihten itibaren her sayı/gün için on bin Türk Lirası idari para

		cezası uygulanır. (10) Bu Kanunun 58 inci maddesine aykırı davranan üretici ve ithalatçılar hakkında, satış sonrası hizmet yeterlilik belgesinin alınmaması durumunda yüz bin Türk Lirası; kurulmayan her bir servis istasyonu için on bin Türk Lirası; servis istasyonlarında tespit edilen eksiklik ve aykırılıklarla ilgili olarak her bir servis istasyonu için bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (11) Bu Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden radyo ve televizyonlar hakkında on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (12) Bu Kanunun 61 inci maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden reklam verenler, reklam ajansları ve mecra kuruluşları hakkında durdurma veya aynı yöntemle düzeltme veya idari para cezası ve gerekli görülen hâllerde de üç aya kadar tedbiren durdurma cezası uygulanır. Reklam Kurulu, ihlalin niteliğine göre bu cezaları birlikte veya ayrı ayrı verebilir. Aykırılık; a) Yerel düzeyde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise on bin Türk Lirası, b) Ülke genelinde yayın yapan televizyon kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise iki yüz bin Türk Lirası,

		c) Süreli yayınlar aracılığıyla gerçekleşmiş ise (a) ve (b) bentlerinde belirtilen cezaların yarısı, ç) Yerel düzeyde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise beş bin Türk Lirası, d) Ülke genelinde yayın yapan radyo kanalı aracılığı ile gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası, e) İnternet aracılığı ile gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası, f) Kısa mesaj aracılığı ile gerçekleşmiş ise yirmi beş bin Türk Lirası, g) Diğer mecralar aracılığı ile gerçekleşmiş ise beş bin Türk Lirası, idari para cezası verilir. Reklam Kurulu, idari işleme konu ihlalin bir yıl içinde tekrar edilmesi hâlinde yukarıda belirtilen idari para cezalarını on katına kadar uygulayabilir. 20 (13) Bu Kanunun 62 nci maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında haksız ticari uygulamanın üç aya kadar tedbiren durdurulması veya durdurulması yaptırımı veya beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Kurul, ihlalin niteliğine göre bu cezaları birlikte veya ayrı ayrı verebilir. İdari para cezası, aykırılık ülke genelinde gerçekleşmiş ise elli bin Türk Lirası olarak uygulanır. Aykırılığın reklam yoluyla gerçekleştirildiğinin

		tespiti hâlinde bu maddenin on ikinci fıkra hükümleri uygulanır. (14) Bu Kanunun 74 üncü maddesinde belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket eden üretici veya ithalatçılar hakkında yüz bin Türk Lirası; 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (15) Bu Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hareket edenler hakkında yedi gün içinde bilgi ve belgelerin doğru olarak verilmesi veya yerinde inceleme imkânının sağlanması ihtar edilir. İhtara rağmen aykırılığın devamı hâlinde yirmi beş bin Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirlerinin yüzde birine kadar idari para cezası verilir. Aykırı fiilin bir yıl içinde tekrar edilmesi hâlinde idari para cezası iki misli olarak uygulanır. (16) Bu Kanunun 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülüklere aykırı hizmet sağlayan sağlayıcılar hakkında her bir işlem için iki yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır. (17) Bu Kanunun 80 inci maddesine aykırı olarak piramit satış sistemini başlatan, düzenleyen veya toplantı, elektronik posta veya diğer

		birçok kimsenin de katılımını sağlamaya elverişli yöntemlerle yayan veya böyle bir sistemin diğer bir şekilde yayılmasını ticari amaçlarla destekleyenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. (18) Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan ancak bu Kanunun getirdiği yükümlülükler ile Bakanlıkça yönetmelik veya tebliğle belirlenen tedbirlere uymayanlar hakkında bin Türk Lirasından elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. (19) Bu maddenin sekizinci, dokuzuncu, on ikinci ve on üçüncü fıkralarındaki idari para cezaları hariç olmak üzere, aykırılığın tespit edildiği tarih itibarıyla bir takvim yılında uygulanan toplam idari para cezası tutarının yirmi beş bin Türk Lirasını aştığı durumlarda, bu miktardan az olmamak ve yüz milyon Türk Lirasını geçmemek üzere toplam idari para cezası tutarı; a) Cezaya muhatap gerçek ya da tüzel kişinin, aykırılığın tespitinden bir önceki mali yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirlerinin yüzde beşini aşamaz. Bir önceki yıl gayrisafi gelirinin oluşmaması hâlinde, tespit tarihi itibarıyla oluşan gayrisafi geliri dikkate alınır. Gayrisafi gelirlerinin bildirilmediği veya yanlış bildirildiği durumlarda bu bent hükmü uygulanmaz. b) Bankalar, tüketici kredisi

		veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar için, kamuya açıklanan en son finansal tablolarda yayınlanan öz kaynağının binde beşini aşamaz. (20) Bu Kanuna göre idari yaptırım uygulanması, diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez. Bakanlık, bu maddenin uygulanmasında oluşacak tereddütleri gidermeye yetkilidir.
Cezalarda yetki İtiraz ve z Zamanaşımı (26. Md.)	Madde 26- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./477.mad) 25 inci maddenin birinci, dördüncü, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu fıkralarındaki idarî yaptırımlara Bakanlık tarafından, diğer fıkralarındaki idarî para cezalarına mahallî mülkî amir tarafından karar verilir. Bu yaptırımlara ilişkin kararlar, kararı veren makam tarafından yedi gün içerisinde ilgilinin mensup olduğu meslek kuruluşuna bildirilir. Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulur. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.	MADDE 78 – (1) Bu Kanunun 77 nci maddesinin ikinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve on birinci fıkralarındaki idari yaptırımlar Bakanlık tarafından verilir; on ikinci ve on üçüncü fıkraları uyarınca Reklam Kurulu tarafından karar verilen idari yaptırımlar Bakanlık tarafından uygulanır. Diğer fıkralarındaki idari yaptırımlar ise yaptırım uygulananın merkezinin bulunduğu valilik tarafından verilir. (2) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre idari yargı yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliğini izleyen günden itibaren otuz gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz. (3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezalarının, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenmesi zorunludur.

Laboratuvar	MADDE 28 - (1) Bakanlık ilaç, müstahzar, kozmetik ve gıda maddeleri analizleri hariç olmak üzere, bu Kanunun uygulanması için resmi ve özel kuruluşların kurulu bulunan laboratuvarlarından yararlanabilir. (2) Bakanlıkça yapılan denetimler sırasında alınan numunelerin test ve muayeneleri resmi veya özel kuruluş laboratuvarlarında yaptırılabilir. Test ve muayene ücretleri 29 uncu maddedeki ödenekten karşılanır. Test ve muayene sonuçlarının ilgili standarda veya teknik düzenlemeye aykırı çıkması halinde buna ilişkin tüm giderler üretici veya ithalatçı tarafından ödenir. Bu giderler, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Tahsil olunan test ve muayene ücretleri 29 uncu maddede düzenlenen esaslara göre bütçeye gelir kaydedilir.	MADDE 81 – (1) Bakanlık, bu Kanunun uygulaması için resmi veya özel kuruluşların laboratuvarlarından yararlanabilir. Test ve muayene ücretleri Bakanlık bütçesinden karşılanır. (2) Test ve muayene sonuçlarının ilgili idari ve teknik düzenlemesine aykırı çıkması hâlinde buna ilişkin tüm giderler üretici veya ithalatçıdan Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur. Tahsil olunan test ve muayene ücretleri bütçeye gelir kaydedilir.

ÖNEMLİ NOT: Ayrıca 4077 sayılı TKHK 3. Md. si h bendinde yer alan "*Madde3-h) Tüketici işlemi: Mal veya hizmet piyasalarında tüketici ile satıcı-sağlayıcı arasında yapılan her türlü hukuki işlem*" şeklindeki tüketici işlemi tanımı yeni kanunda "*madde3- l) Tüketici işlemi: Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem*" şeklinde tanımlanarak kapsam genişletilmiştir.

Yine; 4077 sayılı TKHK da yer almayan "Bağlı Krediler", "Ön Ödemeli Konut Satış Sözleşmeleri", "Yiyecek Taklidi Ürünler", "Piramit Satış Sistemleri" başlıklı konular 6502 sayılı TKHK Kapsamında düzenlenmiştir.

EK 12 – REKABETİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1-7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurul, pazar payı ve ciro gibi ölçütleri önceden belirlemek kaydıyla bazı anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği karar ve eylemlerini soruşturma konusu yapmayabilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenir."

MADDE 2- 4054 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 5-Kurul, aşağıdaki hallerin tamamının varlığı durumunda, teşebbüsler arası anlaşma ve uyumlu eylemler ile teşebbüs birliği kararlarının 4 üncü maddenin uygulanmasından muaf olduğuna karar verebilir:

a) Malların üretimi veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında ekonomik ya da teknik gelişmenin veya iyileşmenin sağlanması.

b) Tüketicilerin bundan yarar sağlaması.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması.

d) Rekabetin kısıtlanmasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen amaçların elde edilmesi için gerekli olması.

Muafiyet bildiriminin ve incelemesinin usul ve esasları Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenir.

Muafiyet belirli bir süre için veya süresiz olarak verilebilir. Muafiyet, anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı tarihten itibaren geçerlidir. Muafiyet şarta bağlanabilir ve/veya muafiyet kararı ile birtakım yükümlülükler getirilebilir.

Kurul aşağıdaki hallerde muafiyet kararını geri alabilir, kararda değişiklik yapabilir ya da tarafların belirli davranışlarını yasaklayabilir:

a) Kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir unsurda değişiklik olması.

b) Kararda öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi.

c) Kararın yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgiye dayanılarak verilmiş olması.

Geri alma kararı, dördüncü fıkranın (b) ve (c) bentlerinde öngörülen hallerde geriye dönük olarak uygulanabilir.

Kurul, belirli konulardaki anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarına grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan tebliğler çıkarabilir. Grup muafiyeti tebliği kapsamında olan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının birinci fıkrada sayılan koşullardan herhangi biriyle bağdaşmaz etkilere sahip

olduğunun tespit edilmesi halinde, Kurul bu anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarılmasına karar verebilir."

MADDE 3- 4054 sayılı Kanunun 7 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yoğunlaşma İşlemleri, Bildirimi ve İncelenmesi

MADDE 7-Kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde;

a) İki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi, ya da

b) Bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından, ortaklık payı ya da malvarlığının satın alınması, sözleşme veya diğer bir yolla, bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün devralınması,

bu Kanun anlamında yoğunlaşma işlemi sayılır. Bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması da (b) bendi anlamında bir yoğunlaşma işlemidir.

Ülkenin tamamında ya da bir kısmında bir mal veya hizmet piyasasında, tek başına ya da birlikte hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi başta olmak üzere rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak yoğunlaşma işlemleri yasaktır.

Kurul tarafından belirlenen eşiklerin aşılması durumunda, yoğunlaşma işlemlerinin gerçekleştirilmeden önce Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bildirim, Kurul tarafından hazırlanan bildirim formunda istenen bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak Kurum kayıtlarına intikal ettirildiği tarihte yapılmış sayılır.

Kurul, bildirim tarihinden itibaren otuz işgünü içinde incelemeyi tamamlamak zorundadır. Ancak incelemenin derinleştirilmesi ihtiyacının ortaya çıkması durumunda inceleme süresi, özelleştirme yoluyla gerçekleştirilen yoğunlaşma işlemleri hariç, Kurul kararı ile dört aya kadar uzatılabilir. İnceleme sonucunda Kurul, işleme aynen ya da belirli şart ve yükümlülükler çerçevesinde izin verebilir veya işlemi yasaklayabilir.

Kurulun inceleme süresinin sonuna kadar herhangi bir karar vermemesi halinde, işleme izin verilmiş sayılır.

İzin kararında öngörülen şart ve yükümlülükler, ancak bu madde kapsamında ortaya çıkabilecek rekabet sorunlarının giderilmesi amacıyla taraflarca verilebilecek taahhütlerin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olabilir.

İzin kararının taraflarca verilen yanlış veya yanıltıcı bilgiye dayanılarak alınmış olması ya da kararda öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hallerinde, bu karar geri alınabilir.

Kurul, iznin geri alınması veya öngörülen şarta uyulmaması nedeniyle iznin ortadan kalkması durumunda, yoğunlaşma işleminin sona erdirilmesi için teşebbüslerin belirli faaliyetlerini yahut ortaklık paylarını devretmeleri de dâhil

gerekli gördüğü her türlü tedbiri alır. Bu durumda, tarafların konuya ilişkin savunmaları istenir.

Yoğunlaşma işlemleri, Kurul tarafından izin verilene kadar gerçekleştirilemez. Ancak Kurul, bildirilmesi zorunlu bir yoğunlaşma işleminin izin alınmaksızın gerçekleştirildiğinden haberdar olduğunda işlemi incelemeye alır. İnceleme sonucunda Kurul; 16 ncı madde gereğince idari para cezası verir ve ayrıca belirli şart ve yükümlülükler çerçevesinde işlemin devamına karar verebilir ya da işlemin sona erdirilmesi için teşebbüslerin belirli faaliyetlerini yahut ortaklık paylarını devretmeleri de dâhil gerekli gördüğü her türlü tedbiri alabilir. Bu durumda, tarafların konuya ilişkin savunmaları istenir.

Kurul, tarafların yazılı görüşünü almadan yasaklama kararı veremez. Bu durumda, görüş isteme yazısının tebliğinden görüşün Kuruma intikal ettiği tarihe kadar inceleme süresi durur.

Kurul, hangi yoğunlaşma işlemlerinin Kuruma bildirilmesi gerektiğini, bildirimin ve incelemenin usul ve esaslarını tebliğlerle belirler.

Yoğunlaşma niteliğinde olmayan veya Kurul tarafından belirlenecek eşikleri aşmayan yoğunlaşma işlemleri Başkanlık tarafından sonuçlandırılır."

MADDE 4- 4054 sayılı Kanunun İkinci Kısmının İkinci Bölümünün başlığı "Yetkiler" şeklinde ve 8 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Rekabet Savunuculuğu

MADDE 8-Kurum, ülke çapında rekabet ortamının tesisi ve geliştirilmesi, rekabet hukuku ve politikasının etkinliğinin sağlanması amaçlarıyla diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar, kamuoyunun aydınlatılması ve rekabet bilincinin arttırılması için rekabet savunuculuğu faaliyetlerinde bulunur.

Kurum ayrıca, mal ve hizmet piyasalarında 4 üncü, 6 ncı veya 7 nci maddelerde yasaklanan eylem ve işlemlerle benzer etkiye sahip sonuçlar doğurabilecek idari işlem ve düzenlemeler hakkında ilgili kurum ve kuruluşlara görüş gönderebilir; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının bu nitelikteki idari işlem ve düzenlemelerinin iptali için Kurul kararı ile yargı yoluna başvurabilir.

Rekabet savunuculuğu çerçevesinde; mal ve hizmet piyasalarında rekabetçi bir ortam oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, ortak politika önerilerinde bulunmak ve rekabetçi ortamı etkileyebilecek konulara ilişkin görüş bildirmek üzere Rekabet İstişare Konseyi kurulur. Konseyin sekretarya hizmetleri Kurum tarafından yürütülür. Konseyin oluşumu, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

MADDE 5- 4054 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 9-Kurul, 4 üncü, 6 ncı veya 7 nci maddelerin ihlal edildiğini tespit ederse, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine rekabetin tesisi için yerine getirilmesi ya da kaçınılması gereken davranışları ve teşebbüslerin belirli faaliyetlerini yahut ortaklık paylarını devretmeleri gibi yapısal tedbirleri nihai kararında bildirebilir.

Kurul, nihai kararın alınmasına kadar ciddi ve telafi olunamayacak zararların ortaya çıkma ihtimalinin bulunduğu durumlarda, ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte ve nihai kararın kapsamını aşmayacak şekilde geçici tedbirler alabilir.

Kurul, 4 üncü veya 6 ncı maddelerin ihlaline ilişkin emarelerin varlığı halinde, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine konuyla ilgili görüş bildirebilir."

MADDE 6- 4054 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Uzlaşma

MADDE 10-Kurul, hakkında soruşturma başlatılan ve ihlalin varlığını kabul eden teşebbüs veya teşebbüs birlikleri ile soruşturma raporunun tebliği tarihine kadar uzlaşabilir.

Kurul, uzlaşma kararlarında; ihlalin niteliği ve ağırlığı, ilgili pazarın ve teşebbüslerin büyüklüğü, soruşturma ve dava süreçlerinin neden olacağı maliyetler ile ihlalin ve sürecin hızlı ve kesin bir şekilde sonlandırılması sayesinde elde edilecek faydalar, ihlalin kapsamına ilişkin görüş ve değerlendirme farklılıklarının boyutu gibi hususları dikkate alır.

Sürecin uzlaşma ile neticelenmesi halinde, üzerinde uzlaşılan idari para cezası ve uzlaşma metninde yer alan hususlar dava konusu yapılamaz.

Uzlaşmaya ilişkin diğer usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir."

MADDE 7- 4054 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bilgi ve Belge İsteme

MADDE 14-Kurum, bu Kanun ile verilen görevlerini yerine getirirken, konusuyla ilgili ve sınırlı olmak kaydıyla gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi, gerçek ve tüzel kişilerden, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinden, kamu kurum ve kuruluşlarından isteyebilir. İstenen bilgi ve belgenin belirlenen süre içinde verilmesi zorunludur. Devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi ve belgeler hariç olmak üzere, özel

kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümleri ileri sürülerek bilgi ve belge vermekten imtina edilemez.”

MADDE 8- 4054 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bunların yöneticilerinin ve çalışanlarının” ibaresi eklenmiş, (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “uzmanlar” ibaresi “meslek personeli”, ikinci cümlesinde yer alan “Uzmanlar” ibaresi “Meslek personeli” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“a) Defterlerini veya her türlü ortamda tutulan veri ve belgelerini inceleyebilir, bunların her türlü kopya ve çıktılarını alabilir,”

“d) İncelemenin gerektirdiği hallerde, teşebbüsün temel faaliyetlerini aksatmayacak şekilde büro, dolap ve benzeri yerleri, veri ve bilgi içeren vasıtayı en fazla yirmidört saat için mühürleyebilir.”

“Kurum, gerekli görülen hallerde, meslek personeline yerinde inceleme sırasında teknik destek vermesi amacıyla diğer personelini de görevlendirebilir.”

MADDE 9- 4054 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “ve menfi tespit” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı bentte yer alan “birleşme ve devralmalar” ibaresi “yoğunlaşma işlemleri”, (b) bendinde yer alan “birleşme ve devralmaların” ibaresi “yoğunlaşma işlemlerinin”, aynı fıkrada yer alan “binde biri oranında” ibaresi “binde birine kadar” ve “binde beşi oranında” ibaresi “binde beşine kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 4054 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Üyeler, 23 üncü maddedeki şartları taşıyanlar arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu; üç üyeyi Bakanlığın, bir üyeyi Adalet Bakanlığının, bir üyeyi Kalkınma Bakanlığının, bir üyeyi Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlığın ve bir üyeyi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin her boş üyelik için kendi kurumları içinden veya dışından göstereceği ikişer aday arasından atar. Adalet Bakanlığı kontenjanından atanacak üyenin hukuk fakültesi mezunu olması, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık kontenjanından atanacak üyenin sermaye piyasaları, bankacılık veya finans alanında deneyim sahibi olması, Bakanlık kontenjanından atanacak üyelerden birisinin ise Kurumda başkan yardımcısı, hizmet birimi yöneticisi veya meslek personeli olarak çalışmış olması şarttır.”

MADDE 11- 4054 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 23- Kurul üyesi olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak.

b) Hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler veya mühendislik fakültelerinin herhangi birinden yahut bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.

c) Kamu ve/veya özel sektörde yükseköğrenim sonrası en az on yıl çalışmış olmak."

MADDE 12- 4054 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurul üyelerinin görev süresi altı yıldır. Görev süresi sona eren Kurul üyeleri bu göreve en fazla bir kez daha atanabilir. Görev süresinin sona ermesi nedeniyle veya herhangi bir nedenle üyeliğin boşalması halinde, bu göreve 22 nci ve 23 üncü maddelerdeki esaslara göre bir ay içinde atama yapılır. Görev süresi sona ermeden herhangi bir nedenle boşalan üyeliğe atanan kişi, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar."

"Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde öngörülen suçlarla ilgili olarak haklarında ceza davası açılan Kurul Başkan ve üyelerinden görevi başında kalması sakıncalı görülenler, Bakanlar Kurulu tarafından tedbiren görevden uzaklaştırılabilir. Görevden uzaklaştırılan Kurul Başkan ve üyeleri hakkında Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. Bu şekilde geçici olarak boşalan üyeliklere, tedbiren görevden uzaklaştırılan üye göreve dönünceye kadar ve her halükârda söz konusu üyenin üyelik süresini geçmemek üzere 22 nci ve 23 üncü maddelerdeki şartları taşıyanlar arasından Bakanlar Kurulunca atama yapılabilir."

MADDE 13- 4054 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurul Başkan ve üyeleri, asli görevlerini aksatmayacak şekilde; bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ders ve konferans verebilir ve bunlardan doğacak telif hakları ile ders ve konferans ücretlerini alabilirler. Amacı sosyal yardım ve eğitim işlerine yönelmiş dernek, vakıf ve benzeri kurum ve kuruluşlardaki görevler ile kâr amacı gütmeyen kooperatif ortaklığı hariç, özel bir kanuna dayanmadıkça resmi

veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, ortaklıklarda pay sahibi olamazlar.”

“Kurul üyeleri üyeliklerinin sona ermesinden, Kurum personeli ise Kurumdan ayrılmalarından itibaren iki yıl süreyle bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak herhangi bir teşebbüsü veya teşebbüs birliğini idari ve yargısal süreçlerde temsil edemez.”

MADDE 14- 4054 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 27-Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bu Kanunun ilgili maddeleri kapsamında yürütülen muafiyet ve yoğunlaşma incelemeleri ile önaraştırmaları ve soruşturmaları karara bağlamak, resen veya şikâyet üzerine önaraştırma veya soruşturma yaptırmak, sektör araştırması yapılmasına karar vermek.

b) Bu Kanunun ihlalinin tespit edilmesi halinde, bu ihlale son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak.

c) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yönetmelik, tebliğ ve kılavuz gibi ikincil düzenlemeleri yapmak.

d) Rekabet politikası ile ilgili olan ve Başkanlık tarafından önemi itibarıyla Kurul gündemine alınan mevzuat ve konular hakkında görüş bildirmek.

e) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin kurumsal çalışmalar hakkında Kurumun ana stratejisi, amaç ve hedefleri ile önemlilik ve önceliklendirme politikalarını belirlemek.

f) Bu Kanun hükümlerini etkin bir şekilde uygulamak için Avrupa Birliği Komisyonu veya diğer ülke rekabet otoriteleri ile işbirliği yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek.

g) Başkan Yardımcıları ve Baş Hukuk Müşavirini Başkanın teklifi üzerine atamak.

h) Kurumun bütçesini karara bağlamak, gerekirse bütçe kalemleri arasında aktarma yapılmasına karar vermek.

ı) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.”

MADDE 15- 4054 sayılı Kanunun 28 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurulun Toplantı ve Çalışma Usulü

MADDE 28-Kurul, Başkan tarafından yönetilir ve temsil edilir. Başkanın izin, hastalık, görevlendirme gibi görevde bulunamadığı hâller ile görevden uzaklaştırılması durumunda İkinci Başkan, onun da bulunmadığı hâllerde Kurulda görev süresi bakımından en kıdemli üye, Başkana vekâlet eder.

Kurul üyeleri, kendileri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımlarıyla ilgili olaylarda müzakere ve oylamaya katılamaz.

Kurul toplantılarının gizliliği esastır. İhtiyaç duyulması hâlinde, görüşlerinden yararlanılmak üzere Kurum personeli ve Kurul veya Başkan tarafından toplantıya katılmasında fayda görülen Kurum dışından kişiler Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak, Kurul kararları toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

Karara bağlanacak konular tartışıldıktan sonra Başkan en kıdemsiz üyeden başlayarak kıdem sırasına göre oylamayı yapar ve en son kendi oyunu verir. Kurul başkan ve üyelerinden hiçbiri herhangi bir konu veya sorun üzerinde azınlıkta kaldığını ileri sürerek oylamaya katılmaktan kaçınamaz. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz. Görüşme ve oylama sonucu tutanağa geçirilir, tutanak toplantıya katılan üyelerce imzalanır.

Geçerli mazereti olmaksızın üst üste üç, bir takvim yılında toplam beş toplantıya katılmayan Kurul üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve Bakanlığa bildirilir.

Kurul kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz. Kurulun çalışma usul ve esasları, Kurul tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir."

MADDE 16- 4054 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 30-Başkanlığa ait görev ve yetkilerBaşkan tarafından ifa edilir. Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması durumunda İkinci Başkan, onun da bulunmadığı hâllerde Kurulda görev süresi bakımından en kıdemli üye Başkana vekâlet eder.

Başkanlığın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, Kurul kararlarının yayımlanmasını ve tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek.

b) Başkan Yardımcıları ve Baş Hukuk Müşaviri hariç Kurum personelini atamak.

c) Mal ve hizmet piyasalarındaki gelişmeleri izlemek, Kurul kararı uyarınca sektör araştırmaları yaptırmak.

d) Kurumun yıllık faaliyet raporlarını, bütçesini ve mali tablolarını hazırlatmak, bütçenin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

e) Kurul ile hizmet birimlerinin uyumlu ve verimli çalışmasını sağlamak, hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek.

f) Ulusal ve uluslararası düzeyde Kurumun diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Kurumu temsil etmek.

g) Rekabet İstişare Konseyinin Başkanlığını yapmak, Konseyin sekretarya hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak.

h) Başkanlık adına imzaya yetkili personelin görev ve yetki alanını belirlemek.

ı) Kurumun performansını ve mali durumunu gösteren raporları onaylamak.

j) Kurumun yönetim ve işleyişiyle ilgili idari, mali ve adli konulardaki diğer görevleri yerine getirmek.

k) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun Kurumun tabi olduğu hükümleri saklı kalmak üzere, Kurumun iç denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

l) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Başkan, görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, alt kademelere devredebilir."

MADDE 17- 4054 sayılı Kanunun 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 32- Kurumun hizmet birimleri ile bunların temel sorumlulukları ve faaliyet alanları şunlardır:

a) Denetim ve Uygulama Daire Başkanlıkları (I, II, III, IV, V); bu Kanunla Kuruma verilen temel görev ve sorumlulukların ifası kapsamında yer alan ana hizmetlerin yürütülmesi amacıyla ilk inceleme, önaraştırma, soruşturma, ön inceleme, nihai inceleme ve muafiyet incelemesi ile yoğunlaşma işlemleri gibi işleri yürütmek.

b) Kararlar ve Düzenlemeler Dairesi Başkanlığı; Kurul toplantıları ile sözlü savunma ve tefhim toplantılarına ilişkin işlemleri yapmak, gerekçeli kararları yazmak, bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili ikincil düzenlemeleri hazırlamak, Kurul kararlarının uygulanıp uygulanmadığının ilgili birimlerle koordinasyon halinde izlenmesini sağlamak, talep halinde Kurulca görüşülecek konulara ilişkin görüş hazırlamak.

c) Kurumsal İlişkiler ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi Başkanlığı; Kurumun yurtiçindeki ve yurtdışındaki sivil veya kamu kurum ve kuruluşlarına yönelik kurumsal ilişkilerini ve işbirliği çalışmalarını yürütmek, rekabet savunuculuğuna ilişkin faaliyetleri yürütmek, basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetlerini planlamak ve yürütülmesini sağlamak, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını sonuçlandırmak.

d) Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi Başkanlığı; Başkanlık veya Kurulca belirlenen sektörlerde/piyasalarda araştırma ve analizler yapmak, pişmanlık başvurularını kabul etmek, değerlendirmek ve ilgili birimlerle koordinasyonu sağlamak, kartellerle mücadele alanında yapılan çalışmalara katkı ve destek sağlamak, Kurum personelinin mesleki eğitimine yönelik faaliyetleri planlamak ve uygulanmasını temin etmek.

e) Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı; Kurumun bilişim altyapısı ile ilgili işlerini yürütmek, haberleşme ve bilgi güvenliğini sağlamak, Kurumun bilgi işlem ve

otomasyon hizmetlerini yürütmek, bilgi teknolojilerini kullanarak etkin ve verimli iş, belge ve bilgi akış düzenini sağlayacak bilgi sistemlerine ilişkin işleri yapmak, Kurum hizmetleriyle ilgili veri tabanı hazırlanması ve veri raporları oluşturulması işlerini yürütmek,

f) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı; 5018 sayılı Kanun, 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuatla strateji geliştirme ve mali hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak,

g) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; Yönetimi geliştirme, işgücü planlaması, Kurum personelinin özlük işleri, mali ve sosyal hakları ile idari hizmetlere yönelik her türlü iş ve işlemleri yapmak.

h) Hukuk Müşavirliği; Kurumun taraf olduğu adli ve idari davalarda, iç ve dış tahkim yargılamasında, icra işlemlerinde ve yargıya intikal eden diğer hukuki uyuşmazlıklarda Kurumu temsil etmek, Başkanlığa ve hizmet birimlerine hukuki danışmanlık hizmeti vermek, Kurumun menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukuki tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak.

ı) Başkanlık Özel Kalem Müdürlüğü; Başkanlığın çalışma programı ile protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek, Başkanlığın resmi veya özel yazışmalarına ilişkin işlemleri yapmak.

Hizmet birimlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, yukarıda belirtilen temel faaliyet alanlarına uygun olarak Başkanlık tarafından belirlenir. Bu maddede sayılan hizmet birimlerine veya doğrudan Başkanlığa bağlı olarak hizmetin özelliğine göre alt hizmet birimleri kurulması, kaldırılması ve bunların bağlantısının değiştirilmesi Başkanlığın yetkisindedir. Bu maddede belirtilen görevler kapsamında; sayısı ikiyi geçmemek üzere yeni daire başkanlığı kurulmasına ve daire başkanlıkları arasında görev değişiklikleri yapmaya Kurulun teklifi üzerine Gümrük ve Ticaret Bakanı yetkilidir.

Kurula ve Başkana yardımcı olmak üzere, toplamda sayısı onbeşi geçmemek üzere Kurum Başdanışmanı ve Başkan Danışmanı görevlendirilebilir."

MADDE 18- 4054 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeline 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Kurum personeli bu Kanunla düzenlenen hususlar dışında Devlet Memurları Kanununa tabidir."

"Kurum kadroları ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Söz konusu cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek ve mevcut kadro unvanları veya 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname eki cetvellerde yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak üzere kadro, unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bu kadroların kullanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.

Kurum personeli, Bakanlık dışında başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez."

MADDE 19- 4054 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Meslek Personeli

MADDE 36-Meslek personeli; rekabet başuzmanları, rekabet uzmanları ve rekabet uzman yardımcılarından oluşur. Meslek personeli unvanını haiz olanlardan diğer kadro unvanlarına atananların meslek personeli sıfatı devam eder.

Rekabet uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile rekabet uzmanlığına atanmaları hakkında Devlet Memurları Kanununun ek 41 inci maddesi hükmü uygulanır ve bunlar aynı Kanunun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine göre derece yükselmesinden aynı usul ve esaslara göre yararlandırılır."

MADDE 20- 4054 sayılı Kanunun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 38- Kurul Başkanı ve Kurul üyeleri ile Kurum personeli, sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Kurumda, Kurul Başkanı ve Kurul üyesi ile Kurum personelinin sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükmü saklı kalmak kaydıyla anılan Kanun hükümlerine göre tespit olunur. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Kurul Başkanı ve üyeliklerine atananlardan, bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır; ancak akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır. Bunlardan, bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi

kapsamında sigortalı iken Kurul Başkanı ve üyeliklerine atananların, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişiklerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya işsonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya işsonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Kurul Başkanı ve üyesi olarak geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve ilgisine göre emeklilik ikramiyesi, işsonu tazminatı veya kıdem tazminatı ödenecek süre olarak değerlendirilir.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar, bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurum tarafından ödenmesine devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere, herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurum tarafından ödenmeye devam edilir, bu şekilde üyeliği sona erenlere Kurum tarafından yapılacak ödemeler altı ayı geçemez ve bu süre içerisinde almakta oldukları ödemelerde meydana gelebilecek artışlar yansıtılmaz."

MADDE 21- 4054 sayılı Kanunun Dördüncü Kısım başlığı "İnceleme, Araştırma ve Soruşturmalarda Usul" şeklinde değiştirilmiş, bu Kısım başlığından sonra gelmek üzere aşağıdaki Bölüm eklenmiş ve 40 ıncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"BİRİNCİ BÖLÜM
İlk İnceleme, Önaraştırma ve Soruşturma Usulü

İlk İnceleme ve Önaraştırma

MADDE 40-Kuruma ulaşan ihbar veya şikâyetler, ciddi ve yeterli ya da konularının bu Kanun kapsamında olup olmadığı bakımından ilk incelemeye tabi tutulur. İlk inceleme sonucunda, bu Kanun kapsamında olmadığı tespit edilen ya da ciddi veya yeterli bulunmayan başvurular Başkanlık tarafından reddedilir. İlk incelemeye ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Kurul, resen veya şikâyet üzerine, 4 üncü veya 6 ncı maddeler çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verebilir. Bu amaçla, yeterli sayıda meslek personeli raportör olarak Başkanlık tarafından görevlendirilir. Raportörler, elde ettikleri bilgileri ve konu hakkındaki görüşlerini içeren raporu, görevlendirildikleri tarihten itibaren iki ay içinde Kurula bildirir.

Önaraştırma raporunun Kurula teslimini takip eden onbeş işgünü içinde, Kurul, soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir. Soruşturma kararı, on işgünü içinde haklarında soruşturma açılanlara tebliğ edilir, ayrıca varsa şikâyetçiye bildirilir.

Kuruma başvuru yapanlardan meşru bir menfaati olan gerçek ve tüzel kişiler şikâyetçi sayılır."

MADDE 22- 4054 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Soruşturma

MADDE 43-Kurulun resen veya önaraştırma sonucunda soruşturma açılmasına karar vermesi halinde, Başkanlık soruşturmayı yürütecek yeterli sayıda meslek personelini raportör olarak görevlendirir. Soruşturma kararının alındığı tarihten itibaren en geç dört ay içinde soruşturma raporu tamamlanarak Kurula sunulur. Kurulun raporu yeterli bulması halinde, haklarında soruşturma yürütülenlere rapor tebliğ edilir. Aynı süre içinde şikâyetçi, soruşturma raporunda ulaşılan sonuçlarla ilgili bilgilendirilir. Dört aylık süre, Kurul kararı ile iki katına kadar uzatılabilir.

Kurul, soruşturma raporunun tebliğinden önce, raportörlerin bu Kanunun ihlal edilmediği yönündeki önerisi doğrultusunda, haklarında soruşturma yürütülenlerin ya da soruşturma konusu iddiaların tamamı veya bir kısmı bakımından soruşturmaya son verebilir."

MADDE 23- 4054 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Taahhüt

MADDE 44-Yürütülmekte olan bir önaraştırma ya da soruşturmada, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin 4 üncü veya 6 ncı maddeler kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik taahhütler vermeleri ve bu taahhütlerin Kurul tarafından kabul edilmesi durumunda, bu teşebbüs veya teşebbüs birlikleri hakkında soruşturma açılmayabilir ya da açılmış olan soruşturmaya son verilebilir.

Kurul, birinci fıkraya göre karar verdikten sonra, aşağıdaki durumlardan herhangi birinin ortaya çıkması halinde tekrar soruşturma açabilir ya da soruşturmaya kaldığı yerden devam edebilir:

a) Kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir unsurda değişiklik olması.

b) İlgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin verdikleri taahhütlere aykırı davranmaları.

c) Kararın yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgiye dayanılarak verilmiş olması."

MADDE 24- 4054 sayılı Kanunun 45 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Savunma ve Dosyaya Giriş Hakkı

MADDE 45-Soruşturma raporunun tebliğiyle birlikte, haklarında soruşturma yürütülenlerden iki ay içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenir. Gönderilen savunmalara ilişkin raportörlerce hazırlanan ek yazılı görüş; Kurum kayıtlarına en son savunmanın intikal ettiği tarihten itibaren bir ay içinde savunma yapanlara tebliğ edilir ve Kurul üyelerine de sunulur. Haklarında soruşturma yürütülenler bu görüşe karşı bir ay içinde yazılı savunma gönderebilirler. Süresi içinde gönderilmeyen savunmalar dikkate alınmaz.

Haklarında soruşturma yürütülenler, soruşturma raporunun tebliğinden yazılı savunma sürelerinin bitimine kadar, Kurum içi yazışmalar ve ticari sır niteliğini haiz belgeler hariç, Kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evrakı ve elde edilmiş her türlü delili inceleyebilirler. Kurul, haklarında soruşturma yürütülenleri bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararına dayanak yapamaz.

Haklarında soruşturma yürütülenler, soruşturma kararının tebliğinden itibaren en geç sözlü savunma toplantısının sonuna kadar, bu toplantı yapılmazsa yazılı savunma sürelerinin bitimine kadar, nihai kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili Kuruma sunabilirler."

MADDE 25- 4054 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 46-Sözlü savunma toplantısı, haklarında soruşturma yürütülenlerin, en geç yazılı savunma sürelerinin bitimine kadar bildirecekleri talep üzerine yapılır. Kurul, resen sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar verebilir. Toplantı yazılı savunma sürelerinin bitiminden itibaren en geç iki ay içinde yapılır ve toplantı tarihi en az bir ay önce ilgililere bildirilir. Haklarında soruşturma yürütülenler toplantıya doğrudan veya temsilcileri aracılığıyla katılabilirler. Yazılı olarak talep etmesi durumunda, şikâyetçi de toplantıda dinlenebilir.

Sözlü savunma toplantısında, haklarında soruşturma yürütülenler birlikte ya da tek tek dinlenebilir. Toplantının açık olarak yapılması esastır. Ancak Kurul toplantının tamamının veya bir bölümünün gizli olarak yapılmasına karar verebilir.

Toplantı, en az beş Kurul üyesinin katılımı ile yapılır ve 28 inci madde uyarınca yönetilir. Toplantı birbirini izleyen en çok beş işgünü içinde yapılacak oturumlarla tamamlanır.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Kurulca belirlenir."

MADDE 26- 4054 sayılı Kanunun 48 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Soruşturmanın Tamamlanması

MADDE 48-Kurul, sözlü savunma toplantısından veya bu toplantı yapılmazsa yazılı savunma sürelerinin bitiminden itibaren en geç bir ay içinde nihai kararını verir ve karar tarihinden itibaren en geç iki ay içinde gerekçeli kararı tekemmül ettirir ve ilgililere tebliğini sağlar."

MADDE 27- 4054 sayılı Kanunun 48 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bölüm ve başlığı eklenmiştir.

"İKİNCİ BÖLÜM
Nihai Karar"

MADDE 28- 4054 sayılı Kanunun 52 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Nihai Kararın Unsurları ve Yayımlanması

MADDE 52-Kurulun nihai kararları aşağıdaki hususları içerir:

a) Kararı veren Kurul üyelerinin adları ve soyadları.

b) İnceleme ve araştırmayı yapanların adları ve soyadları.

c) Tarafların ad ya da unvanları ile adresleri.

d) İnceleme ve araştırmanın konusu ile varsa iddiaların özeti.

e) Raportör görüşü.

f) Varsa savunma ve görüşlerin değerlendirilmesi.

g) Tespitler, gerekçe ve kararın hukuki dayanağı.

h) Sonuç.

ı) Karara karşı yargı yolu.

j) Varsa karşı oy yazıları.

Kararlar, toplantıya katılmış üyeler tarafından imzalanır. Toplantıya katıldığı halde Kurul kararlarını iki ay içinde mazeretsiz olarak imzalamayan Kurul üyeleri karar tutanağındaki görüşü doğrultusunda imza atmış sayılır. Kurul kararlarının aslı, Kurul arşivinde saklanır. Kurulun nihai kararları, gizli ve ticari sır niteliğini haiz bilgiler hariç tutulmak kaydıyla, Kurumun internet sitesinde yayınlanır."

MADDE 29- 4054 sayılı Kanunun 55 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurul kararının iptali nedeniyle Kurum aleyhine hükmedilen kanuni faiz ve yargılama giderleri Kurum bütçesinden ödenir. Söz konusu giderlerin Kurumun bütçe imkânları ile karşılanamaması halinde, doğacak ödenek ihtiyacı Maliye

Bakanlığı bütçesinde yer alan, ilama bağlı borçları karşılama ödeneği tertibinden Kurum bütçesine aktarma yapılmak suretiyle karşılanır. Bu amaçla aktarma yapılacak tutarı geçmemek üzere, ilama bağlı borçları karşılama ödeneği tertibine ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir."

MADDE 30- 4054 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kanuna Aykırı İşlemlerin Geçersizliği
MADDE 56-BuKanunun;
a) 4 üncü maddesindeki yasaklama kapsamında olup 5 inci maddesindeki muafiyetten yararlanmayan,
b) 6 ncı maddesindeki yasaklama kapsamında olan,
c) 7 nci maddesindeki yasaklama kapsamında olan,
her türlü işlem geçersizdir. Bu işlemlerden doğan edimlerin ifası istenemez."

MADDE 31- 4054 sayılı Kanunun 57 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tazminat ve Dava Hakkı
MADDE 57-Her kim, kusurlu olarak, 4 üncü madde kapsamında olan ve muafiyetten yararlanmayan anlaşma, karar veya uyumlu eylem ile rekabeti engeller, bozar ya da kısıtlarsa yahut 6 ncı veya 7 nci maddeyi ihlal ederse, ihlalden doğrudan zarar görenlerin bu nedenle uğradıkları her türlü zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Zarar birden fazla kişinin davranışıyla ortaya çıkmışsa, bunlar zarardan müteselsilen sorumludur.
Ortaya çıkan zarar, bu Kanunu ihlal eden teşebbüs ve teşebbüs birliklerinin kastı veya ağır ihmalinden kaynaklanmışsa, zarar görenlerin talebi üzerine, uğranılan maddi zararın üç katına kadar tazminata hükmedilebilir. Kurumla aktif işbirliği yaparak ceza bağışıklığından veya indiriminden yararlanan teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri bakımından ise, hükmedilecek tazminat uğranılan zararı aşamaz.
İhlalden etkilenenlerin ya da etkilenebilecek olanların, devam eden ihlalin sona erdirilmesini veya yakın ihlal tehlikesinin önlenmesini hukuk mahkemesinden talep etme hakları saklıdır."

MADDE 32- 4054 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 60-Kurumun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir. Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli, görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılırlar.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin cezai ve hukuki sorumluluğuna ilişkin olarak 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 104 üncü maddesi kıyasen uygulanır."

MADDE 33- 4054 sayılı Kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 61-Bu Kanun uyarınca yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır. Yoğunlaşma ve muafiyet işlemleriyle önaraştırma sonucunda verilen nihai kararların tebligatı, Kuruma bildirimde ya da başvuruda bulunana yapılır."

MADDE 34- 4054 sayılı Kanunun 62 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İkincil Düzenlemeler
MADDE 62-Bu Kanunun uygulanması bakımından; rekabet mevzuatına ilişkin düzenlemeler Başkanlığın teklifine istinaden Kurul tarafından, Kurum personeli ile Kurumun idari ve mali işleyişine ilişkin düzenlemeler ise Başkanlık tarafından belirlenir."

MADDE 35- 4054 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "birleşme ve devralma" ibaresi "yoğunlaşma" şeklinde, 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki" ibaresi "en fazla üç" şeklinde değiştirilmiş; 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 35 inci, 37 nci, 41 inci, 42 nci, 47 nci, 49 uncu, 50 nci, 53 üncü, 29 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "nihai kararlarında" ve "toplam" ibareleri ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 36- 4054 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6-Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, bu Kanun uyarınca Bakanlıktan geçici olarak Kurumda görevlendirilmiş ve sonradan inceleme uzmanı kadrosuna atanmış olanlar, meslek personeli sayılır ve rekabet uzmanı ile aynı hak ve yetkilere sahiptir. Bu kişilerin Kuruma geçici olarak görevlendirilmeden önce uzman yardımcısı ve uzman kadrolarında geçirdikleri ve Kurumda çalıştıkları süreler, meslek personeli olarak inceleme uzmanlığında geçmiş sayılır.
GEÇİCİ MADDE 7-Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam etmekte olan inceleme, önaraştırma ve soruşturmalarda usul ve süreler bakımından, bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümler uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devam etmekte olan inceleme veya önaraştırma sonucunda açılacak soruşturmalarda ise bu Kanunla değiştirilen hükümler uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 8- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 22 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kurul üyeliğine atanan ve bu Kanunla kontenjanları kaldırılan kurum veya kuruluşları temsilen görev yapmakta olan Kurul üyeleri, görev sürelerinin sonuna kadar bu görevlerine devam ederler. Bunlardan boşalan ilk üyeliğe Adalet Bakanlığı kontenjanından atama yapılır.

GEÇİCİ MADDE 9- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Kurumda çalışmakta olan personelden:

a) Kurum Danışmanı, Mesleki Koordinatör ve İdari Koordinatör unvanlı kadrolarda bulunanların görevleri hiçbir işleme gerek kalmaksızın sona erer. Bunlar sırasıyla, ekli (I) sayılı listede ihdas edilen Başkan Danışmanı, Başuzman ve Şube Müdürü unvanlı kadrolara hâlen bulundukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar.Bunların, eski kadrolarına ait değişik adlar altında yapılan ödemeler toplamının net tutarının atandıkları yeni kadroları için öngörülen mali haklar kapsamında değişik adlar altında yapılan ödemelerin toplamının net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark tutarı, farklılık giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. İsteğe bağlı olarak, atandıkları kadro unvanında herhangi bir değişiklik olanlarla başka kurumlara geçenlere fark tazminatı ödenmesine son verilir.

b) Bu Kanuna göre kadro unvanları değişmeyenler, bu Kanunla Kurum için ihdas edilen ve ekli (I) sayılı cetvelde yer alan aynı unvanlı kadrolara halen bulundukları kadro dereceleriyle başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılır.

Ekli (I) sayılı cetvelde yer alan İnceleme Uzmanı, Araştırma Uzmanı, Müdür, Sistem Çözümleyicisi, Programcı, İdari Hizmet Uzmanı, Veri İletişim Uzmanı, Güvenlik Amiri, Garaj Şefi, Ayniyat Saymanı ve Garson unvanlı kadrolar, herhangi bir şekilde boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

15/1/2012 tarihinde Kurum kadrolarında bulunan personel hakkında, emeklilik ve mali hakları ile sosyal hak ve yardımlara ilişkin olarak anılan tarihten önce yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 10 uncu maddesi hükümleri de dikkate alınmak suretiyle uygulanmasına devam olunur. Uygulanmasına devam olunan hükümlere göre hesaplanan toplam ödemenin bu Kanun hükümlerine göre hesaplanan toplam ödemeden düşük olması durumunda ilgililerin ödemeleri bu Kanun hükümlerine göre yapılır.”

MADDE 37- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür

(I) SAYILI CETVEL
REKABET KURUMU KADRO CETVELİ

SINIFI	UNVANI	KADRO DERECESİ	KADRO ADEDİ
GİH	Başkan Yardımcısı	1	3
GİH	Kurum Başdanışmanı	1	5
GİH	Başkan Danışmanı	1	10
GİH	Baş Hukuk Müşaviri	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	11
GİH	Daire Başkan Yardımcısı	1	11
GİH	İç Denetçi	1	1
GİH	İç Denetçi	4	2
GİH	Rekabet Başuzmanı	1	83
GİH	Rekabet Başuzmanı	2	23
GİH	Rekabet Uzmanı	1	5
GİH	Rekabet Uzmanı	2	15
GİH	Rekabet Uzmanı	3	25
GİH	Rekabet Uzmanı	4	25
GİH	Rekabet Uzmanı	5	20
GİH	Rekabet Uzmanı	6	20
GİH	Rekabet Uzmanı	7	30
GİH	Rekabet Uzmanı	8	20
GİH	İnceleme Uzmanı	1	5
GİH	Araştırma Uzmanı	1	2
GİH	Araştırma Uzmanı	2	1
GİH	Basın Danışmanı	3	2
GİH	Hukuk Müşaviri	1	6
GİH	Hukuk Müşaviri	2	2
GİH	Hukuk Müşaviri	3	2
AH	Avukat	3	2
AH	Avukat	5	2
AH	Avukat	7	2
AH	Avukat	8	2
AH	Avukat	9	2

GİH	Rekabet Uzman Yardımcısı	5	2
GİH	Rekabet Uzman Yardımcısı	6	6
GİH	Rekabet Uzman Yardımcısı	7	30
GİH	Rekabet Uzman Yardımcısı	8	40
GİH	Rekabet Uzman Yardımcısı	9	43
GİH	Şube Müdürü	1	8
GİH	Müdür	1	6
SH	Doktor	1	1
SH	Diş Hekimi	1	1
TH	Sistem Çözümleyicisi	1	1
GİH	Mütercim-Tercüman	3	1
GİH	Mütercim-Tercüman	7	3
GİH	Veri İletişim Uzmanı	1	1
GİH	Programcı	1	2
GİH	Programcı	3	1
GİH	İdari Hizmet Uzmanı	1	1
GİH	İdari Hizmet Yetkilisi	1	8
GİH	İdari Hizmet Yetkilisi	2	6
GİH	İdari Hizmet Yetkilisi	3	6
TH	Kütüphaneci	1	1
GİH	Mutemet	2	1
GİH	Ayniyat Saymanı	2	1
GİH	Memur	1	10
GİH	Memur	2	20
GİH	Memur	3	18
GİH	Memur	4	5
GİH	Memur	5	3
GİH	Memur	6	2
GİH	Memur	7	2
GİH	Memur	8	4
GİH	Memur	9	4
GİH	Güvenlik Amiri	1	2
GİH	Garaj Şefi	1	1
GİH	Garaj Şefi	3	1

SH	Hemşire	1	1
SH	Sağlık Teknisyeni	1	1
GİH	Sekreter	1	1
GİH	Sekreter	2	8
GİH	Sekreter	3	5
GİH	Sekreter	4	6
GİH	Sekreter	6	1
TH	Tekniker	3	2
TH	Teknisyen	1	3
TH	Teknisyen	5	1
GİH	Şoför	1	4
GİH	Şoför	2	7
GİH	Şoför	3	6
GİH	Şoför	4	1
GİH	Şoför	5	3
GİH	Şoför	6	2
GİH	Şoför	7	2
GİH	Güvenlik Görevlisi	2	2
GİH	Güvenlik Görevlisi	3	5
GİH	Güvenlik Görevlisi	4	1
GİH	Güvenlik Görevlisi	5	4
GİH	Güvenlik Görevlisi	7	1
YH	Hizmetli	3	3
YH	Hizmetli	4	2
YH	Hizmetli	5	3
YH	Hizmetli	6	1
YH	Hizmetli	7	2
YH	Garson	5	1
TOPLAM			661

GENEL GEREKÇE

13/12/1994 tarihli ve 22140 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, Rekabet Kurumunun göreve başladığı 5/11/1997 tarihinden bu yana uygulanmaktadır. Bu süre içinde kazanılan deneyim, ülkemizde rekabet kurallarının daha etkili ve işlevsel uygulanması bakımından 4054 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin değiştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Kanunun uygulandığı onbeş yılı aşan süre zarfında, mehaz Avrupa Birliği rekabet hukukunda önemli gelişmeler olmuştur. 1/5/2004 tarihinde yürürlüğe giren reform paketinin en önemli ayağını oluşturan ve 17 sayılı Konsey Uygulama Tüzüğünü yürürlükten kaldıran 1/2003 sayılı Konsey Uygulama Tüzüğü ve yoğunlaşmaların denetimine ilişkin yeni düzenlemeler getiren 139/2004 sayılı Konsey Birleşme Tüzüğü başta olmak üzere Avrupa Birliği mevzuatında yapılan değişikliklerin, çağdaş bir rekabet hukuku mevzuatının oluşturulabilmesi ve Avrupa Birliğine üyelik müzakereleri açılarından dikkate alınması gerekmektedir. Bunun yanında, OECD tarafından hazırlanan Türkiye Rekabet Hukuku ve Politikası Gözden Geçirme Raporunda, 4054 sayılı Kanun hakkında değişiklik önerilerine yer verilmiştir. Ayrıca 9 uncu Kalkınma Planı Çalışmaları bünyesinde oluşturulan Rekabet Hukuku ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporunda da, aynı konuda tespit ve öneriler bulunmaktadır.

Ulusal ve uluslararası düzeyde işaret edilen ihtiyaçlar doğrultusunda 4054 sayılı Kanunda yapılan bu değişikliklerle; temel olarak Kanunun daha açık ve anlaşılır hale getirilmesi, teşebbüsler açısından hukuki belirliliğin arttırılması, bürokrasinin azaltılması ve Kurum kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesine olanak sağlanması hedeflenmektedir. Bununla birlikte, yoğunlaşmaların değerlendirilmesi bakımından Avrupa Birliği tarafından 139/2004 sayılı Birleşme Tüzüğünde benimsenen yeni test esas alınmaktadır.

Tanımlanan hedeflere uygun olarak, Kanunun daha açık ve anlaşılır hale getirilmesi amacıyla muafiyetle ilgili hükümler bir araya getirilmekte, yoğunlaşma işlemleri tanımlanarak ortak girişimlerin hukuki durumu netleştirilmekte, yoğunlaşma işlemleri bakımından soruşturma prosedürünün uygulamasına son verilmekte, önaraştırma ve soruşturmalarda dosyaya giriş hakkının kimler tarafından hangi aşamalarda ve kapsamda kullanılabileceği düzenlenmektedir. Öte taraftan, Kanuna aykırılığın özel hukuk alanındaki geçersizlik yaptırımına 4 üncü maddenin yanında 6 ncı ve 7 nci maddeler de dâhil edilirken, açılacak tazminat davalarında zararın esas alınması benimsenmektedir.

Hukuki belirliliğin arttırılması bağlamında, muafiyet maddesi yeniden yazılarak, muafiyetin verilmesi, şarta bağlanması veya geri alınması yeniden düzenlenmektedir. Yoğunlaşma işlemleri hakkında Kurul tarafından yasaklama kararı alınmadan önce taraflara görüş bildirme olanağı tanınarak tarafların hakları

güçlendirilmektedir. Ayrıca Kurulun en önemli yetkilerinden olan bilgi isteme ve yerinde inceleme yetkilerinin kapsamı netleştirilmektedir. Tüm bunların yanında yoğunlaşmalar bakımından nihai inceleme aşaması kaldırılmakta, gerek ihlal tespiti yapılamaması gerekse ilgili tarafların rekabet sorunlarını giderecek taahhütte bulunmaları dolayısıyla yürütülmekte olan bir soruşturmaya son verilebilme olanağı getirilmektedir.

Öte yandan, Kurul ve Başkanlığın görev ve yetkileri yeniden düzenlenerek, daha az bürokrasi içeren ve usul ekonomisi sağlayan yapısal bir düzenleme öngörülmekte, Kanunun 4 üncü maddesine Avrupa Birliği rekabet hukukunda da yer alan de minimis (önemsizlik) uygulamasının eklenmesiyle Kurum kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesine olanak sağlanması hedeflenmektedir.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin, 12/7/2013 tarihli ve 28705 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2013/72 sayılı Kararı ile 4054 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerinin iptali ile oluşan hukuki boşluk giderilmekte olup bu bağlamda Rekabet Kurumunun hizmet birimlerine, bunların görev ve yetkilerine ve Kurumun personel, kadro unvanları, kadro dereceleri ile sayılarına ilişkin temel ilkelerin yasal çerçevesi belirlenmektedir.

Yapılan tüm bu değişiklikler sonucunda, Avrupa Birliği ve gelişmiş ülke uygulamalarına paralel olarak, üretimde ve kaynak dağılımında etkinlik sağlamak ve bu suretle iktisadi refahı arttırmak için mal ve hizmet piyasalarında rekabeti korumak ve geliştirmek amaçlarına hizmet edecek daha etkili bir rekabet hukuku sisteminin ülkemizde yerleşmesi sağlanacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Avrupa Birliği mevzuatındaki de minimis (ihmal edilebilir kısıtlamalar) uygulamasına paralel olarak yapılan bu düzenlemeyle; pazar payı veya ciro gibi kıstaslar gözönüne alınarak Kurulca belirlenecek eşiklerin aşılmadığı anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının soruşturma konusu yapılmaması öngörülmektedir. Böylece Kurum kaynaklarının öncelikli olarak daha önemli ihlallere yönlendirilmesi mümkün olacaktır. Bununla birlikte, de minimis uygulaması kapsamındaki anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının soruşturma konusu yapılmaması, bunlar hakkında Kanunun özel hukuka ilişkin hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir. Diğer yandan, fıkranın uygulanmasına yönelik nesnel ölçütlerin Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenmesi öngörülmüştür.

MADDE 2- 4054 sayılı Kanunun farklı maddelerinde düzenlenmiş bulunan muafiyete ilişkin hükümler bir araya getirilmektedir. Bu bağlamda, grup muafiyeti kapsamında olmakla birlikte birinci fıkrada belirtilen hallerden herhangi biriyle bağdaşmaz etkilere sahip olduğu tespit edilen anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının grup muafiyeti kapsamı dışına çıkarılmasına ilişkin açık bir hükme de yer verilmiştir.

MADDE 3- Birleşme ve devralma işlemleri kavramı yerine yoğunlaşma işlemleri kavramına yer verilmiş, bu kavram kapsamındaki birleşme ve devralma işlemleri sayılmış ve maddenin lafzı Avrupa Birliği mevzuatının ilgili hükümleriyle uyumlulaştırılmıştır. Ayrıca bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulmasının da yoğunlaşma sayılacağı maddede açıkça belirtilmiştir.

Maddede yapılan en önemli değişiklik, hakim durum testi yerine Avrupa Birliğinin 139/2004 sayılı Konsey Tüzüğünde kabul ettiği testin getirilmesidir. Bu suretle, yoğunlaşma işlemleri sonucunda ortaya çıkabilecek olan tek taraflı etkilerin ve işbirliği etkilerinin ekonomik analizler kullanılması yoluyla daha sağlıklı değerlendirilebilmesi mümkün olacaktır. Diğer yandan, hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi, rekabetin önemli ölçüde azaltıldığı yolların başında gösterilerek, birleşme ve devralmalara ilişkin geçmiş dönem uygulama tecrübesinden yararlanılması ve hukuki belirlilik sağlanması amaçlanmaktadır. Söz konusu değerlendirme testiyle, hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi sonucunu doğuran işlemler dışında oligopol pazarlarda tek taraflı etkiler yoluyla rekabeti önemli ölçüde azaltabilecek işlemler de yasaklanabilecektir.

Düzenlemede, yoğunlaşma işlemlerinin kontrolünün usul ve esaslarına ilişkin hükümler de biraraya getirilmiştir. Bunun yanında, ön inceleme aşamasının yarattığı

zaman baskısı ile nihai incelemelerin önaraştırma ve soruşturma usulüne tabi olmasının yarattığı sorunlar birlikte dikkate alınarak, incelemenin makul süreler içinde sonuçlandırılmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Yoğunlaşma işlemlerine ilişkin izin kararlarında getirilebilecek şart ve yükümlülüklerin ancak işlemlerin yol açabileceği rekabet sorunlarının giderilmesi amacıyla taraflarca verilmiş olan taahhütlerin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olabileceği düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, taraflardan konuya ilişkin görüş veya savunma alınmadan yasaklama ya da iznin geri alınması kararı verilemeyeceği yönündeki düzenleme ile işlem taraflarının hakları güçlendirilmiştir.

Ayrıca, izin alınmaksızın gerçekleştirilen yoğunlaşma işlemlerinin değerlendirilmesine ilişkin süre sınırı getirilmiş, süreler diğer hükümlerle paralel olarak düzenlenmiş ve yasaklamaya konu olan işlemlere karşı tedbir alınmadan ve idari para cezası uygulanmadan önce tarafların savunmalarının alınması öngörülmüştür.

MADDE 4- Rekabet savunuculuğu, gerek gelişmiş ülkelerin uygulamalarında gerekse Avrupa Birliği üyesi ülkelerin rekabet kurumları uygulamasında kartellerle mücadelenin yanı sıra önemli bir görev alanı olarak görülmektedir. Rekabet Kurumu tarafından da uygulanmakta olan bu müessesenin yasal bir çerçeveye oturtulması önemli bir adım olarak görülmektedir.

Düzenleme ile rekabet savunuculuğunun en önemli kısmı sayılan, ilgili kurum ve kuruluşlara görüş ve öneri gönderilmesi hususu yasal bir çerçeveye bağlanmaktadır. Öte yandan, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca yapılan bazı işlem ve düzenlemelerin, Kanunun 4 üncü, 6 ncı veya 7 nci maddelerinde yasaklanan eylem ve işlemlerle benzer etkiye sahip sonuçlar doğurabilmekte olmasının önlenebilmesi amacıyla bu nitelikteki işlem ve düzenlemelerin iptali için Kurul kararı ile yargı yoluna başvurulabilmesi imkânı getirilmektedir.

Yine rekabet savunuculuğu kapsamında, ülkemizdeki mal ve hizmet piyasalarında rekabetçi ortamın gelişmesini sağlamak amacıyla, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, ortak politika önerilerinde bulunmak ve rekabetçi ortamı etkileyebilecek konulara ilişkin görüş ve öneriler bildirmek üzere Rekabet İstişare Konseyi teşkil edilmektedir.

MADDE 5- Maddenin mevcut lafzı gözden geçirilerek revize edilmiş olup ayrıca 4054 sayılı Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddelerinin ihlaline ilişkin emarelerin varlığı halinde Kurulun ilgililere görüş bildirebileceği hususu düzenlenmiştir.

MADDE 6- Rekabet ihlalinden kaynaklanan soruşturmaların ve bunlara ilişkin dava süreçlerinin neden olacağı kamusal maliyetler ile ihlalin ve sürecin hızlı ve kesin bir şekilde sonlandırılması sayesinde elde edilecek kamusal faydalar dikkate

alınarak, birçok ülke uygulamasında ve Avrupa Birliği mevzuatında da yer alan uzlaşma müessesesinin Türk Rekabet Hukuku mevzuatına ve uygulamalarına kazandırılması öngörülmektedir.

MADDE 7- Maddenin mevcut lafzı gözden geçirilerek revize edilmiş ayrıca Kurumca talep edilen bilgi ve belgelerin belirlenen süre içinde verilmesinin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Öte yandan, özel kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümleri ileri sürülerek bilgi ve belge vermekten imtina edilemeyeceği belirtilirken, Devlet sırrı niteliği taşıyan bilgi ve belgeler bundan hariç tutulmuştur.

MADDE 8- Yapılan değişiklikle, özellikle kartellerin ortaya çıkarılmasında hayati önemi haiz olan yerinde inceleme yetkisinin kapsamı belirginleştirilmiştir. Bu bağlamda, yerinde incelemelerde; defterlerin veya her türlü ortamda tutulan verilerin, bilgi ve belgelerin incelenebilmesi, bunların bulunduğu elektronik ortamların imajlarının alınması dâhil her türlü kopya ve çıktılarının alınabilmesi yetkisi ile delillerin karartılmasının önlenmesi amacıyla incelemenin gerektirdiği hallerde ve teşebbüsün temel faaliyetlerini aksatmayacak şekilde büro, dolap ve benzeri yerleri, veri ve bilgi içeren vasıtayı en fazla yirmidört saat için mühürleyebilme yetkisi tanımlanmıştır.

Öte yandan, özellikle elektronik olarak tutulan verilerin, bilgi ve belgelerin incelenmesi ve gerekli olan hallerde kopyalanması işlemlerinin ileri düzeyde uzmanlık gerektirebilmesi nedeniyle, Kurumda çalışan teknik personelin yerinde incelemelerde görevli meslek personeline destek hizmeti vermesi amacıyla görevlendirilebileceği öngörülmektedir.

MADDE 9- Şekli yükümlülüklere işaret eden bazı rekabet ihlallerine yönelik idari para cezalarının belirlenmesinde esas alınan sabit oran terkedilerek idari para cezasının tayininde Kurula takdir hakkı tanıyacak düzenleme yapılmakta, böylece hakkaniyete aykırı sonuçların önlenebilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 10- Madde ile; Kurul üyelerinin atanmasında, Rekabet Kurumunun görev alanının niteliği ve idari otorite olması dikkate alınarak aday gösterilerek temsil edilecek kurum ve kuruluşlar yeniden düzenlenmiştir.

MADDE 11- Madde ile; Kurul üyesi olarak atanabilme şartları yeniden düzenlenmiştir. Bu bağlamda, bölüm adı sayılmaksızın siyasal bilgiler, işletme veya iktisadi ve idari birimler fakültelerinden mezun olanların Kurul üyesi olarak atanabilmesine imkân tanınmış, ayrıca farklı fakülte ve bölüm adına sahip olmalarına karşın Yükseköğretim Kurulunca bunlara denkliği kabul edilen yurt içi veya yurt dışı yükseköğretim kurumlarından mezun olanların da Kurul üyesi olarak atanabilmeleri öngörülmüştür.

MADDE 12- Madde ile; Kurul Başkanı ve üyelerinin görev süreleri iki dönemle sınırlandırılmış ve maddede işaret edilen suçlarla ilgili olarak haklarında ceza davası açılması durumunda Bakanlar Kurulu tarafından tedbiren görevden uzaklaştırılabilmeleri düzenlenmiştir.

MADDE 13- Madde ile; Kurul Başkanı ve üyelerinin asli görevlerini gereği gibi yerine getirebilmeleri amacıyla bu görevleri süresince yapabilecekleri faaliyetlerin sınırları belirlenerek, bu faaliyetlere açıklık getirilmektedir.

Öte yandan, Kurulun ve Kurumun idari bağımsızlığına yönelebilecek olası tüm tereddütleri gidermek amacıyla, Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personeline iki yıllık bir çalışma yasağı da getirilmiştir. Bu yasak, Kurul Başkanlığı ve üyeliğin sona ermesinden ve Kurum personelin Kurumdan ayrılmalarından itibaren başlayacak olup Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak herhangi bir teşebbüsü veya teşebbüs birliklerini idari ve yargısal süreçlerde temsil edilmesiyle sınırlı tutulmuştur.

MADDE 14- Madde ile; 4054 sayılı Kanunun diğer maddelerinde yapılan değişikliklere paralel olarak Kurulun görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Böylece, Kurumun işleyişine ilişkin idari ve mali konulardaki görev ve yetkilerin bir kısmı Başkanlığa devredilmekte, bu suretle Kurulun asli görev alanı olan rekabet hukuku ve politikasına ilişkin konulara yönelmesi, hizmet birimlerinin ise Başkanlıkça daha etkin yönetilebilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 15- Kurulun çalışma usul ve esasları mevcut Kanunun pek çok maddesinde farklı şekillerde düzenlenmiştir. Bu bağlamda, özellikle oylama usulündeki belirsizlik, oy vermekten kaçınma, mazeretsiz olarak toplantıya katılmama gibi uygulamada ortaya çıkan sorunlar da dikkate alınarak madde ile, Kurulun toplantı ve çalışma usulüne ilişkin hükümler yeniden ve tek madde halinde kaleme alınmıştır. Ayrıca maddede, Kurulun idari bağımsızlığı bağlamında Kurul kararlarının yerindelik denetimine tabi olmadığı hususu açıkça belirtilmiştir.

MADDE 16- Madde ile; 4054 sayılı Kanunun 21 inci maddesi gözönünde bulundurularak Başkanlık görev ve yetkisinin ifa şekli açıklığa kavuşturulmuş, 4054 sayılı Kanunun 27 nci maddesinde yapılan değişikliklere paralel olarak Başkanlığın görev ve yetkileri de yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda, Kurulun asli işlevinin rekabet düzenlemelerinin yapılması ve bu konulardaki iş ve işlemler hakkında kararlar alması olduğu hususu gözönüne alınarak; Kurulun, Kurumla ilgili idari ve mali konularla meşgul olmaması ve izin için başvurulması dahi gerekmeyen Kanun kapsamı dışındaki başvurular ve sadece ciro eşikleri kontrolünü içeren basit

devralmalar gibi işlerle uğraşmaması sağlanarak, asli fonksiyonuna ilişkin inceleme ve karar süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmıştır.

MADDE 17- Anayasa Mahkemesinin 12/7/2013 tarihli ve 28705 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2013/72 sayılı Kararı ile 4054 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasının "Kurul, ihtiyaca uygun kuruluş ve kadro statülerinin düzenlenmesinde serbesttir. Kadroların iptali ve ihdası Kurulca yapılır." şeklindeki ikinci ve üçüncü cümleleri Anayasaya aykırı bulunarak iptal edildiğinden, Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve yetkilerine ilişkin temel kurallar Kanunda açık olarak düzenlenmiştir.

MADDE 18-27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yapılan değişiklikler neticesinde, tüm düzenleyici ve denetleyici kurumların Kurul Başkan ve üyeleri ile personelinin mali ve sosyal hakları aynı usul ve esaslara tabi kılındığından, mevcut hüküm bu değişikliğe paralel şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca, Kurumda kadro, unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bu kadroların kullanılmasına ilişkin usul ve esasların 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde Kurul tarafından yapılması esası getirilmektedir.

Öte yandan, Kurum personelinin Bakanlık dışındaki kurumlarda geçici görevlendirilmesine kısıtlama getirilerek, Kurum personelinin eğitim, tecrübe ve bilgi birikimini Kuruma hizmet ederek kullanması ihtiyacının giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 19- Madde ile; Kurumda görevli meslek personelinin; rekabet başuzmanları, rekabet uzmanları ve rekabet uzman yardımcılarından oluşacağı belirtilmekte, meslek personeli unvanını haiz olanlardan diğer kadro unvanlarına atananların meslek personeli sıfatı devam edeceği hususu açıklığa kavuşturulmaktadır. Ayrıca, yapılan son yasal değişikliklerle, kamuda göreve başlayacak kariyer meslek uzman yardımcılarına yönelik genel düzenlemeler getirildiğinden, rekabet uzman yardımcılarının mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yarışma sınavı, tez hazırlama ve yeterlik sınavı ile rekabet uzmanlığına atanmaları ve bunlara bir derece yükseltilmesi uygulanması hakkında Devlet Memurları Kanununda öngörülen hükümlerin uygulanacağı belirtilmektedir.

MADDE 20- Madde ile; Kurul Başkanı ve üyeleri ile Kurum personelinin tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin hükümler belirtilmekte, kamu görevlisiyken Kurul Başkanlığı veya üyeliklerine atananların görev sürelerinin sona ermesi durumunda aday gösterildikleri dönemde çalıştıkları kurumlara dönebilmelerinin imkânı ve usulü belirlenmekte, bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine atanıp görevi sona erenlere

uygulanacak sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine işaret edilmekte, ayrıca bunlara yapılacak aylık ücret ile sosyal hak ve yardımların altı ayı geçemeyeceği düzenlenmektedir.

MADDE 21- İhbar ve şikâyetlerin daha hızlı, etkin ve kamu kaynağında israfa yol açmadan incelenebilmesi amacıyla idari sürece ilk inceleme müessesi öngörülmekte olup ilk incelemelerin Başkanlıkça yapılacağı ve karara bağlanacağı düzenlenmektedir.

Öte yandan, önaraştırma süreleriyle ilgili hükümler bir araya getirilmiş, 4054 sayılı Kanunun ihlaline ilişkin iddiaların bu aşamada daha ayrıntılı bir şekilde araştırılması ve önaraştırmaların daha sağlıklı sonuçlandırılması amacıyla süreler uzatılmıştır.

Kuruma, Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddelerin ihlali iddiasıyla başvuranlardan meşru bir menfaati olanların şikâyetçi sayılacağı öngörülmüştür. Böylece önaraştırma ve soruşturmalara ilişkin düzenlemelerde bazı haklar tanınan şikâyetçiler tanımlanmış olmaktadır. Bu düzenlemeler bir meşru menfaati olmayan kişilerin Kuruma başvuruda bulunmayacağı anlamına gelmemektedir. Kurum bu kişilerin başvurularını resen incelemeye alabilecektir. Ancak böyle başvuruların sahiplerinin şikâyetçilere tanınan haklardan faydalanması söz konusu değildir.

MADDE 22- Madde ile; altı aylık soruşturma süresi dört aya indirilerek soruşturmaların daha kısa sürelerde sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Öte yandan, Kurulca soruşturma raporunun yeterli bulunmaması halinde raportörlere iade edilmesi, raporun yeterli bulunması halinde ise haklarında soruşturma yürütülenlere tebliğ edilebileceği öngörülmektedir. Ayrıca, haklarında soruşturma yürütülenler ya da iddiaların bir kısmı veya tamamı bakımından 4054 sayılı Kanunun ihlal edilmediğinin tespit edildiği durumlarda, bu taraflar ya da iddialara ilişkin olarak soruşturmaya son verilebilmesi düzenlenmiştir. Böylece, Rekabet Kurumu ve ilgili teşebbüs veya teşebbüs birlikleri bu tür durumlarda soruşturmaya devam edilmesinin getireceği gereksiz yükten kurtulmuş olacaktır.

MADDE 23- Madde ile; Avrupa Birliği uygulamalarına paralel olarak Türk Rekabet Hukuku mevzuatı ve uygulamasına taahhüt müessesesi getirilmektedir. Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddeleri kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesinin taahhüt edildiği ve bu taahhütlerin yeterliliği ve zamanlaması dikkate alınarak Kurulca kabul edildiği durumlarda, taahhütte bulunan teşebbüs veya teşebbüs birlikleri hakkında soruşturma açılmayabileceği ya da yürütülen soruşturmaların sona erdirilebileceği düzenlenmektedir. Anlaşma, karar veya davranışlarının piyasadaki etkileri dikkate alınarak ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri hakkında soruşturma yürütülmesine gerek görülmediğinde bu maddenin uygulanması söz konusu olacaktır. Taahhüt yoluyla, ihlal niteliğinde olabilecek

uygulamaların çok daha kısa sürede ortadan kaldırılması mümkün olabilecektir. Böylece, ortaya çıkabilecek zararların büyümesi önlenirken, Kurum kaynakları daha etkin bir şekilde kullanılabilecektir.

MADDE 24- Madde ile; yazılı savunmalara ilişkin düzenlemeler bir araya getirilmiş olup, dosyaya giriş hakkının soruşturmanın hangi aşamasında kullanılabileceği belirginleştirilmiş ve haklarında soruşturma yürütülenlerin ilk yazılı savunmalarını kendilerine soruşturma raporu tebliğ edildikten sonra yapmaları öngörülmüştür. Eklenen son fıkrada, haklarında soruşturma yürütülenlerin nihai kararı etkileyebilecek bilgi ve delilleri en geç hangi aşamada Kuruma sunabilecekleri düzenlenmiştir.

MADDE 25- Sözlü savunma toplantısına ilişkin hükümler bu maddede bir araya getirilmiştir. Ayrıca şikâyetçinin sözlü savunma toplantısında dinlenebileceği açıkça ifade edilmiştir.

MADDE 26- Madde ile; soruşturma sonucunda nihai kararın alınmasına ve tekemmülüne ilişkin süreler belirlenmiştir.

MADDE 27- Madde ile; 21 inci maddede yapılan değişikliklere paralel olarak sistematik bütünlük açısından yeni bir bölüm başlığı eklenmiştir.

MADDE 28- Madde ile; Kurulun tüm nihai kararlarında bulunması gereken hususlar yeniden düzenlenmiştir. Öte yandan, Kararın verilmesi ile gerekçeli kararın yazımı ve imzalanması birbirinden ayrı ve bazen uzun zaman sonra gerçekleşen aşamalardır. Karar verilirken oyunu açıklayan üyelerin kararın yazımı aşamasında zaman zaman görüşünün gerekçeli kararda belirtildiği gibi olmadığı gerekçesiyle imzadan imtina edebildikleri görülmektedir. Gerekçeli kararın zamanında tebliğ edilebilmesi amacıyla çözüm öngörülmektedir.

MADDE 29- 4054 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre, Kurulca verilen idari para cezası kararına karşı idari dava açılması idari para cezalarının tahsilini durdurmamaktadır. Bu sebeple, idari para cezasına dayanak olan Kurul kararının mahkemece iptali halinde, daha önce tahsil edilen idari para cezasının, paranın ödendiği tarih ile geri ödemenin talep edildiği tarih arasındaki faiziyle birlikte iade edilmesi gerekmektedir. Maddede yapılan düzenleme ile; Kurul kararının iptali nedeniyle Kurum aleyhine hükmedilen kanuni faiz ve yargılama giderlerinin Kurum bütçesinden ödeneceği, bu giderlerin Kurumun bütçe imkânları ile karşılanamaması halinde doğacak ödenek ihtiyacının Maliye Bakanlığınca Kurum bütçesine aktarılarak karşılanması öngörülmektedir.

MADDE 30- Yapılan değişiklikle, 4 üncü madde kapsamındaki işlemlerin yanı sıra 6ncı ve 7 nci maddeler kapsamındaki işlemlerin de geçersiz olduğu ifade edilerek Kanunun tüm yasaklayıcı hükümleri arasında özel hukuk yaptırımları bakımından paralellik sağlanmıştır. Maddedeki sebepsiz zenginleşme hükümlerine yapılan yollama ve istisnai hüküm kaldırılarak, konuya ilişkin Borçlar Kanununun genel hükümlerinin uygulanması amaçlanmıştır.

MADDE 31- Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinin yanında 7 nci maddesi kapsamındaki ihlallerden zarar görenlerin de tazminat ve ihlalin engellenmesini talep etme hakları düzenlenmiştir. Kusurlu davranışlarıyla 4054 sayılı Kanunu ihlal eden kişiler, zarar görenlerin zararlarını tazmin etmek yükümlülüğü altındadırlar. Maddede ayrıca, tazminat düzenlemesi zararla ilişkilendirilmiş ve tazminatın uğranılan maddi zararın üç katına kadar hesaplanabileceği hükme bağlanarak hâkime tazminat miktarının belirlenmesi konusunda takdir yetkisi tanınmıştır. Diğer yandan, üç katına kadar tazminat talep etme hakkının, ihlali gerçekleştirenin kastı veya ağır ihmali halinde söz konusu olabileceği düzenlenmiştir. Son olarak, Kurumla aktif işbirliği yaparak ceza bağışıklığından veya indiriminden yararlanan teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri bakımından ise, hükmedilecek tazminatın uğranılan zararı aşmayacağı hükme bağlanmıştır. Burada amaç, teşebbüsleri pişmanlık programından yararlanmaktan caydırmamak ve böylece pişmanlık uygulamasının etkinliğini arttırmaktır.

MADDE 32- Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin, görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılacakları, bu bağlamda cezai ve hukuki sorumluluğuna ilişkin olarak 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 104 üncü maddesinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

MADDE 33- Kurumun inceleme ve araştırma süreçlerinde pek çok bildirim yapılmaktadır. Mevcut kanundaki hüküm nedeniyle her türlü bildirim tebligatla yapıldığından hem zaman hem de ayrıntılı tebligat usulü nedeniyle süreçler uzamakta ve masraflı hale gelmektedir. Oysa yapılan bildirimlerden pek çoğu tarafın haklarında herhangi bir kayba yol açmayacak, bilgilendirme amaçlı bildirimlerden ibarettir. Tarafların haklarını etkileyebilecek temel kararlar belirlenerek bunların tebligat usulüyle yapılması esası getirilmektedir.

MADDE 34- Madde ile; Kurumun organları olarak sayılan Kurul ve Başkanlığın görev ve yetkilerinin Kanunla yeniden düzenlenmesine paralel şekilde, rekabet hukuku ve politikasına ilişkin mesleki düzenlemelerinin Kurulca, Kurum personeli ile idari ve mali konularına ilişkin düzenlemelerin Başkanlıkça yapılması öngörülmektedir.

MADDE 35- Madde ile; Kanunda yapılan değişiklikler gözönüne alınarak, 4054 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "birleşme ve devralma" ibaresi "yoğunlaşma" şeklinde, 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki" ibaresi "en fazla üç" şeklinde değiştirilmiş; 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 35 inci, 37 nci, 41 inci, 42 nci, 47 nci, 49 uncu, 50 nci, 53 üncü, 29 uncu maddesinin birinci fıkrası ve 51 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "nihai kararlarında" ve "toplam" ibareleri ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 36- 4054 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeler ile;

Mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığında tüketici ve rekabet uzman yardımcısı ve uzmanı kadrolarında kariyer meslek personeli olarak çalışmakta iken Kurumun 5/11/1997 tarihinde teşkilatını oluşturarak göreve başlaması ile 4054 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi kapsamında Kurumda geçici olarak görevlendirilen ve ardından mali hakları rekabet uzmanına denk olmak kaydıyla ihdas edilen İnceleme Uzmanı kadrosuna atanmış olanların, meslek personeli sayılacağı ve rekabet uzmanları ile aynı hak ve yetkilere olacağı düzenlenmekte,

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sürdürülmekte olan inceleme, önaraştırma ve soruşturmaların usul ve süre bakımından hangi hükümlere tabi olacağı belirlenmekte,

4054 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde yapılan değişiklik ile Kurul üyesi atamalarında aday gösterilerek temsil edilecek kurum ve kuruluşlara ilişkin şartlar yeniden düzenlendiğinden, hâlihazırda görevlerine devam etmekte olan ve kontenjanları kaldırılan kurum veya kuruluşları temsilen görev yapmakta olan Kurul üyelerinin görev sürelerinin sonuna kadar bu görevlerine devam edecekleri hususu açıklığa kavuşturulmakta,

Anayasa Mahkemesinin, 12/7/2013 tarihli ve 28705 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2013/72 sayılı Kararına istinaden Kurum personelinin kadro unvanları, kadro dereceleri ve sayıları ile mali ve sosyal haklarına ilişkin temel kurallar yeniden belirlendiğinden; mevcut personelin yeniden atandıkları veya atanmış sayılacakları kadro unvanları, dereceleri ile personelin mali ve sosyal haklar açısından kazanılmış haklarının korunmasına yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE 37- Yürürlük maddesidir.

MADDE 38- Yürütme maddesidir.